

THE LIBRARY OF CONGRESS

Den bundne Prometheus,

Tragedie af Aeschylos.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.

Thieles Bogtrykkeri.

1854

Den bundne Prometheus.

"Prometheus har altid været betragtet som et sindrigt Billede paa den trodsige Menneskeaand, som med al sin Snildhed og Kraft dog kommer tilkort, naar den løser sig fra sin Forbindelse med det Guddommelige."

U.

Personerne.

Kratos (Kraft) } Zeus's Slaver.
Bia (Styrke) }
Hefæstos.
Prometheus.
Chor af Okeanider.
Okeanos.
Io.
Hermes.

Scenen er en vild klippefuld Kyst.

Kratos og Bia, Hefæstos og Prometheus komme.

Kratos.

Saa er vi nu da komne til det fjerne Land,
til Skythias øde Veie hen, til sporløs Ørk.
Og du, Hefæstos, udfør du nu strax det Hverv,
din Fader har betroet dig: at smede fast
til høie Klippeblokke denne frække Mand
i Demant-Lænkers stærk ubrydelige Baand!
Han Ilden, alle Kunsters Væld, din Guddomsblomst,
bortstjal og gav til Mennesken. For saadan Synd
det bør ham nu at give Bod til Guderne,
saa at han bøier sig for Zeus's Herskermagt,
og hører op med alslags menneskekjærlig Færd.

Hefæstos.

Kratos og Bia! Nu er Eders Hverv fra Zeus
fuldbyrdet; Intet meer opholder Jer. Men jeg —
jeg gruer for at binde nærbeslægtet Gud
med Magt til ragopstudt stormpisket Vinterfjeld.
Dog Nøden tvinger mig jo til at fatte Mod,
thi farligt er det at forsømme Zeus's Bud.
O du, raadvise Themis's høihjertede Søn!
Uvillig skal jeg nagle dig Uvillige

med Malmens stærke Spigre til den øde Klint,
hvor ingen Dødelig du nogensinde seer,
ei heller hører. Nei, forbrændt af Solens Glød
skal visne Kindens Blomst. Og du vil glæde dig,
naar stjernespraglet Natten slukker Dagens Lys, —
naar atter Solen spreder Morgnens Taageriim.
Og evig vil en rastløs Smertes bittre Qval
fortære dig, thi her er ingen Frelsermand.
Det er Frugten af din Kjærlighed til Mennesker.
Thi du, en Gud, har ikke agtet Guders Harm,
da du, mod Ret, gav Jordens Børn hin Himlens Pryd.
Derfor du nu skal vogte dette skumle Fjeld,
i opret Stilling, søvnløs, med ubøiet Knæ.
Fra dig skal lyde mange Suk og Klageraab
omsonst; thi uforsonlig strengt er Zeus's Sind,
og haard er Hver, som nys har vundet Herskermagt.

Kratos.

Nu vel! hvi tøver du og jamrer dig omsonst?
Hvi hader du ei Guden, hadet af hver Gud,
da han til Mennesker bortgav din Hædersprydd?

Hefæstos.

Men stærk er Blodets og det hulde Venskabs Magt.

Kratos.

Vistnok! Men ei at lyde Fader Zeus's Ord
hvor kan du det? Det burde meer du frygte for!

Hefæstos.

Ha stedse følesløs du er og fuld af Trods.

Kratos.

Det nytter jo dog intet, at du ynker ham.
Saa lad da fare hvad der ikke hjelper dig!

Hefæstos.

O du mit Haandværk, ha hvor dybt jeg hader dig!

Kratos.
Og hvorfor hade det? Enhver jo veed, at ei
din Kunst har været Aarsag til hans Lidelser.

Hefæstos.
Og dog, gid den var faldet i en Andens Lod!

Kratos.
Alting er deelt blandt Guder, kun ei Herskermagt:
og Ingen er der som er fri, undtagen Zeus.

Hefæstos.
Jeg veed det vel, og siger Intet derimod.

Kratos.
Saa skynd dig da og slut ham tæt i Lænkers Baand,
at Fader Zeus skal ikke see dig nølende!

Hefæstos.
Du seer jo, at hans Lænker ere heelt istand.

Kratos.
Saa tag dem, driv dem om hans Hænder fast med Kraft
ved Hammerslag, og fæst dem saa i Klippen dybt!

Hefæstos
(er steget op paa Klippen med Prometheus).
See, Værket er jo alt i Gang, jeg tøver ei.

Kratos.
Slaa mere til — snør fastere — hold ikke op!
thi han kan gjøre muligt hvad umuligt er.

Hefæstos.
See Armen her er sluttet uopløseligt.

Kratos.
Saa spænd nu og den anden rigtig fast, at han,
den Viismand, seer, at han er Daare kun mod Zeus.

Hefæstos.

Med Grund vil Ingen dadle mig, undtagen du.

Kratos.

Driv du nu ind heel dybt igjennem Brystet ham
af al din Magt Malmkilens trodsigstive Tand!

Hefæstos.

Prometheus, ak! hvor smerte dine Qvaler mig!

Kratos.

Du tøver atter — ha! og Zeus's Fiender du
tør ynke? Vogt dig, du ei ynke skal dig selv!

Hefæstos.

Du seer jo dog for Öine her et rædsomt Syn!

Kratos.

Jeg seer ham her at høste sin fortjente Løn.
Nu! læg nu Gjordens Jernbaand om hans Sider fast!

Hefæstos.

Jeg skal jo gjøre det — befal kun ei saa strengt!

Kratos.

Jeg vil befale, jeg vil skrige høit dertil!
Stig ned, omvind hans Been med stærke Skinner flux.

Hefæstos.

Ja ogsaa det med ringe Møie snart er gjort.

Kratos.

Grundfæst hans Lænker her nu dybt i Klippens Grund!
Dit Arbeids Dommer, veed du jo dog vel, er streng!

Hefæstos.

Dit Syn er stygt, — saa skriger og din Tunge fælt.

Kratos.

Vær du blødagtig! Men lad du min Haardhed og
mit trodsig vilde Sind kun ubeskaaret mig!

Hefæstos.

Nu lad os gaae! Nu er hvert Lem jo skruet fast.

Kratos (til Prometheus).

Vær der nu fræk, og stjæl nu Guders Skatte bort,
og giv dem hen til Døgndyrslægten! Jordens Børn,
du mener, kan nok lindre dine Qvaler dig?
Med Uret have Guder kaldet dig med Navn
Prometheus[1]): En Prometheus selv du trænger til,
for klogelig at snoe dig ud af denne Nød.

(de gaae).

Prometheus.

O høie Himmel! snarflyvende Vinde!
I Flodernes Kilder, og Havbølgers rastløse Plask!
Almoderlig Jord!
og Solens alseende Kreds!
Jer jeg paakalder! thi seer,
hvad af Guder en Gud maa lide!
Skuer, af hvilke Qvaler fortært
jeg skal stride min Tid
i Aartusinders Løb!
Saa skændigt Fængsel har
de Saliges nye Drot
optænkt imod mig!
Vee, vee! Nutids og Fremtids Jammer
presser Suk af mit Bryst! O hvor,
hvor staaer dog mine Lidelsers Maal!
Og dog hvad siger jeg? Jeg veed jo forud klart
Alt hvad mig Tiden bringe vil. Uventet skal
mig intet Uheld ramme. Sin beskikte Lod
bør Hver med Lethed bære, da han dog jo veed,
at ubekæmpelig er Skjebnens strenge Magt.
Jeg kan ei tale, og jeg kan ei tie qvær

[1]) Fremviis.

om mine Qvaler. Jeg gav Jordens Børn en Skat,
og derfor er jeg spændt i dette Marteraag.
Med Snildhed bort jeg listed og gjemte skjult
i Ferlerør den Ildens Gnist, som Lærer blev,
til største Held for Jordens Børn, i hver en Kunst.
En saadan Straf jeg lider for en saadan Synd,
her naglet fast med Jernbaand i den aabne Luft,
vee! ak vee! —
Hvad Lyd, hvad Duft omsvæver mig usynlig mildt?
mon fra Guder sendt? fra Mennesker? fra begge maaskee?
Er kommen til denne fjerne Klippe
en Tilskuer hid til min Qval, eller hvorfor?
Ja, kommer og seer i Lænker mig usalige Gud,
Zeus' Fiende, af alle Guder forhadt,
saamange som betræde Zeus's Hal,
fordi jeg elskede Jordens Børn for høit!
Vee, vee! hvilken Vasken jeg hører af
Fugle, der nærme sig; Luften suser
af lette Vingeslag!
Alt jeg frygter hvad der nærmer sig!

Chor

(af Okeanider, svævende over Prometheus).

Frygt du kun ei! En venlig Skare, med
ilende Vingekast,
sig nærmer din Klippe,
da omsider vi bøiede Zeusfaders Sind.
Snarviftende Vinde førte mig hid,
thi Lyden af Staalhammers Slag
gjenlød i min Grottes dybeste Vraa,
og bortjog flux Undseeligheds Blu:
jeg stormed afsted, barfodet, paa vingede Karm.

Prometheus.

Vee, vee! —
Døttre af barnrig Tethys,

Børn af Fader Okeanos,
som tumler sig rundt om al Jordens Kreds
paa det søvnløse Dyb! o see dog, betragt,
med hvilke pinende Baand jeg naglet fast
paa den bratafrevne Klippebloks Tind
skal holde forsmædelig Vagt her!

Chor.

Jeg seer det, Prometheus! — Om mit Blik
sig sænker et Taageslør af bittre Taarer,
naar jeg seer nu dig selv paa Fjeldstenen her
henvisne, ak vee!
under Jernlænkers Skændselstegn!
Ja nye Styrmænd styre Olymp.
Efter nyskabte Love hersker Zeus uden Ret,
og hvad forhen var Lov, forkaster han nu.

Prometheus.

Ja havde han sendt under Jorden mig ned,
indsnøret grumt i uløseligt Baand,
til Hades, de Dødes Hjem, dybt ned
til det bundløse Tartaros, hvor ei en Gud,
ingen Mand kunde glædes ved sligt et Syn —
Men nu som en luftig Skræmsel, ak vee!
mine Fiender til Fryd jeg fortæres.

Chor.

Hvilken Gud er af Hjertet saa haard,
at han glædes ved sligt?
Hvem, uden Zeus,
rører ei din Nød? thi han, stedse harmfuld,
med ubøieligt Sind,
kuer Uranos' Æt,[1])
og standser ei, før han har mættet sin Hu,
eller før en Andens dristige Sned Magten har vundet.

---

[1]) Titanerne, hvoriblandt Prometheus.

Prometheus.
Men mig, skjøndt nu piint
under Lænkers Tryk,
vil de Saliges Herre dog engang behøve,
for at vise ham klart de nyspundne Raad,
som vil ham røve hans Scepter og Glands.
Men aldrig skal han ved Smigerens Ord,
ved honningsødt Trylleqvad smelte mit Sind;
og aldrig skal jeg, af krybende Angst
for hans strengeste Trusler, forraade min Kløgt,
før han af fordømte Baand har mig løst,
og givet Bod for min Skændsel!

Chor.
Ha hvor trodsig! Ved bittre Krænkelser
ydmyges du ei,
men taler dristigen frit.
Mit Hjerte gjennemfoer en iisnende Skræk:
jeg skjælved for dig og din Skjebnes Lod:
hvordan du engang skulde naae til Havn,
og see dine Lidelsers Maal! Thi uforsonligt Sind
og ubøieligt Hjerte har Kronos' Søn.

Prometheus.
Vel veed jeg, at Zeus er streng, og han har
i Villien ikkun sin Lov. Men han vil
formildes engang, naar der træffer ham først
et saadant Slag.
Ja da vil dulme hans ublide Harm,
og til Forbund og Venskab med villig Hu
mig, villig, han Haanden vil byde.

Chor.
Nu aabenbar os alle Ting, fortæl os frit,
i hvilken Brøde Zeus har meent at gribe dig,

da han saa skændig og saa haardt mishandler dig!
O sig os det, saafremt det ei vil krænke dig.

Prometheus.

Vist er det smerteligt endog at tale om,
og smerteligt at tie: overalt er Nød.
Saasnart som Gudeskaren blussed op i Harm,
og Tvedragtsluen var brudt løs imellem dem,
da Nogle vilde jage Kronos bort, og Zeus
paa Thronen sætte, medens Andre stræbte for,
at aldrig skulde Zeus beherske Guders Kreds:
saa raaded jeg det Bedste, men jeg mægted ei
Titanerne at overtyde: Uranos'
og Gæas Børn forkastede mit milde Raad.
I overmodig Trods de bildte stolt sig ind,
at skulle let ved Kraften vinde Herskermagt.
Men ofte havde Moder Themis varslet mig,
og Gæa, mangenavnet, dog i Væsen een,
hvorledes Fremtids Skjebne vilde klare sig:
at Hvo der havde Overmagten, burde den
ved Styrke og ved Kraft ei sikkre, men ved List.
Alt dette forestilled jeg dem klarligt, men
de agted det ei værdt engang et Diekast.
Af Alt, hvad nu der stod til mig, det forekom
mig bedst, i fast Forening med min Moder selv,
at yde villig Hjelp til Zeus, som ønske Hjelp.
Og nu indslutter Tartaros's Afgrundsmulm
ifølge mine Raad den gamle Kronos og
hans medforbundne Fæller. Slige Tjenester
det er at Guders Konge har at takke mig:
og nu han med saa skændig Løn betaler mig!
Ja, Enevælden lider stedse, synes det,
af denne Feil, at ei den sine Venner troer.
Hvad nu I spørger om, af hvilken Aarsag Zeus
mishandler mig saa grusomt, skal jeg sige Jer.

Saasnart han paa sin Fader Kronos' Kongestol
sig havde sat, uddeelte strax til Guderne
han Æresgaver, en til Hver, og ordnede
sit Rige. Men de arme Dødelige han
for intet agted, ja han vilde knuse plat
Den hele Slægt, og skabe selv en anden ny;
Og Ingen gjorde Modstand ham, undtagen jeg, —
jeg voved det, — jeg frelste Jordens Børn, at ei
de, sønderknuste, styrtedes til Hades ned.
Derfor jeg bøies under saadan Marterqval,
heel smertelig at lide, jammerfuld at see.
Skjøndt Ynk jeg havde med de Dødelige, blev
jeg selv ei værdiget en saadan, men saa grumt
behandlet! ha et Syn, for Zeus til Spot og Spee!

Chor.

Af Jern og Steen maa Sjelen være skabt hos den,
som ikke røres, o Prometheus, ved din Nød.
Jeg ønsked, at jeg aldrig havde seet sligt Syn!
Nu seer jeg det, — og Hjertet brister i mit Bryst!

Prometheus.

Ja vist er jeg for Venner kun et Jammersyn.

Chor.

Har du da ikke vovet Meer, end du har sagt?

Prometheus.

Jeg fratog Jordens Børn hvert Blik i Fremtids Nat.

Chor.

Og hvilket Middel fandt du da mod denne Sot?

Prometheus.

I deres Sjele planted jeg det blinde Haab.

Chor.

Et herligt Held du skjænkte derved Jordens Børn.

Prometheus.
Foruden dette gav jeg ogsaa Ilden dem.

Chor.
Besidde Døgnets Væsner Ildens Flamme nu?

Prometheus.
Ja den vil vistnok mange Kunster lære dem.

Chor.
Altsaa for denne Brødes Skyld dig straffer Zeus —

Prometheus.
saa stændig — hører aldrig op at martre mig!

Chor.
Og er ei noget Maal dig sat for denne Qval?

Prometheus.
Nei, intet andet, end naar det behager ham.

Chor.
Behager ham? — Hvad er dit Haab da? Seer du ei,
at du har feilet? — men hvordan? — det er ei Fryd
for mig at sige, smerteligt for dig — Lad det
da fare! Men søg du Forløsning fra din Qval!

Prometheus.
Ja let det er for Hver, som har af Vanhelds Garn
uhildet Fod, at lære og formane den
Ulykkelige. Dog alt Dette vidste jeg:
Jeg frit med Villie syndede, ja jeg nægter ei.
Ved Jordens Børn at tjene vandt jeg selv Fortred.
Vistnok jeg vented ikke, under saadan Qval
at skulle her forsmægte paa den steile Steen,
naglet fast til dette øde naboløse Fjeld.
Dog jamrer ikke over disse Lidelser!
men stiger ned, og hører, hvad mig forestaaer,
at I maae lære fuldelig at kjende Alt!

O hører mig, o hører: skjænk Medlidenhed
mig haardt Hjemsøgte! thi Ulykken svæver vidt
omkring, og dvæler snart hos denne snart hos hin.

Chor.

O ja vi gjerne føie dig vil
i dit Tilraab, Prometheus!
Og let paa Fod forlader jeg strax
min rasthensvævende Karm
og Luften den hellige, Fuglenes Vei,
og træder ned paa det takkede Fjeld.
Jeg ønsker, af dig
din Skjebne nu heelt at erfare.

Okeanos (kommer).

Saa er jeg da nu ved Maalet engang
for min langveis Fart, Prometheus, til dig.
See, vingerap Flyver[1]) jeg styrede hid,
ved Villien blot, uden Tøiler og Baand.
Din Skjebne, viid det, smerter mig haardt:
Dertil mig tvinger, saa tykkes det mig,
vort Slægtskabs Baand, og selv uden det,
er der Ingen, jeg meer
sætter Pris paa end dig.
Erfare du skal, at sandt er mit Ord.
Falsk Smiger er ikke mit Væsen: saa siig,
hvori jeg kan være til Tjeneste dig!
Ja erkjende du skal, at Orkeanos er
Den troeste Ven dig af Alle.

Prometheus.

Ha hvad er det? Saa kommer ogsaa du at see
min Nød? Hvorledes voved du, forladende
din Navne Havet og de klippehvalte, heel

---

[1]) Bevinget Hest.

selvskabte Grotter, nu at nærme dig herhid
til Jernets Moderland? Mon du er kommen for
at see min Skjebne og at dele denne Qval?
Betragt da dette Skuespil, mig Zeus's Ven,
som hjalp ham til at grunde fast sin Herskermagt,
med hvilke Lidelser han kuer grusomt mig!

Okeanos.

Jeg seer det vel, Prometheus, og vil give dig
det bedste Raad jeg kjender, skjøndt du selv er klog.
Lær du dig selv at kjende! og tilegn dig heel
nyt Tankesæt! thi ny er og Olympens Drot.
Men hvis du trodsig bliver ved at tirre ham
med skarpe Ord, vil Zeus, skjøndt høit hans Throne staaer,
vist høre dig; og Straffen, som hans Harm har sendt
dig nu, vil da kun synes dig en Børneleg.
Saa stands, Ulykkelige, dette Raseri,
og søg at frelse dig fra disse Lidelser!
Forældet forekommer dig mit Ord maaskee:
Dog viid, Prometheus, saadan er den bittre Løn,
som følger altfor overmodig Tunges Pral.
Du er ei ydmyg, bøies ei af Lidelser,
men du vil dynge fleer til dem, du lider alt.
Nei, vil du høre mig og lyde mine Raad,
saa skal du ei mod Braaden stampe, naar du seer,
at streng og uindskrænket Herre hersker nu!
Saa vil min Vei jeg vandre, og forsøge det,
om jeg formaaer at redde dig fra denne Nød.
Vær rolig blot, og brug ei altfor frækt din Mund!
Veed du ei grant det Sandsagn, du høiviise Mand,
at daarlig Tale følger kun Fordærvelse?

Prometheus.

Ja du har Held: at ingen Skyld tillægges dig,
skjøndt du med mig har dristig taget Deel i Alt.

Saa lad du mig kun fare! Gjør dig ingen Sorg!
Du vil dog ei bevæge Zeus, thi han er haard.
See selv du til, at Farten hid ei skader dig!

Okeanos.

Langt bedre giver Andre gode Raad du, end
dig selv: ei Ord blot, nei din Daad beviser det.
Dog skal du ikke holde fra mit Forsæt mig!
Jeg paastaaer, ja jeg paastaaer, Zeus vil skjænke mig
den Gunst, at han befrier dig fra denne Qval.

Prometheus.

Derfor jeg takker og vil stedse takke dig,
thi ædel Villie mangler du vist ei. Men dog
besvær dig ikke, thi omsonst du, ei til Gavn
for mig, besværer dig, hvis du dig gjør Besvær.
Nei vær du rolig, og i Alt kun hold dig fjern!
Thi, om jeg selv end lider, ønsker jeg dog ei,
at Flere dele med mig min Elendighed.
O nei! thi dybt mig smerter alt min Broders Lod,
min Atlas', som i fjerne Vestens Egne staaer
og bærer Himmelens og Jordens Støtter fast
paa sine Skuldre høit, en Byrde vældig svær.
Jeg ogsaa ynktes, da jeg saae hin Jordens Søn,
Kilikisk Grotteboer, hundredhovedet
forfærdeligt Uhyre, kuet dybt med Vold,
den vilde Tyfon, som bød Trods til hver en Gud,
og fnyste Skræk af frygtelige Strubesvælg;
fra Øiets grumme Blikke lynte Vredens Ild,
som vilde Zeus han styrte fra sin Kongestol.
Men Zeus's evig vaagne Piil ham traf, den dybt
nedfarende Tordenkile med sin Flammestang,
og standsed ham forstummet midt i trodsig Prals
hovmodige Raab; thi midt igjennem Brystet ramt
hans Kraft blev lammet brat ved Tordenkilens Slag.

Og nu en usel, livløs henslængt Kæmpekrop
han ligger der paa Stranden af det smalle Sund,
nedtrykket under Ætnabjergets Rødder dybt;
paa Toppen sidder end og smeder Jernets Glød
Hefæstos. Der skal Ildens Strømme styrte ned
engang, fortærende med vilde Hungerstand
Sikelias Land heel oversprængt med gylden Frugt.
Saadan vil Tyfon udspye Harmens Galde af
sit sydende Bryst i aldrig standset Flammestrøm,
naar Zeus's Lynild har forlængst ham brændt til Kul.
Dog du er selv erfaren, trænger ei til Raad
af mig. Saa frels da nu dig selv, som bedst du kan!
Men jeg vil bære denne min beskikte Lod,
til Zeus engang har jaget Vreden af sit Sind.

Okeanos.

Men er det dig, Prometheus, ikke vel bekjendt,
at Vredens Sygdom har sin Lægedom i Ord?

Prometheus.

Ja, naar man blødgjør Hjertet til den rette Tid,
ei voldsomt tvinger Harmen, naar den bruser vildt.

Okeanos.

Men at jeg Forsorg har for dig og dristigt Mod,
hvad Skade kan det bringe vel? Nu lær mig det!

Prometheus.

Spildt Møie kun og sandsesløs Godmodighed!

Okeanos.

Lad mig af denne Sygdom lide kun! Det er
dog stundom godt, at klog Mand synes ikke klog.

Prometheus.

Men saadan Svaghed vil kun regnes mig til Last.

Okeanos.

Dit Ord mig viser jo tilbage til mit Hjem.

Prometheus.

At ei din Ynk med mig skal lægge dig for Had.

Okeanos.

Hos Den, der nys besteg Alvældens Throne hist?

Prometheus.

Ja vogt dig, at du ei forbittrer Hjertet ham!

Okeanos.

Din Skjebne, o Prometheus, kan vel vare mig.

Prometheus.

Saa drag da bort, bevar kun tro dit ædle Sind!

Okeanos.

Jeg stod paa Springet, da du skyndte paa mig, Ven.
Fiirbenet Flyver skærer med sit Vingepar
alt Luftens vide Vei; og munter iler den,
for snart at bøie Knæet hist i hjemlig Stald.
(bort).

Chor.

Jeg dybt beklager din usalige Lod, Prometheus!
Af mit vaade Øie rinder
Taarestrømmen ned saa saare, bader Kinden
fra de dybe Kilders Væld.
Rædsomt er det, ak men Zeus jo
hersker efter egen Villie,
og med overmodigt Scepter
truer han de faldne Guder.

Den hele Jord gjenlyder rundt af jamrende Veeraab,
og beklager sorgnedbøiet
din og dine Brødres[1]) høie,

[1]) Titanerne.

oldærværdige Glands og Ære.
Alle Jordens Børn, saamange
som der boe paa Asialandets
hellige Vange, føle Medynk
dybt med dine bittre Qvaler:

De, som boe i Kolchis=Landet,
Kampens uforfærdede Møer;[1])
Skytherne, hvis Hordesværm
yderst hist paa Jordens Kyst
vrimler om Søen Mæotis;
og Arabias Krigerblomst;
de, som Borg paa Fjeld=Tind vogte
nær ved Bjerget Kaukasos,
vilde Skarer, som bruse frem
med skarpspidse Landser i Kamp.

Den eneste Gud, jeg forhen saae
kuet med Skændsel i Jernlænkers Tryk,
var Titan Atlas, som evig anspænder
vældig sin Kæmpekraft,
og stønnende bærer
Himlens Axel paa Skuldrene høit.
Havets Bølge synkende brummer,
. . . .
Dybet sukker,
høit brøler Hades fra mulmsort Afgrund;
Flodernes hellige Kilder
risle sørgmodig med Suk.

Prometheus.

Troer ikke, at det er af Overmod og Trods
jeg tier. Nei! Den Tanke nager Hjertet kun,

---

[2]) Amazonerne.

at jeg maa see mig saa forsmædelig forhaant.
Og dog, hvem anden vel, end jeg, har givet hver
af disse nye Guder deres Magt og Glands?
Dog derom tier jeg, thi selv I veed jo, hvad
jeg sige kan. Men hører nu, hvad Skyld jeg har
mod Menneskten: hvordan jeg danned dem, som før
var sløve, til Forstandighed og Sjelekraft.
Jeg taler ikke for at dadle Jordens Børn,
men for at vise mine Gavers ædle Maal.
Thi fordum, om end seende, de saae dog ei,
og hørende de fatted ei; men længe alt,
lig Drømmebilleder, de blandte alting blindt
tilsammen; og ei kjendte de steenbyggede,
solvarme Huse, heller ikke Tømmerværk.
Men under Jorden, som de vimse Myrer, de
i skumle Huler boede og foruden Sol.
De sikkre Tegn ei kjendte paa, naar Vintren kom,
ei heller Blomstervaaren, eller Sommeren
med sine Frugter; men i alting tankeløs
var deres Gjerning, indtil Stjerners Opgang jeg
og dunkle Nedgang lærte dem at mærke klart.
Jeg ogsaa Tallenes høiherlig snilde Kunst
opfandt for dem, og Skrifttegns Sammenføininger,
og saa Erindring, Moderen til hver en Kunst.
Jeg slutted ogsaa først i Kobbel stærke Dyr
at trælle under Aag. Og at med Kroppens Kraft
de kunde spare Manden mangen tung Besvær,
for Vogn jeg spændte tøilevæligt Hestepar,
stolt Prydelse for mægtig Rigdoms Yppighed.
Og Ingen uden jeg opfandt til Sømænds Lyst
seilvinget Fartøi til at flyve vidt paa Hav.
Deslige Kunster har jeg arme fundet op
for Jordens Børn; men selv jeg veed ei Raad, hvordan
jeg skal fra disse mine Qvaler mig befrie.

Chor.

Du lider svarlig Ondt, og sandseløs du nu forfeiler Veien. Som den slette Læge, der er bleven syg, du taber Modet, og du kan ei finde noget Middel til at læge dig.

Prometheus.

Naar Resten du nu hører, du vil undres meer,
hvad Kunster og hvad Midler jeg har fundet paa.
Du høre kun det Vigtigste: Faldt En i Sot,
Der gaves intet Hjelpemiddel spiseligt,
ei Salve, og ei Drikke, men af Mangel paa
hver Lægedom henvisned de, før jeg endnu
dem milde Lægemidlers Blanding havde viist,
ved hvilke hver en Sygdom sikkrest drives bort.
Og mangen Skik ved Seerkunsten ordned jeg.
Jeg var den første, som af Drømme tydede
det Kommende; og dunkle Forbetydninger
jeg tolked dem og Varselstegn for Reisende.
Krumkloede Fugles Flugt dernæst forklared jeg
bestemt; og hvilket Slags af dem bebuded Held,
og hvilket Uheld; hvilken Leveviis der var
hver af dem egen; om der Fiendskab hersked blandt
dem, eller maaskee Venskab og Samdrægtighed;
Indvoldes Ligemaal, og hvilken Farve helst
de maatte have for at vække Guders Lyst;
og Galdens, Leverens mangehaande Skikkelser.
I det jeg brændte de med Fedt indhyllede Laar
og brede Ryg, jeg ledede Jordens Børn ind i
den dunkle Kunst; og Offerildens Flammetegn,
som før var mørke Gaader, tyded nu jeg klart.
    See saadan har jeg virket. Og hvad dybt der er
i Jordens Skjød hengjemt til Gavn for Mennesket,
Sølv, Guld og Jern og Kobber — hvo tør rose af

at have fundet disse Skatte førend jeg?
Nei Ingen, tro mig, som med Løgn ei prale vil.
Saa hør nu Alt i Korthed fattet med eet Ord:
Fra Prometheus stammer hver en Kunst blandt Jordens Børn.

Chor.

Sørg ei for meget for de Dødeliges Slægt,
men heller for dig selv, ulykkelige! Thi
jeg har det Haab, at du, af disse Lænker løst,
engang vil ikke vorde mindre stærk end Zeus!

Prometheus.

Nei! Moera, den fuldbyrdende, har ei endnu
beskikket dette. Først af tusindfoldig Qval
og Smerte bøiet, løses jeg af disse Baand.
Al Kløgt er kraftløs mod Nødvendighedens Magt.

Chor.

Men sig: hvo styrer vel Nødvendighedens Ror?

Prometheus.

Tre Moerer, og Erinyer, som husker Alt.

Chor.

Er Zeus da underkastet disse Væsners Magt?

Prometheus.

Ja, han vil aldrig undgaae sin beskikkede Lod.

Chor.

Hvad anden er da vel hans Lod end evig Magt?

Prometheus.

Det tør du ikke vide. Spørg da ikke meer!

Chor.

Er det en hellig Løndom du bevare maa?

Prometheus.

Bring anden Ting paa Bane! Denne Sag det er
ei Tid at tale om, men den bør holdes skjult

saameget muligt; thi naar jeg bevarer den,
jeg frelses vil fra disse Lænkers Skam og Qval.

Chor.

Gid den alstyrende Zeus
aldrig stille sin Magt i Strid mod min Villie!
Og ei jeg forsømme, med hellige Qvægoffergilder
at nærme mig Guderne hist ved
Fader Okeanos' rastløs rullende Strøm!
og Frækhed ei smitte mit Ord!
Men dette Sandsagn, nu hør, boe dybt i min Sjel
og aldrig forsvinde:

Lifligt det er, med tillidsfuldt Haab
at vandre Livet heel til dets Maal,
og qvæge Hjertet med muntre Glæder!
Men jeg gyser, naar dig jeg skuer, o vee,
af tusinde Qvaler martret saa grumt,
fordi, ei frygtende Zeus,
egensindig du elsker Menneskens Børn
for høit, o Prometheus!

Ha hvilken Utak for Tak, o Ven! thi sig, hvor faaer du Hjelp,
hvor Redning af Døgnets Børn? Seer du ei,
at i kraftløs Afmagt,
Drømmesyner lig, de Dødeliges Slægt
er slagen med Blindhed? Nei, Menneskers Raad
aldrig tilintetgjør
Zeus's Tilskikkelser.
Det har jeg lært ved at see din Jammerslod, Prometheus!
Ak! hvor forskjelligt lyder nu dette Qvad
og den Bryllupssang,
som jeg sang ved dit Bad
og din Brudeseng, da du beiled med Gaver,

og førte til Leiet hjem Hesione,
vor Søsterlil, som din Ægtemage!

Io (kommer).

Hvad Land, — hvad Slægt? — Hvem er det, som der
paa Klippens Kant, stormpidsket,
i Lænker jeg seer? — For hvilken Brøde
lider du Død? — O sig mig, hvorhen
i Verden jeg Stakkel er kommet? —
Ak, ak! vee, vee!
Atter stikker mig arme Vanvidsbraadden! —
See — Kæmpen Argos' Skrækkebilled —
o bort! o vee! — jeg gruer,
naar jeg seer den tusindøiede Vogter!
Han sniger sig rundt med listigt Blik,
og selv død ham skjuler Jorden ei.
Han stiger fra Dybet; og paa mig gjør han Jagt,
og driver mig arme vansmægtende vidt
over Kyster og Strande.

Hør! voxlimet Rørfløite [1]) klingende toner
søvndyssende Qvad.
O vee, o vee mig!
vee, vee! hvorhen fører mig sporløse Vildvei? —
Hvori, Kronos' Søn, hvori fandt du mig skyldig,
at du mig bespændte med al Jammers Qvide; ak, ak!
hvi piner du mig, ulyksalig forrykt, med Forvirringens Angst?
Paa Ildbaal mig brænd, eller skjul mig i Jord, eller giv mig
Havets Uhyrer til Rov!
Nægt mig ikke denne Bøn, o Drot!
Alt nok har den evige Vildflugt
mig plaget, og ikke jeg veed, hvad Vei jeg skal undflye
den dræbende Qval!
Hører du kohornet Jomfrues Raab?

---

[1]) som Argos blæste paa.

Prometheus.

Ja vistnok hører jeg det vanvidjagne Barn
af Inachos — hin Mø, som Zeus's Hjerte har
i Elskov tændt, og nu, af Heres Had forfulgt,
med Magt omtumles evig uden Maal og Meed.

Io.

Hvorfra er dig min Faders Navn bekjendt? o sig
mig det, jeg arme! Hvem er du,
ulykfalige, hvem er du,
som saa sandt benævner mig qvalbespændt,
benævner gudsendt Sot, som mig fortærer
stikkende med Vanvids vildtjagende Braad, ak, ak!

I forsmædeligt Spring, vansmægtet, i Stormfart kom jeg hid,
af Heres harmfulde Raad betvungen. Ak! hvo er der
af alle Ulykfalige
elendig som jeg? Men sig du mig klart,
hvad der er mig beskikket
at lide, og giv du mig Raad og Lægedomshjelp,
hvis du kjender deslige! O tal!
O sig det den arme forjagne Mø!

Prometheus.

Jeg alting, hvad du ønsker dig at vide, klart
skal sige, uden Gaader, men med simple Ord,
som aaben Tale mellem Venner sømmer sig.
Du seer Prometheus, som gav Jordens Sønner Ild.

Io.

O du som skjænked Jordens Børn det største Held,
Prometheus arme! Hvorfor lider du slig Qval?

Prometheus.

Ret nu for nylig har jeg klaget al min Nød.

Io.

Saa vil du altsaa mig ei skjænke denne Gunst?

Prometheus.

Hvad ønsker du? Du kan erfare Alt af mig.

Io.

Saa sig mig: hvo har smedet dig til dette Fjeld?

Prometheus.

Kronions Guddomsvillie, men Hefæstos' Haand.

Io.

For hvilken Brøde lider du saa haard en Straf?

Prometheus.

Saameget kun jeg er istand at sige dig.

Io.

Dog sig endnu mig: hvilken Tid der stander fast
som al min Flakkens Maal — jeg ulykfalige!

Prometheus.

At ei du veed det, baader meer, end om du veed.

Io.

Fordølg ei for mig, hvad jeg dog skal gjennemgaae!

Prometheus.

Ja, jeg misunder dig visst ikke denne Gunst.

Io.

Hvi tøver du da med at aabenbare Alt?

Prometheus.

Det vil jeg nok. Men nødig ængster jeg din Sjel.

Io.

Sørg du kun ikke meer for mig, end selv jeg vil!

Prometheus.

Da du det vil, saa skal jeg tale. Nu saa hør!

Chor.

Nei, ei endnu! thi und nu ogsaa mig en Gunst!
Først spørge vi om hendes egne Lidelser,
og selv hun os fortælle al sin bittre Vee!
Derefter høre hun af dig sin Fremtids Lod!

Prometheus.

Ja denne Gunst, o Io, bør du skjænke dem,
især fordi de Søstre til din Fader er.
At klage og begræde sine Lidelser
just der, hvor man vil høste Medynks milde Graad
af dem, der høre, det er vel den Umag værdt.

Io.

Jeg veed ei nogen Grund til ei at føie Jer.
I skal med klare Ord nu høre Alt, hvad I
mig spørger om, endskjøndt jeg blues ved, endog
at nævne blot, hvorfra slig gudsendt Sjeleqval
og af den skæmmende Forvandling blev mig sendt.
Hver evig Nat der vare Drømmesyner, som
mit Jomfrubuur besøgte og tilhvisked mig
de Smigerord: "O høist lyksalige Pige du!
Hvi er du Mø saalænge, da der vinker dig
høiherligt Ægteskab? Zeus blusser efter dig
i Længsels stærke Lue, vil i Elskovs Lyst
med dig forenes. Hør mig dog, o Barn: forsmaa
ei Zeus's Leie! men drag hen til Lernas[1]) dybt
forborgne Vang, hen til din Faders Hjordedrivt,
at Gudens Øie kan sin Længsel stille der!"
Af slige Drømme blev jeg ængstet hver en Nat
jeg ulykfalige, indtil jeg dristed mig
at aabenbare Fader disse Tryllesyn.
Han sendte da til Pytho[2]) idelige Bud,

[1]) Sø i Grækenland. [2]) Delfi.

og til Dodona, for at forske, ved hvad Daad,
hvad Ord han kunde vinde Guders milde Gunst.
Men intet uden mangefold forvirrede,
og dunkle, gaadefulde Svar de bragte ham.
Omsider kom til Inachos forstaaeligt Svar,
som klarligen befalede og paalagde ham,
at støde mig fra Fædreland og Hjemmet ud,
for frit at flakke, selv til Jordens Grændsepynt;
og var han villig ei, da vilde Zeus sit Lyn
nedsende, for at knuse flux hans hele Slægt.
Ved slige Pythos Varselsord bevæget, han
uvillig mig uvillige jog ud og drev
fra Hjemmet bort: Dog Guddomskraften kun det var,
som tvang med Magt min Fader til at handle saa.
Strax blev min Skabning og mit Sind forvansket; og
jeg, hornet, som du seer, af Bremsens hvasse Braad
skarpstukken, med forvildet Spring foer stormende
afsted hist til Kenchreias lisligklare Væld
ved Lernahøien. Og en Hyrde, Jordens Søn,
Argos, ubøielig af Sind, og stirrende
med Øienvrimmel, følger mig paa hvert et Skridt.
Uventet dog ham ramte Døden overbrat
og slukte Livets Lys. Nu vanvidslagen jeg
ved Guders Svøbe jages rundt fra Land til Land.
Saa var min Fortids Lod. Kan du nu sige mig
min Fremtids Nød, saa tal kun du, og ynk mig ei
med falske Smigerord. Thi jeg dig siger frit,
at Løgnedigt er skændigst Lyde paa en Mand.

Chor.

O vee! hold op, o vee!
Aldrig nei aldrig jeg anede det,
at saa uhørte Sagn skulde naae mit Øre,
at saa rædsom, utaalelig

Lidelse, Qval og Angst med tvekløftet Braad
skulde gjennemisne min Sjel!
Vee, vee, Skjebne, Skjebne!
Jeg gyser ved Synet af Jos Færd!

Prometheus.

Du klager altfor tidligt og er fuld af Frygt.
Vær rolig, indtil ogsaa Resten du har hørt.

Chor.

Saa tal, forklar dig! For hver Lidende det dog
er Lindring, klart at forudsee sin Fremtids Nød.

Prometheus.

Hvad før I ønskte, har I faaet opfyldt let
ved mig. I ønskte, først at høre hende selv
med egen Mund forklare al sin bittre Nød.
Saa hør nu ogsaa Resten: hvilke Lidelser
der ramme skal den unge Mø fra Heres Haand.
Og du, o Inachos's Datter, læg mit Ord
paa Sinde, at du kjende maa din Vandrings Maal!
Herfra vend strax dig imod Solens Opgang, og
flyt Foden over ubesaaede Marker hen!
Saa kommer du til Skythisk Hyrdefolk, som boe
i kurvesflettede Hytter høit paa hjulstærk Vogn,
fjerntræffende Piil og Bue omkring Skuldren hængt.
Kom dem ei nær, men lad blot Foden streife let
den havbeskylte Klippekyst, og drag forbi!
Paa venstre Haand jernsmedende Chalyber boe;
men ogsaa disse Folk du maa dig vogte for,
thi vildt er Sindet, og imod hver Fremmed grumt.
Saa naaer du Floden, som har Voldsmands Navn med Ret:
men gaa ei over! Overgangen er ei let,
før du har naaet til Kaukasos, det høieste
af Bjerge, der hvor Strømmen fuser ud med Kraft

fra Bjergets Aas. Dets stjernenære Tinder maa
du overskride, dernæst vandre Veien hen
mod Syden, hvor du træffer Amazoners Hær,
mandhadende, som skal engang Themiskyra
bebygge ved Thermodon, hvor sin skarpe Tand
i Havet strækker Salmydesos, fiendsk af Sind
mod hver en Sømand, mod hvert Skib stifmoderlig.
Og disse Qvinder vil dig gjerne vise Vei.
Saa kommer du til Søens snævre Gab, hen til
Kimmerisk Pas. Men det maa du forlade rask
med Mod, og gjennemsvømme strax Mæotisk Sund.
Blandt Mennesker vil evig leve herligt Sagn
om denne Overfart, og Sundet [1]) efter dig
vil kaldes. Saa forlader du Europas Jord,
og kommer snart til Asias Fastland.
Synes nu
Jer Gudekongen overalt ei lige grum?
Han vilde Jordens Datter favne, han, en Gud,
og nu han plager hende med sligt Flakkeliv!
En Beiler, høist afskyelig, du vundet har,
o Pige! thi hvad her du nu har hørt, ansee
det endnu neppe som et Forspil for din Qval!

Io.

O vee mig! vee, o vee!

Prometheus.

Nu sukker du og jamrer dig. Hvad vil du da,
naar du skal høre Resten af din svare Nød?

Chor.

Vil du da varsle hende meer Elendighed?

Prometheus.

Et heelt stormpidsket Hav af Jammers bittre Vee.

---

[1]) Bosporos, Kosund.

Io.

Hvad er da Livet mig til Gavn? Hvi styrter jeg
mig ikke strax fra denne steile Klippe ned,
at, sønderknuust paa Jorden, jeg mig kan befrie
fra hver en Qval? thi bedre dog, eengang at døe,
end alle mine Livets Dage lide Ondt!

Prometheus.

Du neppe vilde bære mine Lidelser,
da mig er ei beskikket jordisk Lod at døe:
derved jeg kunde frelses dog fra denne Qval,
men nu er intet Maal for mine Trængsler sat,
før Zeus engang er styrtet fra sin Kongestol.

Io.

Er det da saa, at Zeus skal styrtes fra sin Magt?

Prometheus.

Det vilde dog vel glæde dig at see hans Fald.

Io.

Ja hvorfor ikke, da jo Zeus mig plager grumt.

Prometheus.

Saa vær forvisset, at det sikkerlig vil skee.

Io.

Ved hvem skal han berøves da sin Kongestav?

Prometheus.

Blot ved sit eget Hjertes taabelige Raad.

Io.

Hvorledes? sig det, hvis det ei vil skade dig.

Peromtheus.

En Ægtepagt han slutter, som vil angre ham.

Io.

Med Gud hvad eller Dødelig? Tør du, saa tal!

Prometheus.

Hvad spørger du? Nei, nei, jeg tør ei sige det.

Io.

Vil Ægtefællen støde ham fra Thronen ned?

Prometheus.

Hun føde vil en Søn, meer stærk end Faderen.

Io.

Og er for Zeus ei Frelser da fra denne Lod?

Prometheus.

Kun jeg, naar jeg engang er løst fra disse Baand.

Io.

Men hvo skal kunne løse dig, naar Zeus ei vil?

Prometheus.

En af din Afkom er engang bestemt dertil.

Io.

Hvad siger du? En Søn af mig skal frelse dig?

Prometheus.

Ja efter tiende Spire den tredie Spire først.

Io.

Ei let at fatte synes mig det Spaadomsqvad.

Prometheus.

Søg ei at vide meer om dine Lidelser!

Io.

Men svig dog ei det Løfte, du mig gjorde nys!

Prometheus.

Af tvende Sagn kun eet jeg vil fortælle dig.

Io.

Betegn dem begge: overlad saa Valget mig!

Prometheus.

Det vil jeg. Vælg da: om jeg klart skal nævne dig
din Fremtids Trængsler, eller og min Frelsermand?

Chor.

For hendes Skyld fortæl det Ene, og for min
Det Andet! o lad ikke haant om denne Bøn!
Nævn da for hende hendes Fremtids Flakkevei,
for mig din Frelsermand! saaledes ønsker jeg!

Prometheus.

Naar I det ønske, skal jeg ikke staae imod,
men alting aabenbare hvad I vide vil.
Først, Io, vil jeg skildre dig din vilde Fart:
skriv den paa din Erindrings Mindetavler ind:
    Naar du er faret over hint landskillende Sund,
du gaaer mod Østersolens lyse Flammegang,
. . . .
og farer over Havets Bruus, og kommer saa
hen til Gorgoners Sletteland Kisthene, hvor
Forkiderne, de høibedagede Møer, boe,
tre, svanedannede; eet Øie kun de har,
een Tand tilsammen; dem ei skuer Solen i
sin Glands, ei Nattens Maane nogentid.
Og nær ved dem boe Søstrene, tre vingede
Gorgoner, slangelokte, menneskehadende —
et Blik af dem brat standser Livets Aandepust.
Det siger jeg, at du for dem kan vogte dig.
Og hør nu ogsaa om et andet rædsomt Syn:
Vogt dig for Zeus's glamløs bidske Hundeflok —
for Grifferne, og Aramaspers vilde Sværm,
eenøiede, hestvandrende, som boer omkring
hin Plutons rige Flods med Guld henvæltende Strøm:
til disse nærm dig ikke! — Derpaa kommer du
til fjerne Kyster, til en sortfødt Folkeslægt,

3*

nær Solens Straalevæld, ved Floden Æthiops.
Langs dennes Bredder vandre du, indtil du naaer
et Vandfald, hvor fra Byblos' Bjergetoppe dybt
nedvælder Nilens hellige lifligrene Strøm.
Den skal da lede dig til hint trekantede
Nilotisland[1]); hvor, Jo, dig og dine Børn
beskikket er, at finde fjernt Nybyggerland.
Er Noget heraf dunkelt dig og gaadefuldt,
saa spørg igjen, og du skal alting klart forstaae!
Jeg har jo Tid, meer end jeg ønsker mig det selv.

Chor.

Har mere Nyt du eller Glemt at sige os
om hendes høist fordærvelige Flakkefart,
saa sig det! Men har Alt du sagt, saa hold nu og
til os dit Løfte! du erindrer det jo vel.

Prometheus.

Hun har sin Vandring lige til dens Ende hørt.
Og for at hun maa vide, jeg ei foer med Løgn,
vil jeg fortælle, hvad hun leed, før hun kom hid,
som Hjemmel for, at Alt, hvad jeg har sagt, er sandt.
Dog vil jeg spare mig en Sværm af mange Ord,
og strax mig vende til din Vildfarts Endemaal.
Da du var kommen til Molossias Sletter hen
og til Dodona høit paa Bjergeryggen, hvor
Thesproter-Zeus's Spaadomshal og Tempel er,
og til utroligt Under, Træer med Menneskerøst,
af hvilke du med klare Ord, ei gaadefuldt,
blev hilst som den, der skulde vorde Zeus's høit
lovpriste Mage — mon det ikke smigrer dig? —
da stormed du, af Vanvidsbraadden ramt, derfra

[1]) Det Ægyptiske Delta.

langs Havets Strand affted til Rheas store Bugt[1]):
Derfra blev hid og did du tumlet vidt omkring.
Men viid du sikkert, at i Fremtids Old engang
skal denne Fjord benævnes efter Jos Navn,
for Jordens Børn til Minde om din Flakkefart.
Og dette være Tegn dig paa min Sjelekraft,
at Meer den skuer, end hvad Aabenlyst der er.
Jeg Resten Jer og hende fælleds sige vil,
i det jeg træder i det nys forladte Spor.
Paa Landets Grændse ligger hist Kanobos' By
ved Nilens Munding paa en dyndopskyllet Ø:
der giver Zeus dig atter din Forstand igjen,
mens han kun smigerklapper[2]) dig med frygtløs Haand.
Da skal du føde sorte Epafos, benævnt
af Zeus' Befrugtning: han skal engang høste al
det Land, som vædes dybt af Nilens brede Strøm.
Hans femte Slægt, med femti Spirer blomstrende,
vil da, endskjøndt ei villig, gjensee Argosland,
en Søsterflok[3]), som flyer for Frænde-Giftermaal
med Søskendbørn: mens disse — med forblindet Sind,
som Glenter, der forfølge hart en Duesværm —
flux efterjager uheldsvangert Ægteskab;
men Ingen af dem under Gud slig Lilievand.
Pelasgia modtager dem, hvor Qvindefolk
og natligt Lurer-Mod til Hades sender dem,
da disse Qvinder dræbe hver sin Ægtemand,
dybt sænkende tveegget Staal i blodigt Bryst —
Saa haardt gid Kypria træffe hver min Avindsmand!
Kun een af disse Piger rører Kjærlighed,
saa at hun dræber ei sin Mand, mens Hjertet mildt
i Brystet smelter. Eet af to: hun hellere

---

[1]) Adriaterhavet. — [2]) paa Græsk epafao. — [3]) Danaiderne.

vil have Ord for Svaghed end for Snigmordsfærd.
See hun skal engang føde Argos' Kongeslægt.
    Dog heelt at gjennemgaae den Sag blev altfor langt.
Nok er: Af denne Sæd fremspire skal en Helt
bueberømt, og han skal løse mig udaf
min Qval. Saaledes har graahærdet Moder min,
hin Guders Titanide, klart mig forudsagt:
men, naar, hvordan, det vilde kræve altfor lang
en Tid at sige, og det nytted dig dog ei.

Io.

O vee, o vee!
Jeg atter forvirres — og Vanviddets Lyn
brat slaaer i min Sjel — og Bremsens Stik
mig brænder som Ild! —
Hvor Hjertet banker i Angst mod mit Bryst!
Vildt Øiet ruller i svimlende Kreds!
Ud af Banen river med stormende Vold
Forrykthed min Sjel, og Tungen mig svigter —
Forvildede Ordene kæmper omsonst
mod Affindets fraadende Brænding!
(gaaer).

Chor.

Viis, isandhed viis var Den,
som først i Tanken undfanged,
i Ord udtalte det Sandsagn,
at allerbedst det er, at man ægter sin Lige,
og at til dem, der hovmodes af Rigdom,
eller til dem, der med Adelsnavn bramme,
ei Menigmand beiler.

Gid aldrig, nei aldrig, o Skjebnegudinder, I
see mig at dele med Zeus hans straalende Leie!
og ingen af Himlens Guder jeg nærme som Brud mig!

Thi med Øysen seer jeg Io at flye med jomfruelig Tugt
Den beilende Gud, og dog at hjemsøges svart
af Heres Had og af Flakkefartens
dybtbrændende Qvaler!

Jeg ønsker en jævngod Ægtepagt mig!
Og aldrig nogen høimægtig Gud
sende mig Elskovs lyntræffende Blik!
Det blev en Kamp uden Seier, et Løb uden Maal;
og ikke jeg veed, hvad der da blev min Lod:
thi hvordan jeg Zeus's List skulde flye,
nei det indseer jeg ikke.

Prometheus.

Endnu engang, skjøndt han er trodsig stolt, skal Zeus
ydmyges dog: Et saadant Ægteskab han sig
bereder, som fra Kongemagt og Throne dybt
ham styrte skal og knuse. Da fuldbyrdes skal
i Alt Gud Kronos's Forbandelse, som høit
han raabte, da han sank fra gamle Kongestol.
Til slig Fordærv at undgaae kan ei nogen Gud
med Sikkerhed ham vise Midlet uden jeg.
Jeg veed det, jeg, og paa hvad Maade. Lad ham saa
kun sidde kjæk og trodse paa sin Buldren høit
i Sky, og slynge Lynets Piil af glødende Haand:
Alt dette vil dog ikke redde ham, at jo
han styrter brat med Skam og Skændsel i sit Fald!
Saa kampstærk er den Avindsmand, som mod sig selv
han æsker ud, et Under ubetvingeligt:
han Ild, meer stærk end Lynet selv, opfinde skal,
og Buldrelyd, som overdøver Tordnens Brag;
og Havets Rædsel, Jordens stærke Ryster, hin
Trefork, Poseidons Scepter, skal han slaae i Qvag.
Af saadan Modgang kuet Zeus vil lære da,
hvad Forskjel er paa Herskermagt og Slavekaar.

Chor.

Hvad Zeus du ønsker, strømmer Munden over af.

Prometheus.

Jeg siger, hvad skal skee, — og hvad jeg ønsker, ja!

Chor.

Skal da engang en Anden overvælde Zeus?

Prometheus.

Endnu langt mere Ondt end det han lide skal.

Chor.

Du gyser ikke ved at mæle slige Ord?

Prometheus.

Hvad skulde jeg vel frygte, jeg, som ei kan døe?

Chor.

Han kan jo endnu større Qvaler sende dig.

Prometheus.

Ja lad ham det! jeg er paa alle Ting beredt.

Chor.

Den Vise bøier sig for Adrasteias Magt.

Prometheus.

Tilbed og hyld og tjen din Herre længe nok!
Jeg mindre selv end Intet agter Kronos' Søn.
Lad ham saa skalte, valte denne korte Tid
altsom han vil! ei længe varer dog hans Magt.
Men der jeg seer jo Zeus's Løber nærme sig,
opvartende Betjent hos Himlens nye Drot.
Han kommer vistnok for at melde noget Nyt.

Hermes (kommer).

Til dig, Høivise, galdebittre Skumler du,
som fræk mod Guder taler, medens Døgnets Børn
du smigrer, Ildens Tyv, ja dig jeg taler til.

Zeus byder dig at nævne strax den Ægtepagt,
Du raaber paa, som skal fra Magten styrte ham.
Forklar dig nu om dette! dog ei gaadefuldt,
men klart, bestemt, at ei du nøder mig at gaae
en dobbelt Gang, Prometheus! thi du seer dog vel,
at Zeus's Sind ei derved vil formildes meer.

Prometheus.

Ret fornemt og høitideligt du taler jo,
som det sig sømmer vel for Guders Sendebud.
I nylig har begyndt Regjeringen, og troer,
at Eders Borg er sikker. Men mon ei jeg selv
har seet to Herskere fra den at jages ud?
Den tredie, som er Konge nu, jeg ogsaa snart
skal see med Skændsel falde. Mener du endnu,
med Frygt jeg bøier for de nye Guder mig?
Langt fra, o nei, aldeles ikke saa! Men du
skynd dig tilbage, hvor du kom fra, thi af hvad
du fritter om, faaer Intet du at vide dog.

Hermes.

Ved saadan overmodig Trods har ogsaa før
du styrtet dig i denne jammerfulde Nød!

Prometheus.

Og dog jeg aldrig vilde, tro mig kun du, for
din Trællestand bortbytte min Elendighed.
Nei heller vil jeg være denne Klippes Træl,
end slavetro gaae Ærinder for Fader Zeus. —
See saadan maa man altid møde Haan med Haan!

Hermes.

Men du hoverer jo endog af dine Kaar.

Prometheus.

Hoverer? Gid jeg maatte mine Fiender see
saadan hovere! og blandt dem jeg regner dig.

Hermes.

Giver ogsaa mig du Skyld for hvad du lider nu?

Prometheus.

Ja reent ud sagt, jeg hader alle Guderne,
da de min Veldaad lønne mod al Ret og Skjel.

Hermes.

Nu hører jeg, at Vanvid reent forvilder dig.

Prometheus.

Kan være, ja! naar Had mod Fiender Vanvid er.

Hermes.

Du var, hvis Lykken føied dig, utaalelig!

Prometheus.

Vee mig!

Hermes.

Det er et Ord, som Zeus ei kjender til.

Prometheus.

Vistnok, den lange Tid os lærer mange Ting.

Hermes.

Du har dog ikke lært endnu at blive klog.

Prometheus.

Nei, ellers jeg ei talte med en Træl som dig.

Hermes.

Du vil nok ei paa Zeus's Spørgsmaal give Svar.

Prometheus.

Ja vist jeg skulde vel for Veldaad takke til!

Hermes.

Du driller mig bestandig, som jeg var en Dreng.

Prometheus.

Og er du ikke da en Dreng, og mere dum,
naar du kan troe, at saadan du kan fritte mig?
Nei! ingen Qval der er, og ingen List, hvorved
mig Zeus skal tvinge til at sige hvad jeg veed,
før han har disse mine Skændselslænker løst.
Lad saa ham slynge Lynets Flammepiil, og dybt
med Sneestorms hvide Vinge, og med Tordenslag
fra Hel, omkaste brat i vild Forvirring Alt!
Mig skal han aldrig bringe til at sige sig,
af hvem han skal nedstyrtes fra sin Kongestol!

Hermes.

Betænk, om slig en Trods kan bringe Frelse dig!

Prometheus.

Betænkt og fast besluttet har jeg alt forlængst.

Hermes.

Ydmyg dig, Daare! gaa dog i dig selv engang,
og lad dit Uheld lære dig Besindighed!

Prometheus.

Omsonst du plager mig med Ord som Bølgesqvalp!
Fald aldrig paa den Tanke du, at jeg af Frygt
for Zeus's Raad skal usel feig ydmyge mig
og løfte Hænder høit til ham paa Qvindeviis,
og sende til den høist forhadte Gud den Bøn,
at han vil løse mine Lænker! — aldrig, nei!

Hermes.

Hvad end jeg siger, Alt vil vorde frugtesløst,
det seer jeg vel: dit Hjerte røres ikke ved
min Bøn. — Som nylig forspændt Fole bider du
i Bidslet, steiler, strider hart mod Tømmens Tvang.
Men kraftesløs er Kløgten, som du trodser paa.
Thi Overmod, foruden sand Besindighed,

kan aldrig ved sig selv alene vinde Seir.
Betænk, ifald du ikke lyder mine Ord,
hvad Uveirstorm og hvilket Væld af Jammer vil
dig gribe uundgaaelig! thi flux vil Zeus
nedsplintre denne Klippeblok med Torden og
med Lynets Flammepiil, og der han vil din Krop
begrave dybt i Mulm i Favn af Klippens Arm!
Naar saa en talløs Rad af Aar er rundet hen,
skal atter du til Lyset komme. Da skal Zeus'
bevingede Hund, blodgriske Grib, med graadig Lyst
udhakke af dit flængte Bryst en livsfrisk Deel:
saa kommer hver Dag uindbuden denne Gjest,
og vil din Lever æde som en blodig Brad!
Og vent ei nogen Ende paa slig Jammer, før
en Gud staaer frem, og tager dine Lidelser
paa sig, og stiger ned til Hades' skumle Bo
did ned til Tartaros's mulmindhyllede Dyb!
Fat nu Beslutning! Hvad jeg her har sagt dig, er
ei tomopdigtet Ordbram, men kun altfor sandt.
Thi aldrig udgaaer nogen Løgn af Zeus's Mund,
men hvert et Ord fuldbyrder han forvist. Derfor
betænk dig vel og see dig for, og nær dog ei
den Tro, at Trods er mere værd end sund Fornuft!

Chor.

Ei ubetimeligen synes Hermes os
at have talt, da han med Grund dig byder, at
forsage trodsigt Sind, og følge Viisdoms Raad.
Adlyd! At fare vild, for Viismand er jo Skam.

Prometheus.

Jeg kjendte alt før det Budskabsord,
som han har mig bragt: Og at Fiende med Lyst
skaber Fiende Fortred, det passer jo vel.
Saa lad da styrte kun over mig ned

hint tvetakket flagrende Lyn!
Lad Luften oprøres af Tordenens Brag
og Vindenes Hviin, og Stormvinden ryste
fra dybeste Rod vor Jord i sin Grund!
og Bølgens Brudd paa den brusende Sø
sprøite høit sit Fraad paa Stjernernes Vei
over Himlens Bue, og styrte min Krop
brat i mulmsort Tartaros dybt
nedhvirvlet af Skjebnens ubøiede Magt!
dræbe mig skal den dog aldrig!

Hermes.

Der kan I høre sligt rasende Sinds
Beslutning og Ord hvorledes de lyde!
Hvad mangler ham da i at være forrykt,
naar end ikke han ønsker for Vanvid sig fri?
Men I, som har Medynk med denne Mand
og hans grusomme Qval! fra Stedet her
nu iler, nu skynder Jer bort paastand!
at Tordenens rædsomme Brøl skal ei
bedøve jert ængstede Sind!

Chor.

Nei, sig du mig ikke og raad mig ei sligt,
naar du vil, jeg skal lyde! thi hvad du har sagt,
det just er for mig et utaaleligt Ord.
Hvor kan du mig byde at handle saa slet?
Med ham vil jeg lide hvad ham er beskikket!
Men Forræder at hade, det har jeg lært:
ingen Pest er der til,
som meer jeg foragter end denne!

Hermes.

Saa erindrer da kun, hvad jeg forud har sagt!
Naar Ulykken rap nu har hentet Jer ind,
saa anklager ei Skjebnen, og siger saa ei,

at Zeus Eder styrted i uforudseet
Elendighed! nei dog, o nei! kun I selv,
I selv har det gjort. Ja selv Jer bevidst,
ei pludselig brat, ei besnærte ved List,
I vikler Jer selv
i Fordærvelsens Net ved jer Daarskab!

(gaaer).

Prometheus.

Nu Gjerningen taler, og Ordet ei meer.
See Jorden bæver,
og Tordenbraget i rullende Drøn
brøler huult, og Lynstraalen farer med Iil
i glimtende Sving, og høit hvirvles Støv
i Luften op, og alle Stormenes Hær
springe frem i pustende Fart,
og jage vildt mod hinanden i rasende Kamp,
og Himlen sig blander med Havets Dyb!
Sligt Oprør, fra Zeus, skrækindjagende,
stormer aabenbart frem kun mod mig!

O Themis! o Jord!

o min Moders hellige Hoved! o Æther, du,
som ombølger det altgjennemtrængende Lys!
seer du, hvilken Uret jeg lider!

(Prometheus synker med Fjeldet i Afgrunden).

Aeschylus

Perserne,

Tragedie af Aeschylos.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.

Thieles Bogtrykkeri.

1854.

Perserne.

Personerne.

Chor af Perser.
Atossa, Kong Xerxes' Moder.
Bud.
Dareios's Skygge.
Xerxes.

Scenen er foran den Persiske Kongeborg. Man seer Dareios's Grav. Den Persiske Konge Xerxes er draget i Krig mod Hellas med en uhyre stor Hær.

Den græske Text, som for det meste er fulgt, er af G. Hermann, 1852.

Chor.

Blandt det Persiske Folk, som mod Hellas drog,
er det os, som kaldes de trofaste Mænd,
det er os, som bevogte den stolte, høit
guldstraalende Borg, os, hvem Xerxes selv,
Dareios' Søn, vor Konge og Drot,
efter Alderens Ret
har valgt til Riget at styre.
Om Kongens og hin guldprunkende Hærs
forønskede Hjemkomst Ondt aner min Sjel
i Forvirring og inderlig Angst.
Til Krigsfærd stormed al Asias Kraft
i Ungdommens Flor;
og intet Bud til Fods og intet til Hest
hidiler til Persernes Hjemstavn.
Fra Susas og Ekbatanas By
og fra Kissias ældgamle Mure bort
de vrimlende droge, nogle til Hest,
og andre til Skibs, og Fodfolk i Skridt,
i Krigen den fasteste Kjerne.
Ud drog Amistres og Artafrenes
og Megabates og Astaspes,

de Persers Fyrster,
og Drotter, undergivne vor Stordrot,
Høvedsmænd i den talrige Hær,
Bueskytter og Ryttere:
hver var gruelig at see, rædsom i Kamp,
med Modets høidristige Haab;
og Artembares, Stridshingsttumleren,
og Masistres, og Imaios,
den flinke Bueskytte, og Farandakes,
og Hestebetvinger Sosthanes.
End Andre fremsendte den store
og frugtbare Nilos: Susiskanes,
Pegastagon, født i Ægyptos,
og Hersker i hellige Memfis
den store Arsames, og ældgamle
Thebes Høvding Ariomardos,
og Sumpboerfolket, dygtige Sømænd,
En utællelig Mængde.
Og af yppigtlevende Lyder en Flok
der følger, som slutter i Alt sig tæt
til Fastlandets Skare: dem fører i Kamp
Mitrogathes og Arkteus den gode, som Drotter.
Ogsaa Sardes, det gyldne, udsender en Flok
af Krigsmænd paa vrimlende Vogne afsted,
med to Spænd, med tre Spænd,
et frygteligt Syn at skue.
I Harnisk staaer Folket fra Tmolosbjergs Egn
og truer Hellas med Trældoms Aag:
Mardon, Tharybis, Landsekamps=Helte,
og Mysiske Spydmænd. Og Babylons høit
guldstraalende By en alblandet Sværm
udsender i Stormgang, og Søfolk paa Skibe,
og Mesterskytter med sikker Haand;
og fra hele Asia strømmer der ud

en sværdvæbnet Flok
under Kongens skræktruende Banner.
Slig Helteblomst i Leding drog ud
fra den Persiske Kyst;
og Asias Land, som fostred dem op,
sukker dybt af længselfuldt Bryst,
og Moder og Viv tælle Dagenes Tal
og gyse for Tiden den lange.

Alt er Kongens Hær med stadknusende Magt
draget hisset ind i vort Gjenboland,
paa tougbundne Flaadbro vandrende over
Athamantisk Hellesund,
da de lagde paa Havets Nakke som Aag tætnaglet Hærvei.

See! det folkrige Asias fremstormende Hersker
oversvømmer al Landet med stolte Hærskarer
baade til Lands og til Vands, trygt stolende paa
sine Høvdinger, stærke og strenge,
han, Heltespiren af vor stolte Kongeslægt.

Med Øine vildtgnistrende som Blikket af blodgjerrig Drage,
med Vrimmel af Krigsfolk og Skibe, paa Syrisk Vogn i
susende Fart
han jager mod spærkyndig Hellener piilmægtig Perser i Kamp.

Nei Ingen har før vovet den Stordaad, at bane Vei for en
Hærstrøm
ved at tvinge med stærke Diger Havets ustyrlige Bølge.
Ja! ustandselig er Persers Hær, og sjelstærkt er Folket.

Hvilken dødelig Mand kan vel undgaae en Guddoms snedige
List?
Hvo kan, behændig paa Fod, et heldigt Spring vel beherske?

Nei venlig logrende lokker Daarskab først Jordens Søn i sit Garn:
og da gaaer det over al Menneskekraft at rive sig løs.

Saadan efter Guders Raad hersked Skjebnen alt fordum og
tilskikked de Perser,
borgsplittende Kampe kjækt at udføre,
og feirvilde Rytterslag og Byers Ødelæggelse.

Og de lærte, naar vidtbeseilede Hav ret frisk for en Kuling
henskummed,
at skue hen ud over Dybets Slette,
i Tillid til letspundne Tougværk og folkoverførende Flaadbro.

Derfor sønderrives Hjertet,
natomhyllet, svart af Angest,
at vor Stad skal høre, at
mægtig Susaby har mistet
denne Persiske Krigerhær.

Da vil ogsaa Kissias Borg [1])
dybt gjenstønne ak og vee!
medens Qvindesværmen hæver
Veeraabskriget høit i Sky,
sønderrivende Sløreis Liin.

Alt Folket strømmed af Landet ud
deels til Hest og deels til Fods,
ligerviis som af Bier en Sværm
med Hærens Fører i Spidsen,
og drog fra Land hitover til Land paa en Bro
over det skillende Sunddyb.

---

[1]) i Persien.

Leiet vædes, i Længselen efter de bortdragne Mænd,
med Taarers Strøm.
Hver Perserinde, dybt bedrøvet af
Længsel efter sin elskede Mage, som
kampgridsk stormed i Ledingsfærd,
sidder eensom tilbage.

I Perser, velan!
Lad os sætte os der i den ældgamle Borg,
anstille med Omhu dybtforskende Raad,
thi Nøden er nær.

Hvor gaaer det dog Kong Xerxes nu,
Dareios' Søn,
efter samme Stamfader[1]) faldet som vi?
Har Buestrengen[2]) seiret i Kamp?
hvad eller har Landsen,[3]) med jernstærk Od,
kraftig bestaaet?

(Atossa bæres paa en Throne ud af Kongeborgen.)

Men see, der sig nærmer i Guddomsglands
vor Konges Moder, vor Dronningesol!
Jeg kaster mig ned, i Støvet ned.
Saa lad os nu alle med jublende Røst
hende bringe vor ydmyge Hylding!

Dronning, herligst du blandt Persias dybtombæltede Qvinders
Flok,
Xerxes' gamle Moder, hil dig, hil Dareios' Ægteviv!
Persergudens Mage var du, Persergudens Moder end,
dersom ei vor gamle Skytsaand har forladt vor Krigerhær.

---

1) Perseus. — 2) Perserne. — 3) Hellenerne.

Atossa.

Derfor just jeg kommer hid og har forladt min gyldne Borg
og det Leie, som jeg deelte med Dareios før engang.
Kummer sønderriver Hjertet — ja jeg maa Jer sige det,
at jeg ingenlunde, Venner, for mig selv er uden Frygt,
at vor store Rigdom flygter, at den styrter ned med Fod
Lykken, som Dareios bygged ikke uden Guddoms-Hjelp.
Derfor har en dobbelt Sorg nu fyldt med Gru min hele Sjel:
Ingen har jo Agt for Rigdom, naar en Mand ei vogter den.
Fattigmand ei arver Hyldest, om end Kraft i Sjelen boer.
Vel er ubeskadt vor Rigdom, dog mit Hjerte skjælver, thi
Husets Øie, mener jeg, er Herren naar han selv er der.
Derfor, da nu slige Kaar kan forestaae, saa raader mig
Alt i denne Sag til Gavn, o Perser, trofast ædle Mænd!
thi jeg venter mig af Eder ikkun velbetænkte Raad.

Chor.

Viid, Fyrstinde, du skal ikke anden Gang affordre mig
nogen Gjerning, noget Ord, naar Evnen blot som Villien er!
thi vi alle troe dig ere, hvem du kalder til dit Raad.

Atossa.

Hver evig Nat hjemsøges jeg af Drømmesyn
fra den Tid, da min Søn til Leding rusted sig
og drog mod Hellaslandet, for at øde det.
Men aldrig saae jeg Noget før saa tydeligt,
som sidste Nat: jeg Alt nu skal fortælle dig.
Jeg syntes, jeg to deiligklædte Qvinder saae,
den ene hyllet heelt i Persisk Pragtgevandt,
den anden i Hellenisk Dragt, at træde frem,
de høianseeligste blandt alle som er til,
i Skjønhed uden Dadel, Søstre af een Slægt.
Det Fædreland, som faldet var i deres Lod,
for Denne Hellas var, for Hin Barbarerland.

De stod i Tvedragts Lue, som det syntes mig,
forbittret mod hinanden. Da min Søn det saae,
han standsed og formilded dem, og spænder dem
for sine Vogne flux og lægger Kobbelet
om Nakken. Hin sig brysted stolt af denne Pynt,
og lod, med Tømmen i sin Mund, sig styre let.
Den anden vred sig vildt, og sønderbrød sin Vogn
med Hænderne, og rev den tøileløs med Magt
afsted med sig og bryder Aaget overtværs.
Min Søn af Vognen styrter, og hans Fader staaer
med ynksomt Blik ved Siden. Og da Xerxes seer
ham, rev sin Kappe han fra Skuldren sønderslidt.
See saadant var det Nattesyn, jeg taled om.
Da jeg om Morgnen havde vædet Hænderne
i Kildens klare Væld, og treen med Offer i
min Haand til Altret hen, for der at offre til
de naaderige Guder, alt som det sig bør:
da seer en Ørn jeg flye til Foebos' Alter hen.
Af Angst, o Venner, blev jeg maalløs staaende.
Da blev jeg vaer en Falk, som styrted efter den
med iilsomt Vingeslag, og rev med sine Kløer
dens Hoved sønder: den kun dukked, og hengav
sit Liv. Rædsommeligt det var for mig at see,
for Jer at høre. Dog I veed, at hvis min Søn
er heldig, vil han høit beundres som en Helt;
er han uheldig, hersker han alligevel,
som hidtil, uden Ansvar, over dette Land.

Chor.

Ikke ville vi, o Moder, haardt dig ængste ved vort Ord,
heller ei opmuntre dig. Men bønfald ydmyg Himlens Magt,
at den naadigmild afvender Alt hvad Rædsomt du har seet,
og al Lykkens hele Fylde skjænker dig og dine Børn,

dette Land, og alle Venner! Dernæst bør du offre til
Jorden og de Hedengangne. Bed saa til din Ægtemand,
som du jo i Nat har seet, at naadefuld han sende vil
til din Søn og dig alt Godt fra Jordens Dyb til Lyset frem,
men alt Ondt af Jorden skjules dybt hengjemt i Mørkets Vraa!
Saadan med begeistret Sjel jeg trohengiven raader dig;
og at Alt vil ende herligt dig til Gavn, det troe vi vist!

Atossa.

Ja du har med venligt Sind, du første Tolker af min Drøm,
fast begrundet hvert dit Udsagn om min Søn og alt mit Huus.
Gid da Lykken være med os! — Alt, som du har ønsket det,
skal for Guderne jeg gjøre, for vor Ven i Jordens Skjød,
naar jeg først er kommen hjem. — Men dog jeg ønsker Eet endnu:
Siig mig, Venner, hvor i Verden ligger vel den By Athen?

Chor.

Langt herfra, hvor hist Drot Helios dukker sig i Vestens Flod.

Atossa.

Har min Søn alligevel dog villet tage denne By?

Chor.

Ja! da vilde hele Hellas blive Kongen underlagt.

Atossa.

Indeslutter denne Stad da saadan talrig Helteslægt?

Chor.

Ja en Krigerhær, som voldte Perserfolket meget Ondt.

Atossa.

Nu hvad findes der da ellers? Er der ogsaa Rigdom nok?

Chor.

Der fra Sølvets Kilde vælder Rigdom frem af Jordens Skjød.[1])

Atossa.

Mon i deres Haand da ogsaa blinker buespændte Piil?

Chor.

Nei! De bære høie Landser, Vaabenrustninger, og Skjold.

Atossa.

Hvem er Folkets høie Hersker og dets Hærs Befalingsmand?

Chor.

Ingens Slaver er hint Folk og ikke Træl for nogen Mand.

Atossa.

Hvordan vil de holde Stand da mod en Fiendes Overfald?

Chor.

Saadan som da før de slog Dareios' store skjønne Hær.

Atossa.

Rædselsord for hver en Moder, som har sendt sin Søn i Kamp!

Chor.

Men jeg troer nu nok du snart vil faae den sikkreste Besked,
thi der kommer iilsomt hid en Mand, som vist en Perser er,
og han bringer sikkert Budskab, enten godt hvad eller ondt.

Bud (kommer).

O alle Byer vidt i hele Asia!
o Perserland, du yppig Rigdoms stolte Havn!
hvor er dog svunden med eet Slag din Vældes Glands!
og Persers Blomst er segnet hen, og traadt i Støv!
Ak! ondt det er, at være første Bud om Ondt!

---

[1]) Sølvgruber.

Og dog jeg skal jo tolke Jer den hele Nød.
O vee! Barbarerhæren heel er ødelagt!

Chor.

Rædsomt, rædsomt! ha nyslagne blodige Saar!
Græder, Perser, ved sligt Jammerbud!

Bud.

Ja, ja! vor Magt er ødelagt, Alt er forbi!
Selv har jeg aldrig haabet nogen Hjemkomstdag.

Chor.

Ak altfor langt er vort Oldingsliv,
da vi nu skal høre slig Nød uden Haab!

Bud.

Som Øienvidne selv, ei efter Andres Ord,
jeg melder Eder, Perser, al vor bittre Nød.

Chor.

Vee, o vee! Omsonst der strømmed
en vrimlende Hob af Pile herfra,
fra vort Asias Bred til Landet hist, til
hint høiherlige Hellas.

Bud.

Opfyldt med sønderrevne Lig af faldne Mænd
er Salamis' Strand og hele Kysten vidtomkring.

Chor.

Vee o vee! saa mange Venner
rulle da hen
i Havstokkens Brænding, livløse, bølgebesqvulpte,
i vidthenflydende Gevandter!

Bud.

Ja intet hjalp vor Pilevrimmel! Plat forgik
vor hele Hær ved Snabelskibes knusende Storm.

Chor.

Istem Klageraab,
og skrig vee over Fienderne høit!
Ja Guder styrted os brat
i dybeste Nød, ak, ak! da vor Hær blev forødt!

Bud.

Forhadte Lyd at høre Navnet Salamis!
Athen, dit Minde vækker mine Smerteskrig!

Chor.

Ja forhadt af Fiender du er, Athen!
Vi mindes med Gru,
hvormange Persiske Qvinder grumt
du røved Sønner og Mænd!

Atossa.

Alt længe har jeg arme tiet, bøiet dybt
af Smerten; ja den overvælded mig saa haardt,
at ei jeg kunde tale, spørge meer om Ondt.
Og dog maa Jordens Børn jo bære hver en Sorg,
naar Guderne det vil. (til Budet) Fortæl nu al vor Nød,
og sig, endskjøndt du sukker under Smertens Vægt:
Hvem er ei død? Men hvem skal vi begræde først
af Hærens Drotter, som, med Herskerstav i Haand,
i Døden segnende forlod sin tomme Plads?

Bud.

End lever Xerxes selv og skuer Solens Lys.

Atossa.

Saa er jo atter i mit Huus da herligt Lys,
Og klart nu skinner Dagen efter mørke Nat!

Bud.

Artembares, titusind Hestfolks Høvedsmand,
blev kastet paa Silenias Klippekyster[1]) hen;
og Chiliarchen Dadakes ved Skibets Stød
fløi brat, letspringende, fra Dækket hovedkulds;
og Tenagon, en ædel indfødt Baktrier,
nu tumles hist om havbesqvulpet Aiasø.
Lilaios og Argestes samt og Arsames,
betvungne nær hin Ø, den duenærende,
blev alle kasted' paa den skarpe Kyst i Land;
og fjerne Nabo til Ægyptens Nilosvæld,
Arkteus, og Adeues, og Feressenes end,
og saa Farnuchos, styrted alle fra eet Skib.
Matallos, Chryser, Myriadehøvding, faldt,
tre Myriader sorte Hestfolks Overdrot,
og farvede sit tætte, skyggesprængte Skjæg,
det lysegule, dybt i Blodets Purpurstrøm;
og Mager Arabos og Baktrer Artames,
opskyllede, nu raadne hen paa steenhaard Kyst;
og saa Amestris, og Amfistreus, han som svang
det tunge Spær, og Ædling Ariomardos, som
forvoldte Sardes Sorg, og Myster Seisames;
og Tharybis, femgange femti Skibes Drot,
af Slægt Lyrnæer og en høianseelig Mand,
nu ligger strakt paa Dødens bittre Leie hen.
Syennesis, den første Mand i dristigt Mod,
Kilikerhøvding, som forvoldte Fiendens Hær
af Alle meest Fordærv, sank hen med Helteroes.
Nu har jeg nævnt de Høvdinger, jeg mindes mig.
Men af det meget Onde det er dog kun lidt.

---

[1]) paa Salamis, Aias' Ø, den duenærende.

Atossa.

Ak, ak! Det værste Ondt det har jeg nu dog hørt:
de Persers Skændsel, deres høie Vaandeskrig.
Men siig mig dog, og kom endnu tilbage did:
hvorstor vel de Hellenske Skibes Mængde var,
da de sig dristed til at gaae i Kamp imod
den stærke Perserhær ved Angrebsstorm tilsøes.

Bud.

Hvad Mængden angaaer maatte ganske vist
vi Perser have seiret, thi Hellenerne
en Flaade havde af trehundred Skibe kun,
og saa, foruden dem, et udvalgt Tal af ti.
Men Xerxes havde under sig, det veed jeg vist,
en Mængde af et tusind og tohundred syv
henbrusende med Pilens Fart: det Sandhed er.
Troer du, at vi beseiredes i slig en Kamp?

Atossa.

Nei, nei! En Hevnaand har tilintetgjort vor Hær,
og tynget Lykkens Vægtskaal ned med uligt Lod.

Bud.

Ja Guder frelse nok Gudinden Pallas' By.

Atossa.

Staaer end Athen? er Byen uforstyrret end?

Bud.

Da Mændene bestaae, staaer sikker Stad og Borg.

Atossa.

Hvorledes kom det første Sammenstød tilsøes?
Siig: hvem begyndte Kampen? mon Hellenerne?
Min Søn maaskee, stolt af sin Flaades Overmagt?

Bud.

Den første Rod til alt det Onde, Dronning, var
en fiendtlig Hevneraand, hvorfra den ogsaa kom.
Først en Hellener fra de Athenæers Hær
kom til din Søn, til Xerxes hen, og sagde saa:
at, naar sin dunkle Skygge Natten havde spredt,
hans Landsmænd vilde uden Ophold springe flux
ombord paa deres Skibe, for ved lønlig Flugt
En hist En her ihast at frelse deres Liv.
Saasnart han hørte dette, og ei anede
Hellenermandens List og Guders Avind, han
paabyder hver af sine Skibsbefalingsmænd,
saasnart som Solens lyse Straalebrand var slukt
paa Jord, og Mørket dækked Himmelbuen dybt,
at dele Kjerne-Flaaden i tre lige Hold,
bevogte hvert et Udløb, hver en Havets Vei,
og lægge andre Skibe rundtom Aias' Ø,
at Grækerne, paa Flugt fra Undergang og Død,
naar ud de prøved paa at liste sig tilsøes,
da maatte miste Livet alle Mand som een.
See saadan talte Kongen med høidristigt Mod.
Hvad Guder havde ham bestemt, han aned ei.
Ei svigted Folket, men med ivrig Travlhed først
de tilbereded Maaltid; Baadsmandsfolket bandt
med Remmer Aaren til den passelige Tol.
Og da nu Solens lyse Kjerte heel var slukt,
og Natten vælded ud, saa gik hver Styrmand strax
ombord i Flaaden og hver Krigsbefalingsmand.
Nu følge hele Rækker flux af Orlogsmænd,
og seile, som enhver af dem befalet var;
og hele Natten lode Flaadens Høvedsmænd
det hele Mandskab krydse hid og did til Vagt:
Saadan gik Natten. — Men Hellenerfolkets Hær
ei havde nogensteds forsøgt i Smug at flye. —

Da derpaa Dagen, med sit hvide Hestespand,
hen over hele Landet gød sin Straaleglands,
saa klang der fra Helleners Chor vidt brusende
en Lyd som festlig Kampsang, og fra Øens Klint
gjengjalded Echo høit i Sky hint Jubelraab.
Nu sneg sig Frygt hos alle os Barbarer ind,
da vi os saae bedragne, thi, ei som til Flugt
istemte de Hellener alvorsfulde Qvad,
men som til Storm med muntert Mod i Kampens Larm.
Trompetens Raab slog ned som Lyn i hver en Sjel,
og flux med pladskende Aarers Samslag fast i Takt
de streifed efter Baadsmands-Opsang Havets Ryg,
og pludselig vi see dem alle for vort Blik.
Den høire Fløi, velsluttet, lagde hen sig først
foran Slaglinien, og derefter nærmed sig
den hele Flaade, og nu hørtes overalt
de høie Raab: „O Hellas' Sønner, fremad! frem!
Befrier vort Fædreland — befrier vore Børn —
og Hustruer — og vore Guders Helligdom —
og Fædres Grave! — nu staaer Alt i Kamp paa Spil!"
Men da gjensvared ogsaa høit henbrusende
vort Perser-Raab; nu var ei Tid at tøve meer.
Flux jog nu Skib paa Skib sin snabelspidse Stavn
i Bougen; et Hellenisk Skib begyndte først
at storme, sønderbrydende Gallionen paa
et Punisk Skib; — da greb man an paa hver en Kant.
I Førstningen holdt Perserhærens Vrimmel Stand,
men da den Mængde Skibe trængtes sammen i
det snævre Sund, da var al fælleds Hjelp forbi;
thi stødende stærk ertsbeslagne Snabler mod
hverandre, knuste de den hele Aarerad.
Hellenerskibene med kløgtigt Overlæg
sig trængte om os i en Kreds, løb os i Grund
med Kjølen op; — nu var ei Havet meer at see,

da det var fuldt af Vrag og døde Mennesker,
og Klippeskjær og Kyster dækte heelt med Lig.
I vildsom Flugt bortroede nu hvert Skib ihast,
saamange som tilovers var af Persers Hær.
Og, som ved Thunfisk- eller anden Fiske-Dræt,
de hugged, sønderslog med Aarestykker og
med Stumper Vrag; og lydt der gjenlød rundtomkring
henover Havets Dyb Veeraab og Jubelskrig, —
indtil snart Nattehimlens Øie slutted Alt.
Men ei jeg kunde nævne dig vor hele Nød,
om end jeg taled otte Dage uafbrudt.
Thi vær forsikkret, at der aldrig paa een Dag
er forhen død saa talrig Flok af Mennesker.

Atossa.

Ak vee! et rædsomt Hav af Jammer er brudt løs
ud over Perser og Barbarers hele Slægt!

Bud.

Og saa er det endnu dog ei den halve Nød.
Saa rigt et Maal af Lidelser forfulgte os,
at det er dobbelt meer end hvad jeg alt har nævnt.

Atossa.

Ja hvilken Skjebne kunde være mere fiendsk?
Hvad er det for en Jammer, som har truffet haardt
vor Hær, og synker med sin tunge Vægt saa dybt?

Bud.

Hver Perser, som i Ungdomskraften blomstred, og
var stærk af Sjel, og høianseet ved Adelsbyrd,
og Kongen tro iblandt hans bedste Dannemænd,
de faldt med Spot og Haan i hæderløse Død.

Atossa.

Ak Venner! vee mig arme, hvilken rædsom Lod!
Hvorledes blev de dog i Døden revne bort?

Bud.

Der er en Ø ret nær ved Salamis's Kyst,
kun liden, fuld af Skjær: der vandrer Pan, som Dands
og Sang har kjær, paa Stranden ved det dybe Hav.
Did sender Xerxes os, for at, naar Fiendens Hær
i Mørket frelste sig fra Bord til denne Ø,
vi let da kunde dræbe hver Hellenermand,
og frelse vore Venner fra det vaade Dyb.
Han kjendte slet hvad forestod: thi da en Gud
gav Grækerne høiherlig Seir i Kamp tilsøes,
de paa den samme Dag, iførte Vandserdragt,
sprang ud fra deres Skibe, og besatte rundt
omkring den hele Ø, men vare dog i Tvivl,
hvorhen de skulde vende sig, da de med Kast
af Steen blev overvældede; og fra Buens Streng
sprang Pile hvinende og traf og myrded grumt.
Tilsidst i samlet Stormløb styrted Grækerne
nu frem, og hugged, søndersled hver Fiendekrop,
indtil de havde udslukt hver en Gnist af Liv.
Høit jamred Xerxes ved at see Blodbadets Gru.
Han havde Stade, synligt for den hele Hær,
paa Toppen af en Bakke nær ved Havets Bred.
Han sønderrev sin Kappe, skreg i høien Sky,
udsendte flux Befaling til sin Landmagtshær,
og styrted bort i vildene Flugt.
Slig Jammersfærd,
fordoblet, maa vel tvinge Suk dybt fra dit Bryst.

Atossa.

Forhadte Dæmon! ha! hvor har du skuffet dog
hver Persers Haab! Beeskt var den Hevn, min Søn opfandt

mod stolten By Athen! Det var ei nok den Strøm
af Perserblod, som havde flydt ved Marathon!
Det Blodbad vilde nu min Søn gjengjelde dem,
men ak! hvad Jammersqvide drog han over sig!
Dog sig mig: hvor forlod du vel de Skibe, som
fra Undergang sig frelste? Veed du det, saa tal!

Bud.

De forladte Skibes Høvdinger ved gunstig Vør
sig skynde bort og gribe hæderløst til Flugt;
men Hærens Levninger af Landfolk omkom i
Boeoterland, selv nær en Kildes Læskedrik
af Tørst vansmægtende; vi Andre, stønnende
og matte, slæbte os dog frem til Fokis' Land,
og saa til Doris og til Malierbugten, hvor
Spercheios væder Jorden med sin hulde Strøm.
Derfra vi til Achæerlandets Slette kom
og til Thessalerstaten, som imodtog os,
der mangled Føden: der omkom mangfoldige
af Tørst og Hunger; begge Dele plaged os.
Saa kom vi til Magnesias Grændser hen, og saa
til Makedoners Land, til Floden Axios,
til Bolbes Rørsump og Pangaiosbjerget og
Edonerlandet. Her om Natten sendte flux
en Gud utidig Vinterfrost, som størkned brat
den hele klare Strymonflod; og mangen En,
som før ei agted Guderne, nu bad til dem
ydmygelig, anraabte Jord og Himmel høit.
Da Hæren havde nu hørt op at bede til
de Himmelske, saa gaaer den over den frosne Flod.
Og hvo af os som iilsom over Floden slap,
før Dagens Gud sin Straale skød, han reddet blev;
thi Solen trængte med sit stærke Flammeblik

igjennem Flodens Iis, som smelted i dets Gløb.
Da styrted paa hverandre de, — og heldigst den,
som snarest stønned Livets Aande af sit Bryst.
De som tilovers blev og funde Frelsens Held,
de slæbte gjennem Thrake sig med største Nød,
og kom paa Flugten, dog ikkun i ringe Tal,
til Hjemmets Arne — ak! dybt sukker Persers Stad
af Længsel efter Landets hulde Ungdomsflor.

Nu har jeg sagt hvad Sandt er. Meget Ondt, som kun en Gud har skikket Perserne, fortier jeg.

Chor.

Fordømmelige Dæmon! ha, hvor skadefro
nedtræder du med grusom Fod al Persias Folk!

Atossa.

O vee mig arme! ak! min Hær tilintetgjort!
O du hint Nattens klarlig skuede Drømmesyn,
hvor viste du mig tydelig vor onde Lod!
Men I har falskelig udtydet denne Drøm.
Alligevel da Eders Raad har afgjort det
saaledes, vil jeg bede først til Guderne.
Derpaa til Jorden og de Hedengangne vil
jeg bringe Gaver, Offerbrød fra mit Palads,
til Soning efter overstanden Nød vist nok,
dog og, om Tiden maatte bringe bedre Held.
Men I bør og i denne bittre Trængselstid
som trofast gode Mænd mig give trofast Raad.
Og, kommer for mit Aasyn nu min Søn herhid,
saa trøster ham, og bringer ham til mit Palads,
at ikke mere Ondt til Ondt skal føie sig.

(gaaer).

Chor.

O Zeus, du Konge, saa har du forødt
det stolteligkneisende Persiske Folks
talrige Hær,
har indhyllet dybt Ekbatanas Borg
og Susa i Kummerens Mørke!

Og mangen en Moder med silkebløde Haand
sønderriver sit Slør
og væder med rindende Taarer sin Barm,
thi hun har sin Deel jo i Sorgen!

Og alle Persiens ømtklagende Qvinder
længes at skue deres unge Mænd
og Ægteleiet med Bolstere bløde,
og sørge med veemodig haabløse Suk
over Ungdommens tabte fortryllende Lyst! —
Ogsaa jeg føler dybt i mit Hjerte Vee
ved de Bortgangnes sorgfulde Skjebne!

Ja nu sørger Asias Land, at al dets Kraft er plat udtømt.
Xerxes førte Folket, ak!
Xerxes ødte det, o Vee!
Xerxes voldte al vor Qvide ved sit Daaretog til Søes.
Hvorfor holdt Dareios kjæk sig paa sit Krigstog uden Tab,
Skyttefolkets stærke Drot,
Susas elskte Fører?

Landfolk, Søfolk var ombord; og eensbevingte, forstavnblaae
Skibe bare dem, ak, ak!
Skibe ødte dem, o vee!
Skibe, som med Snabler knuse ved Joners stærke Haand.
Neppe undslap, som vi høre, Kongen selv fra dette Tog

gjennem Thrakes Hedeørk og
vintervilde Veie.

Hver, som segned i Døden først,
voldsomt nedstyrtet, ak!
rundtom Kychreiske[1]) Kyster, o vee!
kastes vidt om i Hav! — o græd og klag! raab høit imod Himlen
din uhyre Jammer, vee, vee!
opløft i din Qval vildthvinende Jammerskrig!

Tumlede om i Bølgebrud de
rædsomt fortæres af luttrende Dybs, ak!
maalløse Yngel, o vee!
Uden Husbond sørger Huset; og Forældre uden Børn, qvalbespændte,
veeklagende Gubber overalt høre Vaandesuk.

Asias Folk ikke længer
adlyde Persernes Love,
og ei yde de Skatter
efter Voldsherres Bud,
heller ei vil de sig kaste
i Støvet for Herskers Fod,
thi Kongemagten er knust.

Nei ikke længer er Menneskers Tunge
bunden, thi Folket er løst, og
frit tør det tale, da
Voldsmagtens Aag nu er brudt;
med blodfarvet Strand hin
Aias' omsqvulpede Ø
i sit Skjød skjuler Persias Magt.

[1]) Salaminiske.

Atossa

(uden Kongesmykke, med faa Terner, som bære Krukker, Skaale o. d.)

O Venner! Hver, som kjender Livets Trængsler, veed,
at, naar først Modgangsbølgen over Jordens Børn
har væltet sig, saa pleie de at frygte Alt;
men føier Lykkens Strøm dem vel, de stole paa,
at Lykkens Medbør vil bestandig følge dem.
Saa synes mig, at hvert et Gudebilled, som
jeg nærmer mig, indjager Rædsel ved sit Blik;
og i mit Øre lyder Skrig uhyggeligt:
Saaledes ængster Frygt for Ondt min bange Sjel.
Derfor jeg er nu atter draget hjemmefra
— men ei i Gyldenkarm, med Yppighed, som før —
for til min Xerxes' Fader at bringe Offerdrik,
et huldrigt Sonemiddel for de Døde hist:
først af en hellig Ko en hvid og liflig Melk,
og Blomsterbiens draabeklare Honningsaft,
og dertil Vand fra Jomfrukildens rene Væld,
og saa fra Druens Moder hist paa Markens Høi
en kraftig Drik, den gamle Rankes søde Barn.
Jeg ogsaa har det evig bladeblomstrende
bleggule Olietræes duftrigsøde Frugt,
og krandseflettede Blomster, Jordens hulde Børn.
Istemmer da, o Venner, ved min Offerfest
en Sonesang til Underverdnen! Kalder frem
Dareios' Aand, mens jeg hver Underverdnens Gud
vil yde Hædersskjænk, udgydt i Jordens Skjød!

Chor.

Fru Dronning, tilbedet af Persias Folk,
udgyd nu dit Offer i Dødens Haller!
Vi ville bede ydmyg i Sang,
at naadige os vorde
de Dødes Herrer i Hades!

Saa hører, I Dødens hellige Guder,
du Jord, og Hermes, og Underverdnens Drot!
o sender fra Dybet Sjelen til Lys!
thi kjender Dareios Frelse for os,
saa siger han ene blandt Alle, hvad Maal os er sat.

Hører du mig, salige Helt, gudlige Drot,
naar jeg sender til dig
paa Persisk Viis
vildthvinende Jammerskrig,
og qvalfuldt Veeraab
høit lyder til Dig?
Hører du mig fra dit Dyb?

Hør da, du Jord! hør da hver Underjords=Drot!
tillad, at hin herlige Aand
stiger op fra sit Hjem,
hin Persias Susa=fostrede Gud!
Sender ham op,
hvis Lige aldrig
Perserjord har skjult!

Kjær er mig Helten, kjær mig hans Gravhøi!
ja kjær er Sjelen, den skjuler!
Aïdoneus, Aïdoneus,
send du os op
Dareios, vor Konge Dareios!

Ikke han nogentid Mænd har forødt
ved Krigens Vold og Fordærv:
guddomsviis han kaldtes af Perser,
guddomsviis han var;
saa herlig han førte vor Hær.

O Konge, gamle Konge, kom, o kom,
stig nu høit over Gravhøien op,
smykt med kneisende Kongetiara!
og hæv Foden med safrandyppet Sandal!
Kom, o hulde Fader Dareios, kom!

Aabenbar dig, o Konge, at selv du maa høre
Kongens ny, uhørte Sorg!
Stygisk Taage alt svæver der frem!
Al Folkets Ungdom er styrtet i Døden!
Kom, o hulde Fader Dareios, kom!

Ak, ak, ak, ak!
O du, hvis Død høit beklager hver Ven!
Hvi er dog, Herre, o Herre,
fordærvelig Ufærd ved Daarskab beredet,
i dobbelt Maal,
dette dit Land?
og sønderknust Orlogsflaaden,
knust til Vrag, til Vrag?

Dareios.

Trofaste Mænd, min Ungdoms elskte Venner, I,
graahærdede Perser, hvilken Modgang lider I?
I Jorden trængte dybt sig Eders Vaandesuk;
og ved at see min Ægtefælle ved min Grav,
jeg gyser, tog dog venlig hendes Offerskjænk.
I græder alle, staaende om Graven her,
og aandemanende med høie Jammerskrig,
med Suk og Graad I kalde mig. Dog er det ei
saa let at slippe ud, da Hades-Guderne
langt heller tage mod end give Nogen fri.

Dog da jeg gjelder noget hos dem, kommer jeg
med Iil, for ei at dadles for Forsømmelse.
Saa sig mig da, hvad Nød der trykker Perserne!

Chor.

Jeg er bange for at skue,
jeg er bange for at tale,
fuld af fordums Frygt for dig.

Dareios.

Men da hidfra nu jeg kommer, bøiet ved dit Klageraab,
giv mig ei en lang Beretning, men fortæl kun kort og godt
Alt hvad du til Sagen kjender, og lad fare Frygt for mig!

Chor.

Ha mig ængster, dig at føie!
og mig ængster at fortælle
hvad for Ven er haardt at høre!

Dareios.

Hvis din fordums Ærefrygt endnu betager dig dit Mod,
hør da du, som deled før mit Leie, oldærværdige Viv,
standš nu dine Suk og Klager, og fortæl sandfærdig Alt!
Jordisktunge Modgangsqvaler rammer ofte Jordens Børn.
Mangt et Uheld, hist paa Havet, eller paa det faste Land,
træffer dem, naar Livets lange Traad dem spindes altfor lang.

Atossa.

Du dog fremfor hver en Anden vandt et høist lykfaligt Lod,
thi saalænge som du Solens Lys beskued, leved du,
af Enhver misundt, et fredsælt Liv som Perserfolkets Gud;
nu misunder jeg din Død dig, før du saae vor dybe Nød.
Nu du alle Ting, Dareios, kort og klarlig høre skal:
Sønderknust er Persers Vælde — med eet Ord det være sagt!

Dareios.

Men hvorledes? Er i Riget udbrudt Oprør eller Pest?

Atossa.

Nei vist ikke! Hele Hæren lagdes øde ved Athen.

Dareios.

Hvem af mine Sønner førte Hæren didhen? sig mig det!

Atossa.

Raske Xerxes: han har ødet Fastlandssletteus hele Kraft.

Dareios.

Mon til Lands hvad eller Vands han voved sligt et galt Forsøg?

Atossa.

Til Lands og Vands. I tvende Linier drog han frem med dobbelt Magt.

Dareios.

Hvordan lyktes Overfarten for saa stor en Fodfolkshær?

Atossa.

Over Helles Sund han slog en Bro til Hærens Overgang.

Dareios.

Det fuldbyrded han og spærred heel det store Bosporos?

Atossa.

Ja! saa er det. Men en Dæmon sneg sig i hans Sjel vist ind.

Dareios.

Vee! saa kom en mægtig Dæmon og forvirred svart hans Sind!

Atossa.

Ja nu har jo Enden lært os, hvilken Jammer Den har voldt.

Dareios.

Siig, hvad Ondt har Hæren liidt, at I saa dybt beklager den?

Atossa.

Ak! vor Sømagts Undergang drog flux vor Landmagts efter sig.

Dareios.

Altsaa er det hele Folk nu heelt ved Sværdet ødelagt?

Atossa.

Ja, nu jamrer Susas By, at den er øde, tom for Mænd.

Dareios.

Guder! saadan herlig Krigshær, Landets sikkre Hjelp og Værn!

Atossa.

Baktras Folk er plat bortrevet, hver fra Oldingsaldren fjern.

Dareios.

O den arme! hvilken Flor af Vaabenfæller har han tabt!

Atossa.

Ene og forladt skal Xerxes, som man siger, kun med faa —

Dareios.

Hvor, hvordan dog har han endet? Er der ingen Frelse til?

Atossa.

Lykkelig han kom til Broen, som forbinder Land med Land.

Dareios.

Og han frelst da kom tilbage til sit Land? er det og vist?

Atossa.

Ja! den Sag er sikker nok: derom er vistnok ingen Tvivl.

Dareios.

Vee! hvor hastig blev dog hvert et Varsel opfyldt! Mod min Søn
slyngte Zeus Gudordenes Fuldbyrdelse. Jeg troede nok,
at engang i fjerne Tider vilde Guder holde Ord;
men hvis En udfordrer Skjebnen, styrter ham en Gud paastand.

Saadan synes Kilden funden til al Fædrelandets Nød.
Men min Søn har ei erkjendt det, fuld af Ungdoms Overmod,
da han dristed sig at holde Hellespont den hellige,
Bosporos, hin Guddoms [1]) stride Strøm, i Lænker som en Træl,
og en Overgang frembragte, tømret fast ved hamret Jern.
Slig en vældig Vei han baned for en saadan vældig Hær,
og, skjøndt dødelig, han meente, vidløs, at han hver en Gud,
selv Poseidon kunde tvinge. Var det ei en Sjelesot,
som beherskede min Søn? Jeg frygter, at min Rigdoms Skat,
svært erhvervet, blev et Rov kun for den første bedste Haand.

Atossa.

Ja det har letsindig Xerxes lært ved daglig Omgang med
onde Mænd; thi de ham sagde, at ved Kampens raske Spil
havde dine Børn du skaffet vældig Rigdom; men at han
hjemme drev kun Qvindespil, og ei forøged Faders Skat.
Da han hørte denne Dadel af de onde Mænd saa tidt,
da beslutted dette Tog han, denne Vei til Hellas' Land.

Dareios.

Saa de har altsaa fuldført dette store Værk,
det uforglemmelige, slig en Uførdsdaad,
hvis Lige aldrig før har ødet Susas By
fra den Tid da Kong Zeus hengav i een Mands Haand
det Hædershverv, at styre hele Asias Land,
det hjorderige, høit med Herskerstav i Haand.
Saadan var Medos da den første, Hærens Drot;
den anden, dennes Søn, grundfæsted dette Værk;
den tredie det var Kyros, høistlykfalig Helt,
som ved sit Herskab bragte hele Riget Fred,
tilvandt sig Lyders, Frygers Folk som Eiendom,
og undertvang ved Krigsmagt heelt Ionia,

[1]) Io.

thi Guden ham ei hadede, da hans Sind var mildt.
En Søn af Kyros var den fjerde Folkedrot;
den femte Mardos, Skændsel for sit Fædreland
og for den gamle Kongestol: ham myrded i
sit Huus med List den ædle Artafrenes, da
betænksom Klogskab altid styred ret hans Sind,
med sikkre Mænd, som ansaae dette Hverv for Pligt.
Den sjette Marafis, den syvende Artafren.
Ja ogsaa jeg erholdt det Lod, jeg ønskte mig,
og gjorde mangt et Felttog med en talrig Hær,
men aldrig voldte Riget jeg en saadan Nød.
Min Søn, Kong Xerxes, er jo ung, og tænker ungt,
og mindes ikke mine faderlige Raad.
Thi vær forvissede, o fordums Venner I,
at alle vi, som havde samme Magt i Haand,
har aldrig fremkaldt slig en Jammer for vort Folk.

Chor.

Hvorfor, o Kong Dareios, vender did du hen
din Tales Ende? Siig os: hvordan hæve dog
vi Perserfolk os atter nu til Fred og Held?

Dareios.

Ved ei at gjøre Krigstog mod Helleners Land,
om ogsaa Mederhæren end var nok saa stor,
thi Jorden selv staaer hine jo i Kampen bi.

Chor.

Hvad mener du? hvorledes staaer den bi?

Dareios.

Jo, ved at hungerdræbe Persers Mylresværm.

Chor.

Vi sende jo en velforsynet udvalgt Hær.

Dareios.

Men selv den Hær, som tøver nu i Hellas' Land,
vil aldrig naae den Lykke at gjensee sit Hjem.

Chor.

Hvad siger du? Vil vore Landsmænds hele Hær
ei komme fra Europa over Helles Sund?

Dareios.

Kun faa af Tusinder, saasandt som man bør troe
paa Guders Varselsord med Hensyn til hvad alt
er skeet[1]); naar det er skeet, saa skeer det andet og[2]);
og naar det skeer, forlader han den bedste Deel
af Hæren hist, forført ved Haabets Gøglespil.
Ja der de blive, hvor Asopos væder Sletten med
sin milde Strøm, og frugtbargjør Boeoters Land,
der hvor endnu den største Jammer venter dem,
til Gjengjeld for en fræk ugudelig Bedrivt, —
thi da de kom til Hellas[3]), de formasted sig
at plyndre Guders Templer og at brænde dem;
og Altrene forsvandt, og Guders Billeder
nedstyrtedes fra deres Sæder dybt i Gruus.
Derfor de lide nu og skulle lide for
slig Brøde den fortjente Straf: endnu er ei
udtømt den bittre Skaal til Bunds, den venter end;
thi Strømme Blod af Persers Folk skal væde dybt
Platæas Sletter under Dorisk Landsestik.
Der skal de Faldnes Grave, selv i tredie Led,
betegne lydløst for de Dødeliges Blik,
at Jordens Børn maae ikke hæve sig for høit,

---

[1]) Flaadens Ødelæggelse. — [2]) Landhærens Ødelæggelse. — [3]) Under Mardonios.

thi Frækhedsblomsten bærer Syndens Ax som Frugt,
og høster deraf taarerig Forsmædelse.
Naar I nu seer en saadan Brødens Straffedom,
saa tænker paa Athen og Hellas, at I ei,
med stolt Foragt for Lykkens Jer tildeelte Kaar,
af Lyst til Andres forspilde selv jert bedste Held!
thi Zeus er nær og tugter slur det altfor stolt
opblæste Praler-Sind, og kræver Regnskab strengt.
O I, som agte viis Besindighed saa høit,
formaner da med ærligt Raad Kong Xerxes til
at høre op med galen overmodig Trods!
Og du min Søns høiværdige Moder, elskte Viv,
gaa til dit Hjem, og tag en Klædning fiin og smuk,
og drag med den i Haand din Søn imøde, thi
i Smertens Harm han sønderrev sin Purpurdragt,
saa den i Laser hænger nu fra Skuldren ned.
Men stil du ham med venligmilde Ord tilfreds,
thi dig alene vil han høre, tro du mig!
Og nu jeg stiger atter ned i Jordens Mulm.
I Gubber, lever vel, og fryder Eders Sjel
endog i Nødens Tid, imens det end er Dag!
thi efter Døden gavner os ei Gods og Guld.
(forsvinder).

Chor.

Det smerter dybt mig, naar jeg hører al den Sorg,
som alt er truffen og end forestaaer vort Folk.

Atossa.

O Gud! hvor stormer alle bittre Smerter mod
mit Bryst! Dog skær det mig i Hjertet allermeest,
at jeg min Søn skal see beskæmmet med slig Dragt,
som hænger sønderrevet om hans Legem rundt.

Jeg iler da og tager frem en Hædersdragt
og vil saa prøve paa at mødegaae min Søn.
Mit elskte Barn jeg ei forlader i hans Nød.
(gaaer).

Chor.

Ja ja, et herligt, et stadsborgerlykkeligt
Liv har vi nydt, da den gamle og skyldfrie
aldrig betvungne Konge Dareios som Gud livsalig
herſked over Landet.

Først vi bereded os Glands ved herlige Hære;
Andre styred den samtlige Stat ved grundfaste Love.
Hiemtoget bragte fra Krigen dem raske og muntre tilbage
hid til Fædres Arne.

Mange Stæder han indtog, men aldrig han gik over Halysflod,
aldrig forlod han sit Hjem,
hver Acheloisk Stad, som ligger Strymoniske Hav nær, Nabo til
Thrakerlandets Hytter.

Og fjernt fra Søen paa Fastlandet alle de muuromhegnede
Byer
adløde villig vor Drot,
og de, som blomstred ved Helles vidthenstrakte Sund og Bugten
Propontis og
Pontos' snævre Munding,

Og Øerne hist paa det svulmende Hav, bølgebesqvulpte,
nær i Flugt med denne Kyst,
Lesbos, det olivenbevorede Samos, og Chios,
Paros, Mykonos, Naxos, og Tenos' nærmeste Nabo,
Andros, Kyst mod Kyst.

Ogsaa beherſked han Økrandſen midt i Havet henkaſtet,
Lemnos og Ikaros' Øland,
Rhodos, og Knidos, og Kyprias Byer, og Pafos,
Soli, og Salamis, Den, hvis Moderſtad Skylden mon bære
til vor bittre Nød.

Ogſaa de rige, folkvrimlende Byer hiſt paa Jonias Sletter
betvang han, og ſtyrede Alt efter eget Sind.
Raſtløs adlød ham en Styrke af kampruſtet Mandſkab
og alleſlags Ledtogskæmper.
Men nu har utvivlſomt en Gud os ſendt ſaa ſørgelig Ende
paa Krigen,
da vor Flaade betvungen er ſtyrtet til Havsbund.

Xerxes (kommer).

Ak vee!
jeg arme Mand, hvilken rædſom, høiſt
uventet Forſmædelſe har jeg dog lidt!
ſaa vild og grum har en Gud traadt med Fod
paa Perſernes Hals! jeg forgaaer i min Nød!
Thi nu er brudt mine Lemmers Kraft,
naar jeg ſeer disſe Gubber her ſamled' i Kreds! —
O Zeus! gid dog ogſaa jeg var ſkjult
med de henfarne Mænd
i Dødens dæmrende Skygger!

Chor.

Vee, vee os, o Drot, for den herlige Hær,
for Perſermagtens ſtraalende Glands,
og Heltenes Pryd,
hvilke Skjebnen bortmeied fra Rode!

Dybt Landet ſukker for Ungdommens Flor,
ſom Xerxes har ødet, da Hades han fyldte

med Perser i Flok; ja til Hades nedfoer
saamange Sjele, vort Fædrelands Blomst,
visttræffende Skytter: saa talløs en Slægt
af Mænd svandt brat i Dødens Svælg!
O vee, o vee! den herlige Kraft!
See! Asias Land, o Rigets Drot,
sig bøier harmfuld dybt i Knæe.

Xerxes.

Og jeg, ak jeg ulykfalige Mand!
For min Slægt, for mit Fædreneland
er jeg født til Fordærv!

Chor.

En Hilsen fra mig ved din Hjemkomst hid
jeg sender dig af med en sukkende Stemme
i Maryandyniske [1]) Sørgetoner!
saa hør da, saa hør da min graadqvalte Røst!

Xerxes.

Ja sukker og klager, udgyder jer Sorg
i Vaandeskrig! thi hin Guddomsaand
har atter vendt mod mig sin Harm.

Chor.

Ja, ja! jeg vil sukke og klage, jeg høit
vil bejamre de arme havtumlede Lig,
og sørge dybt for Landets Børn!
saa hør da, saa hør da min graadblandte Røst!

Xerxes.

Joner der var som bortrev dem,
Joners Ares, snekkevæbnet, seiersæl,

---

[1]) skærende.

da han meiede Sletter og Dal
og hin Ulykkers-Kyst.

Chor.

Raab ak og raab vee! og udspørg nu Alt!
Hvor blev den anden trofaste Flok?
Hvor er nu dine Livvagtsmænd,
saasom hin Farandakes,
Susas, Pelagon, Psammis, Dotamas
og Agdabatas, Susiskanes,
som forlod Batana?

Xerxes.

I Dødens Nat jeg dem forlod,
da fra Tyrisk Skib de sank paa Kysten brat
ved Salamis, nedstyrtende
paa Øens Klippestrand.

Chor.

Raab ak og raab vee! Hvor er Farnuchos,
og den ædle Kariomardos?
hvor Seualkes Perserdrot,
og Lilaios ædelfødt,
Memfis, Tharybis og Masistras,
Artembares og Hystaichmas?
Derom lad mig spørge dig!

Xerxes.

Ak vee, ak vee! Da de stod mod forhadte
ogygisk Athen, de sank hver Mand
vee, vee!
med eet Slag til Jorden i Dødens Gisp.

Chor.

Mon ogsaa ham, dit trofaste Øie,
som talte tusindmaaltusind Mand

af Persers Folk,
Alpistos, Søn af Batanochos,
Søn af Sesamas, Søn af Mygabates,
og mon Parthos den store, og Oebares
du ogsaa forraadte; som, ak vee, jeg slutter af Alt,
hvad Ondt om de herlige Perser du sagde?

Xerxes.

Efter kjære Venner du vækker min Længsel.
Rædsom, frygtelig Nød spørger du om;
høit, høit
skriger Hjertet dybt i mit Bryst!

Chor.

Endnu Andre tungt jeg savner,
Marderfolkets Høvedsmand,
Xanthis, og Helten Ankhares,
og Diaixis og Arsakes,
Reisnerdrotter,
Kegdabates og Lythimnes,
og Tolmos, aldrig træt af Landsekast.
Nu af Jorden de dækkes, og ei de ledsaged
din høit hjulrullende Gyldenkarm.

Xerxes.

Ja bort er de vandret de herlige Helte!

Chor.

Bort er de vandret ak navnløse alle!

Xerxes.

Ak vee, ak vee!

Chor.

Vee, vee! ja Guder det var
som beskikked uventet uhyre Jammer,
og Ate fuldbyrded den snar.

Xerxes.
Ak slagne vi ligge! og evigt er Faldet!

Chor.
Ja slagne! ja det er klart!

Xerxes.
Uhørt, uhørt er vor Nød!

Chor.
Med Joniske Sømænd stødte de sammen
ulykkeligviis,
vort krigulyksalige Folk!

Xerxes.
Ja, ja! med saa mægtig en Hær blev dog jeg slagen!

Chor.
O ja! dybt er styrtet Persers Magt!

Xerxes.
Seer her du Resten af min Glands?

Chor.
Jeg seer, jeg seer.

Xerxes.
Dette vaabengjemmende

Chor.
Hvorfor kalder dette du Resten?

Xerxes.
Pilekogger?

Chor.
Ak hvor lidet af Meget!

Xerxes.

Vi har tabt hver trofast Mand.

Chor.

Ja Joners Folk ei kampsky er.

Xerxes.

Nei mandigdjervt. Jeg leed
et uhørt Nederlag.

Chor.

Du mener Sømandskabets Flugt?

Xerxes.

Min Klædning rev jeg sønder i slig rædsom Nød!

Chor.

O vee, o vee!

Xerxes.

O mere, meer endnu!

Chor.

Ja dobbelt og tredobbelt

Xerxes.

Sorg! — men Glæde for Fienden!

Chor.

Al vor Kraft er nu lammet!

Xerxes.

Ingen Mand mig ledsager.

Chor.

Nei! dine Mænd forgik i Dybet!

Xerxes.

Begræd, begræd min Jammer! Gaa saa til dit Hiem!

Chor.

Ak, ak! vee, vee!

Xerxes.

Gjensvar nu høit i Sky mit Raab!

Chor.

Arm er Armes Skjænk til Arme!

Xerxes.

Istem i Chor et Jammerskrig!

Chor.

Ototototoi!

Xerxes.

O tung er denne Sorgens Vægt!

Chor.

Ak! ogsaa mig det smerter dybt!

Xerxes.

Ha slaa dit Bryst! for min Skyld suk og klag!

Chor.

Ak vee! ak vee! o Sorg, o Nød!

Xerxes.

Gjensvar nu høit i Sky mit Raab!

Chor.

Jeg er beredt, o Herre min!

Xerxes.

Saa løft da høit dit Smerteskrig!

Chor.

Ototototoi!

Xerxes.
Svøben lad svinges i Haand

Chor.
o vee med hvinende Slag!

Xerxes.
og sønderfleng dit Bryst og istem Mysisk Raab!

Chor.
O rædsomt, rædsomt!

Xerxes.
Og udriv Skjæggets sølvhvide Haar!

Chor.
Alt raser Haanden i rædsomt Tag!

Xerxes.
Løft hvinende Skrig!

Chor.
Ogsaa det jeg skal!

Xerxes.
Riv Kappen fra Barmen med splittende Haand!

Chor.
o rædsomt, rædsomt!

Xerxes.
Og udryk Haaret! sørg over vor Hær!

Chor.
Alt raser Haanden i rædsomt Tag!

Xerxes.
Lad græde dit Øie!

Chor.

Alt Taarerne strømme!

Xerxes.

Gjensvar nu høit i Sky mit Raab!

Chor.

O vee, o vee!

Xerxes.

Med Veeraab drag til Borgen hen!

Chor.

O vee, o vee!

Xerxes.

Af Persis-Land du Jammersland!

Chor.

Et Skrig gaaer gjennem Staden!

Xerxes.

Et Skrig, o ja!

Chor.

Ja, ja!

Xerxes.

Af Persis-Land du Jammersland!

Chor.

I, forhen stolt hendragende

Xerxes.

ak ak!

Chor.

paa tredækte Skibe,

Xerxes.

ak ak!

Chor.

I sank i Død og Fordærv!

Xerxes.

Kom og ledsag mig til Borgen hen!

Chor.

Jeg skal dig ledsage med Suk og med Graad!

Aeschylus

De Bønfaldende,

Tragedie af Aeschylos.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.

Thieles Bogtrykkeri.

1854.

De Bønfaldende.

Personerne.

Chor af Danaider.
Danaos.
Argeiernes Konge.
En Herold.

Ægyptos og Danaos vare Brødre og Ægyptiske Kongesønner. Ægyptos havde med flere Hustruer 50 Sønner, og Danaos ligesaa 50 Døttre. Hine (Ægyptiaderne) beilede til disse (Danaiderne). Men da disse ansaae Ægteskab imellem saa nære Slægtninge for en Blodskamssynd, flygtede de, for at undgaae Forsmædelsen, tilligemed deres Fader Danaos til Argolis i Hellas.

Scenen er en Kyst-Egn i Argolis. I Midten et Alter, hvorpaa sees Zeus's Ørn, Apollons og Hermes's Billeder, og Poseidons Trefork.

Danaos og Danaiderne komme.

Chor af Danaider.

Zeus, Gjestebeskytter! sku naadig herned
til vor Søsterflok, som paa Havet foer
fra Nilens sandede Mundinger ud!
Vi forlode vort hellige Fædrenehjem
ved Syriens Grændse, og flygtede bort,
ei landsforviiste ved Folkets Dom
til Straf for nogenslags Blodskyld;
nei, af Frygt for at ægte vor nære Slægt
og af Gru for ugudelig Ægtepagt
med Ægyptos' Sønner.
Danaos, vor Fader og raadende Ven
og styrende Herre, har ordnet Alt
og valgt iblandt Onder det mindste,
at flygte paastand over bølgende Hav,
og lande paa Argoskysten, hvorfra
vor Slægt sig roser at stamme ned
fra bremseomjagede Ovie, da Zeus
berørte, beaanded den Hulde.
Ja hvor er et bedre Land vel end dette,

V. 17. Io, Danaidernes Stammoder, var flygtet fra Argos til Ægypten.

hvorhen vi trygt kunne flytte vor Fod,
med uldomvundne Greneskud
i ydmyganraabende Hænder?
O Stad, o Land, o klartrislende Vover! —
I, høie Guder! — I Dybtærværdige,
som boer i Jordmørkets Huler! —
O Frelsermand Zeus, huusværnende Gud
for fromme Mænd! Modtager her
vor ydmygbønfaldende Qvindeflok
med velvilligt Sind! Men den mandstærke Sværm
af Ægyptos' Yngel, de frækforvovne,
før Foden paa Landets sandige Kyst
de sætte med rapaaret Snekke,
jag paa Dybet dem ud! Der gribe dem flux
vildthvirvlende Storm og Torden og Lyn
og det oprørte Havs sludbringende Pust
og i Døden styrte dem alle,
før med Vold de betvinge, mod Lov og Ret,
os Søskendebørn, og bestige frækt
vort Leie alt mod vores Villie!
Nu jeg raaber til dig,
Iofødt Afkom af Zeus,
Skytsaand du for vort fjerne Hjem,
Søn af vor Stammemoder
den blomstergræssende Qvie,
Frugt af Zeus's beaandende Kraft,
thi ved Navnet fuldbyrdedes Skjebnens Raad
klarligen, da Epafos fødtes.

Dig vil jeg vende mig til, og
her i de græsfriske Vange,

V. 41. Fra Epafos (af **epafao**, berører), Ios og Zeus's Søn, nedstammede Danaiderne.

i Mindet om Oldmoders fordums Plager,
jeg vil give om vore Stammeforældre
sikkre Beviser, omend Folket her
dem sære vil finde.
I Tidens Løb skal man sande mit Ord dog.

Stod en Landets Fugleskuer nu her
og fornam denne klynkende Klage,
skulde han troe, at Stemmen han hørte
af hin Tereus' klagende Viv,
den falkjagne Nattergal;

som udjaget fra lysgrønne Bladskjul
høit beklager sit nystabte Hjem,
og mindes sin Søn, som af hendes egen
Blodhaand gav Døden,
Offer for Moders usalige Harm.

Saadan klager og jeg i veemodig ioniske Toner,
sønder jeg river i Sorg min fine solbrændte Kind
og Hjertet, Taarernes Kilde.
Sorgens Blomster jeg plukker, ak vee!
da jeg venter med Angst en Frændeflok —
men Ingen der er, som bekymrer sig om
vor Flugt fra det taagede Land.

Hører mig, Slægtguder I, som skue klarlig hvad Ret er,
eller hvis ei I kan handle heelt mod Tilskikkelsens Bud,
saa skuer dog mildt til vor Trods,
og gjører saa Ret efter Lov!
der er jo selv for den matte Kriger

V. 59. Filomele dræbte af Skinsyge sin med Tereus avlede Søn.
V. 71. Ægypten.

Vedealter, for Flygtninger Værn,
under Guders hellige Varetægt:

det er Zeus's Villie retfærdigstreng.
Zeus's Raad spores ikke saa let:
dog overalt glimter det frem, endog gjennem Mulmet
og Jammerens Nat, for Menneskens Slægt.
Sikkert, ei med vaklende Fod, farer frem
Alt hvad fuldmodent udspringer af Zeus's Hoved.
Men gjennem Skygger og Mørke sig vinde
hans Tankers Veie, som aldrig udgrundes.

Han styrter ned fra høitsværmende Haab
de usle Dødelige,
og Ingen undgaaer saa let
de Himmelskes Magt.
Et Hustud blot hist oppe fra
de hellige Haller
bringer Undergang vist.

See dog ned paa hin frække Skare
hvor den bruser frem, en Sværm,
som higer efter min Brudefavn
med ustyrlig glødende Lyst,
og nærer i sit forrykte Sind
en uslukkelig Brand,
og, først bedragen, vil angre sin Ufærd!

Disse grusomme Qvaler, skærende, bittre
taarefremkaldende, udraaber jeg høit
i jamrende Veeskrig:
levende synger jeg selv min Gravsang.
Jeg anraaber dig, Apias Eiland!

V. 105. Peloponnes.

(det fremmede Ord, o Land, du forstaaer.)
Af ofte jeg griber
med sønderrivende Haand i mit Liin,
mit Sidoniske Slør!

Til Guder vor frommeste Tak, naar Held har os fulgt
paa vor Vandring, hvor Døden er fjern!
Men ak Mulm omhyller vor Jammerfart —
Bølge, hvorhen vil du gaae?
Jeg anraaber dig, Apias Eiland!
(det fremmede Ord, o Land, du forstaaer.)
Af ofte jeg griber
med sønderrivende Haand i mit Liin,
mit Sidoniske Slør!

Aarens Blad og seilspændt Huus
dækkende Havet sendte mig hid,
uden stormende Kamp, ved Vindenes Pust,
og ikke jeg klager. Men i Tiden engang
gid Alfader, almægtig,
alseende, naadig, vil os skjænke det Held,
at høihellig Moders Æt
maa Ægtemands-Leiet, vee, vee,
undflye, ugift og reen!

Sku mild til mig, som seer mildt til dig,
Zeus's kydske Datter,
du med dit rene Blik, o Artemis!
Dybt fortørnet
ved mine Forfølgelser,
o Jomfru, vær
for Jomfru Frelserinde,
at høihellig Moders Æt
maa Ægtemands-Leiet, vee, vee,
undflye, ugift og reen!

Hvis ikke, da skal vi,
den mørkblomstrende, solbrændte Slægt,
til Jorddybets Zeus,
som modtager alle
Hengangne hos sig,
nedvandre med Løvgreen i Haand,
naar Strikken Livet har endt,
hvor aldrig vi møde Olympens Guder.
O Zeus! Harmen mod Io
udsprang fra Guder:
jeg kjender din Vivs
Himmeldronningens Had.
Ja, ja, fra et harmfuldt Sind
er frembrudt denne Strøm.

Da vil Zeus møde vist
dadelskarpe Ord,
naar Koens Søn
han foragter, som selv
han avled engang,
og naar han nu vender sit Blik
fra os trods vor Bøn.
Høit fra din Throne hør os, som kalde!
O Zeus! Harmen mod Io
udsprang fra Guder:
jeg kjender din Vivs
Himmeldronningens Had.
Ja, ja, fra et harmfuldt Sind
er frembrudt denne Storm.

Danaos.

Børn, vær fornuftige! Med mig, jer gamle troe
besindige Fader, søfartskyndig, kom I hid.

V. 154. Epafos, fra hvem Danaiderne stamme.

Og nu paa Land jeg raader Klogskab Jer, og at
I agte vel, og dybt indprente Jer mit Ord!
En Støvsky seer jeg, taus Bebuder af en Hær.
Jeg hører Hjulnav, som om Axlen hvirvle sig.
En Skare, skjoldbedækket, landsesvingende,
jeg seer med Hestfolk og med krumme Vogne hist.
Maaskee det Landets Herrer er, som nærme sig,
for os at see, — de om vor Ankomst vist har hørt.
Men inden denne Hob endnu har naaet os,
med Fred, hvad eller og med raaforbittret Harm,
det er i hvert Fald bedst dog, at vi sætter os
omkring de hjelperige Guders Arne her:
Langt meer end Taarn er Alter os et sikkert Skjold.
Nu skynder Eder da didhen, og tager saa
uldsmykte Oliegrene fromt i ydmyg Haand,
og bærer dem til Ære for den høie Zeus!
Svar Landets Herrer med beskedne, rørende,
nødvendige Ord, som det for Fremmed skikker sig,
naar I fortæller om jer brødefrie Flugt.
Hold Eders Tale fri for Alt hvad frækt er til!
Troværdig Sanddruhed fremlyse mildt og klart
af Eders Aasyn med et roligt stille Blik!
Lad ikke Munden løbe — heller ei hvert Ord
sig slæbe tungt afsted! slig Adfærd er forhadt.
Vær føielig, som fattig, fremmed Flygtning bør!
thi trodsig Tale sømmer ei den Svagere.

Chor.

Du taler, Fader, sindig til besindige.
Jeg trolig skal erindre dine kjærlige
Formaninger. — O Fader Zeus, see du til os!

Danaos.

Ja gid han see til Eder ned med naadigt Blik!

Chor.

O gid jeg sad alt nu med dig ved Altrets Fod!

Danaos.

Saa tøv da ikke! kraftig Haand paa Værket lagt!

Chor.

O Zeus, forbarm dig! frels du os fra Nød og Død!

Danaos.

Naar han blot vil, skal Alting sikkert ende vel.

Chor.

. . . .

Danaos.

Og nu paakalder ogsaa denne Zeus's Fugl!

Chor.

Vi høit paakalde Solens frelserige Lys!

Danaos.

Og høiværdig Gud Apollon, fra Olymp udstødt!

Chor.

O du, som kjender jordisk Lod, hav Ynk med os!

Danaos.

Ja hav du Medynk med dem, staa dem naadig bi!

Chor.

Hvem skal jeg end blandt Gudeskaren raabe til?

Danaos.

Jeg seer hin Trefork hisset, Gudens hellige Tegn;

Chor.

Den huldt mig leded; huldt modtage den mig her!

Danaos.

og der en anden Hermes efter Hellas' Tro.

Chor.

Du være os vor Friheds og vor Lykkes Tegn!

Danaos.

Tilbeder alle disse Himmeldrotter her
ved Altrets Fod! og sætter Eder ydmygt ned
som Due-Flok af Frygt for Høges Frænde-Sværm,
der fiendtligen besmitter deres egen Slægt;
thi Fugl, der æder Fugl, kan aldrig være reen,
saa lidt som Mand, der tager af uvillig Haand
uvillig Viv; end ei i Hades selv han, død,
vil undgaae Dom og Straf for slig Forsmædelse.
Thi ogsaa der, man siger, straffer anden Zeus
de Hedengangnes Laster ved den yderste Dom. —
Betænker Jer! og svarer paa forstandig Viis!
at denne Sag maa Eder bringe Seir og Held!

Kongen (kommer).

Hvorfra er denne Skare, som jeg hilser her,
i ugræsk Klædning, strunkende med fremmed Slør
og stive Pragtgevandter? Thi Argolisk er
ei disse Qvinders Dragt, og ei fra Hellas' Land.
At I har frygtløs vovet Jer at komme hid,
ei med Herolder, uden nogen Gjestven her,
og uden nogen Fører, det forundrer mig.
Vistnok der ligger Grene der hos Jer, som I
har ydmygknælende til hulde Guder rakt.
Men det kan kun Hellenisk Vid udtyde ret.

Alt Øvrigt jeg vel og at raade var istand,
hvis ei din Mund nu kunde Alting klare selv.

Chor.

Hvad om min Dragt du yttret har, er ganske sandt.
Men du — hvad skal jeg kalde dig? en Borgermand?
hvad eller Hermes' Tjener? eller Landets Drot?

Kongen.

Saa svar mig da og tal med Tillid kun til mig,
thi jeg er hin Palæchthons, den Indfødtes, Søn,
Pelasgos kaldet, dette Riges mægtige Drot.
Og efter mig, mig, Kongen, har Pelasgers Slægt,
som høster Jordens Frugter her, sit stolte Navn.
Og hele Landet, som den hellige Strymonflod
mildt væder, hist fra Vesterlide, styrer jeg.
Mit Grændseskjel omfatter de Perræbers Land
og Pindos' Skrænter lige til Pæonerne
med samt Dodonas Bjerge; Grændsehegnet er
det salte Hav. See dette Alt behersker jeg.
Og hele dette Landskab alt fra gammel Tid
er efter Frelsermanden kaldet Apia.
Thi Apis kom herhid hist fra Naupaktia,
en Frelserseer, Apollons Søn, og rensed flux
det hele Land fra vilde Udyrs blodige Gab.
Dem havde Jorden, af den gamle Blodskyld fælt
besvangret, bragt for Lyset, denne arrige Slægt,
en Dragemylder, edderhvæsende Vrimmelhob.
Og da nu Apis kjæk med herligt Heltemod
udrydded dem og saadan frelste Argos Land,
han vandt som Løn et Minde ved vor Hyldingsfest.
Da nu du veed Besked om Alt hvad mig angaaer,
fortæl da og din Herkomst, og forresten Alt.
Men viid: lang Tale ynder ikke Folket her.

Chor.

Saa kort og godt: Med Stolthed sige vi, vi er
Argeierinder, Æt af barnvelsignte Ko.
Det vil jeg Alt stadfæste med mit Ord som sandt.

Kongen.

Utroligt er det, Fremmede, hvad I sige mig,
at I er alle Spirer af Argeiisk Æt.
I snarere seer ud, som om I Qvinder var
fra Libyen, og ingenlund fra dette Land;
Nei, Nilen kunde avle vel slig Blomsterflor.
Et Kyprisk Præg i disse Qvindeformer er
en Arv vistnok fra Eders Stammefædre af.
Jeg antog Jer for Indiske Nomader, som
jo ride høit paa travende Kameler, og
som boer i Æthioperfolkets Naboland.
Ja fast jeg maatte troe, I Amazoner var,
de blodtørstige Møer, hvis I væbned' var med Piil
og Bue. Men nu tal, at klart jeg indsee kan,
hvordan din Stammes Udspring er af Argisk Blod.

Chor.

Man siger jo, at Io Tempelterne var
engang hos Here her i dette Argosland.

Kongen.

Ja ganske sikkert; hvert et Sagn bekræfter det.
Gaaer ei det Ord, at Zeus i Favn den Hulde tog?

Chor.

Jo, dette Leflespil blev ei for Here skjult.

Kongen.

Og hvilken Ende tog da denne Guders Kiv?

Chor.

Argisk Gudinde skabte Qvinden om til Ko.

Kongen.

Og nærmed Zeus sig ei den skjønbehornte Ko?

Chor.

Man siger, at han aabenbared sig som Tyr.

Kongen.

Hvad gjorde Zeus's stærke Viv i denne Sag?

Chor.

Alseende Vogter stilled hun ved Koen hen.

Kongen.

Hvad er da denne altbeskuende Hyrdes Navn?

Chor.

Argos, hin Jordens Søn, hvem Hermes slog ihjel.

Kongen.

Opspandt hun intet andet mod den stakkels Ko?

Chor.

En Bremse, Koen stikkende, vildtjagende.

Kongen.

Ja Oistros kalder Inachos's Naboer den.

Chor.

Den jog fra Hjemmet hende vidt i Verden om.

V. 297. Inachos, Flod i Argolis.

Kongen.

Du taler Sandhed. Sagnet kjender jeg heel vel.

Chor.

Først til Kanobos, dernæst hun til Memfis kom.
Og Zeus ved Haandsberørelse sig avled Søn.

Kongen.

Hvo roser sig at være Koens Barn ved Zeus?

Chor.

Epafos, isandhed Navnet paa en Frelsermand.
Han avled Libye, kaldet som hint store Land.

Kongen.

Og hvilken Spire sprang nu frem af hendes Skjød?

Chor.

Belos, med tvende Børn: han Faders Fader var.

Kongen.

Saa sig mig ogsaa din høivise Faders Navn!

Chor.

Danaos. Hans Broder femti Sønner avlet har.

Kongen.

Saa nævn nu ogsaa Navnet mig paa denne Mand.

Chor.

Ægyptos. — Da du kjender nu min gamle Slægt,
saa tag Argeierskaren i din Varetægt!

Kongen.

Vist synes I fra Oldtid alt at have Deel

i dette Land. Men hvordan har I kunnet dog
forlade Fædres Hjem? hvad Skjebne traf Jer da?

Chor.

O Drot! af! tusindfold er Dødeliges Nød;
Ulykkens Fugl sig svinger aldrig i det samme Spor.
Hvo havde anet en saa sær uventet Flugt,
at vi, jer gamle Slægt, nu skulde lande her
i Argos, flygtende af Had til Brudeseng?

Kongen.

Hvorfor anraaber du nu disse Guder her,
med nysafbrudt og uldomvunden Green i Haand?

Chor.

For ei at vorde Terne for Ægyptos' Æt.

Kongen.

Mon af Had du taler? eller truer Uret dig?

Chor.

Hvo vilde kjøbe Husbond, for at vorde Træl?

Kongen.

Saadan forøge Mændene jo deres Magt.

Chor (fortrydelig).

O ja! De Arme skiller man jo let sig ved.

Kongen.

Hvordan da skal jeg vise Jer mit Venneslud?

Chor.

Ved ei at give os Ægyptos' Børn i Vold.

V. 324. kjøbe ved Medgivt. — V. 324. Ved Ægteskab og Medgivt.

Kongen.

Du fordrer Meget: at begynde Krig paa ny.

Chor.

Men Retfærd staaer jo sine Stridsmænd stedse bi.

Kongen.

Vistnok, naar den fra først paa Eders Side var.

Chor.

Hav Agt for denne Stadens Høistavn, krandsesmykt!

Kongen.

Med Ærefrygt jeg skuer Altret løvbeskygt.

Chor.

Ja streng jo er den naaderige Zeus's Harm.

Palæchthons Søn, Pelasgers Drot,
hør du mig med velvilligt Sind!
See til mig den bønfaldende, flygtende, vildfarende,
som ulvjagen Qvie blandt Klippekløfter
naar den haaber paa Hjelp og
brølende fortæller Hyrden sin Nød.

Kongen.

Jeg seer den stolte Kreds af Kampens Guder her
i Skyggen af de friskafbrudte Grenes Løv.
Gid denne vore Gjesters Færd ei skade os!
Gid dette Land dog ei faae Strid uventet og
uforudseet! thi Folket ønsker ikke Strid.

Chor.

Nei, det vidne Gjestrettens Skytsgud, lodskiftende Zeus,
at uden Skyld er vor Flugt!

Ja lær af den Yngre, o vise Gubbe,
at Hver, som agter den Ydmygbedende,
skal Lykken tilsmile. Det er Guders Lyst
at modtage Offer af fromme Hænder.

Kongen.

Men ei det er ved Arnen af min Kongeborg
I sidde her. Naar hele Folket smittet er,
maa hele Folket sørge jo for Hjelp og Raad.
Jeg kan ei holde noget Løfte Jer, før jeg
har taget alle Borgere med paa Raad herom.

Halvchor A.

Nei, du er Staden, du er Folket,
ansvarsløs Herre her.
Dit er Altret, Landets Arne.
Eneherfker med bydende Vink,
Eneherfker med Kongspir i Haand
styrer du Alt. Vogt dig for Blodskyld!

Kongen.

Nei Blodskyldshevnen ramme mine Avindsmænd!
Jer kan jeg ikke hjelpe uden min Fordærv;
og uret var det at foragte haardt jer Bøn.
Jeg raadvild er, og Frygten griber mig, hvad jeg
skal gjøre nu, hvad ikke, — det er Lykketræf.

Halvchor B.

Sku op til ham, som skuer Alt,
som skjermer de Haardtbetrængte,
der henflye til egen Slægt om Hjelp,
men finde hverken Lov eller Ret.
Viid: Zeus den naadiges Harm, uformildet,
ledsager hver Lidendes Klage.

Kongen.

Men naar Ægyptos' Sønner nu vil tvinge dig,
ifølge deres Hjemstavns Lov, som nærmest Slægt,
hvo vilde da vel falde paa at modstaae dem?
Nei du bør gjøre Paastand efter samme Lov,
at over dig de har ei nogen retlig Magt.

Halvchor A.

Nei, nei, lad mig aldrig dog kues
under Mænds Magt! Nei, lad saa Himmelens Stjerner
mig lede til Held paa min Flugt fra
usaligt Bryllup! Lad dog Retfærd dig styre, og døm
som for Gudernes hellige Aasyn!

Kongen.

Ei let er Dommen: vælg mig ei til Dommer her!
Jeg har alt sagt, at uden Folket vilde jeg
ei gjøre noget, om jeg end har Magt: nei, ei
al Folket sige, hvis det gik uheldigt af:
For Fremmedes Skyld du styrted Landet i Fordærv.

Halvchor B.

Zeus, Begges Frænde, skuer herned
med svævende Vægtskaal, og tilkjender retfærdig
de Skyldige Uret, de Fromme Ret.
See Vægtens Skaaler svæve lige —
hvi ængstes du da ved at gjøre hvad Ret er?

Kongen.

Til Bunden af den dybe Sorg for Alles Vel
maa, lig en Dykker, Øiets Blik sig trænge ned,
lysvaagen klart, af hvert et Blændværk uberuust:
at Alt maa bringes lykkelig til Ende, først
for Landet her, og dernæst og for Eder selv;

at Kampen ei maa naae de os betroede,
og at vi ei forraade Jer, som sidde her
ved Altrets Fod, og derved tirre ham den Alt
fordærvende Gud til grusom Hevn imod vort Land:
han giver selv i Hades ei den Døde fri.
Troer nu du ei, at Tanke=Sorg maa pine mig?

Chor.

Sørg kun du! og forsvar from og tro
dine Gjestvenner her!
og forraad Flygtningen ei,
som blev fjernthen jaget bort
ved ugudelig Vold!

Vær ei Vidne dog til, at jeg slæbes afsted
bort fra Gudfredsen her, o
du som har al Magten i Landet!
Betænk hine Mænds Trods,
og afvend deres Harm!

Taal ei det Syn, at jeg, den bønfaldende,
trækkes bort fra Gudernes Billeder her,
som en Hest, ved frække Greb i
baldyret Pandebaand og i mit Slør.

Thi viid: dine Børn og al dit Huus,
ihvad du end gjør, vist venter det Lod,
at lide Gjengjeldelsens strengeste Ret.
O tænk da paa Zeus's Retfærd og Magt!

Kongen.

Jeg har betænkt: saavidt er det da kommet nu:
Med En af disse To er uundgaaelig
en heftig Krig, og Skibet staaer fuldfærdig alt,
fast sammennaglet, flux at gaae af Stabelen.

Nei ingen Udvei er der, som jo bringer Sorg.
Blev end vort Huus med al sin Rigdom plyndret ud,
kan Zeus's hulde Naade give andet Gods,
og skjænke større Skatte selv end vi har tabt.
Og træffer Tungens Piilodd ubetimeligt,
kan Ordet dog formilde atter sligt et Ord,
saa hvert et Spor af bitter Harm forsvinder brat.
Men for at forebygge rædsomt Frændemord,
man rigt maa offre, slagte mange Offerdyr
til mange Guder, Middel mod Forsmædelsen;
Thi heller er jeg dog i Ondt ukyndig end
erfaren. Gid Alt da mod Forventning times vel!

Chor.

Jeg deler ingenlunde disse Følelser.
Men hør nu blot mit sidste og beskedne Ord.

Kongen.

Jeg hører; tal kun! Intet skal undslippe mig.

Chor.

Jeg Baand og Belter har at kilte Kjortlen med.

Kongen.

Vistnok! saadan det er jo Qvinders Skik og Brug.

Chor.

Heri jeg har et herligt Middel, seer du vel —

Kongen.

Siig mig, hvad er din Mening dog med disse Ord?

Chor.

hvis ei du paa din Troskab giver os et Pant —

Kongen.

Hvortil vil dine Baand og Belter hjelpe dig?

Chor.

At pryde Altret her med nyt Slags Billedværk,

Kongen.

Dit Ord er mig en Gaade — tal dog tydeligt!

Chor.

Ved strax at hænge os fra disse Guder her.

Kongen.

Det Ord, jeg hører, sønderriver Hjertet mig.

Chor.

Du har forstaaet — talte jeg nu tydeligt?

Kongen.

Ha! Vanfred overalt uovervindelig!
Ulykken vælder som en Flod ud over mig!
Et bundløst, et useilbart Hav af Nød for mig
jeg seer, og ingensteds mod Stormen er der Havn!
Thi hvis jeg Eders Ønsker ikke fyldestgjør,
saa kalder du det en usonlig Syndeskyld.
Men naar jeg stiller nu i Marken mig imod
Ægyptos' Børn, din Slægt, og afgjør Alt ved Kamp,
vil det et bittert Offer da ei vorde mig,
naar Mænd for Qvinders Skyld skal væde Jord med Blod?
Dog tvinges vi at bøie os for Zeus's Harm
hin Gjestbeskytters: det er Mandens høieste Frygt.
Du disse Pigers gamle Fader, reis dig da,
tag alle disse Grene med dig i din Arm,
og læg paa vore andre hellige Altre dem,
at alle Byens Borgere deri seer et Tegn

paa ydmyg Bøn, og ei foragte mine Ord!
thi Folket søger gjerne Skyld hos Herskeren.
Maaskee vil ogsaa Mangen ved sligt Jammersyn
forbittres, ved slig Frækhed af en Ynglingsværm,
og Folket imod Eder blive bedre stemt:
Enhver har venligt Sind jo mod de Svagere.

Danaos.

Vi prise som den største Lykkens Gunst for os,
at vi, o Gjestven, fandt i dig saa from en Mand.
Giv Folk mig med, som kunne vise Vei mig til
at finde Altre foran Templer, viede
til Landets Guder, og med Gudestøtter smykt';
at saadan jeg kan vandre sikker i jer By:
Min Dragt, mit Ydre har jo her et fremmed Præg,
thi Nilen fostrer anden Slægt, end Inachos.
See til, at ei min Tillid til dig avler Frygt!
Endog sin Ven har Mangen mod sin Villie dræbt.

Kongen (til nogle Borgere).

Saa gaaer da, Mænd! Vor Gjesteven har talet vel.
Før ham til Byens Altre, Guders Sæde, hen!
Indlad Jer ikke med de Mødende, da I
en Fremmed lede hen til Guders Alterfod.

(Danaos med Ledsagere gaaer).

Chor.

Du medgav ham et trøstigt Ord — Held følge ham!
Men hvad skal jeg? Hvorledes giver mig du Mod?

Kongen.

Læg disse Grene, Tegn paa Eders Nød, herned!

Chor.

Jeg lægger dem i Tillid til din Magt, dit Ord.

Kongen.

Følg nu med mig i denne aabne Gudelund!

Chor.

Hvorledes kan den aabne Lund beskytte mig?

Kongen.

Vi skal ei give dig til Priis for Rovfugls Klo.

Chor.

Men til værre Fiender, end selv grumme Drager er.

Kongen.

Godt Ord igjen! godt Ord du har jo hørt af os.

Chor.

Hvad Under, at min Sjeleangst forvirrer mig!

Kongen.

De Herreløses Frygt er stedse grændseløs.

Chor.

O ja! hold opreist da mit Mod med Ord og Daad!

Kongen.

Ei længe lader Fader dig alene her.
Jeg sammenkalder nu mit Riges Folk, for at
forsøge paa at stemme dem til Gunst for dig;
og din Fader lærer jeg at bruge Ordet ret.
Men bliv du her, og bed til Landets Guder fromt,
at naadig de dig give hvad du ønsker dig!
Jeg gaaer nu at besørge Allt, hvad jeg har sagt.
Gid Ordets Magt og Lykken kraftig staae mig bi!

(Kongen med Følge gaaer)

Chor.

Kongers Konge, saligst af
de Salige, de Høies
høieste Magt, himmelske Zeus,
hør os, bønhør os!
Bortvend i Harm Forfølgernes Frækhed!
I det dunkle Havdyb nedstyrt du
sorttoftet forbandede Skib!

Fjernt fra Stamfædres Old
kast et Blik paa vor ældgamle Byrd
fra vor Slægts Moder, din Elskte!
Gjenkald dig hin frydfulde Tid,
erindre dig Alt, Jos Bole!
Thi vi roser os af, at vor Slægt nedstammer
fra dette hellige Land som vor Hjemstavn.

Nu træder jeg her i de gamle Spor,
hvor min Moder gik, i de blomstrende Marker,
den qvægrige Vang, hvorfra Io,
af Bremsen stukket,
flygter og farer forvirret
fra Land og til Land over Jorden;
to Gange, Skjebnen i Vold, hun
gjennemskærer det brusende Sund, og naaer
hin Kyst over Sundet.

Hun jager afsted over Asias Land,
gjennem Frygias faarrige Vange;
gjennemiler Teuthras, Mysernes By,
og Lydiske Marker,
Kilikiske Bjerge;

V. 529. Bosporos.

og stormer hen over Pamfylias evig-
henrindende Floder,
til frugtprangende Land, til Afrodites
kornrige Sletter.

Hun flyer, forjaget af
vinget Hyrdes Piil,
til hellig frugtbugnende Skov,
til sneevædet Eng, som vild
Orkanen hjemsøger,
til Nilens Strøm urørt af Sot,
under skændige Smerter fortvivlet,
under martrende Stik af Bremsens Braad,
sendt af den rasende Here.

Hver, som boede dengang i Landet,
blegned af Skræk og skjælved i Sind,
da de saae det uvante Syn
paa Græsgang hist, Misfosterblanding,
halv Ko
halv Qvinde: sligt Tegn forfærded dem.
Og dengang hvo var det som
trøsted den stakkels vidthenflakkende,
bremseomjagede Io?

Det gjorde han som hersker
gjennem evige Tider, Gud Zeus.
Da svandt for hans hellig usmittede Kraft,
for hans Guddomsaande
Fortvivlelsen bort, og han huldt aftørred
Vemodens blufærdige Taare.
Da fanged hun Livsfrugt af Zeus, efter Sandsagn,
og fødte hin herlige Søn,

V. 541. Bremsens. — V. 543. Den smeltede Snee strømmede i Nilen.

Gjennem evige Tider lykfalig.
Da jubled alt Landet:
„Denne Spire livsfrodig og kjæk
det er Zeus's Søn isandhed!"
Hvo havde vel ellers mægtet at standse
Heres hadfulde Rænker?
Zeus' Værk det er; og hver som kalder os
Epafos' Æt, han taler ret.

Hvilken Gud kan jeg da
med bedre Grund vel fromt paakalde?
Nei kun ham, livplantende Fader, Selvherskerdrot,
vor Stammes Ophav, oldviis og stor,
den stærke, alnaadige Zeus.

For Ingens Magt bøier han sig,
han hersker frit over Alt hvad er til,
og Ingen, ved sin Høistols Fod, han hylder.
Med Ordet flux staaer Værket der,
fuldbyrdende hans Viisdoms-Tanke.

Danaos (kommer).

Fat Mod, o Børn! Alting staaer vel i Staden her.
Af Folket er hvert Lovforslag stadfæstet heelt.

Chor.

Velkommen, Fader! Glædes-Budskab bringer du!
Men siig os, hvordan lød da den Beslutning vel,
som Folkets Haand stadfæsted med Fuldstemmighed

Danaos.

Argeierne gav Stemmer saa samdrægtig skjønt,
at dette gamle Hjerte slog med Ungdoms Lyst;
ja Luften bæved, da det hele Folk omkap
høit strakte Haanden, at bekræfte saadan Lov:

„at her vi maatte boe i dette Land, som frie,
uantastelige, uforkrænkte af Enhver;
at Ingen, indfødt eller fremmed, maatte os
fra Stedet føre; blev der øvet Vold mod os,
da skulde hver den Borger, som kom ei til Hjelp,
med Tab af Æren jages i Landflygtighed."
For denne Lov det var at Landets Konge vandt
sit hele Folk, formanende, at aldrig de
herefter maatte vække Gjestbeskytter Zeus'
Forbittrelse, da sligt et tvefold skændigt Brudd
af Byens Mænd mod Gjesteret og Folkefred
vist vilde vorde Kilden til en evig Qval.
Til disse Ord gav hele Argosfolket flux
ved Haandsopækning, før Herolden bød, sit Ja!
Pelasgerfolket bifaldt Kongens folkelig
henrivende snilde Ord — gid Zeus fuldbyrde dem!

Chor.

Velan! lad os sende Argolisk Folk
vore gode Ønsker til Tak for alt Godt!
O Zeus, de Fremmedes Vogter, o hør
de Fremmedes Bønner, at til Lykke og Held
de alle fuldbyrdes isandhed!

O hører os ogsaa I zeusfødte Guder,
naar vi opsende Bønner for dette Folk!
Aldrig luefortære Pelasgos' By
Ares fræk med ufrydeligt Skrig,
han som Mennesker meier paa fremmede Marker!
thi Folket mildt forbarmedes over os,
afgav for os deres gunstige Stemmer,
og holder i Agt os, Zeus's Beskyttede,
os den ynkværdige Flok.

Og ei de stemmed til Gunst for hin Ynglingesværm
uden Agt for Qvindernes Kamp,
thi Blikket henstirred til Gudhevneren, den alskuende,
den ubekæmpelige, som slumrende kurer
paa Husenes Tinder — tung sidder han der.
Ja os de agte som nære Frænder,
som Svage, der henflye til mægtige Zeus.
Derfor vil de vist ved hellige Altre
vinde Gudernes Naade.

Saa svinge sig høit fra løvskygget Mund
vort Hæders-Ønske!
Gid aldrig Pestens Gift forøde
denne Stad ved Mandefald!
og Oprør ei væde Landets Jord
med Borgeres Blod!
Ungdommens Blomst uplukket bestaae!
og Afrodites Bole,
mandødende Ares,
aldrig meie slig Flor!

Gid Tempelhallerne fyldes stedse
af høiværdigt Oldingsraad!
Saadan styres Landet ret af
Mænd, der frygte den mægtige Zeus,
Gjestrettens ypperste Værn, som styrer
Skjebnen efter urgammel Lov.
Fremdeles vi beder, at
Landsherre stedse af Landsherre spire!
at fjerntræffende Artemis
skue huldt til Qvinder i Barnsnød!

Og ingen dødbringende Vanfred sig nærme, som
splitter Staden isønder, og

fremmaner Ares, sangløs, klangløs, taarefødende,
og Folkenes Veeraab!
Sot-Sværmen, svanger med Jammer,
flygte fra Byens Arner afsted!
Naadig være Gud Apollon imod
hele den blomstrende Ungdom!

Med Sæd, hver til sin Tid, fylde Zeus
den frugtsvulmende Jord!
Og Markens græssende Hjorde velsignes med Yngel!
Alt blomstre skjønt fra Guders Haand!
Ved de hellige Altre
istemme Skjalden sit Qvad!
og fra rene Læber
strømme Sangen huldt til Lyrens Toner!

Sikkerhed værne om Hæder og Ære!
Folket og Landet retlig bestyre
Herskerens Magt, statsklog og viis!
Byder saa I hver Fremmed mildt,
før til Vaaben flux I gribe,
Fred og Retfærd, uden egen Meen!

Hædrer, I Landets Beboere, stedse
Hjemlandets Guder paa Fædreneviis
med straalende Qvægoffer laurbærsmykte!
Mindes vel: at ære Forældre
er det tredie hellige Bud,
som høiværdig Dike selv har skrevet.

Danaos.

Mig glæder de forstandige Ønsker, elskte Børn!
O skjælver ikke, naar af Eders Fader nu
I faaer at høre noget uformodet Nyt.

Fra denne gjestekjære Høi jeg Skibet hist
kan see — ja ganske tydeligt det viser sig —
og Seilets spændte Dug og Skibets Skandseværk.
Forstavnen stirrer fremad over Bølgens Vei,
og lystrer altfor gjerne Rorets Styrepind
i Agterstavn — kun lidet kjært er dette Syn!
Nu kan man ogsaa Skibets Mandskab see, med Hud
sortladen, at kige af de hvide Trøier frem.
Der kommer ogsaa hele Hjelpeflaadens Hær
med Brask og Bram. Anførerskibet, under Land,
har strøget Seil, og roer med fulde Aaredrag.
Dog, med et roligt og besindigt Blik paa Alt,
forsømmer ei at bede fromt til Guderne!
Jeg gaaer og henter Talsmænd, som vil hjelpe os.
Maaskee der kommer ogsaa 'en Herold, et Bud,
Der gribe vil og føre Jer som Gidsler bort.
Men det skal ingensinde skee — nei, frygt kun ei!
og skulde ogsaa Hjelpen tøve, var det bedst,
om dog I ei forlode dette Tilflugtssted.
Fat Mod! Til rette Tid og Stund vil sikkerlig
hver Gudsforagter lide sin fortjente Straf.

Chor.

Jeg skjælver, Fader! Seilbevingte nærme sig
jo Skibene — det vil ei vare længe nu.
Ja, Fader, ja, jeg er i Frygt og Tvivl,
om mig har gavnet denne langveis Flugt!
Jeg forgaaer, o Fader, af Angst!

Danaos.

Stadfæstet er jo Borgernes Beslutning, Børn.
Fat Mod! de kæmpe vil for dig, det veed jeg vist.

Chor.

Frækrasende, fordærvet er Ægyptos' Æt,
af Kamp umættelig, det veed du, Fader, selv.
Paa bjelkestærk, blaastavnet Skibesværm
de seiled hid, hvor Harmen dem ledte,
med en talrig sortladen Hær.

Danaos.

Her vil de træffe Mange, som i Solens Brand
har drabeligen hærdet deres Armes Kraft.

Chor.

O lad mig ei alene her, jeg beder dig!
Forladt, er Qvinden svag — hun har ei Krigermod.
De listige, sær underfundige Skalke,
med urene Hjerter som Ravne,
nei de agter ei Alterets Fred.

Danaos.

Det vilde være os til Gavn og Glæde, Børn,
naar Guderne, som I, nu fatted Had til dem.

Chor.

De, som hin Trefork ei, og Guders Majestæt
ei frygte, vil vist heller ikke skaane os.
Overmodigt fremrasende vildt
i vanhelligt Huskud, hundskfrække Mænd,
de lyder ei Gudernes Bud.

Danaos.

Ja men et Sagn der er: at Ulv er mere stærk
end Hund; og Byblosplanten overgaaer ei Korn.

V. 732. Byblos var Ægyptisk; Korn Græsk Fødemiddel.

Chor.

Men de har glubske Dyrs ubændig grumme Sind:
derfor man bør sig vogte vel for deres Vold.

Danaos.

Saa hurtig er ei Flaaden i Bevægelse,
i Ankring, i at bringe Toug til Sikkerhed
i Land; og Skibenes Befalingsmænd ei strax
just stole paa den første bedste Ankerplads,
særdeles naar de nærme sig en havnløs Kyst
og Solen helder alt mod Nat; thi Natten saaer
som oftest Uro i forsigtig Styrmands Sjel,
endog i Stille og naar Bølgen slumrer tyst.
Og Hæren vil vist heller ikke gaae i Land,
før Skibet har en sikker Ankerplads. Men du
forlad i Angst ei Guderne, men bed om Hjelp!
Her vil ei Folket dadle mig som gammelt Bud,
thi ungdomsfreidig jeg i Sind og Ord dog er.

(gaaer.)

Halvchor A.

O bakkede Land, høiværdige Helligdom!
Hvad skal vi dog lide? hvor i Apia henflye?
hvor finde Skjul i den mørkeste Vraa?
Ak gid jeg var nu den sorte Røg,
som stiger høit til Zeus's Skyer!
gid brat usynlig henveiret i Luft,
som Aske, jeg uden Vinger forgaae!

Halvchor B.

Ak skulde nu Hjertet ei ængstes meer?
det banker saa tungt i mit Bryst!
Min Faders Budskab greb mig svart —
af Angst jeg forgaaer! Gid jeg Døden finde

ved Strikkens Baand,
før forbandet Mand rører mit Liv!
Ja før vorde Hades i Døden min Herre!

Halvchor A.

Hvor skal jeg finde dog et Sted i høien Luft,
hvor hist de taagevaade Skyer vorde Snee,
eller et svimlende steilt,
gemseforladt, brat øde,
gribbeboet Fjeld, hvor
Døden i Dybet mig kalder,
før jeg giver mig hen, trods Hjertets Drivt,
til forsmædeligt Bryllup!

Halvchor B.

At vorde vilde Hundes Rov, og Føde for
hver Landets Fugl, jeg gruer ikke for, o nei!
Døden jo frelser
fra martrende Qval.
Lad Døden da komme,
før Brudeseng redes!
Hvor skal jeg dog flye?
hvor finde Frelse fra Qviden?

Halvchor A.

Hæv til Himlen med klagende Stemme
Bedesange til Guderne høit,
at de mig høre og løse
fra Nøden! — Alfader, see du vor Kamp!
Nei Voldsdaad har du ei Lyst
med retfærdigt Øie at skue.
See naadig til os, som bede til dig,
Jordhersker, almægtige Zeus!

Halvchor B.

Aegypterslægten, hin Mandesværm,
utaalelig fræk,
følger mig iilsomt i Sporet,
og søger ved larmende Galskaber mig
rædsomt at gribe paa Flugten.
I din Haand allenstund
er Vægtskaalen lagt: Ja hvad uden dig
er muligt at naae for Menneskens Børn!

Halvchor A.

Oh! ah!
der er Røveren — ombord — paa Land,
vee, vee!
Ondt ramme din Sjel, du Røver!
Om Frelse fra Vandring til Skibet ned
jeg raaber, jeg arme, med fromme Bønner!

Halvchor B.

Jeg seer, jeg seer!
Det er Forspillet til mine voldsomme Qvaler!
vee, vee!
Kom os Flygtende til Hjelp!
Hvad utaaleligt er for vor Qvindestolthed
paa Hav og Land, afvend det, o Herre!

Herold (kommer).

Afsted, afsted ombord nu Alle strar paastand!

Chor.

Vee! saa venter
Rivt i Haaret, Stik og Slag,
Hovedet blodigt hugget af.

Herold.

Afsted, afsted, I ulykſalige, ombord!

Halvchor A.

Gid paa den ſalte,
høitlarmende Sø
under gruſom Haan
paa naglefæſtet Skib du forgaae!
Ha Landets Mænd, haaber jeg,
vil jage dig blodig ombord paa briſtende Planke!

Herold.

Jeg befaler dig: lad for Magten vige
din Villie, din affindige Harm!

Halvchor B.

Vee, vee!
forlad vort Sæde her, gaa til dit Skib,
du ſom uſtraffet øver Frækhed i Byen!

Halvchor A.

Nei aldrig ſee jeg igjen
hin frugtyppige Nilſtrøm,
ſom ſkaber det Livſens Blod,
der blomſtrer friſk i al dødelig Slægt!
Jeg beſidder, jeg Landets ældgamle Odel,
disſe hellige Sæder med Ret.

Herold.

Ombord, ombord ſkal du gaae nu ſtrax
villig eller uvillig!

Halvchor B.

Vold, Vold!
Gaa langt fra mig bort!
Ondt ramme dig, Skurk, for din Idræt!

Halvchor A.

Ak vee! ak vee!
Ja gid du hjelpløs forgaae
paa det brusende Dyb
ved Sarpedons sandrige
Forbjerg, omtumlet
af sludfulde Byger!

Herold.

Opløft kun Skrig og klag og paakald Guderne!
Ægyptos' Skib du ingenlunde undgaaer dog,
istem saa end et mere bittert Jammersqvad!

Halvchor B.

Vee, vee!
ha! henslængt paa Stranden du gøe
overmodig med Pral!
Din Fosterfader, den store Nilos,
vende dit Sind, du Frække,
fra utaalelig Frækhed!

Herold.

Nu byder jeg dig strax paastand ombord at gaae
i Aarefartøi! Ingen tøve længer her!
See! Magtens Haand ei skyer Greb i Haarets Lok.

Halvchor A.

Vee, vee, Fader!
Altrets Beskyttelse blev mig Forbandelse!
Ombord mig fører
som Edderkop skridtviis Herolden, vor Skræk.
Ototototi!

V. 836. Sarpedon i Lilleasien.

Moder Jord, Moder Jord! ved mit Raab
bortvend denne Gru!
hjelp, Drot, Jordens Søn, Zeus!

Herold.

Jeg frygter ingen Guder her fra dette Land:
de har ei fostret, ledet gjennem Livet mig.

Halvchor B.

See sig nærmer

. . . . .

tvefodet Slange —
den bider i mig,
den bider sig fast.
Moder Jord, Moder Jord! ved mit Raab
bortvend denne Gru!
hjelp, Drot, Jordens Søn, Zeus!

Herold.

Hvis Alle nu ei gaaer ombord og lyder mig,
da skal den rivende Haand ei ynke Kjortlens Pynt!

Halvchor A.

I Stadens høie Herrer, af jeg tvinges grumt!

Herold.

Saa maa jeg slæbe da ved Haaret Jer afsted,
da I vil ikke lyde mine Ord paastand!

Halvchor B.

Vi er fortabte! — (til Kongen) Herre, see vor haabløse Nød!

Herold.

Ja mange Herrer snart: Ægyptos' Sønner, skal
du see! — tro mig, du skal ei vorde herreløs!

Kongen (kommer).

Hør du! hvad gjør du? hvilket Overmod! hvor tør
du saadan haane frækt Pelasgerfolkets Land?
Troer du at være kommen til en Qvindeby?
Barbar! du mod Hellener tør hovmode dig!
Du har dig svart forbrudt — er ei ved Samling ret.

Herold.

Hvad har jeg, uden Ret, forbrudt mod disse vel?

Kongen.

Først veed du ei, hvordan en Gjest bør tee sig ret.

Herold.

[Jeg gjør Ingen Uret].

Kongen.

[Du vil jo bortføre disse Piger].

Herold.

Naturligviis. Jeg finder her, hvad jeg har tabt.

Kongen.

Til hvilke Gjesteværger her har du da talt?

Herold.

Til Hermes, første Gjesteværge, Speideren.

Kongen.

Til Guder taler du — og dyrker Guder ei?

Herold.

Jo Guderne ved Nilos hist dem dyrker jeg.

Kongen.

Men ei dem her, saavidt jeg hører nu af dig.

Herold.

O jo! naar ingen røver disse Qvinder mig.

Kongen.

Ha du skal græde, hvis du rører dem — og strax!

Herold.

Men dine Ord til mig er ei en Gjestevens.

Kongen.

Jeg er ei heller Ven af Gudsforagtere.

Herold.

Det gaaer og siger jeg Ægyptos' Sønner strax.

Kongen.

Ja gjør du det — derom bekymrer jeg mig lidt.

Herold.

Men for at jeg kan bringe mere sikkert Bud —
Herolder bør jo melde Alting tydeligt —
hvordan da og af hvem skal jeg vel sige at
jeg er berøvet disse Qvindefrænder her?

Kongen.

Behøver du at nævne Navn? Engang vil du
og dine Reisefæller nok erfare det.
Med disse Pigers egen gode Villie kan
du tage dem, hvis du kan bøie deres Sind.
Eenstemmig er ved hele Folkets Villie her
bestemt, at aldrig disse Qvinder gives hen
i Nogens Vold; og den Beslutning staaer nu der

som naglet fast, urøggelig til evig Tid;
dog staaer den ei paa Kobberplader gravet ind,
ei heller paa Papyrosruller tegnet op;
men her du hører Alt nu frit og klart udaf
min egen Mund. — Og nu fra mine Øine strax!

Herold.

Hvis du har Lyst i denne Sag at yppe Krig,
saa viid, at Ares efter Vidners Udsagn her
ei dømmer, og ei heller afgjør denne Tvist
ved Pengebod — Nei, denne Strid vil koste Blod
i Strømmeviis og Manges Liv udslukkes først.
Ja Seir og Magt vil vende sig til Mændene!
(Herolden gaaer).

Kongen.

Vær sikker paa, at du skal ogsaa finde Mænd
i dette Land, skjøndt ei de drikke Viin af Byg.
Saa fatter Mod, og vandrer alle med jer tro
Ledsagerflok ind i den velbefæstede By,
omsluttet rundt af dybtgrundfæstet Taarnemuur.
Der findes mangen Bygning, Stadens Eiendom;
jeg selv har ogsaa bygget med ei karrig Haand,
hvis I har Lyst at boe med Flere sammen her
i hyggelige Huse; — eller hvis I vil,
da kan I og beboe eet Huus alene her.
Saa vælger da kun frit hvad heraf synes Jer
behageligst og bedst. Jeg jer Beskytter er, —
med mig hver Borger, som har stemt til Eders Gunst.
Troer du, at finde bedre Venner da end os?

Chor.

For alt Godt imod mig nyd al Lykke og Held,
Pelasgers Drot! og send os med Gunst

vor Fader herhid den behjertede Helt,
Danaos, som raader betænksomt og vel.
Ja han skal klogelig vare os, hvor
vi skal vælge vort Hjem, vor nidløse Bo:
Enhver vil jo gjerne den Fremmede dadle.
Gid nu Alt maa skee paa det Bedste!

Kongen.

Med værdig Høihed, med harmfrit Ord
af Folket her i dette mit Land,
stiller, Veninder, Eders Terner i Orden,
da Danaos gav jo enhver af Eder
en Opvarterinde til Medgivt. (gaaer).

Danaos (kommer med Følge).

O Børn, det bør Jer, fromt at gjøre Løfter og
at bede, offre til Argeierne som til
Olympens Guder; thi forsand de har os frelst.
Hvad jeg har gjort mod hin vanslægtede Frændeflok,
det har de hørt, men uden noget Spor af Harm.
Ja disse Følgesvende og Drabanter gav
de mig, for mig at glæde ved sligt Hæderstegn,
og at jeg ei uventet skulde myrdes lumsk,
og Blodskyld evig hvile tungt paa dette Land.
Enhver, som har sligt Held, bør i sit Hjertes Grund
saameget meer bevare dyb Taknemlighed.
Antegner da iblandt de mange Tankesprog
af Eders Fader, som I før har tegnet op:
at ukjendt Folk staaer Prøve først i Tidens Løb.
Enhver jo har paa rede Haand mod fremmed Folk
ondt Ord, og Ordet vorder let Forsmædelse.
Derfor jeg beder Jer, gjør mig ei Skam, nu da
jer Ungdoms friske Blomster lokker Mandens Blik!
Den spæde Frugt er ikke let at vogte paa,

naar Manden efterstræber den begjerlig. Ja
selv vilde Dyr, bevingede, fodvandrende,
og svømmende, man seer, flux griber efter hver
en Frugt, som Kypris kundgjør falden ned endog
umoden; men hun holder dem i Skrankerne.
Saadan til unge Pigers skjønne Blomsterflor
vil hver en Vandrer sende Blikkets Tryllepiil
beruset født af Længsel og af Kjærlighed.
Men taaler ei, hvad I har søgt at undgaae med
saa megen Nød, saa lang en Fart paa viden Hav!
Lad os ei handle til vor Skam og Fienderne
til Glæde! — Tvefold Bolig er os her beredt:
den ene giver os Pelosgos, Byen os
den anden uden Leie: det er jo beqvemt.
Bevar nu ikkun tro din Faders Varselsord,
og lad dig Æren være meer end Livet værd!

Chor.

I Alting ellers bevare Himlens Guder mig!
Min Jomfruvaar, o Fader, vær du rolig for!
Nei aldrig, hvis ei Guder anderledes vil,
forlader jeg min Ungdomsuskylds rene Sind.

Halvchor A.

Lad os gaae da, prisende festlig
Stadens Herrer de salige Guder,
og Byens Folk, og dem som boe ved
Erasinos' gamle Strømgang!

Halvchor B.

Istem Qvadet, Søstre mine!
Priis og Ære vorde denne,

V. 988. Erasinos, Flod i Argolis.

de Pelasgers stolte By! Ikke længer
Nilens Vover vi lovsynge,

Halvchor A.

men de vidthenstrømmende Floder,
som igjennem disse Lande
gyde deres Læskedrik og qvæge
Jordens Muld med befrugtende Vande!

Halvchor B.

Artemis, du rene, see dog
og forbarm dig over os, og
lad os ei til Brudeleiet tvinges!
vee! Kytheres Kamp er forhadt mig!

Halvchor A.

Ei vort Høitidsqvad forglemme
Kypris! thi hun er jo mægtig
nærmest Zeus og nærmest Here!
Høit lovprises rænkelistige Gudinde
for sine herlig vidtstraalende Værker.

Halvchor B.

Ved elskte Moders Skjød staaer flynget
Pothos, og den lokkende Peitho,
hun hvem aldrig noget nægtes,
thi hun eier Kypris' huldtbetvingende Magt og
Elskovs fortryllende lønlige Hvisken.

Halvchor A.

Fra den Stund vi Flugt besluttet
har jeg frygtet bittre Qvaler
og en Række blodige Krige.

V. 1017. Pothos, Længsel. — Peitho, Overtalelse.

Ja hvi seiled de saa hastig
at forfølge os fra Hjemmet?

Halvchor B.

Som beskikket er, saa skee det!
Uforkrænkelig er Zeus's
evigstore Viisdomstanke.
Enden vorde som paa mange
Fortids Qvinders Ægtepagter!

En af Halvchoret A.

Store Zeus, befri du mig
fra Ægyptos' Æt at ægte!

En af Halvchoret B.

Ja det var vor bedste Lykke!

En af Halvchoret A.

Dog hvo kan Ubøielig bøie?

En af Halvchoret B.

Men du veed jo ei hvad skee skal.

En af Halvchoret A.

Hvordan skulde jeg udgrunde
Zeus's Sind det bundløs dybe?

En af Halvchoret B.

Gjør et maadeholdent Ønske!

En af Halvchoret A.

Hvad for Maadehold? forklar mig!

En af Halvchoret B.

Ei mod Guderne at knurre!

Halvchor A.

Herre Zeus, afvend du dette mandusalig fiendske Bryllup,
du som frelste naaderig
Io fra Fordærv, da du
med Kjælehaand ved kjærlig Tvang
fremtrylled huldsalig Forandring!

Halvchor B.

O forleen os Qvinder Kraft! Er min Lod meer god end ond,
eller god som ond, jeg er tilfreds!
thi Ret og Skjel vil times os,
naar vi bede med tillidsfuld Frygt
til Guder om naadefuld Frelse!

Trykfeil.

V. 151. Strøm. læs: Storm.

Aeschylus

De Syv mod Thebe,

Tragedie af Æschylos.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.

Thieles Bogtrykkeri.

1854.

De Syv mod Thebe.

Personerne.

Eteokles, Konge af Thebe.
Et **Bud.**
Chor af Thebæiske Jomfruer.
Antigone,
Ismene, } Eteokles's Søstre.
En **Herold.**

Efterat Oedipus, Konge i Thebe, var bleven forjaget af sine to Sønner, Eteokles og Polyneikes, kom disse overeens om, at de vexelviis skulde regere hver sit Aar. Først besteg Eteokles Thronen, men da Aaret var til Ende, vilde han ikke overgive Regeringen til Polyneikes, men jog ham ud af Riget. Forbittret herover ophidser Polyneikes syv græske Fyrster til at forene sig for at indtage Thebe. Syv fiendtlige Feltherrer stille sig mod Thebes syv Porte, og nu er Byen beleiret.

Scenen er foran Kongeborgen i Thebe. Paa Pladsen sees Billedstøtter og Altre navnlig for Pallas og Poseidon, Ares og Kypris, Apollon og Artemis. Folket forsamler sig, og Eteokles med Følge træder ud af Borgen.

Eteokles.

I Kadmosfolk! Enhver, der styrer Statens Ror
fra høien Stavn, og lukker aldrig Diets Laag
i Slum, maa tale frit og efter Tidens Tarv.
Thi gaaer det heldigt for os, er det Guders Værk;
men træffer — gid det aldrig skee! — et Uheldslod,
saa raaber Folket i den hele By ikkun
paa Eteokles med forvirret Hujen, Larm
og Klageskrig. Men du, o Zeus, den Frelsende,
frels du, som Navnet lyder, Kadmos' By fra sligt!
Nu bør I alle, baade du som ei endnu
er Yngling vorden, og du alderstegne Mand,
som pleier nu tilfreds i Ro dit Legems Huld,
og Hver der staaer i Livets friske Blomsterflor,
om Byen og dens Guders Altre værne troe,
at deres Hædersglands maa aldrig slukkes ud,
om Børn og elskte moderømme Fosterland.
Ja mens I spæde krøbe paa den milde Jord,
tog det al Sorgen for jer Pleie huldt paa sig,
og fostred kjærlig Eder til engang at vorde troe
skjoldbækte Mænd og til at møde Faren kjækt.
Ja Gud har indtil denne Dag det styret vel.
Vi har alt længe været jo beleirede,
men Himlen gav os for det meste Held i Kamp.
Men hin forstandige Spaamand, Fuglevogteren,

V. 24. den blinde Tiresias, som ikke spaaede af Ilden.

der med Sjel og Øren mærker Jertegnsfuglene,
foruden Ild, ved sin usvigelige Kunst —
han, Mesteren i Tegnsudlægning, har mig sagt,
at af Achæerhæren er i denne Nat
et rædsomt Angreb ruget ud imod vor By.
Saa iler da til Murene paastand afsted,
afsted til Byens Porte fuldt udrustede!
Besætter heelt Brystværnet! stiller Eder op
paa Taarnetinderne, og tager Post ret nær
ved Portene med mandigt Mod, og frygter ei
hin Sværm Udlændinger! thi Gud vil give Held!
Jeg Folk har sendt at speide Fiendehærens Færd,
og deres Gang er ei omsonst, det troer jeg vist:
Har dem jeg hørt, da skal man ei bedrage mig.
(Folket gaaer.)

Bud (kommer).

Eteokles, ypperlige Helt, Kadmæers Drot!
Jeg kommer her med sikkre Bud fra Fiendens Leir,
da selv jeg Dienvidne været har til Alt.
Syv Helte, rask til Kamp fremstormende Høvedsmænd,
først slagted Tyre over sortindfattet Skjold,
og dypped deres Hænder saa i Tyreblod,
og svor ved Enyo, ved Ares' Navn, og ved
blodtørstig Rædsel, ned at styrte denne By
og øde brat Kadmæers Høiborg, eller og
i Døden væde denne Jord med eget Blod.
Og Mindetegn, at sendes til Forældrene
i Hjemmet, hang de rundtom paa Adrastos' Vogn,
med Taarer, — men fra Læben ingen Klagelyd.
Nei Hjertet, glødende af Mod i jernhaardt Bryst,
fnøs vildt som Løven, naar den rustet staaer til Kamp.

V. 50. Om Adrastos var spaaet, at kun han skulde komme derfra med Livet.

Ret snart vil Tiden overtyde dig herom:
thi da jeg gik, de kasted Lod, mod hvilken Port
hver af dem skulde drage med sin Krigertrop.
Derfor opstil du strax de bedste Krigere,
udvalgte Mænd, ved alle Stadens Porte rundt!
Thi nær fremrykker alt Achæerhæren, fuldt
udrustet, støvbedækket, og det hvide Skum
fra Hestens Lunger sprøites over Sletten hen.
Forsvar da du, lig klog omsigtig Styrmand paa
et Skib, vor Stad, før Kampens Storme styrte løs
mod den! Hærbølgen bruser over Sletten alt —
og brug nu Øieblikkets Frist saasnart du kan!
Jeg ogsaa skal herefter yde dig et tro
dagvaagent Øie, og ved sikkert Bud fra mig
om Fiendens Færd du selv skal være farefri.

Eteokles.

O Zeus! o Jord! o Guder, som beskytter os!
Du Hevnaand, Faders mægtige Forbandelse!
udrydder ei fra Roden af i Bund og Grund
ved grusom Fiendevold vor Stad - den taler jo
dog Hellas' Sprog -, vort Arnested og Huus og Hjem!
og tving dog aldrig under Trældomsaaget dybt
vor Stammefader Kadmos' frie Land og Stad!
nei, vær vor Styrke! Bønnen gjelder fælleds Vel:
da bringer Landets Lykke Tak til Guderne.

(gaaer).

En af Choret.

Jeg frygter rædsomme talløse Qvaler!
Mod os stormer Hæren forladende Leiren;
foran strømme Skarer af Hestfolk afsted,
det siger mig Støvet, som hvirvles mod Sky,
et maalløst, sikkert og sanddru Bud.

En Anden.

Et forfærdende Skrig over hovslagne Marker
flyver hen mod vort Øre og buldrer med Gru
som ustandselig styrtende Bjergstrøm.

En Tredie.

O Guder, Gudinder, ak afvender mildt
den truende Nød!

En Fjerde.

Med Skrig, som trænger over Muren herind,
styrter frem den hvidskjoldede Hær
i Stormskridt mod Byen.

En Femte.

Hvo skal da skjerme os? hvo bringe Hjelp
af Guder, Gudinder?

En Sjette.

For hvilket Gudbilled her skal jeg kaste mig ned?

En Syvende.

O salig høithronende Guder! ja nu det er Tid
Eders Billeder at favne — hvi tøve dybtsukkende?

En Ottende.

Hører du eller hører du ikke Skjoldenes Gny?
Naar, om ei nu,
skal med Bøn vi os nærme med Krandse og Slør?

En Niende.

Bulder jeg hører, Hvinet af talløse Landser.

V. 95. Det ansaaes som Tegn paa den yderste Fortvivlelse at favne Gudernes Billeder.

Hvad vil du gjøre? vil du forraade,
Ares, dit gamle dig-viede Land?

En Tiende.

O Gudinde du med Gyldenhjelm! see dog, see til vor By,
som du fordum elsked saa saare!

En Ellevte.

Stadens beskjermende Guder!
kommer, kommer alle, betragter vor Jomfruflok,
som ydmygelig beder at frelses fra Trældom!

En Tolvte.

See rundtom vor By bruser der frem
af hjelmbuskrystende Mænd et Hav
oprørt ved Ares's Vredesfnys!

Chor.

Og du, Zeus, o Zeus, alstyrende Fader,
o bortvend fra Byen Fiendernes Stormgang!

En af Choret.

Argeier omringe Kadmos' By —
o Rædsel — overalt Vaaben og Kamp —
Tøilen, tygget af Hestens Mund,
skriger Død!

En Anden.

Syv drabelig stolte Høvdinger, alle
i Spydsvinger-Rustning, ved Portene syv
staae paa Post, hvor Lodden dem stilled.

En Tredie.

Og du, Zeusfødte kampelskende Drotning,

V. 102. Athene.

Pallas, skjerm du vor By! og du, hestelskende Drot,
som Havet behersker
med din fisktræffende Stav, o Poseidon,
bevar, o bevar os fra Nød!

En Fjerde.

Og du, Ares, vee, vee, vaag over vor Stad,
efter Kadmos opkaldt! træd frem i din Kraft!

En Femte.

Og Kypris, du vor Stammemoder,
frels os! — af dit Blod
er jeg udsprunget — med fromme Bønner
vi nærme os, vi raabe til dig!

En Sjette.

Og du, ulvdræbende Drot! ja
dræb du Fiendernes Ulvehær, naar du hører vor Jammerklage!
Og du, o Letofødte Mø,
Artemis elskte, hold Buen beredt!

En Syvende.

Vee, vee!
Raslende Vogne rundtom Byen jeg hører.

En Ottende.

O høiværdige Here!
fælt hviner i Navet de tungtrullende Axler.

En Niende.

Artemis elskte, vee, vee!
hør! spydrystet suser Luften med Gru!
Hvad skal Byen dog lide? hvad skal der skee?
Hvad Ende vil en Gud os dog bringe?

V. 130. Apollon

En Tiende.

Vee, vee!
Fra Muurtinden flyver en Hagel af Steen.

En Ellevte.

O kjære Apollon!
hør i Portenes Trængsel hvor Skjoldene brage!

En Tolvte.

O Zeus, o skjænk under Kamp du os
en brødefri Ende paa Krigen!
Og du, Onka, salige Drotning, beskyt vor By,
dit syvportede Sæde!

Halvchor A.

Alvældige Guder, Gudinder,
højhellige, som beskjerme vort Land!
forraader dog ei vor spydængstede By
til en fremmedtalende Hær!
O hører os Piger! vor Bøn er retfærdig —
vi løfte med Bøn vore Hænder!

Halvchor B.

O kjære himmelske Guder,
som bevogte vor By! — o lader nu see,
hvor kjær den Ier er! — o naadig beskjerm
vore Helligdomme! ja kom
og beskjerm os! — og mindes dog huldt
Byens festlige Offre til Eder!

Eteokles (kommer.)

Jeg spørger Eder, I utaalelige Dyr,
er dette ret, er det til Frelse for vor By,
kan dette styrke Modet hos beleiret Folk,
at I for Gudebilleder Ier kaste ned
og raabe, skrige? — hver Forstandig hader Ier!

Gid aldrig jeg i Uheld, ei i Lykkens Skjød
maa komme til at boe med Qvindfolk under Tag!
thi har de Magt, er deres Trods utaalelig;
i Angst de skabe dobbelt Qval i Huus og Stad.
Nu har I jo ved Eders vilde Løb og Skrig
indjaget hver en Borger her umandig Frygt.
Vor Fiende hist I understøtter ypperlig;
men her i Byen sønderrive vi os selv:
Sligt kan man vente ved at omgaaes Qvindefolk!
Men hvis nu Nogen lyder ei ethvert mit Bud,
saavel hver Mand som Qvinde, hvem det ogsaa er,
dem skal min Dom med Lovens Strenghed træffe vist,
og Ingen undgaae Steningsdød ved Folkets Haand.
Kun Manden, ikke Qvinden, vogter Statens Tarv;
naar i sit Huus hun holder sig, hun skader ei.
Forstaaer du, eller ikke? — sig mig: er du døv?

Chor.

O kjære Søn af Oedipus! ja med Gysen jeg hørte
Stridsvognes raslende Larm,
da de hjulrullende Nav klang,
og de rastløse Tøiler
i Mundbiddet klang,
de hestestyrende, ildfødte.

Eteokles.

Hvordan? Mon Skipperen vil finde Frelse ved
at flye fra Roret angst til Fremmerstavnen hen,
naar Skibet kæmper svart mod Havets Bølgebrud?

Chor.

Nei! til de Himmelskes oldhellige Billeder
var jeg først ilet hen i Tillid til Guderne, —

V. 190. I Forstavnen stode Gudebillederne.

da tørned Larm af fordærvende Pilehagl mod Portene tungt,
og da foer jeg i Angst
til de Salige, med Bøn,
at betee deres Kraft i vor By.

Eteokles.

Nei bed, at Muur maa værne os mod Fiendevold!

Chor.

Er det ei ogsaa Guders Værk?

Eteokles.

Nei, Sagnet gaaer,
at Guder selv forlade hver erobret By.

Chor.

Ak! gid aldrig i mit Liv forlade os vil
denne Gudekreds! og aldrig jeg skue vor Stad
vildtgjennemstreifet, og Folket
hjemsøgt af fiendtlige Luer!

Eteokles.

Paakald dog ikke Guderne til min Fordærv!
Thi tro du mig, at Lydighed er Moderen
til Held, dens hulde Datter: det er Sandheds Ord!

Chor.

Ja! Men høit over Alles Magt er Guders Magt.
Hvo som fortvivlet er hildet i Ulykkens Garn,
naar mulmsort Nat ruger tungt over Øiet,
ham ofte de frelse fra Fordærvelsens Dyb.

Eteokles.

Kun Mandens Hverv det er, at bringe Guderne
Slagtoffergaver ved et fiendtligt Overfald;
men dit, at tie, blive rolig i dit Hjem.

Chor.

Ved Guders Hjelp er uindtaget vor By,
og Muren vort Værn mod Voldsmænds Sværm.
Hvi saarer din Dadel os da?

Eteokles.

Jeg laster ikke, at du ærer Guderne.
Men at du ei skal fostre Feighed hos mit Folk,
saa hold dig rolig, viis ei overdreven Frygt!

Chor.

Da jeg hørte den bratte forvirrede Larm,
med ængstelig Frygt til denne Høi,
dette hellige Sæde, jeg flygted.

Eteokles.

Men hører I om nogen Saaret eller Død,
saa bryder strax dog ikke ud i Jammerskrig!
thi Ares' Øie qvæges ved sligt Mandefald.

Chor.

Men tys! der hører jeg jo Hestes vilde Fnys.

Eteokles.

Men om du ogsaa hører, hør dog ei for skarpt!

Chor.

Dybt stønner Byen, knuget fast i Fiendevold.

Eteokles.

Dog er det nok, naar jeg for Alting sørger vel.

Chor.

Jeg gyser — Larmen voxer svart i Portene!

Eteokles.

Ti! raab det ikke ud dog i den hele By!

Chor.

O hellige Magter, o forraad ei denne Borg!

Eteokles.

Usalige, kan du ikke tie dog med sligt?

Chor.

O Fædreguder, frelser mig fra Trældoms Aag!

Eteokles.

Du støder dig, den hele By i Trældom ned.

Chor.

Almægtige Zeus, vend du din Piil mod Fienderne!

Eteokles.

O Zeus, hvordan har du dog skabt den Qvindeslægt?

Chor.

Usæl, som Mændene, hvis By er Fienders Rov.

Eteokles.

Du varsler atter selv i Guders Nærhed Ondt.

Chor.

Ja modløs Angest river Tungen vildt afsted.

Eteokles.

Jeg beder om en ringe Gunst — viis du mig den!

Chor.

O sig det strax, at jeg og strax kan vide det!

Eteokles.

Vær taus, Ulykkelige! skræm ei vore Folk!

Chor.

Jeg tier; som de Andre bærer jeg min Lod.

Eteokles.

Det Ord jeg tager af dig, ei dit første Ord.
Forlad da disse Gudebilleder, og bed,
til Landets Held, at Guder kæmpe vil med os!
Og naar du nu har hørt min Bøn, istem da du
alt paa Hellenisk Viis i festlighøie Raab
den helligstærke mildtforsonende Offersang,
som giver Folket Tillid, jager bort al Frygt!
Til Landets Guder, Byens troe Beskyttere,
som vogte Mark og Enge, skjærme Torvets Fred, —
til Dirkes Kilde, til Ismenosflodens Strøm,
naar Alt gaaer vel, og denne By er fri og frelst,
jeg lover, naar jeg slagter Offerqvæg, at jeg
hvert Gudealter væde skal med Lammets Blod,
og reise Seierstegn, og Fienders Vaabendragt
med Spydstag fæste høit paa Templers hellige Hal.
Beed du nu og til Guderne, men uden Suk,
og heller ei med tomme vilde Klageraab,
thi derved flyer du din beskikte Lod dog ei.
Sex ædle Helte, med mig selv den syvende,
til dristig Kamp mod Fienden jeg befale vil
at drage strax til Murens syvfold Udgangsvei,
før Bud paa Bud sig krydse, tusind Rygteord
udflyve flux, og tænder Alting vildt i Brand.
(gaaer.)

Chor.

Jeg er villig; men Frygt lader Sjelen ei Ro.
Hjertets dulmende Sorg

puster til Live min Angst
for den muurstormende Skare —
som naar den omtkurrende Due
gyser for Slangen, der sniger
lumsk sig om Reden med Unger.
See, hvor de styrte afsted
mod Taarnene hobeviis
skareviis — ha! hvad skal der mig times?
Hist rundtom
mod vor By og vort Folk
slynge de skarpkantede Stene.
Med al Eders Kraft, Zeusfødte Guder,
skjærmer vor By og
Kadmos' Æt!

Til hvad bedre Land vel end dette
vil I henvandre, og give Fiender til Pris
disse dybtmuldede Marker
og Dirkes Kilde,
det livsaligste Væld af alle,
som Jordfavner Poseidon
og Tethys' Døttre udsende?
O stadskjærmende Guder,
o sender da ud over Fienden, som raser
mod Taarnene frækt, mandødende Ufærd,
skjoldranende Fordærv! men
skjænker vore Venner
Hæder og Glands!
Frelser vor By!
Staaer stadigt paa Høialtret her! og hører
vore jamrende Bønner!

V. 295. At miste sit Skjold ansaaes for den største Skam.

Rædsomt det var, den oldærværdige By,
Sværdets Bytte, at sende til Hades,
trællekuet, af Achæerhæren
ved Guders Villie til Støv og Aske
skændig forødt!
rædsomt, at Qvinder fangne bortførtes
vee, vee!
unge og gamle,
paa Hesteviis ved Haaret henslæbte
med sønderrevne Klæder!
Da skriger høit den forstyrrede By,
og aner med Gysen
de fortabte, vildtjamrende Fangers
grusomme Lod!

O sørgeligt, naar nysbrudt Lilievand
før hæderlig Brudefest
skal vandre fra Hjemmet
Forsmædelsens Vei!
Ja lykkelig den, hvem Døden bortrev
fra saadan en Nød!
ak! en Stad, undertvungen,
vee, vee!
lider mangefold Ondt:
de raner og plyndre —
mordbrænde — myrde —
rundt hylles Byen i Røg og Qvalm —
rasende fnyser afsted Folkøderen
gudspottende Ares.

Raab og Skrig gjennem Byen — histude taarnbygte Skandser —
Mand med Spyd fælder Mand —
Fra nyfødte Børn
ved Moderbryst

lyder blodigt Jammerskrig —
Ran og Flugt i vild Forvirring —
Røver tørner mod Røver —
Tomhændet falder paa Tomhændet,
ønsker en Stalbroder:
ei Meer ei Mindre de begjære.
Hvad skal af slig Rædsel vi vente?

Hver en Frugt, i Støvet henslængt, vækker Sorg,
naar den møder Madmoders harmfulde Blik;
mange Jordens Gaver
i blandet Forvirring
river Strømmen fordærvende med sig.
Uhørt lide de unge Terner,
som maae vente, at flux
fra Seierherren,
den mægtige Fiende,
vil til de arme Slavinder komme
usalig natlig Befaling,
fremkaldende bittre Taarer.

Halvchor A.

See der en Speider, troer jeg vist, som bringer os,
Veninder, nye Tidender om Fiendens Hær;
hans Been see! rulle rapt afsted som Kjep i Hjul.

Halvchor B.

Og der er selve Kongen, Søn af Oedipus,
han kommer for at høre nye Fortællinger;
hans Hastværk sagtner heller ei hans rappe Fod.

(Kongen med et Bud kommer.)

Budet.

Jeg skal fortælle, hvad jeg veed fra Fiendens Leir,
og mod hvad Port Enhver ved Lod har faaet Post.

Alt fnyser Tydeus stillet imod Proetos-Port,
men Seeren forbød at gaae Ismenos Flod
forbi, da Offringen ei havde været god.
Som Slangen, der i Middagsheden hvisler grumt,
saa raser Tydeus, skriger hidsig efter Kamp,
og skjelder bidsk den vise Spaamand, Oekles' Søn,
at han af Feighed lusker sig fra Kamp og Død.
Saa raaber han, og ryster høit i Hjelmens Kam
det skyggedunkle Haarsvæv; under Skjoldets Rand
malmstøbte Bjelder klinge hvinende til Skræk.
Paa Skjoldet har han dette stolte Vaabentegn:
afbildet er en Himmel stjernefunklende.
I Midten straaler Maanen der, den skjønneste
af alle Stjerner, Nattens Øie, i sin Glands.
Saaledes stolt hoverende med prunkfuld Vaabendragt
han skriger vildt ved Flodens Bred gridsk efter Kamp,
som Hesten hviner prustende mod Tøilens Bid,
naar, ventende Krigslurens Raab, den tramper vred.
Hvem vil mod ham du stille? Hvo er vel istand
at yde Proetos-Porten Værn, naar den er sprængt?

Eteokles.

Nei, tro mig, Mandens Pynt vil ei jeg gyse for;
og intet malet Vaabenbilled kan slaae Saar;
Fjerbusk og Bjelder bide ei foruden Sværd.
Hvad Natten angaaer, som, du jo fortæller os,
er stillet frem med Himlens Stjerner flammende,
hvo veed, hvem denne Daarskab staaer som Varselstegn!
Thi sænker Nat i Døden paa hans Øie sig,
da vil sligt Pralerbilled for sin Eiermand
med Ret og Sandhed blive just betydningsfuldt,
og selv han varsle vil sin egen Hovmods Fald.
Mod Tydeus vil jeg Astakos's brave Søn
fremstille, for at værne om vor Proetos-Port:

det er en ædel Helt, som ærlig bøier sig
for Ydmyghedens Throne, og som hader Pral.
Til Slethed er han langsom, ja, men aldrig feig.
Fra hine saaede Mænd, hvem Ares skaanede,
nedstammer Melanippos og er ægte Søn
af dette Land. Snart kaster Ares Terningen;
og Blodets hellige Røst ham driver mægtig til
at værne om sit Fødeland mod fiendtligt Sværd.

Chor.

Heldig vorde vor Ven i Kamp,
giv det, I Guder! thi med Ret gaaer han frem
at beskjærme vor Stad; dog gyser jeg svart,
naar jeg seer de Heltes blodige Død, som
falde til Frelse for Venner!

Bud.

Ja, ja! gid Guderne ham give dette Held!
Kapaneus har sin Post hist ved Elektras Port;
det er den anden Kæmper, større selv end han,
jeg nævnte først — hans Pral er reent umenneskelig;
han truer Borgen grumt — dog Lykken skaane den!
Om Gud det vil, hvad eller ei, han Byen dog
vil ødelægge, siger han, og Zeus's Harm,
mod Jord fra Skyen slyngt, skal ikke standse ham;
ja Lynets Pile selv og Tordenkilens Slag
han ligner kun ved Solens varme Middagsglimt.
Som Mærke har han i sit Skjold en nøgen Mand;
i dennes Haand en Fakkel flammer truende;
med Guldskrivt raaber han: „jeg brænder Byen af!"
Med saadan Helt hvo kan blandt os vel maale sig?
hvem uden Frygt vel møde hans hovmodige Trods?

V. 395. Kadmos dræbte en farlig Slange ved Thebe, og saaede dens Tænder i Jorden, af hvilke opvoxede bevæbnede Mænd, Sparter, som dræbte hverandre, paa fem nær, med hvilke Kadmos byggede Thebe.

Eteokles.

Af dette Held udspringer der et andet Held.
Imod hver tom hovmodig Praler fremstaaer vist
engang en sanddru Klager: deres egen Mund.
Kapaneus truer at gaae frem med Vold og Magt,
med Haan mod Guder; og, som for et Mundsveirs Skyld,
med Taabens Glæde raaber han, skjøndt dødelig,
til Zeus i Himlen høit en Strøm af Pralerord.
Ja, ja, jeg troer, at ham med Ret vil træffe brat
Lynstraalens knusende Flammepiil, som han da vist
ei ligne vil med Solens varme Middagsglimt.
Mod ham jeg har en Mand henstillet, ordknap, men
med brændende Mod i Sjelen, Polyfontos' Kraft,
et ret forsvarligt Bulværk, huldt beskyttet af
den milde Artemis og andre Guders Gunst. —
Nævn nu en Anden, stillet ved en anden Port!

Chor.

Døe hvo der grumt truer vor By!
Lynets Piil standse hans Fod,
førend han springer ind i mit Huus, og
river fra Jomfruburet mig ud
med frækforvovne Landse!

Bud.

Hør nu da, hvo der Posten fik ved næste Port.
For Eteoklos, som den tredie Mand, sprang frem
af Kobberhjelmens vendte Bug det tredie Lod,
at føre hen imod Neïstisk Port sin Trop.
Stridshingstene, som fnyse vildt mod Tøilens Bid
og styrte frem mod Porten, tumler han i Ring;
og Bidslets Stænger klirre med en rædsom Lyd,
bedækkede med Skum af Aandepustens Damp.
Hans Skjold paa ei sædvanlig Viis er billedsmykt:
En Mand i Vaaben klyver paa en Stiges Trin

op mod et fiendtligt Borgtaarn, for at øde det;
han raaber ud med gylden Bogstavskrivt de Ord,
„at Ares selv skal ei fra Taarnet styrte ham."
Stil ogsaa nu mod denne Mand en dygtig Helt,
som er istand at frelse os fra Trældoms Aag!

Eteokles.

Ham kunde vel jeg sende, — ja, hvor heldigt dog —
han er alt sendt, med Armens Daad kun pralende,
hin Megareus, af Kreon Søn, af Sparters Æt;
han viger ikke, skræmmet ved sligt Hestespræl
og vilde Hvin, fra denne Post, men med sin Død
betaler han sin Skyld til Hjemmet; eller og
han tager hine tvende Mænd og Skjoldets Borg,
og pryder med slig Byttefangst sin Faders Huus. —
Nu pral saa med en Anden! — kom med hvad du har!

Chor.

Til Himlen jeg beder, dig følge Lykken,
o du min Arnes Værn, — Ulykken hine!
Saasandt som de udstøde frækt mod vor By
hovmodige Trusler med rasende Trods,
sende Zeus dem sit straffende Blik!

Bud.

Den fjerde Mand, som fik Befaling til at gaae
mod Onka Pallas' Port, vildt griber an med Skrig —
Hippomedons forfærdelige Kæmpekrop.
Den store Flade, Skjoldets Skive mener jeg,
jeg gyste ved at see ham svinge — det er sandt.
Den Billedmager var en daarlig Kunstner ei,
som snildt afbilded dette Værk i Skjoldets Kreds:
hvorledes Tyfon fra sit Ildsvælg spruder Røg.

V. 459. See „Den bundne Prometheus" V. 354 flgg.

mulmsort, Ildsluens Broder vidthenhvirvlende.
En flettet Ring af sammenvundne Slanger snoer
sig rundt omkring den huultudbugede Skjolderand.
Slagskriget han begynder, styrter vild i Kamp,
beruust af Ares, med bakkhantisk rædsomt Blik.
En saadan Kæmpes Voldsgang maa man agte paa:
hans Pral jo fylder Porten alt med Skræk og Angst.

Eteokles.

Men Onka Pallas, Byens Skytsgudinde, som
ved Porten boer, og hader Overmod, vil flux
som Slangen jage ham fra Redens Unger bort.
Og nu Hyperbios, Oenops's bolde Søn,
som er til Kæmper valgt mod denne Kæmper, vil
snart prøve Lykkens Terningspil paa Liv og Død;
og ei i Mod, i Skabning, eller Vaabenpragt
han staaer tilbage. Hermes har dem parret vel;
thi fiendtlig træder mod hinanden Mand mod Mand,
og Fiendeguder mødes her paa Skjoldene:
den Ene Tyfons Billed har, Ildpusterens;
og rolig throner paa Hyperbios's Skjold
Zeus Fader, i hans Haand er Lynets Flammepiil.
[Endnu har aldrig Nogen seet beseiret Zeus.]
See sligt et Venskab gjelder mellem Guderne!
Den Stærkere staaer med os, med dem den Svagere,
saasandt som Zeus vil styrte Tyfon dybt i Støv.
Saaledes vil det vistnok disse Fiender gaae.
Hyperbios, som Tegnet lover, vil i Zeus,
som staaer paa Skjoldet, finde vist sin Frelsermand.

Chor.

Ja jeg troer, at han, som fræk i sit Skjold
har afbildet Zeus's bittreste Fiende,
hin Underjords-Trold, af Menneskens Børn

og evig levende Guder forbadt,
skal knuse sit Hoved i Støvet!

Bud.

Ja gid det skee! — Nu nævner jeg den Femte da,
som staaer mod Byens femte, den Borræiske Port,
ei meget langt fra Zeus's Søn Amfions Grav.
Han sværger ved sin Landse, som han agter meer
end selv en Gud, meer end sin egen Øiesteen,
at han vil øde de Kadmæers By ved Ild
og Sværd: saa raaber lydt det jomfruskjønne Skud
af bjergopfostret Moder, mandstærk Ungersvend.
Alt skygger ham om Kinden paa Naturens Bud
det første Duun, fremvoxende til busktæt Haar.
Med vild ustyrligt Krigermod, der svarer ei
til Jomfrunavn, og bistert Blik han trænger frem
mod Porten; dog er ei hans Stormgang uden Pral,
thi denne Byes Rædsel, blodbegjerlig Sfinx,
behændigen med stærke Nagler fæstet paa
hans Kobberskjold, en sikker Skjerm for Legemet,
et straalende malmdrevet Billed, høit han svang;
(hun holder løftet i sin Klo en Kadmisk Mand,
saa at de fleste Kastespyd maae træffe ham).
Han synes ei at ville høkre med sit Blod,
og ei med Skam at have gjort saa langt et Tog.
Det er Arkaderen Parthenopæos, Helten som,
til Tak fordi ham Argos kjærlig fostret har,
nu truer Byen, som en Gud bevare mildt!

Eteokles.

Ja, store Guder, vender Fiendens Trusler mod
dem selv med deres fræk ugudelige Pral!

V. 509 flgg. Parthenopæos (Jomfruskjøn), Søn af Atalante.

da vil de brat forgaae i dyb Elendighed.
Dog tør mod hin Arkader vel en Mand staae frem:
han praler ei, men Armen higer efter Daad,
Aktor, en Broder til den forhen nævnte Helt:
han taaler ei, at Praleord uhæmmet vildt
sig vælte gjennem Porten ind til vor Fordærv,
men standser i sin Stormgang ham, som fører i
sit Fiendeskjold det arge Rovdyrs fule Tegn:
det vende vil fra os mod Bæreren sin Harm,
naar Hagl af Pile ramme det foran vor By
med Guders Villie. Gid det skee, som jeg har sagt!

Chor.

Hvert Ord sig trænger dybt i min Sjel!
Og Haarets Lok sig reiser af Skræk,
naar angst jeg hører de store Ord
af frække Kæmpers pralende Mund!
gid Guder i Støvet dem knuse!

Bud.

Den Sjette vil jeg nævne nu: den ædle Mand,
den stærke Kæmpe, Spaamand Amfiaraos.
Ved Homoloer=Porten har han Post, og nu
med onde Ord han ivrig dadler Tydeus' Kraft,
og ligesaa, med Hovmods Blik, din Broder, som
til Faders Vanfred fødtes, Polyneikes' Kraft,
i det han høit forbander uheldsvangert Navn,
og kalder ham Manddraber, Byforstyrreren,
Hevngudens Maner, blodbesølet Bøddelsvend,
som raader lumsk Adrastos alt hvad Ondt han gjør.
Og saa tilsidst da brød han ud i disse Ord:
„Ja vist, slig Daad er Guder selv behagelig,

V. 557. Polyneikes betyder stridig.

og vil i Eftermælets Mund vist lyde skjønt,
at øde sine Fædres By, hver Landets Gud,
ved der at bryde voldsomt ind med fremmed Hær.
Din Moders Hjerte — har du Ret at knuse det?
og Fædrelandet, naar du tager det med Ild
og Sværd, hvor kan det da dig vorde huldt og tro?
Nei jeg skal herliggjøre dette Land, naar jeg,
jeg, Seeren, skal gjemmes her i Fiendejord. —
Til Kamp! jeg haaber vist en hæderkronet Død!"
Saa raabte Seeren, i det han svinged høit
sit runde Malmskjold — intet Tegn var i dets Kreds,
thi Helt han ikke synes, nei men være vil,
og høste kun den rige Sæd i Sjelens Dyb,
hvorfra hver ædel Tanke skyder frem som Frugt.
Mod ham jeg raader dig at sende dygtige
og kloge Stridsmænd: stærk er hver gudfrygtig Mand.

Eteokles.

Vee, vee, naar Skjebnen bringer slig en ædel Helt
i Ledtog med de meest ugudelige Mænd!
I hver Bedrivt der intet dog saa usælt er
som usælt Selskab, frydelig er ei dets Frugt.
[Nei, Lastens Ager bærer Døden som sin Frugt.]
Naar paa eet Skib der træder en gudfrygtig Mand
ombord med vilde Sømænd, en fortvivlet Hob,
saa gaaer han under med den gudforskudte Flok.
Og naar med Landsmænd, som er gjestefiendske og
forglemme Gud, en ærlig Mand forener sig,
og bli'er, naturligt, hildet i det samme Garn,
saa fælder Gudens Svøbe ham med samme Slag.
Saaledes ogsaa denne Spaamand, Oekles' Søn,
en djerv, forstandig, redelig, gudfrygtig Mand
og herlig Seer, som imod sin Villie har
forenet sig med fræk forvovne Pralere

til Ledingsfærd for denne Borg at naae,
ham vil nu Zeus nedstyrte med i Blod og Død!
Vel troer jeg, at han ei vil storme mod hin Port —
dog ei af Feighed eller af forræderisk Sind —
men grant han veed, at Døden venter ham i Kamp,
saasandt som Foebos' Varselsord skal bære Frugt:
han tier, eller taler kun betimeligt.
Dog vil jeg stille mod ham Lasthenes's Kraft,
den stærke Helt, som Portens Vogter, gjestefiendsk;
i Sind en Olding blomstrer han i Ynglings Kraft;
hans Blik er hurtigt, og hans Haand ei tøver med
at rive Sværdet blottet fra den venstre Lend.
Fra Guder kommer hvert et Held for Jordens Børn.

Chor.

I Guder, o hør vor retfærdige Bøn!
og ender med Held denne Kamp for vor By!
O jager hver spærvæbnet Voldsmand paa Flugt!
Nedstyrt dem fra Taarnenes Tinder, o Zeus!
og slaa dem i Qvag med din Lynild!

Bud.

Den Syvende nu ved syvende Port jeg nævne skal,
din egen Broder, og den hele Ufærd, som
forbandende han ønsker over denne By.
Han stige vil paa Borgens Tind, og, lydt udraabt
til Drot, han ønsker, ved en Slagsang vildberuust,
at møde, og at dræbe dig, og døe med dig;
men, lever du, at hevne sig paa dig, som har
med Haan forjaget ham, paa samme Viis igjen.
Saaledes raaber Polyneikes i sin Harm,
og beder Fædrelandets, Folkets Guder, at
de ville høre og fuldbyrde heelt hans Bøn.
Han har et nyt, et herlig forarbeidet Skjold,
hvorpaa med Kunst befæstet er et Dobbelt-Tegn:

en Mand, i drevet Guld afbildet, vaabenklædt,
som ledes af en Qvinde frem høitidelig:
hun siger, hun er Dike, som der skrevet staaer:
„Jeg bringer denne Mand tilbage, og sin Stad
han faaer, og drager ind udi sit Fædrehjem."
Nu har du da om alle Disses Paafund hørt.
Betænk nu du, hvem du mod denne stikke vil.
Mig skal du ikke skjelde for de Bud, som jeg
har bragt; din Sag det er, at styre Statens Ror.

(gaaer.)

Eteokles.

O gudforblindede, o gudforbadte, du
o min høistjammerfulde Slægt fra Oedipus!
Vee! nu fuldbyrdes Faderens Forbandelser. —
Dog nu det er til Graad og Jamren ikke Tid,
at ei en mere rædsom Sorg skal følge paa!
Og Polyneikes — ja han svarer til sit Navn! —
vi snart skal see, hvortil hans Billed sigte skal:
om ogsaa hin vanvittig stolte Gyldenskrivt
paa Skjoldet skal ham bringe lige til hans Maal.
Ja styred Zeus's Datter, Møen Dike, hver
hans Tanke, hver hans Daad, da skete det maaskee.
Men ikke da han Moderskjødets Nat forlod,
og ei som Barn, ei heller i hans Drengeaar,
og ei da Haaret krused sig om Hagen tæt,
har Dike værdiget ham nogentid et Blik.
Og heller ikke under Fædrelandets Nød
jeg troer at nu hun vil sin Bistand unde ham.
Nei Dikes Navn da vilde være ganske falsk,
hvis en saa fræk dumdristig Mand hun rakte Haand.
I denne sikkre Tro jeg gaaer og stiller mig
mod ham; hvo var og meer forpligtet vel dertil?
Her Drot vil møde Drot, og Broder Broderen,

og Fiende staae mod Fiende! — Vel! saa ræk mig flux
Beenskinner og mit Spyd og Værn mod Pilekast!

Chor.

Høielskte Drot, o Oedipus's Søn, bliv ei
i Harm lig ham, som spyer Gift i hvert et Ord!
nei, det er nok, at Kadmosfolket gaaer i Kamp
imod Argeier: dette Blod kan sones dog.
Men vexelsidigt Mord ved Broderhaand det er
en Blodskyld, af som Tiden aldrig twætter ud.

Eteokles.

Naar blot det Ondt, man lider, ikke bringer Skam:
men Ondt med Skændsel nei det er utaaleligt.
Saa skee det da! — kun blandt de Døde — der er godt!

Chor.

Hvad tænker du? Lad ei dit Sinds Forbittrelse
dig rive hen til Kampens vilde Spil! Ryk ud
hver Spire til den onde Lyst!

Eteokles.

Nei, nei! en Guddom jager os! velan! velan!
saa fare ned ad Kokytos's Vover brat,
forhadt af Foebos, hele Laïos's Slægt!

Chor.

Dit Hjertes vilde Hevntørst jager dig afsted
til rædsomt at begaae et Mord, hvis bittre Frugt
er Blodskyld, som kan aldrig sones.

Eteokles.

Ja Faders strenge Hevneraand forfølger mig,
med tørre taareløse Blik, og hvisker i
min Sjel: at Hevnens Lyst er meer end Dødens Gys.

Chor.

Forhast dig ikke! — Du skal aldrig kaldes feig,
fordi dit Liv du varer. — Mulmsvøbt træder ei
Erinys ind i noget Huus, hvor Guderne
modtage milde Offergaver.

Eteokles.

Nei, Guderne har længe alt forkastet os;
vor brade Død vil være dem den største Fryd:
hvi skulde vi da længer logre for vor Død?

Chor.

End staaer det i din egen Magt; thi Stormen, naar
den først ved Williens stærke Magt er brudt,
vil siden sikkert dulme til et sagte Pust:
endnu den bruser vildt.

Eteokles.

Ja Oedipus' Forbandelser har fremkaldt den;
og altfor sandt vist bliver Drømmebilledet,
som syntes mig at dele Faders Eiendom.

Chor.

O hør os Qvinder, om end ei du ynder os!

Eteokles.

Saa sig mig da, hvad kan jeg gjøre? men vær kort!

Chor.

Drag ikke Veien henad til den syvende Port!

Eteokles.

Du skal ei slukke ud med Ord min Harmes Glød!

V. 692. Oedipus's Skygge havde i Drømme varslet Eteokles, at han og Broderen Polyneikes skulde ved Sværdet dele Faderens Eiendomme.

Chor.

Huſk: Gud forunder Seier jo selv Nidingen.

Eteokles.

Men ſligt maa Krigeren i Kamp ei tænke paa.

Chor.

Ak! vil du da udøſe ſelv din Broders Blod?

Eteokles.

Ja, Guder vil det — han ſkal ei undflye ſin Død!
(gaaer.)

Chor.

Ha jeg gyſer, at Gudinden,
Slægtens Øder, ulig Guder,
Jammers ſanddrue Profetinde,
manet frem af Oedipus,
Hevngudinden, ſkal fuldbyrde
ſindsſvag Faders vrede Forbandelſe!
Brodermorderſk Tvedragt ſkynder Sagen til Ende.

Kampens Lodder ryſter nu alt
Chalybeiſk Fremmed hiſt fra Skytherland,
ſkarptveegget Deler af hin Kongearv,
blodbegjerligt Staal: det giver dem
kun en Plet af Jord til Bo,
ſom kan rumme de Dødes Been,
uden Lod eller Deel i vidtprangende Marker.

Hvis de nu med blodig Haand
myrde begge grumt hinanden,
og hvis Jordens Støv nu drikker

V. 709. „Chalybeiſk Fremmed“ kalder Digteren det Staal eller Sværd, ſom Chalyberne, en Skythiſk Nation, forarbeidede.

disse Dræbtes sorte Blod,
hvo vil deres Synd da sone?
hvo vil tvætte dem i Bad?
Vee! ak hvilken ny Elende
blandes nu med Husets gamle Nød!

Slægtens gamle Syndeskyld,
siger jeg, blev hurtig straffet,
varer ved dog indtil tredie Led.
Foebos havde trende Gange
fra Oraklet hist ved Pythisk
Navlemidie varslet Laios,
at, naar uden Børn han døde,
skulde han sit Rige frelse.

Ak! men betvungen af sandseløs Elskov
avled han selv sin onde Aand,
Fadermorderen Oedipus,
som i syndbesmittet Ager,
hvorfra selv han var udrunden,
planted Blodskams vilde Spire.
Sindsforvirring parred Brud og
Brudgom i en Vanvids-Ruus,

og som Havdyb den vælter Ulykkers Bølger:
een synker i Dybet, en anden sig hæver
trefoldkløvet, og alt den bruser
om Stavnen høit paa Stadens Skib.
For en Stund blot strækker Muren
imod Bølgens Vold sit Værn;
men jeg frygter for, at Staden
med dens Fyrster gaaer til Grunde!

Ja nu fuldbyrdes den gamle Forbandelses
rædsomme Trusler: naar Uveirstormen

først er reist, gaaer den ikke forbi.
Overbord saa kastes
mangen kløgtig Rigmands
altfor tæt opstablede Skatte.

Hvem have Guderne vel
og hver Byens Mand og al Menneskens
blomstrende Slægt æret saa høit,
som Oedipus dengang,
da han frelste vort Land
fra det mandmyrdende Uhyre?

Men saasnart han saae, den usalige Mand,
sin Ægteforening i hele sin Rædsel,
dybt nedbøiet af Sorg,
i Vanvids Forvirring,
dynged Synd han paa Synd:
med Fadermords=Haand udstak han
sit Øie, kjært som det kjæreste Barn;

og mod Sønnerne gød han,
harmfuld over at have dem fostret,
vee, vee! Forbandelsens bittre Ord:
at med sværdvæbnet Haand de
engang maatte dele
hans Arv! Og nu jeg frygter,
at fodrap Erinys fuldbyrder hans Ord!

Bud (kommer.)

O fatter Mod, I Piger, Moderhjertets Lyst!
Fra Trældomsaaget er vor By nu sluppet fri.
De stolte Kæmpers Pralerord svandt hen i Skum.
Nu seiler Stadens Skib i Mag; trods alle Slag
af Bølgebruddets Brændinger det tog ei Læk.

Taarnmuren værned; Portene forsvared vi
ved sikkre Høvdinger, som kæmped Mand mod Mand.
Og nu ved sex af Portene staaer alting vel;
den syvende Apollon tog, Syvføreren,
den høie Drot, og straffed Oedipus's Slægt
for gamle Laïos' formastelige Færd.

Chor.

Hvad er der skeet? Nu siig, hvad Nyt der foregaaer!

Bud.

Vor By er reddet, men af Kongebrødrene —

Chor.

Af hvem? — hvordan? — jeg taber min Forstand af Angst!

Bud.

Behold Forstanden — hør! — Af Oedipus's Børn —

Chor.

O vee mig arme, vee mig! ak! jeg aner Ondt!

Bud.

har Jorden drukket Blodet ved gjensidigt Mord.

Chor.

Saa vidt det kom da! — det er frygteligt — men tal!

Bud.

Ja, begge Drotter segned for hinandens Haand.

Chor.

Saa fandt de begge Døden da ved Broderhaand!

Bud.

Ja, tvivl ei meer! — paa Valen ligge deres Lig.

Chor.

Saa har den samme Gud dem truffet begge da.

Bud.

Ja, han har ødet den ulykkelige Slægt.
Du har til Glæde og til Graad nu lige Ret,
thi Byen er i god Behold, men Drotterne,
de to Befalingsmænd, de deelte mellem sig
med hammerdrevet Skythisk Jern den hele Skat;
men de beholdt af alt det Land ak! kun en Grav —
derned dem styrted Faderens Forbandelse.

Chor.

O mægtige Zeus! o stadværnende Guder,
I, som trolig beskjerme
Kadmos's Mure!
Skal jeg frydes og juble
over Byens heldige Frelse?
eller skal jeg begræde Skjebnens usalige Offre,
de barnløse Høvdinger?
Isandhed ja, som Navnet varsled,
de kivesyge
hinanden slog med ugudeligt Sind.

Ha! grumme Forbandelse, fuldbyrdet nu
paa Oedip og hans Slægt!
en Rædselsgru gjennemisner mit Hjerte!
Jeg har istemt en Gravsang
i vildeste Toner, da jeg saae, at de Døde
vare blodstænkte segnet med Ynk i Graven.
Ondtvarslende
klirred Sværd imod Sværd!

Fuldbragt alt er, ei standsed sin Gang
Faderens Forbandelses-Ord,

og Laios' trodsig ulydige Sind af! det lever endnu.
Nu hviler paa Byen vor Sorg, thi
Gudvarsler aldrig forgaae.
Usalige Brødre! saa I har da bedrevet
den uhørte Synd! — Ja, qvidefuld Jammer
sig nærmer isandhed.

(Eteokles' og Polyneikes' Lig bringes ind).

See! nu er Alting klart, og sandt er Budets Ord.
Tvefold Jammer! tvefold rædsomt Manddrab!
tvedobbelt Brodermord, blodig fuldbyrdet! — hvad kalder jeg det?
hvad andet dog vel end Sorg, som i Huset har hjemme?
Som Blæsten klapprer i Snekkens Seil,
som Aaren pladsker i Bølgen, saa lyde,
Veninder, om Issen nu Hændernes Sorgslag,
som stedse ledsager over Acheron hen
den sorte Færge til hint foebosforladte,
solløse, altopslugende, ukjendte Land!

Men see, der kommer Antigone selv og Ismene
til en sørgelig Pligt, en Klagesang
ved Brødrenes Lig. Ja sikkert jeg troer,
at dybt fra det kjærlige Bryst
de fromt vil udøse al Hjertets Qvide.
Men os det sømmer, før disses Qvad
at istemme høit Erinyens Jammersang,
og at synge til Hades
hadblussende Pæan.

Vee, vee!
ulyksaligste Søstre blandt alle Piger,
som belte Klæder om Midie!
Jeg græder, jeg sukker; uden Falskhed og Svig
af Hjertet jeg bitterlig klager.

Halvchor.

Vee vee, affindige Brødre,
mod Venner ulydige, af Modgang ubøiede!
Ebers Fædreneborg I usalige ak!
vilde fange med Sværdsod.

Halvchor.

Usalige! ja usalig Død I fandt
til Slægtens Fordærv!

Halvchor.

Vee, vee! I Hjemstavns
Forstyrrere, som higed mod Enevælden
den bittre! — nu har dog vel
Sværdet forligt Jer!

Halvchor.

Ja Oedipus' Forbandelse
fuldbyrded høiværdig Erinys.

Halvchor.

I Hjertet hinanden de traf!

Halvchor.

Ja, i Hjertet de traf
gjennem broderligt Bryst!

Halvchor.

Vee Jer, Forrykte!
vee Forbandelsen, som drev Jer
til gjensidigt Mord!

Halvchor.

Jert Huus og jert Liv
ramte Dødsslaget grumt,
med uhørt Vanvid,

med Tvedragt fremkaldt
af Fader-Forbandelsen!

Halvchor.

Gjennem Staden gaaer et Suk.

Halvchor.

Taarnene sukke, Landet
ømtfølende sukker; og Efterslægten
skal tage den Arv,
som styrted Eder, Elendige,
i Tvedragt og Død!

Halvchor.

Arven de deelte med Had i Hjertet,
lige Deel til hver især.
Men Voldgivtsværdet
var for Venner ei Lyst,
og Kampen ei frydelig.

Halvchor.

Sværdslagne ligge de der;
sværdvunden venter dem nu —
spørger du, hvad? —
kun en Deel af den fædrene Grav.

Halvchor.

Slægtens dybe Sorg
ledsage vi
med sønderrivende Klageraab,
smerteligt, høitsukkende, jammerfuldt,
frydløst, med strømmende Taarer
dybt fra Hjertet, som smelter i Graad
over Kongeparret.

Halvchor.

Vee de ulykfalige Drotter!
Hvormeget Ondt har de voldt deres eget Folk

og de Fremmedes talrige Skarer
i den blodige Kamp!

Halvchor.

O høist elendig fremfor alle Qvinder,
saamange som Modernavn bære,
var hun, som dem fødte!
sin egen Søn af!
hun valgte til Mand, og fødte disse,
som blegned i Døden
for dræbende Broderhaand!

Halvchor.

Ja, Broderhaand, vildt myrdende
med grusom Blodtørst,
med rasende Had.
Nu er Tvedragten endt.

Halvchor.

Nu hviler Hadet; paa blodsudlet Jord
deres Liv er blandet,
og nu Blodfæller de visselig ere.
Den bittre Voldgiftsmand
var den Pontiske Gjest, fra Ilden udsprungen,
det skarpe Jern; og den bittre Deler
af Arven var Ares den onde,
som Fader-Forbandelsen fuldbyrded brat.

Halvchor.

Deres Deel har de faaet, de arme,
af zeussendte Sorger.
Under Gravens Høi vil de finde af Land
en bundløs Rigdom.

Halvchor.

Ak! med Sorgens Blomster i Flok
har Slægten de krandset.

Tilsidst istemte Forbandelsen høit
et hvinende Kampskrig,
da Slægten var splittet paa vildsomme Flugt.
Høit staaer Vanfreds Seirstegn i Porten,
hist hvor Brødrene faldt;
Hevnguden styrted dem begge — og hviler.

Antigone (tiltaler Polyneikes).

Ak! truffen traf du!

Ismene (tiltaler Eteokles).

Dræbende du Døden fandt!

Antigone.

Med Sværdet slog du!

Ismene.

Ved Sværdet faldt du!

Antigone.

Ondt har du gjort!

Ismene.

Ondt har du lidt!

Antigone.

Strøm, o Klage!

Ismene.

Strøm, o Taare!

Antigone.

Der ligger du, Morder!

Ismene.

Der ligger du, myrdet!

Antigone.

Vee!

Ismene.

Vee!

Antigone.

Smerten raser i mit Indre!

Ismene.

Hjertet smelter i mit Bryst!

Antigone.

Vee o vee, du høit begrædte!

Ismene.

Ak og du, høist ulykfalige!

Antigone.

Af en Ven blev du myrdet!

Ismene.

Og en Ven har du dræbt!

Antigone.

Tvefold Klage!

Ismene.

Tvefold Syn!

Antigone.

Ja, vor Jammer ligner disses!

Ismene.

Søsters Lod er lig med Broders!

Antigone.

Sorgfuld Klage!

Ismene.

Sorgfuldt Syn!

Antigone.

O Moera, sorgbringende, rædsomme!
O Oedipus' hellige Skygge!

Ismene.

Skumle Hevngud, ja, høimægtig du er!

Antigone.

Vee!

Ismene.

Vee!

Antigone.

Grusomme Qvaler

Ismene.

han, hjemvendt, har voldt mig!

Antigone.

Han kom ei til sit Hjem endog efter Drabet.

Ismene.

Jo, selv i sit Hjem han mistede Livet.

Antigone.

Han misted det, ja!

Ismene.

Og røvede ham det.

Antigone.

Usalige Slægt!

Ismene.

Usalige Qval!

Antigone.

Tvefold Sorg over Broder og Broder!

Ismene.

Tvefold begrædte Sværdslags Vunde!

Antigone.

Sorgfuld Klage!

Ismene.

Sorgfuldt Syn!

Antigone.

O Moera, sorgbringende, rædsomme!
O Oedipus' hellige Skygge!

Ismene.

Skumle Hevngud, ja, høimægtig du er!

Antigone (til Polyneikes).

Det erfared paa dit Tog du,

Ismene (til Eteokles).

Dette saae til samme Tid du,

Antigone.

da til Byen her du kom,

Ismene.

mødte ham med Sværd i Haand.

Antigone.

O Smerte

Ismene.

O Qvide

Antigone.

for Huus

Ismene.

og Land!

Antigone.

fremfor Alle for mig!

Ismene.

endnu mere for mig!

Antigone.

Vee du Ulykkers Ophav, Drot Eteokles!

Ismene.

. . . .

Antigone.

Vee Jer, af Alle mest ulyksalige!

Ismene.

. . . .

Antigone.

I som vildt i Vanfred rased!

Ismene.

Ak! hvor skal vi dem dog jorde?

Antigone.

Der hvor hæderligst det er!

Ismene.

Hos vor Fader hvile Sorgens Børn da sammen!

Herold (kommer).

Jeg skal forkynde, hvad Kadmeer=Stadens Raad
beslutttet har, og nu ved mig befaler Jer.
Eteokles skal, som trofast Kæmper for sit Land,
her i sin Hjemstavn finde Fred i Gravens Skjød;
thi kæmpende mod Fiender fandt han Døden, og,
sin Fædretro hengiven, dadelløs og reen,
han døde der, hvor det er skjønt som Ung at døe.
Det Budskab skulde jeg nu bringe Jer om ham.
Men Eteokles' Broder Polyneikes' Lig
skal kastes ubegravet hen som Hundes Rov:
han vilde have ødelagt Kadmeers Land,

hvis ei en Guddom havde standset Sværdet i
hans Haand. Endogsaa død skal naae ham Blodskylds Straf
fra Fædreguderne, hvem han forhaaned fræk,
da han med fremmed Krigshær stormed mod vor By.
Saaledes skal han, æreløs, begraven i
rovgridske Fugle, faae sin velfortjente Løn.
Og ei skal paa hans Gravhøi gydes Offerdrik,
og Ingen hædre ham ved høie Klageraab;
men æreløs og venneløs han føres bort!
Saaledes har Kadmeers Raad besluttet det.

Antigone.

Men jeg, jeg siger nu Kadmeers høie Raad:
Hvis her er ingen anden, som vil jorde ham,
vil jeg ham jorde, og foragte Faren ved
min Broder at begrave; ja jeg blues ei
ved trodsig Modstand mod sligt grusomt Herskerbud.
Stærkt kalder mig det fælleds Blod, hvoraf vi sprang,
vor stakkels Moders og vor arme Faders Blod.
Saa deel da du, min egen Sjel, med Søstersind,
kraftfuld den Svages, levende den Dødes Nød!
Hans Legem skal ei hungerslunkne Ulves Tand
isønderrive — nei, det skal ei Nogen troe!
thi selv jeg vil, uagtet jeg er Qvinde kun,
en Grav berede og en Gravhøi kaste ham;
og hyllet i mit Linslør vil jeg bære ham
og selv ham jorde — Ingen skal forhindre mig!
Forlad dig til, jeg sikkert skal min Hensigt naae!

Herold.

Jeg raader dig, at ei du trodser Folkets Bud!

Antigone.

Jeg raader dig, at ei du spilder flere Ord!

Herold.

Strengt Folket er, naar det fra Faren først er frelst.

Antigone.

Lad strengt det være! han skal finde dog en Grav.

Herold.

Hvem Byen hader, vil med Grav du hædre ham?

Antigone.

Hans Færd har aldrig Ugunst mødt hos Guderne.

Herold.

Nei, ikke før han styrted dette Land i Nød.

Antigone.

Mishandlet grumt gjengjeldte han kun Ondt med Ondt.

Herold.

Men Alle maatte bøde for hans Had mod Een.

Antigone.

. . . .

Herold.

Blandt Guderne har Eris steds det sidste Ord.

Antigone.

Jeg vil ham jorde — og nu siger jeg dig: ti!

Herold.

Gjør som du vil! — men jeg gjør Forbud derimod.

(gaaer.)

Chor.

Vee, vee, overmodige, slægtfordærvende
Dødens Erinyer, I som fra Roden
saadan har ødet nu Oedipus' Slægt!
Vee mig! hvad skal jeg? hvad skal jeg dog gjøre?
Ha! hvilken Qval, at jeg ei maa begræde,
ei følge, Polyneikes, dig hen til din Grav!

Men jeg frygter, jeg føler jo Sky for det rædsomme Bud
fra Borgernes Raad!
For dig, Eteokles, vil Mange opløfte
ømtklagende Raab. Men ham, ubegrædt,
vil kun Søsterens Taarer ledsage til Graven!
hvo kan i sligt sig dog føie?

Halvchor.

Lad Staten kun straffe, lad ikke den straffe
Enhver, som begræder med Sorg Polyneikes!
Vi gaae alle dog med og følge dig troe
til Graven hen, thi hele vor By
vist deler vor Jammer,
og Folket dømmer om Uret og Ret
til forskjellige Tider forskjelligt.

Halvchor.

Men Eteokles vi ville følge til Grav,
alt som Staden og Loven det byder.
Thi næst salige Guder og Zeus's Kraft
er det ham, som med Mod har Kadmeers By
fra Undergang frelst,
saa at ei under Fiendehærs Bølgebrud brat
den sank i den svælgende Afgrund.

Fuglene,

Komedie af Aristofanes.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.

Thieles Bogtrykkeri.

1856.

Nogen Tid før Opførelsen af „Fuglene", Komedie af Aristofanes, („der ungezogene Günstling der Gratien," som Goethe kalder ham) havde Athenæerne udrustet og sendt en talrig Flaade til Hjelp for Segestæerne imod Syrakusierne paa Sicilien. Forskjellige Omstændigheder havde bidraget til, at Athenæerne knyttede glimrende Forhaabninger til denne Flaades Bedrifter og den deraf følgende Berømmelse og Glands for Athen. Men disse forfængelige Forventninger, hvori Athenæerne havde beruset sig, gik ikke i Opfyldelse. Ved samme Tid omtrent skete det, at man en Morgen fandt de fleste af de paa aabne Pladser staaende Hermesstøtter paa den frækkeste Maade mishandlede. Alt blev opbudt for at opdage de ugudelige Gjerningsmænd. Heraf var Følgen, at Angiveri (*συκοφαντία*), Bagvaskelse, Fængslinger, Henrettelser, og alleslags voldsomme Forholdsregler fik frit Spillerum. Og da alt længe utaalelig Processyge og Lovtrækkeri havde hersket i Athen, forestiller nu Aristofanes, at to ældre Athenæere, Raadkjær og Godthaab, vandre ud, for hos den fra Menneske til Fugl forvandlede Tereus (Hærpop) at opspørge et nyt, sikkert og behageligt Opholdssted. Ved Spaafugle (Kragen og Alliken) ledes de paa mange Omveie hen til Tereus. Han modtager dem venlig, og paa hans Forestilling, at man lever ret godt blandt Fuglene, beslutte de strax at forblive der. Pludselig faaer den

ene af Athenæerne, Raadkjær, det Indfald at bygge en By i Fuglenes Rige, derved at afspærre Guderne fra Menneskeheden, og atter at forskaffe Fuglene det dem fra Begyndelsen tilhørende Verdensherredømme. Hærpop er henrykt over dette Forslag og kalder Fuglene til Forsamling for at raadslaae derom. De komme, men ansee begge Athenæerne for Fuglefængere, og ville under den første Opbrusen hakke deres Øine ud og sønderrive dem. Dog blive de beroligede, og Raadkjær udvikler nu fuldstændig sit Forslag. Han beviser dem deres oprindelige Ret til Verdensherredømmet, og hvorledes de atter skulle faae det tilbage. De lettroende Fugle gribe begjærlig dette Forslag, hvis Udførelse de overlade til Ophavsmanden, og love ham deres virksomme Hjelp. Begge Athenæerne lade sig ved Hærpop omskabe til Fugle, medens Choret af Fuglene, hvilke allerede føle sig som Verdens Beherskere, forkynder deres egen Herlighed og anpriser for Tilskuerne de Velgjerninger, som de have at vente af og ved Fuglene. Nu skal den nye By have et Navn: Luftkastellenborg skal den hedde, og Ophavsmanden affender sin Sancho-Pansa, Godthaab, for at hjelpe ved denne Kæmpebygning med Raad og Daad. Som det sædvanlig gaaer ved nye Plantesteder, indfinde sig nu ogsaa her alleslags Spekulanter, som haabe at finde deres Regning ved at nedsætte sig i den nye By. Men Raadkjær viser dem alle bort. Intet af den gamle Suurdeig skal indlades i det nye Hjem. Imidlertid er Bygningen af Kæmpestaden tilendebragt med overraskende Hurtighed. Men neppe er den færdig, saa kommer den Efterretning, at Gudernes Sendebud Iris er fløiet igjennem Luftstadens Porte. Hun bliver anholdt og forhørt, og bekjender, at hun skal befale Menneskene fra Zeus, at de skulle bringe Offere til de forsultede Guder. Hun bliver forhaanet, dog for denne Gang frigiven, men med den Advarsel, at herefter maa ingen Gud mere passere gjennem Byen, og med

den Bemærkning, at Menneskene ikke mere maae offre til nogen Gud, men kun til Fuglene. Nu kommer det til Menneskene afsendte Bud tilbage med deres Hylding, og overrækker Raadkjær en Krands for hans Fortjenester. Menneskene ere fuglegale, og ville skareviis vandre til Luftstaden og lade sig befjedre. Guderne ere blevne eftergivende. Et Gesandtskab fra Guderne er underveis med uindskrænket Fuldmagt til at slutte Fred. Den gamle Ven af Menneskene og Rebel mod Guderne, Titanen Prometheus, er ilet forud, for hemmeligen at forraade Gudernes Nød for Fugle-Kongen, og for at give ham de nødvendige Raad, hvorledes han skal komme til Eneherredømmet i Verden. Nu komme Gudernes Gesandter: Poseidon, Herakles, og en Barbargud. Raadkjær forlanger Zeus's Scepter, og at Zeus skal give ham Basileia (Kongemagt) til Hustru. Raadkjær seirer fuldstændig. Han ledsager Gesandterne personlig til Olymp, for at modtage sin Brud Basileia og Zeus's Tordenkile, og kommer tilbage med hende i straalende Herskerglands. Brudetoget gaaer over Scenen til det usynlige Palads i Luftkastellenborg, og Komedien slutter med en Brudesang til den nye Zeus og hans Basileia.

Fuglene.

Personerne.

Mennesker.

Raadkjær } Athenæere.
Godthaab }
En Poet.
En Spaamand.
Meton, Mathematiker.
En Lovhandler.
En Gouverneur.
En vanartig Søn.
Kinesias, Dithyrambedigter.
En Angiver. (Alle fra Athen).

Fugle.

Chor af Fugle.
Hærpop.
Strandløber.
Herolder.
Bud.
En Præst.

Guder.

Iris.
Prometheus.
Herakles.
Poseidon.
En Triballergud.

Scenen er en Hede med skovbegroede Klippestykker og Fjeldkløfter.

Godthaab (med en Allik, som Veiviser, paa Haanden) og **Raadkjær** (ligesaa med en Krage paa Haanden), klædte som Udvandrere, gaae og lede om Vei. **To Slaver**, bærende adskilligt Huusgeraad.

Godthaab (til Alliken).

Naa lige ud du mener, der hvor Træet staaer?

Raadkjær.

Saa gid du briste, du! — min skriger tvertimod.

Godthaab.

Men hvorfor trakke vi dog saadan op og ned?
Vi slider os tilsidst jo reent fordærvede.

Raadkjær.

Jeg arme Mand, som stolede paa Kragen her,
og har nu rendt en tyve, tredive Miil omkring!

Godthaab.

Jeg stakkels Fyr, som stolede paa Alliken her,
jeg snart har løbet hver en Negl af mine Tæer.

Raadkjær.

Og hvor i Verden er vi nu? — hvor er vi dog?

Godthaab (forsagt).

Kan du da ikke finde Veien til Athen?

Raadkjær.

Det kunde jo ei Exekestides engang.

Godthaab.

Gaa du til Galgen!

Raadkjær.

Gaa du selv, min gode Mand!

Godthaab.

Han har behandlet nedrig os den Høkerknegt,
den gale Fuglekræmmer, han Filokrates,
som sagde, at de vilde vise os til Tereus hen,
Hærpoppen, som blev til Fugl forvandlet fra — en Fugl.
Han solgte os nu denne Allik her, en Søn
af Tharreleides, for en Obol, og Kragen for tre,
og saa forstaaer de kun at snadre begge to.
(til Alliken)
Hvad gaber nu du efter? skal vi længer ind
blandt Klipperne? her er jo ingen Vei at see.

V. 11. Exekestides, en omvandrende Virtuos. — V. 14. Filokrates undertvang Øen Melos, dræbte Mændene, og solgte Qvinder og Børn (som Fugle) paa Torvet. — V. 16. Tereus, gift med Prokne, forførte dennes Søster Filomele, og blev derefter forvandlet fra en letfærdig Fugl til en virkelig Fugl. Prokne dræbte til Hevn sin og Tereus' Søn Itys. Prokne blev forvandlet til en Nattergal, Filomele til en Svale (efter Andre omvendt). — V. 18. Tharreleides, en snakkesyg Person, hvis Søn var en Dverg. — V. 18. En Obol omtrent 5 Skilling.

Raadkjær.

Her er ved Zeus jo ei engang den mindste Sti.

Godthaab.

Og siger Kragen heller intet om Veien her?

Raadkjær.

Jo hør! den skriger anderledes nu end før.

Godthaab.

Hvad siger den om Veien da?

Raadkjær.

Hvad andet end
den gnaver og bider mine Fingre reent itu.

Godthaab (til Tilskuerne).

Er det dog ikke skammeligt? — Vi ønsker os
just hen til Ravnene, forsyner os med Alt,
og nu vi kan paa ingen Maade finde Vei.
Ja — ikke sandt, Godtfolk, hvis Nogen hører os —
vi har en Syge, modsat den, som Sakas har;
thi han, som ei er Borger, trænger rask sig ind.
Vi derimod, af Byrd og Stand anseete Mænd,
indfødte Borgere, hvem ei Nogen jager ud,
fløi over Hals og Hoved bort der hjemmefra,
dog ei fordi vi haded just vor Fødeby,
som om den ei var stor og rar nok i sig selv
og eens mod Alle — i at tømme deres Pung.
Her sidde kun Cicaderne og qvække to
tre Maaneder paa Qvisten, men Athenerne

de qvække jo for Retten hele deres Levetid.
See derfor tog vi Fod i Haand og gik vor Vei.
Bepakkede med Potte, Kurv og Myrte-Krands
vi flakker om og søger om et roligt Sted,
hvor vi kan sætte os ned og leve hen vor Tid.
Vor Valfart gaaer forresten nu til Tereus hen,
vor Hærpop, for at høre, om han nogensteds,
hvor han er fløiet om, har seet en saadan By.

Raadkjær.

Hør, du!

Godthaab.

Hvad er der?

Raadkjær.

Min Krage sidder og gjør Tegn
i Veiret op.

Godthaab.

Min Allik sidder ligesaa
og gaber op, som for at vise Noget mig.
Ja her maa være Fugle, det slaaer ikke feil;
det faaer vi snart at vide, naar vi gjør lidt Støi.

Raadkjær.

Hør, veed du hvad! stød med dit Been paa Klippen der!

Godthaab.

Og du med Hovedet! jo saa vil det rumle ret.

V. 43. Potte etc., Offerapparat til Indvielse af den nye Stad.

Raadkjær.

Saa tag en Steen dog og bank paa!

Godthaab.

Ja som du vil! —
Dreng! Dreng!

Raadkjær.

Hvad siger du? Du kalder Hærpop Dreng?
Istedetfor Dreng du skulde kalde: Hærpop! Hærp —

Godthaab.

Hærpop! — Skal jeg nu atter banke paa igjen? —
Hærpop!

En Strandløber (kommer).

Hvem der? hvem raaber paa min Herre her?

Godthaab.

Miskundelige Apollon! hvilket Næbbegab!

Strandløber.

Ak vee mig Stakkel! det er Fuglefængere!

Raadkjær.

Hvad? Bli'er du bange? Har du intet bedre Ord?

Strandløber.

Gid I maae briste!

Godthaab.

Vi er jo ikke Mennesker.

Strandløber.

Hvad da?

Godthaab.

Jeg hedder Rystegump, en Libysk Fugl.

Strandløber.

Ah! Snakkerads!

Godthaab.

Betragt da mine Been engang!

Strandløber.

Og hvad er det da for en Fugl? — Naa svar mig du!

Raadkjær.

Jeg hedder Kakker; jeg fra Guldfasanland er.

Godthaab.

Men hvad, for Pokker, er da du vel for et Dyr?

Strandløber.

En Fugle-Slave.

Godthaab.

Som er overvundet af
en Hane?

Strandløber.

Nei! Men da engang min Herre blev
en Hærpop, ønsked han, at ogsaa jeg blev Fugl,
for at have mig som Kammertjener hos sig her.

Godthaab.

Behøve Fuglene da ogsaa Tjenere?

Strandløber.

Ja han, naturlig; han har jo været Menneske.

V. 66. Been, som bære Følgerne af hans Angst. — V. 70—71. Efter en Hanekamp teede den Overvundne sig bestandig som den Andens Slave.

Snart ønsker han en Ret Faleriske Brislinger:
jeg tager et Fad og løber efter Brislinger.
Snart ønsker han Lindsemos, men mangler Potte og Skee:
jeg løber efter Skee.

Godthaab (afsides).

Ha! det en Strandløber er.
(høit) Strandløber! veed du, hvad du nu kan gjøre? Kald
mig paa din Herre!

Strandløber.

Ja men nu han faaer sig just
en Luur, da han har spiist lidt Myrtebær og Myg.

Godthaab.

Væk ham alligevel!

Strandløber.

Jeg veed, han bliver vred;
men hør, for Jeres Skyld saa skal jeg vække ham.
(gaaer.)

Raadkjær (truer efter ham).

Saa gid du skee — du køs jo Livet af mig snart.

Godthaab.

O jeg ulykkelige Mand! see Alliken
fløi væk af Angst!

Raadkjær.

O jammerlige Usselryg!
Nei, du har ladet den flyve væk af Angst.

V. 76. Falerisk, af Faleron, Havn ved Athen.

Godthaab.

Siig mig:
Har du ei ladet Kragen flyve, da du faldt?

Raadkjær.

Nei! Gud bevares!

Godthaab.

Hvor er den da?

Raadkjær.

Ja den fløi væk.

Godthaab.

Du lod den ikke flyve! nei! du er en Helt.

Hærpop (bag Scenen).

Luk Busken op, at jeg kan komme udenfor!

(Hærpop kommer.)

Godthaab.

Herakles! naa hvad er dog dette for et Dyr?
See hvilke Fjedre! hvilken Hjelmbusk, trefold høi!

Hærpop.

Hvo er som søger mig?

Godthaab.

De tolv Olympiske —
har nok skamfeert dig, lader det.

V. 95. „De tolv Olympiske —“ Efter den almindelige Hilsemaade venter man: „være med dig!“

Hærpop.

Hvad? — gjør I Nar?
I see paa mine Fjer? — da var jeg dog engang
et Menneske.

Godthaab.

Ad dig vi leer ei.

Hærpop.

Hvorad da?

Godthaab.

Du har en Snabel, Ven, den synes mig latterlig.

Hærpop.

Ja saadan er det jo at Sofokles i sin
Tragedie mig, Tereus, har skamfeert saa slemt.

Godthaab.

Saa du er Tereus? Paafugl eller simpel Fugl?

Hærpop.

Jeg er en Fugl.

Godthaab.

Og dine Fjedre hvor er de?

Hærpop.

Ah! jeg har mistet dem.

Godthaab.

Er det ved Sygdom skeet?

V. 102. Dengang var Paafuglen saa sjelden i Athen, at Almuen neppe regnede den til Fuglene. — V. 104. Hærpoppen sees kun med Næb og Fjerbusk, og er forresten i menneskelig Skikkelse.

Hærpop.

O nei! men alle Fugle fælde deres Fjer
om Vinteren, — saa faaer de atter nye igjen.
Men siig mig nu: hvem er saa I?

Godthaab.

Vi? Mennesker.

Hærpop.

Hvorfra?

Godthaab.

Hvorfra den skjønne Flaade nylig gik.

Hærpop.

I elske Rettergang?

Godthaab.

Nei lige tvertimod,
vi hade den.

Hærpop.

Er dette Had almindeligt
hos Eder da?

Godthaab.

O ja! paa Landet dog især.

Hærpop.

Hvorfor er I da egentligen kommet her?

Godthaab.

Vi ønsked just at træffe dig.

V. 108. Athen havde sendt en Flaade til Sicilien til Hjelp for Segestæerne under Alkibiades' Anførsel.

Hærpop.

Hvorfor?

Godthaab.

Jo først
fordi du var et Menneske, ligesom vi, engang,
og var i Gjeld vel ogsaa, ligesom vi, engang,
og betalte ikke gjerne, ligesom vi, engang.
Desuden er du nu forvandlet til en Fugl,
og har jo fløiet rundtomkring paa Land og Hav,
og veed, hvad Fugle vide, og hvad Mennesker.
See derfor komme vi som Bedende til dig,
om du kan nævne os en saadan hyggelig By,
hvor man kan ligge og løie som i Bomuld blødt.

Hærpop.

En By, som overgaaer Athen, du søger da?

Godthaab.

Ei overgaaer, men passer mere kun for os.

Hærpop.

Du altsaa er en Aristokrat, ja det er klart.

Godthaab.

Langtfra! Selv Skellios's Søn er mig en Gru.

Hærpop.

I hvad Slags By da ønsked I nu helst at boe?

V. 126. Skellios's Søn heed Aristokrates, af fornem Slægt.

Godthaab.

Hvor Alt, hvad man bestilte, var omtrent som saa:
Om Morgenen der kommer til min Dør en Ven
og taler saa: „Ved olympisk Zeus jeg beder dig,
at du med dine Smaa besøger mig idag,
naar I har badet; jeg holder just en Bryllupsfest.
Nu maa du ei fixere mig! thi gjør du det,
jeg frygter, at du kommer, naar det gaaer mig slet."

Hærpop.

Ja det er klart, du elsker Arbeid og Besvær.
Og du?

Raadkjær.

Jeg tilstaaer, samme Lyst har jeg.

Hærpop.

Til hvad?

Raadkjær.

Jo, at en smuk Drengs Fader, naar han møder mig,
fornærmet skal bebreide mig med slige Ord:
„Det var jo smukt af dig, Stilbonides, at, da
du traf min Søn, som kom fra Brydeplads og Bad,
du da ei talte til ham, lokked ham ei hjem,
og ikke kyste, klapped ham — min gamle Ven!

Hærpop.

O vee! du ønsker dig jo al Ulykke selv. —
Men hør, der ligger just en deilig By, som den

V. 139. Stilbonides, formodentlig en bekjendt Pæderast, som herved faaer sit Rap.

I ønske, ved det røde Hav.

Godthaab.

Nei! ingen By
ved Havet, hvor en skjøn Morgen Salamineren
vil dukke frem med Politi fuldtop ombord. —
Har ei du en Hellenisk By at nævne os?

Hærpop.

Hvad om I da nedsatte Jer i Fnattrup hist
i Elis?

Godthaab.

O nei, fy! Endogsaa ubeseet
jeg hader Fnattrup for Melanthios's Skyld.

Hærpop.

I Lokris er der ogsaa en Opuntier=By,
hvor godt man kunde boe.

Godthaab.

Nei en Opuntier
jeg aldrig vilde blive selv for en Tønde Guld.
Men hvordan er nu Livet her hos Fuglene?
Det kjender du jo nøie.

Hærpop.

Ret behageligt.
For det første maa man leve her foruden Mynt.

V. 146. Salamineren, et offentligt Skib, som hentede Forbrydere. — V. 151. Melanthios, en slet og fnattet Digter, født i Fnattrup. — V. 152. Opuntierne vare bekjendte for deres Udsvævelser.

Godthaab.

Saa har I fjernet fra Jer meget Falskneri.

Hærpop.

I Haverne vi plukke hvide Sesamkorn,
og Agermynte, Valmueblomst, og Myrtebær.

Godthaab.

Saa lever I hver Dag jo som en Bryllupsdag!

Raadkjær (i dybe Tanker).

Hm! hm!
Et herligt Maal for alle Fugles Slægt jeg seer,
og Slægtens Fremtids-Magt, naar I vil lyde mig!

Hærpop.

Hvorledes lyde dig?

Raadkjær.

Hvorledes lyde mig?
Først: flyv ei allevegne rundt med gabende Næb:
det er en lidet hæderlig Bestilling. Naar
hos os man spørger om en sværmende Person:
„hvad er det for en Fugl?“ saa svarer Teleas:
„Et Menneske uden Fasthed, flagrende som Fugl,
ustadig, aldrig blivende paa samme Sted.“

Hærpop.

Ved Dionysos ja, deri du dadler os med Ret.
Hvad skal vi gjøre da?

V. 168. Teleas, Demagog og Nar, som skildrer sig selv i de følgende Ord.

Raadkjær.

Byg alle Jer een By!

Hærpop.

Hvordan en By kan vel vi Fugle bygge os?

Raadkjær.

Ja saa? hvor det var flaut dog sagt af dig!
See nedad!

Hærpop.

Ja nu seer jeg nedad.

Raadkjær.

See nu op!

Hærpop.

Nu seer jeg op!

Raadkjær.

Drei Halsen heelt omkring!

Hærpop.

Nei Tak!
o det var værdt at dreie Halsen af sig for!

Raadkjær.

Hvad saae du nu?

Hærpop.

Jeg Skyer saae og Himmelen.

Raadkjær.

Er hele denne Kreds nu ikke Fuglenes?

Hærpop.

En Kreds? hvordan?

Raadkjær.

Ja — hvad man kalder saa et Rum.
Da hele dette store Rum omkredses vidt
og gjennemstreifes af Jer, kaldes det en Kreds.
Men hvis I vil bebygge og befæste det,
saa vil det, fra jert *Stade* blive Jeres *Stad*;
og, som nu Frøer, I Mennesker beherske vil,
og I vil hungre Guder ud som Melier.

Hærpop.

Hvordan?

Raadkjær.

Jo! mellem Jord og Himmel er jo Luft.
Naar vi vil drage hen til Delfi, bede vi
Boeoterne om Gjennemgang. Naar Mennesker
vil bringe Guder Offerskjenk, men Guderne
vil ei betale Jer Transittold, som sig bør,
saa skal I heller ikke lade Offrets Damp
passere Jeres fremmede By og Luftdistrikt.

Hærpop.

Eia! Eia!
ved Jorden, og ved Taagesnarer, Net og Garn,
nu har jeg aldrig hørt saa prægtigt Indfald før!
Hør veed du hvad? — jeg bygger strax med dig en By,
saasnart de andre Fugle ville være med!

Raadkjær.

Men hvem skal foredrage Sagen for dem?

V. 186. Den *Melos* blev blokeret og udhungret af Athenæerne.

Hærpop.

Du.
Ja, jeg har lært dem, da de for Barbarer var,
at kjende Sproget, ved mit lange Ophold her.

Raadkjær.

Men hvordan vil du sammenkalde dem?

Hærpop.

O let!
Jeg smutter strax nu ind i disse Buske her,
og vækker op min Hustru Nattergal, og saa
vi kalde dem; og naar de høre Stemmen af
os to, saa kommer de herhid i flyvende Fart.

Raadkjær.

O du min allerkjæreste Fugl! — men tøv nu ei!
Jeg beder dig saa inderlig, o gaa nu strax
i Buskene her ind og væk din Nattergal!
(Hærpop gaaer.)

Hærpop (indenfor).

Hør, elskede Viv, vaagn op af din Slum!
Opløft i hellige Toner din Sang,
som strømmer i Sorg fra din himmelske Strube,
naar min og din ulyksalige Itys
du ømt beklager i veemodsfuldt Qvad
fra dit brunlige Bryst!
Klar fra Taxens løvtætte Skjul
stiger din Stemme til Zeus's Throne.
Der lyttende staaer guldlokket Apollon, og

svarende huldt paa din sorgfulde Sang
han griber i Lyrens tonende Streng,
og ordner Gudernes Chor.
Fra himmelske Læber da lyder for dig
medlidende Suk
og Guders veemodige Klager!

Raadkjær.

O Konge Zeus! hvor klinger Fuglens Stemme sødt!
som Honningdugg den synker over Træ og Blad!

Godthaab.

Hei du!

Raadkjær.

Hvad er der?

Godthaab.

Men saa ti dog!

Raadkjær.

Naa hvorfor?

Godthaab.

Hærpoppen vil jo atter til at synge nu.

Hærpop (kommer.)

Hop hop hop op op op hop hop!
holla, holla, herfrem, herfrem,
herfrem enhver der er befjedret som jeg!
I, som hjemsøge Landmandens sædrige Marker,
I, vrimlende Flokke af Kornædere,
I, sædoppikkende Sværme, som rask
i Flugten istemme jer liflige Sang!

I, som hoppe saa vims i Furens Muld,
og qviddre muntert med yndig Røst
tio, tio, tio, tio, tio, tio, tio, tio!
I som finde jer Næring i Haverne rundt,
paa Vedbendens Grene, paa Bjergenes Tind,
og nipper Oliven og Jordbærrets Frugt!
flyver alle herhid rask paa mit Bud —
trioto, trioto, totobrix!
I, som i Sumper og Kjær snappe stikkende Fluer!
og I, som elske de dugsprængte Vange og
Marathons tryllende Sletter!
og du o Fugl med de spraglede Fjer,
Rordrum, Rordrum!
I, Sværme, som i Træk med Jisfugles Flok
flyve hen over Havets svulmende Dyb,
kommer hid at lytte til Nyt!
Nu alle Slægter samle vi her
af halsudstrækkende Fugle!
Herhid er kommet en skarpsynet Mand:
nyt Raad han bringer,
ny Daad han sætter i Værk.
Saa kommer da hid til Raadslagning Alle,
o kom, o kom, o kom, o kom —
torotorotorotorotinx!
tui tui! tuhu tuhu!
torotorotorotorolililinx!

Raadkjær (til Godthaab).
Kan du see nogen Fugle?

Godthaab.

Ved Apollon nei,
endſkjøndt jeg ſtadig ſtaaer og gloer i Luften op.

Raadkjær.

Saa var det altſaa hen i Veiret Hærpop gik
i Buſken ind og ſkreg og ſkraaled ſom en Ravn.

Flamingo (kommer.)

Torotix, torotix!

Raadkjær.

Hører du? jo jo, der ſeer vi juſt en Fugl med Braſk og Bram.

Godthaab.

Ja ved Zeus en Fugl der kommer — hvilken? — dog en Paafugl ei!

Raadkjær.

Det kan han jo bedſt os ſige. (til Hærpop) Hør, hvad Fugl er dette vel?

Hærpop.

Den er ikke af de ſimple, ſom I hver Dag faaer at ſee.
Det en Sumpfugl er.

Raadkjær.

Bevares! ſee hvor prægtig flammerød!

Hærpop.

Ja naturlig: Flammefjeder bli'er den derfor ogſaa kaldt.

Godthaab.

Hør du, ſee dog —

Raadkjær.

Hvor du ſkriger!

Godthaab.

see dog, der er nok en Fugl!

Raadkjær.

Ja ved Zeus der er en anden: den har ikke hjemme her.
Er det vel en Klippevandrer, fremmed Fugl og Sangprofet?

Hærpop.

Dennes Navn er Meder.

Raadkjær.

Meder? O Herakles, store Drot!
Hvordan er da denne Meder fløiet hid, ei paa Kameel?

Godthaab.

See der kommer nok en Fugl, og den har faaet Fjerbusk paa.

Raadkjær.

Hvad er dette for et Under! Du ei ene Hærpop er,
men her er jo end en anden?

Hærpop.

Af Filokles, Hærpops Søn,
er han Søn, jeg er hans Farfar, som om Nogen sagde saa:
Hipponikos, Søn af Kallias, Kallias, Hipponikos' Søn.

V. 274. Udtryk hos Sofokles og Æschylos. — V. 276. Østerlændernes almindelige Befordringsmiddel var Kamelen. — V. 279. Ligesom Sofokles havde bragt en skjøn, saaledes havde Tragikeren Filokles bragt en styg Tereus paa Scenen. — V. 280—281. Meningen er: „Ligesom Ødelanden Kallias forholder sig til sin ædle og rige Bedstefader, saaledes forholder denne fattige Hærpop sig til mig, den ægte Tereus."

Raadkjær.

Saa er Kallias denne Fugl da? See dog, hvor han fælder Fjer!

Hærpop.

Som en rig og fornem Herre Sykofanter plukke ham,
og desuden plukke ogsaa Qvindfolk nu hans sidste Fjer.

Raadkjær.

Ha Poseidon! See der er jo end en anden spraglet Fugl.
Naa hvad hedder da vel denne?

Hærpop.

Slughals hedder denne her.

Raadkjær.

Er da Slughals vel en anden end den Mand Kleonymos?

Godthaab.

Han Kleonymos? hvordan? han har jo ei sin Hjelmbusk tabt.

Raadkjær.

Hør, men siig mig: hvad betyder denne Busk paa Fuglene?
Kom de hid til festligt Dystløb?

Hærpop.

Nei, o nei! Som Karer de
under Buskværks Hang sig skjæle kun for Sikkerhedens Skyld.

Raadkjær.

O Poseidon! Seer du hvilken bandsat Mængde Fugle her

V. 287. Kleonymos, en Datids Falstaff. — V. 290. Etslags Dystløb skete i fuld Rustning og med Hjelmbusk. — Karerne siges at skjæle sig under Buskværk, deels fordi de havde opfundet Hjelmbusken, deels af Feighed for at unddrage sig Krigen.

samler sig!

Godthaab.

O Drot Apollon! hvilken Sky! o vee, o vee!
Nu for lutter Fuglevrimmel kan man ingen Indgang see!

Raadkjær.

Seer du der en Agerhøne, seer du her en Vippestjert;
denne her det er en Andrik; hisset der en Jisfugl staaer.

Godthaab.

Men nu den der bagved denne —

Raadkjær.

Hvem det er? en Badskerpilt.

Godthaab.

Badskerpilt? er det en Fugl?

Raadkjær.

Ja ligesaa vel som Sporgilos.
Her er Ugle, —

Godthaab.

Hvad? hvordan? hvem bringer Ugler til Athen?

Raadkjær.

Skade, Turteldue, Lærke, Maage, Allik, Viraksfugl,
Glente, Drossel, Rødbeen, Ildtop, Maage, Taarnfalk, Dukand, Ørn,
Krage, Stillids, Sneppe, Trane, Vagtel, Svale, Trappegaas.

V. 298. Sporgilos, Barbeer i Athen. — V. 299. „At bringe Ugler til Athen" er det samme som hos os: „at give Bagerborn Hvedebrød." I Athen vare mange levende Ugler, og mange paa Mynter, Vaser etc. Uglen var helliget Athene.

Godthaab.

See hvilken Fuglestimmel!
See hvilken Drosselvrimmel!
Hvor de pippe, qviddre, løbe, skriger i Næbbet paa hverandre!
Mon de truer os? o vee mig! see, hvordan de gaber op,
og gloe paa mig og gloe paa dig!

Raadkjær.

Det samme synes ogsaa jeg.

Chor.

Hvo-hvo-hvo-hvo-hvo-hvo-hvo-hvo-
hvor er han, som har mig kaldet? hvor mon dvæler nu hans Fod?

Hærpop.

Her jeg alt har længe været, jeg forlader Venner ei.

Chor.

Hva-hva-hva-hva-hva-hva-
hvad har du da nu at melde, hvilket venligt Bud til mig?

Hærpop.

Hvermand tjenligt, sikkert, retligt, nyttigt, og behageligt.
Tvende Mænd, af fiin Forstand, sig meldte nylig her hos mig.

Chor (ængstelig).

Hvor? hvilket? hvad siger du?

Hærpop.

Her er kommet, siger jeg, fra Mennesker to ældre Mænd:
de har bragt et Grundlag med sig til et herligt Kæmpeværk.

Chor.

Saa er du den største Nidding jeg har kjendt fra jeg blev født!
hvilket Ord!

Hærpop.

Lad Ord ei skræmme!

Chor.

Ha! hvad har du mod mig gjort!

Hærpop.

Tvende Mænd jeg tog imod, som ønsked i vort Samfund
Plads.

Chor.

Dette Værk har du bedrevet?

Hærpop.

Dette Værk fornøier mig.

Chor.

Er de nu da her iblandt os?

Hærpop.

Ja saavist som jeg det er.

Chor.

Ak, ak!
saa er jeg forraadt, o Skjændselsfærd!
da han, vor Ven, som nippede med os af samme Marker
sin daglige Føde,
har sveget de ældgamle Love,
har sveget Fuglenes Eder,
har mig lokket i Garnet og givet til Pris
for hin Niddingeslægt, der fra første Færd

er født og fostret som Fiende af mig!

Chorfører.

Ja med denne Fugl, den Hærpop, skal vi siden tales ved.
De to Gamle derimod, jeg mener; skal til Bod og Straf
flux af os nu sønderrives!

Raadkjær.

Ak saa er vi om en Hals!

Godthaab.

Du alene du er Skyld i alt det Ondt, som times os.
Hvorfor førte du mig hid?

Raadkjær.

Jeg ønskte mig dit Følgeskab.

Godthaab.

For at græde bittre Taarer!

Raadkjær.

Det er tosset Snak af dig.

Godthaab.

Hvorfor det?

Raadkjær.

Hvor kan du græde, naar dit Øie hakkes ud?

Chor.

Hollo, Holla!
nu frisk! nu frem! grib an
i blodigt Slag med fjendtlig Harm! Lad Vingen suse
om Øret dem,

omring dem i Kreds!
ha hvor de begge vil jamre og skrige,
et Rov for vort Næb!
thi aldrig skal skyggende Bjerg, ikke Skyen i Luft,
ei det sortladne Hav modtage dem,
hvis de undgaae mig!

Chorfører.

Nei, nu ingen Tøven længer! river dem og bider dem!
Hvor er Høvedsmanden? hør, marscheer nu frem med høire Fløi!

Godthaab.

Ja jeg tænkte det! hvor skal jeg Stakkel hen?

Raadkjær.

Snak! hen? Nei, bliv!

Godthaab.

For af dem at sønderrives?

Raadkjær.

Hvordan kan vi undgaae dem?

Godthaab.

Ak! det veed jeg jo slet ikke!

Raadkjær.

Hør da, hvad jeg siger dig:
Vi skal blive, vi skal kæmpe, tage Hver sin Potte frem!

Godthaab.

Hvad skal Potten?

Raadkjær.

Saa vil Uglen vistnok ei os gribe an.

Godthaab.

Men nu dem med skarpe Kløer —?

Raadkjær.

Grib det Stegespid du har!
Stik og slaa, forsvar dig vel, du!

Godthaab.

Ja men mine Øine — hvad?

Raadkjær.

Tag en Kop, en Skaal, et Fad, og hold det for dig som
et Skjold!

Godthaab.

Vise Mand! der har du røbet et strategisk skjønt Talent!
Nikias selv med fine Krigspuds slaaer du jo af Marken reent.

Chor.

Hurra! fremad! fælder Næbet! nu vi maae ei tøve meer!
river, slider, støder, prygler! — sønderslaaer nu Potten først!

Hærpop.

Siig mig: hvorfor vil I dog, I værste Dyr af alle Dyr,
uden Aarsag ødelægge, sønderrive disse Mænd,
som jo er min Kones Frænder og fra samme By, som hun?

Chor.

Hvorfor skulle vi vel skaane disse meer end hver en Ulv?

V. 354. Paa Potten stod formodentlig den hellige Ugles Billede.

Er der da vel andre Fiender, som bør tugtes meer end de?

Hærpop.

Hvis nu, af Naturen Fiender, dog de Venner er i Sind?
og naar hid de kommet er, at lære noget Nyttigt os?

Chor.

Hvordan skulde de dog ville lære os hvad Nyttigt er,
eller raade os? De var jo vore Fædres Avindsmænd.

Hærpop.

Dog af Avindsmand kan selve Viismand lære mange Ting.
Klogskab holder Alt ved Magt: men ingen *Ven* kan lære dig
denne Dyd; nei, kun en *Fiende* tvinger dig i Fart dertil.
Saadan lærte Byer først af Fiender just, af Venner ei,
høie Mure op at bygge, tømre *Skibe*, Værn i Krig.
Saadan Lærdom frelser Børn og Arnested og Eiendom.

Chor.

Ja vi troer, at det er rigtigt, først at høre, hvad det er,
de vil sige. Man kan lære Viisdom selv af Fiendemund.

Raadkjær (til Godthaab).

Hør! jeg troer, at Vredens Ild nu snart er slukket.

Chorfører.

Baglænds marsch!

Hærpop.

Det er rigtigt! ja I bør jo ogsaa vise *mig* en Gunst!

Chor.

Men vi aldrig har jo været dig imod i nogen Ting.

Raadkjær.

Nu de vise mere Tegn til fredsomt Sind: derfor nu ned
med Potten og med Skaalene!
Kun med Spær — med Spid i Arm,
skal vi her som Vagt rundere
i vor Leir, dog tætved Potten
som vor Fane, og med stadigt
Blik paa den! men flygte aldrig!

Godthaab.

Rigtig! Skulle saa vi falde,
hvor mon saa man jorder os?

Raadkjær.

Pottepladsen tager mod os.
Thi for hæderlig at jordes,
melde vi til Hærens Drotter,
at i Krig med vore Fiender
faldt vi hist ved Fuglebo.

Chorfører.

Saa stil Jer nu atter i Linie som før!
Læg Modet bort, som Soldaten sit Spær!
og Vredens Vaaben hurtig i Ro!
Og lad os saa forske, hvem disse vel er,
og hvorfra de kom,

V. 391. Paa Keramikos (Pottepladsen) udenfor Athen jordedes de faldne Helte. — V. 395. Fuglebo, en By (Orneai), som Athen nylig havde overvundet og sløifet.

samt hvad deres Hensigt mon være.
Naa, Hærpop, hør, dig kalder jeg!

Hærpop.

Du kalder mig? hvad vil du høre?

Chorfører.

Hvem ere disse og hvorfra?

Hærpop.

Fremmede fra vise Hellas.

Chorfører.

Siig: hvad ønsked de sig vel,
da de drog til Fugles Land?

Hærpop.

Fugles Liv og Opholdssted,
og at boe her hos Jer,
og at leve stedse her.

Chorfører.

Hvad dog?
Hvordan lød da deres Ord?

Hærpop.

Uhørt og utroligt lød det.

Chorføreren.

Søger han at vinde Noget ved et længer Ophold her?
Og mon han troer, veiledt af mig,
at vinde Magt til at styrte ned
hver Fiende, Magt til at hjelpe sin Ven?

Hærpop.

Et herligt Held bebuder han,
usigeligt, utroligt! — Ja,
at dit er Alting rundtomkring,
baade hist og her og allesteds,
Det vil han bevise reent og klart.

Chorfører.

Er han da ikke forrykt?

Hærpop.

Nei, nei, uendelig klog.

Chorfører.

Har han da rigtig Forstand?

Hærpop.

Ha! den snedigste Ræv,
opfindsom, snu, forslagen, fiin som Pudderstøv.

Chorfører.

Saa lad ham tale da med mig;
thi Alt hvad der du har mig sagt,
bevinger mit Mod.

Hærpop (til Athenæernes Tjenere).

Hør du, og du, tag disse Herrers Rustninger
igjen, og hænger dem, til Held og Lykke, hist
i Kjøkkenet tætved Hefæstos' Billed op!
(til Raadkjær.)
Og du, forklar du dem den Sag, hvorfor jeg har
dem sammenkaldet her!

Raadkjær.

Nei, ved Apollon, nei!
med mindre de vil indgaae den Contrakt med mig,
— liig den, som Aben, Vaabensmeden, indgik med
sin Kone, — at de aldrig ville bide mig,
og ikke rive, heller ikke kradse —

Chorfører.

Der?
Vær du ei bange!

Raadkjær.

Nei, jeg mener Dinene.

Chorfører.

Jeg indgaaer den Contrakt.

Raadkjær.

Saa sværg mig det da til!

Chorfører.

Saasandt som jeg med alle Stemmer seire vil
af Dommere, Tilskuere.

Raadkjær.

Vel! det gjelder da!

Chorfører.

Men svigter jeg, jeg vinde ved een Stemme kun!

V. 437. En Vaabensmed Panatios, som kaldtes Aben, var lille og stod under sin stærke Kones Tøffel. Da han engang traf hende i Utroskab, kom det til Optrin, hvorefter han sluttede den omtalte Contrakt. — V. 444. Ved een Stemme d. e. ved Majoritet af een Stemme.

Raadkjær.

Hør til, o Folk! Enhver Bevæbnet tage strax
nu sine Vaaben! gaaer saa atter Hver til Sit!
Og agter paa, hvad vi ved Opslag gjør bekjendt!

Chor.

Vel har Naturen Mennesket skabt svigefuldt
i alle Maader; alligevel lad mig høre dit Ord!
  Maaskee det lykkedes dig at finde
    et Fortrin hos mig,
  eller endog en større Magt, end mit eget
    enfoldige Sind vil erkjende,
  men som du bliver vaer: meddeel mig det da!
    Alt hvad Godt du kan finde hos mig
    skal jeg dele med dig!
I hvad for en Hensigt du end fik i Sinde at komme til os
          i vort Hjem her,
forklar dig kun trøstig! vi skulle vist ei først bryde den Pagt,
          vi har sluttet.

Raadkjær.

Ja jeg føler ved Zeus en stormende Trang: een Tale alt har
          jeg rørt sammen,
og den vil jeg nu gjennemælte tilgavns. En Krands bring
          mig hid, Dreng! og Vand her
at gyde ud over Haanden til Tvæt!

Godthaab.

          Hvad nu! Skal vi nu holde Fest her?

V. 460. Ogsaa Talerne bekrandsede sig førend de traadte frem.

Raadkjær.

O vist ikke, nei! Jeg alt længe har ledt om et stort og stadseligt Pragt-Ord,
som Alles Hjerter kan ryste. Saaledes for jer Skyld jeg pines fordærvet,
I som jo alt fordum engang vare Konger.

Chorfører.

Vi Konger? hvis Konger?

Raadkjær.

Ja, Konger
I var over Alt, hvad er til, over mig først, og ham der, og end over Zeus selv,
og ældre af Slægt I leved endog før, Titaner og Kronos og Jorden.

Chorfører.

Og Jorden?

Raadkjær.

Ja vist ved Apollon!

Chorfører.

Det har jeg aldrig dog hørt, nei ved Zeus ei!

Raadkjær.

Ja seer du, ukyndig du er, ubelæst og ei ret i Æsopos bevandret:
thi han jo fortæller, at Toplærken da var den første Fugl iblandt alle,
endog forend Jorden; at derpaa i Tiden dens Fader sygned og døde;

og da ei Jorden var til, han laae fem Dage ujordet; og raadvild
i denne sin Nød, begravede den i sit eget Hoved sin Fader.

Godthaab.

Og nu ligger altsaa Toplærkens Fader hengjemt og begravet i *Hoved*.

Raadkjær.

Naar altsaa I have været endnu førend Jorden, endog førend Guder,
tilhører med fuldeste Ret jo Kongsmagten Jer, de Ældste blandt Alle.

Godthaab.

Ved Zeus det er sandt! Saa bør du da nu herefter dit Næb lade voxe,
thi Zeus vil vist ikke saa let hengive sit Scepter og Magt til en Vipstjert.

Raadkjær.

At ei det var Guder, som fordum beherskede Menneskens Slægter paa Jorden,
men Fuglene, ja, og som Konger, derpaa har man mange og klare Beviser.
Jeg først for Exempel erindrer om Hanen, som var saa mægtig en Herre,
og behersked de Perser først, alt førend Dareios og før Megabyzos:

V. 473. *Kefale* (Hoved), en Landsbyes Navn. — V. 481. *Megabyzos*, Dareios' Feltherre.

og derfor den kaldes den Persiske Fugl, fordi den der har regeret.

Godthaab.

Og derfor den spanker end nutildags omkring som stormægtig Konge,
den eneste Fugl af alle, hvis Hoved bær opretspidset Tiara.

Raadkjær.

Saa mægtig den var alt dengang, saa stor og saa stærk, at endnu, fra den Tid da
den øved hin Magt, naar den aarle alene opløfter sin skringrende Stemme,
springer Alle saa flux til Arbeid op, Pottemagere, Garvere, Smede,
Skomagere, Badere, Meelmænd, hver Liremager- samt Skjoldmager-Mester
og de om Natten klæde sig paa, for at ile afsted.

Godthaab.

Hør nu bare:
For hans Skyld der (peger paa Hanen) jeg Stakkel jo misted en Kappe af fineste Uldgarn.
Engang jeg nemlig var bedt til en Navnedagsfest i Athenen: der drak jeg
endeel, og sov ind; og endnu førend Bordet var endt, saa galede denne.

V. 484. Opretspidset Tiara (Turban), Tegn paa Kongeværdighed. De andre Persers Tiara havde tilbagelagt Spids. — V. 491. Navnedag d. e. den Dag da Barnet gaves Navn.

Jeg troede det Morgen og iilte til Alimus ud, men knap er jeg ude
af Porten, førend en lurende Gautyv mig slaaer med en Knippel i Nakken —
jeg falder, og nu vil jeg skrige: men væk er min Kappe, den havde han knebet.

Raadkjær (uden at lade sig afbryde).

Og dengang beherskede Høgen Hellenernes Folk og var deres Konge, —

Hærpop.

Hellenernes?

Raadkjær.

Ja! han lærte dem først, imens han var deres Konge,
at vælte sig dybt i Støvet for Høgene.

Godthaab.

Ja ved Bakkhos jeg vælted
mig ogsaa engang for en Høg, og da jeg saa laae der paa Ryggen og gabed,
jeg slugte ned min Obol, og maatte gaae hjem med Tomas i Brødsæk.

Raadkjær.

Men over Ægypten og hele Foenikien Gjøgen alt fordum var Konge,
og saasnart han qvæded sit Kukuk Kukuk, begyndte Foenikerne alle

---

V. 493. Alimus, Flække, udenfor Athen. — V. 496. Høgene bleve ved deres Ankomst om Vaaren hilsede med Ærefrygt. — V. 500. De Fattige gjemte ofte Smaapenge i Munden.

paa Markerne rundt at meie og indhøste Kornet, Hveden og Bygget.

Godthaab.

See! Deraf kommer da vistnok det Ordsprog: Kukkuk, Til Marks, I Omskaarne!

Raadkjær.

Overalt de herske med saadan en Magt, at, om ogsaa en Konge regered
i Hellas' Stater hvorhelst, saasom Agamemnon, Menelaos, og Andre,
saa sad der paa Sceptret en Fugl, som deelte med ham hver en Gave han modtog.

Godthaab.

Nei det har jeg aldrig dog vidst; men jeg tidt og ofte har undret mig over,
naar Priamos kom der frem i Tragedien, han havde bestandig en Fugl med,
som stod der og passede skarpt paa Lysikrates' Hænder hvad Gaver han modtog.

Raadkjær.

Det Vigtigste bliver af Alt dog det, at Zeus, der nu eier Magten,
som Konge stander i høi Majestæt, med Ørnen paa kongeligt Hoved;
hans Datter Athene med Uglen; Apollon, Zeus's Tjener, med Falken.

V. 504. Gjøgen lod sig høre i Høstens Tid i Ægypten, hvor Omskærelsen brugtes. — V. 510. stod der afbildet paa Spidsen af Scepteret. — Lysikrates, en bestikkelig Feltherre.

Hærpop.

Ved Demeter, ja, det er sandt som du siger. Men hvorfor har de det saadan?

Raadskjær.

Jo, seer du, naar nu en Mand til Guderne offrer, og giver dem Indmad
ihænde, saa kunne Fuglene faae dette Offer endogsaa før Zeus selv.
Dengang svor aldrig et Menneskes Barn ved en Gud, men Alle ved Fugle.
og Lampon sværger endnu ved sin Gaas, naar i Sinde han har at bedrage.
For saadanne store og hellige Væsner I gjeldte fordum hos Alle.
Men nu, som om I var Slaver ikkun
og usle Tosser og Daarekistelemmer,
Hver sigter paa Eder, i Templer endog,
og Fuglefængeren stiller imod Jer
Limqvist, og Snarer, og Fælder, og Net,
og Doner, Fangebuur, Strikker, og Garn.
Saa sælge de Jer i Skokkeviis,
og Kjøberen gramser Jer paa jert Bryst;
og ikke nok, naar de dertil faae Lyst,
at de stege jer Krop og rette Jer an,
de Jer ogsaa bestrøe med Oliven og Ost,

V. 518. Lampon, en forslagen Spaamand, som blev bespiist i Prytaneion.

og Eddike, og Purløg, og rører dertil
endnu en Saus baade sød og fed;
og derpaa udgyde de gloende hed
over Jer denne Saus,
som man gjør ved halvraadden Kjødmad.

Chor.

O hvor sørgeligt, ja høist sørgeligt Sagn
har du bragt os, o Menneske! Hvor har jeg begrædt
mine Fædres Feighed,
som min Stammes Glands, fra Oldtid nedarvet,
forspildte for mig!
Men du er kommen ved Guddommens Naade,
ved Lykkens Gunst som min Frelsermand hid.
Jeg betroer nu til dig mine Unger, mig selv,
og lever saa trygt i mit Hjem.

Chorfører.

Men hvad skal vi gjøre, det lær os nu strax! thi aldrig det værdt er at leve,
naar ei vi kan faae, ihvordan det skeer, vort Kongedomme tilbage.

Raadkjær.

For det første jeg raader, en Stad Jer at grunde, kun een, for samtlige Fugle,
og rundtom hele Luften i Kreds og i Rummet fra Jorden til Himlen
en Muur at bygge, som Babylons selv, med store ildhærdede Muursteen.

Hærpop.

O Kebriones og Porfyrion, hører! hvilken forfærdelig By dog!

Raadkjær.

Og derpaa, naar Staden er bygt og istand, da fordrer af Zeus Regimentet!
og hvis han da nægter og uvillig er, og ikke forandrer sin Mening,
da strax erklærer ham hellig Krig, og Guderne reentud forbyder
at gjennemstreife bestandig jert Land, med bryndefuld Hede bespændte,
som fordum de stege herned, optændte af Lyst til den skjønne Alkmene,
til Alope og til Semele; men hvis de alligevel kommer, da lægger
i Spændtrøie flux den forstandsløse Drivt, for at skaane for Krænkelse Qvinden.
Til Menneskens Børn skal en anden Fugl, som Herold, I paa Timen hensende:
at de, da nu Alt er i Fuglenes Magt, skal herefter til Fuglene offre,
og efter dem til Guder engang; og at de skal vie, som Skik er,

V. 550. Kebriones og Porfyrion: to Fugle og to himmelstormende Giganter. — V. 553. Hellige Krige kaldtes de, som førtes om Gudernes Besiddelse. — V. 555—556. Tre berømte Kjærlighedshistorier af Guderne.

til Gudernes Slægt den Fugl iblandt alle, som bedst til enhver monne passe.
Vil Nogen nu offre til Afrodite, da offre til Spurven han Hvede!
Naar Nogen offrer Poseidon et Faar, saa skjænke han Hvede til Anden!
Og hvo som offrer Herakles en Tyr, give Maagen honningsød Kage!
Og offrer Nogen Kong Zeus en Buk, bliver Gjerdesmutten til Konge:
til Den skal man slagte, selv førend man offrer til Zeus, den springskeste Loppe!

Godthaab.

Det er morsomt — en henslagtet Loppe! Lad Zeus nu, den Vældige, længe nok tordne!

Hærpop.

Men hør, hvor vil Nogen dog troe, at vi Guder vel er, ei en Allikesværm?
Jeg Vinger jo har og jeg flyver.

Raadkjær.

Du vaaser. Saa veed du da ikke, at Hermes,
skjøndt Gud, dog har sine Vinger og flyver, som andre mangfoldige Guder?
Saaledes flyver jo Nike med gyldene Vinger, saadan flyver Eros.
Homeros siger jo selv, at Iris er liig den skjælvende Due.

V. 571. Nike, Seiersgudinden.

Hærpop.

Men vil ikke Zeus høittordnende slynge mod os sin bevingede Lynild?

Raadkjær.

Og hvis nu Menneskens Børn er saa dumme, at ansee Jer, Fugle, for intet,
men dem alene for Guder, som er i Olymp, saa flux skal en Skare
af Krager og Spurve henflyve, og af deres Marker fortære al Sæden.
Lad Demeter saa, naar de hungre, fordele blandt dem sit Forraad af Hvede!

Godthaab.

Det gjør hun saamænd ikke; nei, nei, du skal see, hun Udflugter noksom vil finde.

Raadkjær.

Og hør! Lad ogsaa Ravnene nu paa de Lastdyr, som Agrene pløie,
samt ogsaa paa Faarenes Flokke ud Øinene hakke — kun saa til en Prøve!
Og lad saa Apollon, som Læge, dem læge — han laer sig jo leie for Penge!

Godthaab.

Men før vi gaae videre, lad mig saa først dog faae solgt mine stakkels Par Stude!

V. 577. Demeter. Meningen er: Demeter vil handle, ligesom Demagogerne, naar de have lovet Jer Korn: de holde ikke deres Løvte.

Raadkjær (til Chorføreren).
Men ansee de dig for Gud, for Liv, for Gæa, Poseidon, og Kronos,
saa vorder hvert Gode dem sikkert til Deel.

Chorfører.
O nævn mig blot eet af de Goder!

Raadkjær.
For det Første vil Græshopper ikke afæde de spæde Blomster paa Ranken,
thi een Sværm alene af Ugler og skrigende Falke vil snart dem fortære.
Ei heller skal Fluer og Vesper herefter afgnave for dem deres Figen,
thi een Flok alene af Kramsfugle snart skal sluge dem alle tilsammen.

Chorfører.
Men hvor skal vi skaffe dem Rigdom? den elske de dog jo saa inderlig alle.

Raadkjær.
Naar Fugle de spørge, skal disse dem vise Metallernes rigeste Gruber,
og aabenbare for Seerens Blik den meest fordeelagtige Handel,
hvorved der ei een af Skibets Mandskab skal drukne.

Chorfører.
Hvordan, ikke drukne?

Raadkjær.
En Fugl skal stedse varsle til Den, som spørger sig for om Seiladsen:

„Nei seil ikke nu, thi der kommer et Uveir!" — „Nu seil! det vil bringe dig Fordeel."

Godthaab.

Saa kjøber jeg strax mig en Jagt, gaaer til Søes, og bliver ei længer hos Eder.

Raadkjær.

Og Fuglen skal vise dem Dynger af Sølv, som Fædrene fordum har hengjemt,
og som kun er kjendt af Fuglenes Slægt, saaledes som Qvadet jo lyder:
„Slet ingen der veed, hvor min Skat er gjemt, uden Fuglen, som synger i Træet."

Godthaab.

Saa sælger jeg Jagten, og kjøber en Spade, og graver Krukker med Guld op!

Hærpop.

Men Sundheden, som kun har hjemme blandt Guder, hvordan vil vi give dem denne?

Raadkjær.

At færdes i heldige Kaar, er det ei en ypperlig Sundhed? tilvisse!
Men ingen Mand i uheldige Kaar, tro mig, har fuldkommen Sundhed.

Chorfører.

Men hvordan naae de til Alderdom hen? ogsaa den jo boer i Olympos.

Skal Hvermand i Ungdommen døe?

Raadkjær.

Nei tvertimod! Fugle til Menneskets Alder
vil lægge trehundrede Aar.

Chorfører.

Hvis Aar?

Raadkjær.

Naturligviis deres egne.
Saa veed du da ei, at den skrigende Krage fem Menneske-
aldre jo lever?

Godthaab.

Bevares! Hvor langt meer end Zeus fortjener da Kragen
at være vor Konge!

Raadkjær.

Ja vistnok, ja vist! Vi behøver jo ei
at opbygge strax for Fuglenes Slægt
Steentempler, og give dem straalende Glands
ved gyldne Portaler; nei! i Busk og i Krat,
under Steenegens Løv skal de bygge og boe;
og ikkun for Fugle af høibaaren Æt
skal Olietræet sig hvælve til Tempel.
Og ei skal vi vandre til Delfi meer
eller Ammon hen, for at offre der.
Nei hen i Olivens og Taxtræets Skygge
vi festlig træde, med Hvede og Byg,

V. 616. Jupiter Ammon havde et Orakel i en Libysk Oase.

og bede med oprakte Hænder til dem,
at os de beskikke af Lykken vor Deel.
Og denne vor Bøn vil de opfylde vist,
naar vi offre til dem et fattigt Par Korn.

Chor.

Ja Herre, du blev min kjæreste Ven, som før var min argeste Fiende!
Umuligt det er, at jeg nogensinde dit herlige Raad vil forkaste!
Ethvert dit Ord har opflammet mit Mod,
og truet jeg har og svoret mig selv:
hvis du vil slutte med mig en Pagt,
ret inderlig trofast, sviglos, og hellig,
og træde frem imod Guders Hær,
i Samklang med mig, da skal Guderne vist
ei lang Tid endnu min Kongestav slide!
Kun viid du: at Alt, hvad der udfordrer Kraft, skal rettest betroes til os Fugle.
Men Alt, hvad beroer paa kløgtig Forstand, betroe vi til dig nu alene.

Hærpop.

Nei nu, ved Zeus, er ikke længer Tid for os
at sove, og at spille Nøle-Nikias!
Nu altsaa rask afsted og Haand paa Værket lagt!
Saa træd da i min lille Rede først herind,
til mine Riis og Qviste, som jeg nu det har,
og siger saa mig Eders Navne!

V. 635. Vi sige Nølepeer. Nikias var Alkibiades' bekjendte Rival, som modsatte sig Toget til Sicilien.

Raadkjær.

Det er let:
Jeg hedder Raadkjær.

Hærpop.

Naa? Og nu den Anden der?

Raadkjær.

Godthaab, han er fra Thria.

Hærpop.

Saa? Velkommen da!

Raadkjær.

Vi takker Eder.

Hærpop.

Nu saa træd dog indenfor!

Raadkjær.

Ja nok! Men vær saa god at vise Vei!

Hærpop.

Saa kom!

Raadkjær.

Men det er sandt — o hør — o bliv et Øieblik! —
Hvordan skal vi, som ingen Fjer og Vinger har,
vel komme ret afsted med Jer, som Vinger har?

Hærpop.

O meget godt.

Raadkjær.

Ja men betænk dog, hvad Æsop
fortæller i sin Fabelbog, hvor slet engang

det Ræven gik, da han med Ørnen slutted Pagt!

Hærpop.

Vær du kun ikke bange! Vi har her en Rod,
og naar I den fortære, faaer I Vinger strax.

Raadkjær.

Saa lad os da gaae ind! — O hør du, Xanthias,
og Manodor, tag disse Tæpper med Jer ind!

Chorfører (kalder.)

O hør! — dig mener jeg, dig!

Hærpop.

Naa hvad vil du?

Chorfører.

O før disse Gjæster nu med dig,
og bevært du dem godt! Overlad saa til os din Nattergal, Musernes Yndling,
den liflige Sangerske! bring den herud, at med den vi muntert kan spøge!

Raadkjær.

Ved Zeus jeg beder, føi du dem i denne Bøn!
og bring den lille Fugl fra Buskens Skygger ud!

Godthaab.

O ja ved Guderne jeg beder, bring den hid,
at ogsaa vi kan faae at see den Nattergal!

Hærpop.

Nu vel! jeg maa vel gjøre hvad I ønsker Jer.

Hør, Prokne, kom og hils paa disse Fremmede!

(En Qvinde, som Nattergal, i en latterlig udstafferet Fuglemaske træder frem.)

Raadkjær.

Ei, ei, du store Zeus! nei see dog hvilken Fugl!
hvor deilig fiin og hvid den er!

Godthaab.

Hør, veed du hvad?
Jeg synes, jeg kunde have Lyst til Daarlighed!

Raadkjær.

See hvilken Guldstads, som hun var en Jomfru fiin!

Godthaab.

Jeg gad saa gjerne kysse hende lidt, ak ja!

Raadkjær.

Men hendes Næb bestaaer jo af to Stegespid.

Godthaab.

Saa maa man, som ved Æg, først skrælle Skallen bort
fra Hovedet, og kysse saa den lille Snut!

Hærpop.

Kom lad os gaae!

Raadkjær.

Til Held og Lykke før os ind!

(De gaae.)

Chorsang.

O Elskte, Livsalige!
allerkjæreste Fugl iblandt alle,

du som ledsager huldt
mit Qvad, o Nattergal!
Saa kom du da hid, saa er du nu der,
og bringer din liflige Sang!
Istem paa sødttonende Fløite
dine Vaarmelodier!
og indled vore Festanapæster!

Chorfører.

Nu hør os, itaagethenvandrende Mennesker, løse som Træernes Blade,
vanmægtige Stakarle, Billeder af Leer, letflygtige Skyggegestalter,
ubevingede Døgndyr, elendige Jordbørn, drømmelignende Væsner!
Laaner Øre til os, som ingensinde skal døe, men evig skal leve,
os, som boer i Luften, som aldrig skal ældes, som granske den evige Sandhed!
Naar I nu have faaet af os om alleslags Luftsyn fuldstændig Forklaring,
og Fugleslægtens Natur I kjende tilgavns, og Guders og Floders
og Mørkets og Chaos's Fødsel, lad Prodikos saa reise Pokker i Vold!
Først var Chaos og Nat og Erebos' Mulm og Tartaros' uhyre Ørken;

V. 681-734 (Parabase) udvikle kosmogoniske Fantasier paa en karrikerende Maade. — V. 688. Prodikos, en moderne Naturfilosof.

men ikke var Jord, eller Luft, eller Himmel. I Erebos' bundløse Afgrund
bringer først af Alt den skyggebevingede Nat et Vind-Æg til Verden,
af hvilket i Tidernes rullende Løb fremsprang med Elskov Gud Eros.
Paa Ryggen der funkled et Vingepar, han selv var liig hvirvlende Stormvind,
og parret med vingede, natsorte Chaos i Tartaros' vidtstrakte Huler,
han avlede denne vor fjerede Slægt, og førte den først frem til Lyset.
Men Gudernes Slægt var endnu ikke til, før Eros Alt havde blandet.
Da saadan han Alt med hinanden ifleng havde parret, blev Himlen og Havet
og Jorden og alle de salige Guddommes evige Slægter: og derfor
er vi allerældst blandt alle de Salige. Vi just er Afkom af Eros,
det er klart og beviisligt deraf, at vi flyve, og hjelpe Forelskede gjerne.
Saamangen stolt Yngling al Elskov forsvor; men paa Grændsen af blomstrende Ungdom
han blev ved vor Magt dog omsider forlokket at føie Forelskedes Ønsker.
En gav ham en Vagtel, en Anden en Paafugl, en Gaas, eller Fuglen fra Persien.

V. 691. Vind-Æg, af Vinden befrugtet Æg.

Hvert Held, man kan tænke som muligt, det skylder dog Menneskeslægten os Fugle.
Vi forkynde dem først hver Aarets Tid, baade Vaaren og Vintren og Høsten:
at Marken de tilsaae, naar skrigende Tranen til Libyens Strande bortdrager;
da varsler den ogsaa Sømanden om, at han hænger sit Ror op, og løier,
og Orest, at han væver en Uldkappe sig, at han ei den stjæler af Kulde.
Naar Høgen siden saa kommer, den strax en anden Aarstid bebuder,
naar Tiden det er til Faarenes Vaaruld at klippe; og saa kommer Svalen,
naar Vinterpelsen bør sælges paastand, og kjøbes en Kittel af Linned.
For Eder vi ere Dodona og Ammon og Delfi og Foebos Apollon.
Thi først I jo stedse os Fugle adspørger, og da først gaaer I til Arbeid,
til Handel og Vandel, til Nærings Erhverv, ja ogsaa til Bryllup at holde;
og Fuglevarsel I kalder jo Alt, hvad der kan Jer om Fremtid belære:
Et Ord for Eder er Fuglevarsel, en Nysen kalder I Varsel,

V. 708. Orestes, en Broder Liderlig.

ja Varsel I kalder et tilfældigt Tegn, en Lyd, en Træl, selv et Esel.
Er det nu ikke klart, at for Eder vi ere den sande Spaamand Apollon?
Og hvis I vil hylde som Guder os,
skal I høre Varsler i al vor Sang,
i Vinter, i Sommer, i luftende Vaar,
i jævngod Hede. Vi løber ei bort
og sætter os oppe bag Skyerne hist
og bryster os fornemt, som Zeus gjør.
Blandt Eder vi bliver og tildeler Jer,
Jer selv, Eders Børn, og Børnenes Børn
al Rigdommens Fylde
og Lykke og Held
og Liv og Fred
og Ungdom og Lyst
og Dands og Fryd
og Fuglemelk!
Saa at tilsidst I skal mættes og trættes
af Lykkens Gaver.
Saadan skal I svømme i Vellyst!

Chorsang.

O Skovenes Muse,

V. 717. Esel. Ordspillet er kun forstaaeligt paa Græsk. En Tegnsudlægger bliver adspurgt om en Syg. Han seer tilfældigviis et faldet Esel at reise sig, og hører En sige: See, ὄνος ὤν (Eselet) er oppe igjen! Dette gjentager Spaamanden med en anden Stavelse-Inddeling: ὁ νοσῶν (den Syge) er oppe igjen. — V. 731. Hos os siger Ordsproget: „Naar det skal være Held, kælver Tyren saa godt som Koen".

tio, tio, tio, tio, tingx,
tonerige! med dig
i Skovens dunkle Dale, paa Bjergenes Tind,
tio, tio, tio, tio, tingx,
jeg mig vugger paa Askens bladrige Grene,
tio, tio, tio, tiotingx,
og istemmer gjennem min brunlige Strube
Lovsangens hellige Toner til Pan
og Dandschor for Almoder paa Bjerge,
totototototototingx!
Fra disse Qvad suged Frynichos steds,
som en Bi, sine himmelske Sanges liflige Honning
i smeltende Toner
tio, tio, tiotingx!

Chorfører (til Tilskuerne).

Hvis af denne Kreds der Nogen ønsker sig et Fugleliv,
ret et lystigt Liv at leve, nu velan saa kom til os!
Thi hvad her er utilbørligt og ved Loven Jer forbudt,
det er Alt iblandt os Fugle sømmeligt og hæderfuldt.
Hvis det her, at slaae sin Fader, er en Skam ifølge Lov,
er det hist hos os anstændigt, dersom for Exempel En,
pryglende sin Fader, siger: „Brug din Spore, værg dig kun!"
Hvis hos Jer en bortrømt Slave med sit Brændemærke gaaer,
han hos os nok vilde Navn af spraglet Perlehøne faae.
Hvis der er blandt Jer en Fryger, saadan En, som Spintharos,

V. 744. Almoder, Kybele. — V. 746. Frynichos, Tragiker, Æschylos' Forgænger. — V. 759. De fleste Slaver vare Fryger eller Lyder.

hilses han hos os som Trækfugl, som Filemons værdige
Slægt.
Er han Slave og en Karer, ligesom Exekestides,
søge han blandt os sig Aner, og han vil faae Brødre nok!
Og hvis Peisias' Søn forraader til de Æreløse Jer,
skal han blive Gjerdesmutte, slig en Faders ægte Søn:
Saadan fiffig bort at smutte det er ingen Skam hos os.

Chorsang.

Hør! Svanernes Chor
— tiotio, tiotio, tiotinx —
festlig lovpriser i samstemmig Klang,
med baskende Vinger, Apollon,
— tiotio, tiotio, tiotinx —
mens de sidde paa Bredden af Hebros' Flod!
— tiotio, tiotio, tiotinx!
Og høit stiger Qvadet mod luftige Sky;
og lyttende standse Dyrenes Flokke;
og Bølgen er taus under blikstille Luft;
— totototototototinx —
rundtom gjentoner Olympos.
Guder forbauses, og høit de himmelske Musers
og Gratiers Chor
istemmer den jublende Lovsang!
— tiotio tiotinx!

V. 760. Spintharos og Filemon, to Fremmede, som havde indsmuglet sig i Athen. — V. 763. Hermesstormerne vare dømte fra Æren.

Chorfører (til Tilskuerne).

Kjender du en større Fryd, end den at være vinget Fugl?
Hvis nu for Exempel Nogen blandt Jer, Godtfolk, havde Vinger,
og var sulten og sig kjeded ved Tragediens lange Chor,
kunde han jo flyve hjem saa let, og spise Frokost der,
og saa, mættet, atter flyve til sin Plads blandt os igjen.
Og ifald en Patrokleides paakom en naturlig Trang,
saa behøved han jo ei at søle Skjorten, men fløi væk,
kom saa atter frisk og munter, og indtog sin gamle Plads.
Eller hvis der En af Eder var forelskt i Andens Viv,
og han hendes Mand blev vaer at sidde der paa første Bænk,
nu, saa letted han sin Vinge, og fløi bort fra Eders Kreds,
og kom atter, seiersalig, paa sin gamle Plads igjen.
Er det da ei uskatteerligt, naar man saadan Vinger har?
See, Diitrefes, hvis Vinge kun af Vidie flettet var,
blev jo dog Ritmester, Oberst, ja han blev fra Intet af
til en stor og prægtig Herre, og er nu en fed Kalkun.

(**Raadkjær** og **Godthaab** komme, udstafferede som Fugle).

Raadkjær.

See saadan gik da det nu til. Ved Zeus nu har
jeg aldrig seet dog Noget mere latterligt!

Godthaab.

Hvad leer du ad?

V. 794. Diitrefes havde været Kurvemager, blev derved rig, og kjøbte sig Avancement i Hæren.

Raadkjær.

Ad Fjedervingen du har paa.
Hor, veed du, hvem du ligner meest med disse Fjer?
En fuskeragtig sammenmakket malet Gaas.

Godthaab.

Og du en Kramsfugl med en plukket Pande-Skal.

Raadkjær.

Om denne Lighed sige vi som Æschylos:
„Det er ei fremmede, men vores egne Fjer."

Hærpop.

Nu vel! hvad skal vi saa?

Raadkjær.

Nu skal vi give først
vor By et stort og prægtigt Navn; og derpaa vi
til Guderne vil offre.

Godthaab.

Rigtig, som du vil!

Hærpop.

Lad see! hvad skal nu være Navnet paa vor By?

Raadkjær.

Skal efter Lakedæmon, hvis I synes saa,
vor By vi kalde op med Spartas store Navn?

V. 804. Sagde Ørnen, da den betragtede Fjerene paa den Piil, hvormed den var truffen.

Godthaab.

Jeg skulde bruge Spart til Byen? Nei ikke til
min Sengegjord engang, saalænge jeg har Siv.

Raadkjær.

Hvad Navn skal da vi give den?

Godthaab.

Et Navn, som vi
fra Skyernes og Luftens Egne hente ned,
et ret høitravende —

Raadkjær.

Hør: Luftkastellenborg.

Hærpop.

Bravo, bravo!
Det var et stort og herligt Navn du der fandt paa.

Godthaab.

Og er det ei det samme Luftkastellenborg,
hvor Theagenes har sine mange Skatte gjemt,
og Æschines sin hele Rigdom?

Raadkjær.

Ih ja vist!
ja der er ogsaa Flegramark hvor Guderne
nedstyrted høithoverende Giganters Flok.

V. 811. Spart d. e. Hamp. — V. 819. Theagenes og Æschines, to Storpralere. — V. 821. Flegramark, Brandsted, Skuepladsen for raa Slagsmaal (Giganternes Kamp mod Zeus), hvormed Mythologien forherligede Guderne.

Godthaab.

En Lækkerbidsken er vor By! Hvem er nu bedst
til Skytsgud der? hvem skal vi skjænke Peplos til?

Raadkjær.

Hvi skal Athene nu ei være Byens Værn?

Godthaab.

Men hvordan kan en By dog være ordnet ret,
hvor en Gudinde, Qvinde født, stolt kneisende
fuldrustet staaer, mens Klisthenes sidder ved sin Væv?

Raadkjær.

Og hvem skal være nu Castellets Commandant?

Hærpop.

En Fugl udaf vor egen Kreds, af Persisk Slægt,
som kaldes overalt den drabeligste Karl,
en Ares-Kylling.

Godthaab.

Ares-Kylling, Herskersjel!
Hvor vil slig Gud ei passe til en Klippeborg!

Raadkjær.

Velan, saa reis nu du i Luften hisset op,
og gaa tilhaande dem, som bygge Murene!
Lang Muursteen til! kast Troien! og slaa Kalken vel!
Og bær saa Truget op, og fald fra Stigen ned!

V. 824. Hver Panathenæerfest bragte man Pallas Athene en prægtig Peplos (Kappe). — V. 828. Klisthenes, en bekjendt Kjærlinge-præst. — V. 830. Hanen.

Stil Vagter ud! og dæk forsigtig Ilden til!
Med Klokken gjør din Runde! tag saa der en Luur!
Herolder send omkring, en op til Guderne,
en anden ned til Mennesker deroppefra,
og derfra hen til mig!

Godthaab.

Naa, du vil blive her —
saa gaa du Pokker i Vold!

Raadkjær.

Gaa du, som jeg har sagt!
thi uden dig kan Intet skee af dette Værk.
Og jeg vil offre til de nye Guder, og
vil kalde Præsten, som skal føre Toget an.

(Godthaab gaaer)

Hør, Dreng, bring Offerkurv og Vievand herhid!

(Raadkjær og Hærpop gaae.)

Chor.

Jeg i Alting enig er,
dette Forslag priser jeg,
at en Lovsang, høi og hellig,
bringes fromt til Guderne,
og at vi endydermere
offre dem et Lam til Tak.
Høit, høit klinge vort pythiske Raab!

V. 839. En Mand gik omkring med en Klokke for at see, om ingen af Vagten sov. — V. 854. Pythisk Raab ɔ: Pæan, Sang til Apollons Ære.

og Chæris ledsage vort Qvad!

(En Ravn blæser paa Fløite.)

Raadkjær (med en Præst).

Ti dog med denne Blæsen! — Zeus! hvad er dog det?
Nu har jeg i mit Liv dog seet saameget Sært,
men aldrig har jeg seet en Ravn med Mundkurv paa!
Naa Præst, bring Offer til de nye Guder nu!

Præst.

Det vil jeg. Skaf mig Offerkurven strax herhid!

(Stiller sig ved Alteret.)

Beder til Hestia, af Fugleslægt,
og til Glenten, Arnens Beskytter,
og til Olympiske Fugle alle
baade Hanner og Hunner!

Raadkjær.

O Sunionshøg, hil dig, Havfugls-Drot!

Præst.

Bed til Pythiske og Deliske Svane!
til Vagtelmoder Leto!
til Skovfinke Artemis!

Raadkjær.

Naa? ikke Skovboerske, men Skovfinke Artemis?

V. 855. Chæris, en slet og paatrængende Fløitespiller. — V. 858. Fløitespillerne brugte etslags Mundbind for at dæmpe Lyden. — V. 861. Hestia, Romernes Vesta. — V. 865. Paa Forbjerget Sunion dyrkedes Poseidon. — V. 866. Svanen var helliget Apollon, som var født paa Delos og havde Orakel i Pytho. — V. 867. Leto fødte Artemis paa Delos eller Ortygia (Vagteløen).

Præst.

Bed til Kramsfugl Sabazios,
og Strudsinden, den store
Guders og Menneskers Moder!

Raadkjær.

O, Strudsfrue, Kybele, Kleokritos' Moder!
giv du Luftkastellenborgerne Sundhed og Lykke,
dem og Chierne!

Godthaab.

Ha, ha! de Chier bider allesteds sig fast!

Præst.

Bed til Heroerne, og Fuglene, og Heroers Børn,
til Pelekinen og Pelekanen,
til Vandhønen og Natuglen,
til Urhanen og Paafuglen,
til Rørdrummen og Hetteternen,
til Oxehakkeren og Heiren,
til Lappedykkeren og Sorttoppen,
og til Dompappen —

Raadkjær.

Saa ti for Pokker med den Galen! — ha hvor dumt! —
til hvilket Offermaaltid kalder du, forrykt,
hver Ørn og Glente hid, og seer ei, at een Høg

V. 870. Sabazios, Dionysos hos Frygerne. — V. 873. Kleokritos, en slet Skuespiller med Struds- eller Klumpfod. — V. 875. Athenæerne indsluttede deres troe Forbundsfæller Chierne i deres offentlige Bønner.

alene kunde rane Alting bort med sig?
Saa væk herfra med dig og alt dit Offerstads!
Alene vil jeg bringe dette Offer selv.

(Præsten gaaer.)

Saa maa jeg nu atter da
ved Vievandsfadet her
stemme op et andet Qvad,
helligt og fromt, og indbyde de Salige,
jeg mener da Een kun,
ifald her er Suul nok.
Thi Alt hvad her er stablet op til Offer, er
kun Hud og Been.
Saa lad os offre, bede til hver Fugle-Gud!

En Poet*) (kommer.)

Luftkastellenborg, det lyksalige,
lovsyng, o Muse,
i jublende Qvad!

Raadkjær.

Hvad er dog dette for et Dyr? — Hvem er du, tael!

Poet.

Jeg synger den lifligste Sang, som Honning saa sød,
jeg Musernes Tjener,
rorig og rask, som Homer siger.

V. 898. Guderne fik af Offret kun Benene; Kjødet fortæredes af de Offrende. — *) Denne Poet viser sig som Leilighedsdigter og Snyltegjest, hvoraf der var en Mængde i Athen, og sammensyer sine Vers af alle bekjendte Lyrikere.

Raadkjær.

Hvad! du er Slave? og du bærer lange Haar?

Poet.

Nei! Alle vi, som ere Mestersangere,
vi kaldes Musers Tjenere,
rørige og raske, som Homer siger.

Raadkjær.

Naturligt altsaa, at din Kittel er forslidt.
Men for en Ufærd, hvorfor kom du her, Poet?

Poet.

Jeg Digte til jert Luftkastellenborg har gjort
og mange skjønne Qvad af dithyrambisk Art,
og Jomfruchor, samt i Simonides' Maneer.

Raadkjær.

Hvor lang Tid er det siden du har digtet det?

Poet.

For længe siden har jeg lovpriist Eders By.

Raadkjær.

See see! og jeg har nylig holdt dens Navnefest,
og nylig har jeg givet den, som Barn, sit Navn.

Poet.

Ja hurtig gaaer Sagn til Musers Hjem,
hurtig som Hestenes Lynfart.

V. 915. Simonides, den bekjendte Lyriker fra Keos.

Men du, Fader, Ætnas Stifter,
opkaldt efter de Hellige!
giv mig, hvadhelst
du efter dit eget Tykke
gunstig vil gjøre fra Dit til Mit!

Raadkjær.

Den usle Karl vil stedse kunne plage os,
naar ei vi slippe fra ham ved at gi'e ham lidt.
(til en Fugl) Hør du, du har jo baade Pels og Trøie der:
træk Pelsen af og giv den lærde Herr Poet!
(til Poeten) Tag Pelsen du! du fryser nok, saavidt jeg seer.

Poet.

Ei uvillig tager Musen
venlig imod din Gave.
Saa hør da nu med Agt
et Pindarsk Digt!

Raadkjær.

Den slemme Knegt han hænger som en Burre ved.

Poet.

Blandt Skythiske Hyrder
flakker Straton omkring,

V. 922. Den her efterlignede Pindarske Sang er ligesom stilet til Hieron (af ἱερός, hellig), som havde anlagt Byen Ætna paa Sicilien. — V. 937. Straton havde af Hieron, for hvem han som Vognstyrer havde seiret, faaet et Spænd Muuldyr. Da han nu ogsaa onskede sig en Vogn, men ingen fik, sang Pindar som ovenanført. De Skythiske Nomader førte nemlig deres Huse (Telte) paa Vogne, og hvo som ikke eiede en saadan, var ringeagtet.

og eier ei vævet Pjalt paa sin Krop:
Og hvad er en Pels, naar man ikke har Trøie?
Forstaa mig vel!

Raadkjær.

Forstaaer — du vilde gjerne hae' en Trøie med.
(til Fuglen) Træk af! Poetens Helbred maa man sørge for.
Naa tag nu det, og gaa saa strax din Vei!

Poet.

Jeg gaaer!
og naar jeg kommer til jer Stad, saa synger jeg:
Lovpriis, o du Guldthronende,
den gysende, frysende!
Til sneedækte, frugtbugnende Marker
kom jeg, hurra, hurra! (gaaer).

Raadkjær.

Ah du, du slap jo dog ret godt fra Markerne
de frysende, tæthyllet i den Pels du fik!
Men det jeg havde saamænd aldrig ventet, at
den Knegt saa hastig skulde snuse op vor By!
(til en Slave).
Gaa rundt nu atter og tag Vievandet med!
Nu hellig Taushed!

En Spaamand*) (kommer).

Holdt! Indvi ei denne Buk!

V. 947. frysende (By). — *) Saadanne hellige Mænd, listige, frække, paatrængende, hvor der var Noget at fortjene, naar de misbrugte Almuens Overtro, vrimler der af i Athen.

Raadkjær.

Og hvem er du?

Spaamand.

Jeg er Profet.

Raadkjær.

Ih gid du skee —

Spaamand.

Forblindede! foragt dog ei hvad Guders er!
Et Spaadomsqvad af Bakis (peger paa en Bog han har i Haanden)
tyder klarlig hen
paa Luftkastellenborg.

Raadkjær.

Hvorfor har du da ei
forkyndt mig dette Sandsagnsord, før jeg endnu
grundlagde denne By?

Spaamand.

En Gud forbød mig det.

Raadkjær.

Men nu er Intet jo i Veien for dit Ord.

Spaamand (læser i Bogen).

„Men naar Ulve med sortegraae Krager engang har sig fæstet
„Bo paa selvsamme Sted imellem Korinthos og Sikyon" —

Raadkjær.

Hvad kommer mig Korinthiernes By vel ved?

V. 964. Imellem Korinthos og Sikyon laae Byen Orneæ (Fuglebo).

Spaamand.

Jo, Bakis tyder gaadefuldt paa Luften hen.
(læser)
„Offrer saa først til almoderlig Jord en hviduldet Væder!
„Den dog, som først træder frem og fortolker min varslende Gaade,
„ham bør gives en stadselig Kjortel og splinternye Støvler".

Raadkjær.

Staaer ogsaa Støvler der?

Spaamand.

Tag Bogen selv og see!
„og ham bør rækkes et Bæger, og Haanden med Kjødmad ham fyldes".

Raadkjær.

Staaer ogsaa der om Kjødmad?

Spaamand.

Der! tag Bogen selv!
„Naar da, herlige Yngling, du gjør, som jeg dig befaler,
„da vil du stige som Ørnen i Sky. Men hvis Intet du giver,
„vil ei en Ørn, ei en Spurv engang eller Finke du blive."

Raadkjær.

Og Alt det staaer da ogsaa der?

Spaamand.

Tag Bogen selv!

Raadkjær.

Alt dette stemmer ikke med det Varselsord,
som i Apollons Tempel jeg har tegnet op:
(læser paa en Pidsk, han har i Haanden)
„Hvis der et Menneske kommer, ubuden, næsviis, og løgnfuld,
„og forstyrrer et Offer, og fuldtop af Kjødmad forlanger,
„saa bør Skindet ham garves imellem begge hans Lender".

Spaamand.

Jeg synes, det er noget Snak.

Raadkjær.

Tag Bogen selv!
„Skaan ham kun ei, om endog han svæver en Ørn mellem Skyer,
„ja om end Lampon det er, eller og Diopeithes den store."

Spaamand.

Og dette staaer da ogsaa der?

Raadkjær.

Tag Bogen selv!
Og nu afsted! gaa du til Galgen! (prygler ham.)

Spaamand.

Ah! au, au!

Raadkjær.

Og pak dig hen et andet Sted og spaa saa der!
(prygler ham ud.)

V. 979. Lampon og Diopeithes, to foragtelige Spaamænd.

Mathematikeren **Meton** (kommer, gravitetisk).
Jeg kommen er til Eder —

Raadskjær.

Nok en Ulykkesfugl!
Naa hvad vil du? og hvad har du i Sinde vel?
hvad har du for? — og hvorfor paa Kothurnen du?

Meton.

Jo, jeg vil geometrisk maale Luften op
hos Jer, og sætte den i Hartkorn.

Raadskjær.

Naa? ja saa?
Hvad er da du for En?

Meton.

Hvem? jeg? Jeg Meton er,
Hvem Hellas og Kolonos kjender.

Raadskjær.

Siig mig da,
hvortil er dette her? (peger paa de Landmaalerredskaber, Meton fører med sig.)

Meton.

At maale Luften med;
thi seer du, Luften er i Skabning ganske liig
en Bagerovn, og naar jeg nu vil lægge an
derovenpaa min Maalestang, og stille saa
derpaa det krumme Passerbeen — forstaaer du?

V. 989. Hellas og Kolonos ligesom „Danmark og Valby“.

Raadkjær.

Nei!

Meton.

Jeg lægger an min Lineal og maaler ud,
at Kredsen blier en Fiirkant, og at Torvet blier
i Midten, og at lige Gader løbe hen
dertil, som til et Middelpunkt, saaledes som
fra Solen, skjøndt selv rund, udstrømmer overalt
dog lige Straaler —

Raadkjær.

Ja en Thales er den Mand! —
Meton!

Meton.

Hvad vil du?

Raadkjær.

Veed du, at jeg er din Ven:
Hvis derfor du vil lyde mig, saa gaa din Vei!

Meton.

Hvad er paafærde?

Raadkjær.

Her det som i Sparta gaaer:
Hver Fremmed jages bort; nys drev vi nogle væk;
her vanker jævnlig Prygl, —

Meton.

Er Oprør blandt Jer her?

Raadkjær.

Vist ikke nei!

Meton.

Hvad er det da?

Raadkjær.

Det er, at vi
er enige om, vi prygler alle Narre bort.

Meton.

Saa lister jeg mig.

Raadkjær.

Ja, men knap alligevel
undgaaer du dine Prygl — de regner over dig!

(prygler ham.)

Meton.

O, vee mig Stakkel!

Raadkjær.

Sa'e jeg dig det ikke strax?
Tag af dig selv nu rigtig Maal — og pak dig saa!

(Meton gaaer.)

En Landfoged (kommer, brystende sig med to Stemmekrukker, Tegn paa hans Dommerværdighed.)

Hvor boer vor Consul?

Raadkjær.

Hvad er det for en Sardanapal?

Landfoged.

Til Landfoged er jeg bleven valgt, og kommer nu
herhid til Luftkastellenborg.

Raadkjær.

Til Landfoged du?
Hvem har dig sendt?

Landfoged.

Aa denne Smule Bestalling her
fra Teleas.

Raadkjær.

Hør, vil du tage mod din Løn,
og uden mere Brøvl gaae bort?

Landfoged.

Ja! — Jeg burde jo
vist ogsaa hjem som Medlem af det store Raad:
Jeg har alt virket Meget der for Persiens Hof.

Raadkjær.

Nu vel, saa tag din Løn og gaa — der har du den!
(prygler ham.)

Landfoged.

Naa hvad er det?

Raadkjær.

En Hilsen fra dit Perserhof.

Landfoged.

Vær Vidner I, at jeg, en Landfoged, har faaet Prygl!

Raadkjær.

Pak dig afsted! tag dine Stemmekrukker med!
(Landfogden løber.)
Er det ei dumt! de sende Fogder her til os,
før vi endnu har Offer bragt til Guderne!

En Lovhandler

(bepakket med Papirer, kommer læsende i en Bog.)
„Men naar en Luftkastellenborger fornærmer en Athener —“

Raadkjær.

Hvad Djævlen er nu det dog for en Bog han har?

V. 1021. Fra Teleas, d. e. udvirket af Folketaleren Teleas.

Lovhandler.

Lovhandler er jeg, og jeg kommer her til Jer,
for nye Love Jer at sælge.

Raadkjær.

Hvordan det?

Lovhandler (læser.)

„Luftkastellenborgerne skulle have samme Maal og Vægt
og Love, som Hylestederne."

Raadkjær.

Og du den samme Vægt som Pryglestederne.

(prygler ham.)

Lovhandler.

Hvad gaaer der af dig?

Raadkjær.

Væk med dine Lovforslag!
Jeg ellers snart skal give andre Forslag dig.

(jager ham bort.)

Landfogden (kommer igjen.)

Jeg indstævner herved Raadkjær, til Undgjeldelse for
Injurier, at møde i Retten førstkommende Munychions
Maaned.

Raadkjær.

Nei virkelig? ei, ei! saa du er her endnu?

V. 1041. Munychion, April.

Lovhandler (kommer igjen, læser.)
„Hvis Nogen udjager Ovrighedspersoner, og ikke mod-
„tager dem efter Lovens Bydende —"

Raadkjær.
Saa skal du skee allandsjens — er du ogsaa her?
(Lovhandleren løber.)

Landfogden.
Nei du skal skee allandsjens — titusind Drachmers Mulkt —

Raadkjær.
Og jeg skal knuse dine Krukker — alt dit Kram!

Landfogden.
Ah du — bekakker Politiplakaterne —

Raadkjær.
Hei holla, hold paa ham! — hei hør dog, bliv dog lidt!
(Landfogden løber.)
Nu, lad os skynde os og strax gaae indenfor,
og offre festlig der til Guderne vor Buk!
(De gaae.)

Chor.
Nu til mig, som skuer Alt,
som styrer Alt, hvert et Folk
offre skal med ydmyg Bøn!
Landet heelt jeg overskuer,
vogter Frugten i sin Blomst,
dræbende den Utøis Vrimmel,
alleslags, som rundt fortærer

Alting hvad paa Jord og Marker spirer frem af Bægrets Svøb,
og paa Træerne al Frugten, gnavende med graadigt Gab.
Ja jeg dræber Alt, hvad der skader
med ædende Bid de duftende Hauger.
Alt ødelæggende Kryb
skal under min Vinges Slag
knuses og døe!

Chorfører (til Tilskuerne.)

Just i denne Tid forkyndes overalt et saadant Bud:
„Hvo af Jer som slaaer ihjel Diagoras fra Melos' Ø,
„faaer til Løn en heel Talent; og hvo som af Tyrannerne,
„selv de døde, dræber een, han faaer til Løn en heel Talent."
Saadan vil nu ogsaa vi kundgjøre Alle Følgende:
„Hvo af Jer som slaaer ihjel hin Finkeridder Filokrates,
„han faaer een Talent, og fire, bringer han ham levende:
„thi han binder Spurve sammen, sælger syv for en Obol,
„og han puster Lærker op, mishandler dem og sælger dem,
„og paa Finkerne han stikker Vingens Spids i Næbet ind,
„og han fanger ogsaa Duer, og han spærrer dem i Buur,
„og dem tvinger til at lokke andre Duer i sit Garn."
Dette vil vi lydt kundgjøre; og hvis Nogen af Jer har
Fjerkræ i sin Gaard indsluttet, raade vi at gi'e det fri.
Hvis I ei vil lyde, skal I gribes af vor Fugleflok,
og hver En til Straf fastbindes, for at være Lokkefugl.

V. 1067. Diagoras, Gudsfornægter. — V. 1069. De døde d. e. de dødsdømte.

Chor.

Lykkelige, vingelette
Fugleskare, som i Vinter
ei os hyller ind i Pels!
og om Somren ikke brænde
Solens Flammepile os.
Hist jeg boer paa blommet Eng,
her i Bladenes køle Skjød,
mens Cicaden høibegeistret frydefuld i Solens Glands
under Middagshedens Straaler stemmer i sin Qviddresang.
Om Vintren jeg kurer i Klippekløfter
og spøger med Bjergenes Nymfer.
Men naar saa Vaaren kommer igjen,
plukke vi skære Jomfrumyrter
i Chariters Blomsterlund!

Chorfører

(til Censorerne over de til Concurs indleverede Komedier.)

Nu til Dommerne jeg vender et Par Ord om Seirens Priis:
Store Skatte vi Jer give, naar I Prisen giver os.
Bedre Gaver skal I faae, end dem, som Paris fik engang!
Først skal nemlig det, hvorefter hver en Dommer higer meest,
Ugler fra Laureions Sølvværk, ingensinde mangle Jer;
de skal boe hos Jer som hjemme, og i Eders Pengepung
skal de yngle, og i Mængde stedse ruge Smaamynt ud.
Og desuden skal I Alle som i Gudetempler boe,

V. 1100. Præget paa Sølvmynter i Athen var en Ugle.

thi paa hvert af Eders Huse skal vi bygge Ørnegavl,
Faaer I saa en lille Post, og ønsker der at rapse lidt,
vil vi give Jer tilhaande ret en vever lille Høg.
Hvis I er etsteds til Gjest, vi Fuglemaver sende Jer.
Men ifald I fælder os, saa gjør Jer hver en Kobberskjerm,
ligesom Billedstøtter have, thi hvis Nogen ei har Skjerm,
og har just en kridhvid Kappe, da skal han betale os
strax paastand, thi hver en Fugl, som flyver, skal bekakke ham.

Raadkjær (kommer.)

Vor Offring er, o Fugle, heldigen fuldbragt.
Men fra vor By der kommer intet Budskab hid,
af hvem man kunde høre, hvordan Alt staaer til.
Dog see, der kommer En jo hæseblæsende.

Et Bud (kommer.)

Hvor, hvor, hvor er han? hvor, hvor er han? hvor, hvor er —
hvor er dog Raadkjær, Høvdingen?

Raadkjær.

See her han er!

Bud.

Din Muur er bygget færdig.

Raadkjær.

Naa det glæder mig!

Bud.

Et saare prægtigt, høist beundringsværdigt Værk!

V. 1104. Templernes trekantede Fronton eller Gavl kaldte Grækerne Ørn, fordi den lignede en Ørn med udbredte Vinger. — V. 1109. Over Billedstøtterne vare Regnskjerme anbragte.

Ja ovenpaa der kunde godt Proxenides,
fra Pralebølle, og Theagenes tilvogns
forbi hinanden komme efter Breden, om
hver Hest endog var stor som den trojanske Hest.

Raadkjær.

Nei vil man see!

Bud.

Og Høiden er, jeg selv har maalt,
ethundred Favne.

Raadkjær.

O Poseidon! naa hvor høi!
Hvem har da bygget denne Muur saa kæmpestor?

Bud.

Kun Fugle har den bygget. Fra Ægypten var
der ei Haandlanger, Murer eller Tømmermand.
De gjorde Alting selv, — ja jeg forbausedes.
Fra Libyen kom hid vel Tredivetusinder
af Traner, som af Stene havde Maven fuld;
og dem tilhugged Krexerne med deres Næb.
Titusind Storke bragte Tegl til Muren hen.
Og Vandet bragtes nedenfra i Luften op
af Vandhøns og af andre Dykkerfugles Flok.

Raadkjær.

Og hvo har bragt dem Leer?

V. 1120—1121. Proxenides og Theagenes, to Vindmagere. — V. 1127. Ægypterne gjeldte for Grækerne, formedelst deres Kæmpebygninger, som Lastdragere.

Bud.

Det bragte Heirerne
i Truge.

Raadkjær.

Hvordan fik de Leret op i dem?

Bud.

Ja det var overmaade vittig fundet paa:
Jo Gæssene de grov med deres Fødder, som
med Spader, Leer, og læssed det paa Trugene.

Raadkjær.

Hvad er der dog, som Foden ikke gjøre kan!

Bud.

Ja ogsaa Ænders Flokke, rundtopkiltede,
bar Teglsteen til. Og Svalerne, med Muurskee bag
paa Ryggen fæstet, retsom Svende, fløi didhen
i Luften op, og bar i Næbet Hver sit Leer.

Raadkjær.

Saa behøved vi jo ei at leie Arbeidsfolk?
Nu siig mig ogsaa: Hvem har hugget Tømret til
ved Murens Bygning?

Bud.

Fugle vare Tømmermænd,
de dygtige Vedhuggere, som med deres Næb
tilhugged Byens Porte, saa der var en Larm
af deres Oxehug, som paa et Skibsværft. — Ja,

V. 1141. Det græske Ordsprog lyder: „Hvad er der dog, som Haanden ikke gjøre kan."

see nu er Alt forsynet vel med Porte der,
og stærkt tillukket, og bevogtet overalt;
og Runden gaaer, og Klokken klinger; allesteds
er Vagter stilled' ud, og Bauneblus rundtom
paa Taarnene. — Men hillemænd jeg maa jo ind
og vaske mig! Besørg saa du nu Resten selv!
(gaaer.)

Chorfører

(til Raadkjær, som staaer i dybe Tanker.)

Naa, Ven, hvad er der? Er du saa forbauset ved,
at Muren er i saadan Fart alt bygget op?

Raadkjær.

Ja vist, ja vist! det er jeg, og med Rette vel,
thi Alting forekommer mig som lutter Løgn.
Men see, der styrter jo en Vagt herhid mod os —
han vil fortælle Nyt, og seer forvirret ud.

Et Bud (kommer.)

O vee, o vee, o vee!

Raadkjær.

Hvad er paafærde?

Bud.

Det er frygtelige Ting!
Nu nylig er en Gud af dem, som er hos Zeus,
igjennem Porten fløiet ind i vores Luft,
heel ubemærkt af Allikerne, som Dagvagt var.

Raadkjær.

Ha, hvilken nederdrægtig Streg af slig en Gud —
hvad er det for en Gud?

Bud.

Jeg veed ei. Kun jeg veed,
den havde Vinger.

Raadkjær.

Lad os sende ud imod
den vore Grændserytterе!

Bud.

Vi har alt sendt
en tredivetusind Falke Skyttefolk til Hest.
Hver En gaaer med, som har paa Skaftet krumme Kløer:
Steenørn, og Glente, Guldgrib, Nathøg, Slangefalk.
Af deres tunge Vingebask og susende Sving
dybt rystes Luften, da de søge Gudens Spor:
og Guden er ei langt herfra, men heromkring
etsteds.

Raadkjær.

Saa maae vi gribe Slynger da og Piil
og Bue! — Nu, Drabanter, kommer alle hid!
Stik, skyd og slaa! — Giv ogsaa mig en Slynge hid!

Chor.

Krig der begynder nu,
Krig, ubeskrivelig,
mellem Guder og mig!
Hver og En vogte den
skydække Luft,
frembragt af Erebos,
at ei nogen Gud
ubemærkt slipper frem!

Chorfører.

Speid Enhver rundtomkring!
Thi nær jeg hører allerede Lyden af
en lufthensvævende Guddoms stærke Vingeslag.

(Iris kommer.)

Raadkjær.

Hør du! hvor flyver du vel hen? — Vær stille nu!
Slaa dig til Ro! Bliv her paa Stedet, stands din Flugt!
Hvem er du, og hvorfra, du burde sige mig!

Iris.

Fra Guderne jeg kommer, de Olympiske.

Raadkjær.

Hvad hedder du da vel? (peger paa hendes Hat, Slør og Vinger)
Mon Solhat eller Skib?

Iris.

Den rappe Iris.

Raadkjær.

Salamis- eller Paralos-Jagt?

Iris.

Hvad skal den Snak dog sige?

Raadkjær.

Vil en Steenørn ei
sig lette flux og gribe hende?

Iris.

Gribe mig?

V. 1198. Paralos og Salamis, to Hurtigseilere.

hvad for en Ufærd —?

Raadkjær.

Snart du raaber ak og vee!

Iris.

Hvor taabelig du taler!

Raadkjær.

Gjennem hvilken Port
kom ind i Byen du, du gudsforgaaene Qvind?

Iris.

Ved Zeus jeg veed ei, gjennem hvilken Port jeg kom.

Raadkjær (til Choret.)

Naa, hører du, hvordan hun holder os for Nar?
(til Iris.) Har du ei meldet dig hos Allikevagten? hvad?
Har du ei Pas fra Storkene?

Iris.

Pas? primer du?

Raadkjær.

Ei faaet Pas?

Iris.

Er du ret klog?

Raadkjær.

Og heller ei
har Fogden egenhændig paatrykt dig sit Tegn?

Iris.

Nei! Ingen har paatrykt mig noget, Dumrian!

Raadkjær.

Og saadan flyver altsaa uden videre du
igjennem denne fremmede By og fremmede Luft?

Iris.

Hvad anden Vei skal Guderne da flyve vel?

Raadkjær.

Ved Zeus det veed jeg ikke, — kun ei denne Vei! —
Ja du, du har forsyndet dig! Og veed du vel,
at fremfor alle Irisser fortjente du
at bøde strax med Livet, skete dig din Ret!

Iris.

Jeg kan ei døe!

Raadkjær.

Du skulde døe alligevel!
Det vilde være, mener jeg, dog altfor haardt
for os, at, medens vi var Herrer over Alt,
I Guder leved frækt med Trods, og indsaae ei,
at I bør alle lyde os de Mægtigste! —
Dog siig mig, hvorhen gjelder nu din Luftseilads?

Iris.

Jeg flyver ned til Mennesken fra Fader hist,
med Bud, at de skal offre til Olympierne,
og slagte Faar og Qvæg, og fylde Veiene
med Offerdamp!

Raadkjær.

Hvordan? til hvilke Guder? Svar!

Iris.

Til hvilke? til os Guder, som i Himlen boe.

Raadkjær.

Er I da Guder?

Iris.

Er der andre Guder da?

Raadkjær.

Vi Fugle, vi er Menneskenes Guder nu:
til os bør offres, men, ved Zeus, ei meer til Zeus!

Iris.

O Daare, Daare! Væk dog ikke Guders Harm
den grumme! at ei Dike skal din hele Slægt
ved Zeus's Hakke styrte til Fordærv og Død,
og Flammedampen ei fortære skal dig selv,
din stolte Bolig ved Likymnisk Tordenpiil!

Raadkjær.

Giv Lyd engang! Hold op med denne Sqvalder, og
vær rolig! Troer du, jeg en Lyder, Fryger er,
hvem du ved slige Ord kan kyse som en Træl?
Veed du, at dersom Zeus mig ærgrer endnu meer,
da skal hans Gudeborg med samt Amfions Huus
jeg brænde af ved Ildens Bærer, Lynets Ørn.
Jeg sender til Olympos flux imod ham op
Porfyrioner, Fugle, klædt' i Parderskind,
meer end sexhundred vel i Tal; og alt engang
har een Porfyrion ham gjort det broget nok.

V. 1236. Likymnisk Tordenpiil d. e. Lyn af Euripides's Tragedie Likymnios, altsaa et Theaterlyn. — V. 1242. Vers af Æschylos's Tragedie, Niobe, hvis Mand var Amfion. — V. 1246. Porfyrion, en Gigant.

Og dersom du vil gjøre mig Fortred, saa skal
jeg gribe dig, du Terne, strax saaledes fat,
at Iris selv skal høilig undres over, at
jeg gamle Karl endnu kan holde mig saa strunk.

Iris.

Ha gid du qvæles i dit eget Ord, du Nar!

Raadkjær.

Vil du nu ikke pakke dig i lynende Fart!

Iris.

Min Fader vil nok stække snart dit Overmod.
(flyver bort.)

Raadkjær.

Ih Gudbevares! Naa saa flyver du nu bort,
for andensteds at stikke yngre Mænd i Brand?

Chor.

Nu har vi befalt
hver zeusfødt Gud,
at ikke meer
de gjennemfare vor By!
at ingen Dødelig
gjennem Luften fra Jord
opsende til Guders Hær
Brændoffers Røg!

Raadkjær.

Bandsat med den Herold, som blev til Menneskten
nedsendt — om han nu aldrig kommer meer igjen!

En Herold (kommer).

O Raadkjær, du lyksalige, du viseste,
du herligste, du viseste, du fineste,
du trefold salige! lyt til!

Raadkjær.

Hvad mener du?

Herold.

Med denne gyldne Krands, din Viisdoms Hædersløn,
bekrandse dig og ære dig al Verdens Folk!

Raadkjær.

Jeg tager den. Men hvorfor hædre de mig saa?

Herold.

O du, som bygged denne stolte Luftens Borg!
Du veed ei, hvor du æres høit af Jordens Børn,
hvormange Venner du har vundet for din By!
Thi før du bygged denne Muur og Stad, var hver
en Mand lakonergal, lod Haaret voxe langt,
og hungred, ynded Smuds, sokratiserede,
og gik med Stok. Nu tvertimod — nu er
de fuglegale, gjør med største Glæde Alt
hvad Fugleslægten gjør, og efteraber dem.
Nu flyve allesammen strax om Morgenen
fra Leiet, ligesom vi, til deres Yndlings-Ret;
og derpaa de fordybe sig i Bladene,

V. 1276. lakonergal. Efterabelse af Lakonske eller Spartanske Sæder og Dragt var bleven Mode i Athen. — V. 1282. Yndlings-Ret, fercula et judicia (Mad og Proces). — V. 1283. Bladene. Folkebeslutningerne bleve indført i Bøger; tillige maae her forstaaes Træblade.

og nyde ret med Glæde alskens Brovlesnak.
Ja Hvermand er saa øiensynlig fuglegal,
at mangen En endog af Fugle Tilnavn har.
En bovlam Kræmmer for Exempel kaldes nu
Braltanden; og Menippos Navn af Svale fik.
Opuntios med det ene Øie hedder Ravn,
Filokles Lærke, og Theagenes Rævegaas,
Lykurgos Ibis, Flagermusen Chærefon;
Syrakosios hedder Skaden, Vagtlen Meidias
er kaldet, thi han ligner just en Vagtel, som
i Kamp har faaet Hovedet plusket ret tilgavns.
Begeistrede for Fugleslægten synge de
bestandig Qvad, hvori fortælles om en And,
hvad eller om en Due, Svale, lille Gaas,
og i det mindste dog om Vinger og om Fjer.
Saaledes gaaer det hist paa Jord. — Kun Eet endnu:
Snart vil der komme meer end Tyvetusind hid,
for Fjer at faae, og lære Fuglenoder ret.
Skaf altsaa Vinger flux til disse Fremmede!

Raadkjær.

Saa maae vi da ei længer spilde Tid og Flid!
Gaa du nu strax paa Øieblikket hen og pak
mig alle Kurve, alle Sække fulde af Fjer,

V. 1289. Opuntios stjal af Statskassen. — V. 1291. Lykurgos, en Taler, bestandig spottet formedelst hans Ægyptiske Forholde. — V. 1292. Syrakosios, snakkesyg Demagog. — V. 1294. Spillet bestod deri: Man vædder, om en dertil dresseret Vagtel bliver staaende, naar den faaer et Knips, eller den løber bort. I første Tilfælde vinder Eieren, i sidste Modparten.

og lad saa Manes bringe dem herud til mig!
Jeg selv vil tage mod Enhver, som kommer hid.

(Herolden gaaer.)

Chor.

Snart vil Mennesken falde vor By
Heltenes By!

Raadkjær.

Gid Lykken staae venlig os bi!

Chor.

Alle hige med Lyst til min Stad.

Raadkjær (til Fjerdrageren).

Nu skynd dig! hurtig dog!

Chor.

Og intet den mangler af
Alt, hvad kan fryde hver en Beboer.
Her er Viisdom og Elskov og hulde Chariter,
og den milde livsalige Fred
med sit venlige Blik!

Raadkjær (til Manes).

Hvor er du langsom til din Dont!
Naa kan du ikke rappe dig!

Chorfører.

Nu flux bring en Kurv dog med Fjere herhid!
Og du, væk ham op,
giv ham Prygl ligesom jeg!
han er jo dog ret som et Asen saa doven.

Raadkjær.

Ja Manes er et Dovendyr.

Chorfører.

Læg du i Orden nu
først disse Fjer,
Sangfugles, Spaafugles, Havfugles Fjer
hver i sit Bundt, at med skjelnende Blik
du Enhver kan befjedre!

Raadkjær (til Manes).

Nei, Uglen tage mig, naar jeg længer skaaner dig,
da nu jeg seer, du er en træg og doven Knegt.

En vanartig Søn (kommer).

Ha gid jeg var en høitflyvende Ørn,
hvor skulde flux jeg svinge mig hen
over Havets blaalige Slette!

Raadkjær.

Det lader, som vort Bud dog ei et Løgnbud er:
Der er jo En, som synger høit til Ørnens Priis.

Sønnen.

Ja vist!
Ja intet er saa deiligt dog som Fugleflugt!
Jeg elsker hver en Skik og Brug hos Fuglene!
ja jeg er fuglegal, jeg flyver, og jeg vil
hos Eder boe, og gjerne følge hver en Skik.

Raadkjær.

Men hvilke Skikke? Vi har mange Skikke her.

Sønnen.

Dem alle, især deleshed den skjønne Skik,
at Fugl tør hakke paa sin Fader, til han døer.

Raadkjær.

Ja vist! ja det er just mandhaftigt, synes vi,
naar Ungen kan sin Fader banke dygtig af.

Sønnen.

Ja derfor er jeg flyttet just herop til Jer,
for Fader at faae af Veien, og saa arve ham.

Raadkjær.

Ja men vi Fugle har et andet Bud, som alt
fra gammel Tid paa Storkelovens Tavler staaer:
„Naar Fader Stork har opfødt sine Unger, og
„dem alle lært at bruge deres Vinger ret,
„saa bør det dem igjen at føde Faderen“

Sønnen.

Det var en rar Fornøielse at komme her,
naar jeg endogsaa skulde føre Fader — jo pyt!

Raadkjær.

Vist ikke! Da du kommen er med venligt Sind,
saa vil jeg dig befjedre som Fugl Faderløs.
Jeg vil ei raade daarligt dig, min unge Ven,
men hvad jeg i min Barndom selv har lært: „Du skal

V. 1357. Fugl Faderløs, saa at du ikke behøver at underholde nogen Fader.

ei slaae din Fader!" — Naa saa kom da hid og tag
nu denne Vinge her, og denne Spore her!
og denne Hjelmbusk tænk dig den som Hanekam!
gaa saa i Krig, gjør Vagt, tjen Brødet som Soldat,
men lad din Fader leve! — Du har Lyst til Kamp,
nu vel, saa flyv til Thrake hen, og kæmp saa der!

Sønnen.

Ved Dionysos! ja du taler saare vel!
Jeg lyder dig!

Raadkjær.

Saa vil du handle klogt, ved Zeus!
(Den Vanartige gaaer.)

Kinesias (kommer syngende).

Op jeg mig svinger høit til Olymp paa mine Vinger de lette,
jeg flyver og farer fra Sang til Sang paa Poetens krydsende Vei!

Raadkjær.

Til saadan Fart der skal jo hele Læs af Fjer.

Kinesias (syngende).

Frygtløs paa Legem og Sjel jeg skyder en ny Vei.

Raadkjær.

Velkommen vær, min lindelange Kinesias!

V. 1365. I Thrakien laa en attisk Feltherre for at beleire Byen Amfipolis. Athenæerne havde nemlig, formedelst Pragttoget til Sicilien, forglemt det dem vigtigere Thrakien, hvor de havde de største Eiendomme. — Kinesias, Sykofant og bombastisk Poet.

Hvad vil du her paa dine visne Skeitebeen?

Kinesias.

En lille Fugl jeg vorde vil,
en sødtfløitende Nattergal!

Raadkjær.

Hold op med den Trallallen! siig mig, hvad du vil!

Kinesias.

Af dig bevinget vil jeg, høit mig svingende,
fra Skyen hente nye Melodier mig
i Luft henhvirvlede, sneestormhenfygende.

Raadkjær.

Kan Nogen hente Melodier fra en Sky?

Kinesias.

Ja deraf vælder hele Skaldrekunsten ud,
thi vore Dithyramber vinde deres Glands
fra Luften, Taagen, fra det dunkle Dæmringsskjær,
fra Vingekastet. Hør, og du skal mærke det!

Raadkjær.

Jeg vil ei høre.

Kinesias.

Ved Herakles jo du skal.
Jeg skal nu gjennemgaae dig hele Luftens Kreds,

(synger.)

Billeder af de vingede,
luftgjennemfarende
halsudstrækkende Fugle.

Raadkjær.

Stop, stop!

Kinesias.

Gid jeg i springende Løb over Havet
vandre med Vindenes Pust!

Raadkjær.

Oho! jeg skal nok standse dine Vindes Pust!

Kinesias.

Snart henflyvende Veien, som vender mod Syd,
snart fremstormende hist mod Nordvindens Egn,
skærende Luftens havnløse Fure —
(betragter sig selv, da Raadkjær har uglet ham ud som Fugl.)
Hvor yndigt, hvor forstandigt du har ordnet Alt!

Raadkjær (svinger Pidsken).

Saa mor dig da ved en Svingom med disse Fjer!

Kinesias.

Og sligt du byde tør Chordandsemesteren,
hvem alle Byens Cirkler stedse tvistes om.

Raadkjær.

Men vil du ikke blive her hos os, og med
vor Leotrofides, et Lem af Vipstjertslægt,
indøve Fuglechor?

Kinesias.

Nei, du gjør Nar af mig!

V. 1403. Leotrofides, en slet Dithyrambedigter, der indøvede Chor og Chordandse.

Men vær du sikker, jeg skal ikke helme før
befjedret jeg igjennem Luften svinger mig.
(bort.)

En Angiver (i en pjaltet Kappe kommer.)

Hvad er det dog for Fattigfugle med de spraglede Fjere der?
hvad? o du vingestrækkende, spraglede Svale!

Raadkjær (til Choret).

Det er jo dog en bandsat Plage med de Folk.
Der kommer atter En og qvidbrer jammerlig.

Angiver.

O du vingestrækkende, spraglede — nok engang!

Raadkjær.

En Kappe gjelder nok hans Qvidder, som jeg seer:
Men dertil vil behøves mange Svalers Fjer.

Angiver.

Hvem er det, som hos Jer befjedrer Fremmede?

Raadkjær.

Her seer du ham. Naa siig mig da, hvad ønsker du?

Angiver.

Kun Vinger, Vinger. Spørg saa ikke videre!

Raadkjær.

For strax at flyve lige til Pellene hen?

V. 1407–8. Reminiscenser fra Digtere. — V. 1417. I de i Pellene, en achæisk By, holdte Væddekampe var en Kappe Seierspriis.

Angiver.

Ah Snak, vist ikke! Jeg er Fiskal paa Øerne,
Angiver er jeg,

Raadkjær.

Gratulerer med sligt Hverv!

Angiver.

Procesmager; derfor jeg behøver Vinger, for
at fare om til Byerne og stævne Folk.

Raadkjær.

Saa stævner bedre du maaskee med Vinger paa?

Angiver.

O nei! Men for at undgaae Vold af Røvere,
saa vil jeg reise hjem igjen med Tranerne,
naar som Baglast først jeg har en Hob Processer slugt.

Raadkjær.

Saa den Forretning driver du? Forklar mig dog,
at du, saa ung, Angiver er mod Fremmede!

Angiver.

Hvad skal jeg gjøre? — grave, det forstaaer jeg ei.

Raadkjær.

Ah Snak! Der gives anden hæderlig Erhverv,
hvorved en Mand, som du, kan skaffe Brødet sig
paa ærlig Viis og ei ved lumsk Lovtrækkeri.

V. 1418. Øerne, hvilke, skjøndt fremmede, hørte under Athen.

Angiver.

Du Nar, giv mig ei Raad, men giv mig Vinger, du!

Raadkjær.

Ja mine Ord dig give Vinger.

Angiver.

Hvor kan du
ved Ord bevinge Nogen?

Raadkjær.

Jo ved Ordet just
bevinges Alle.

Angiver.

Alle?

Raadkjær.

Har du ikke hørt,
hvorledes Fædre tidt de unge Fyre, de
paa Badskerstuer træffe, tale saadan til:
„Mærkværdigt har Diitrefes min egen Dreng
ved Ord bevinget, saa nu han tumler Vogn og Hest."
En Anden siger, at hans Søn bevinget er
som Tragiker, og at hans Aand sig svinger høit.

Angiver.

Altsaa bevinges man ved Ord?

Raadkjær.

Naturligviis.
Ved Ordet hæves Sjelen høit i Veiret op,
og Mennesket sig løfter. Saadan vil og jeg
bevinge dig, og drage dig ved velmeent Raad
hen til en lovlig Levevei.

Angiver.

Men jeg ei vil.

Raadkjær.

Hvad vil du da?

Angiver.

Jeg vil min Slægt ei gjøre Skam:
Fra Bedstefader er Angiveri min Arv.
Saa giv mig hurtige og lette Vinger af
en Høg, en Falk, at jeg, naar jeg beluret har
de Fremmede, og hersteds klaget over dem,
kan atter flyve did igjen!

Raadkjær.

Ah jeg forstaaer:
for at den Fremmede kan blive dømt, endnu
før selv han kommer hid, ei sandt?

Angiver.

Jo, du forstaaer.

Raadkjær.

Naar han saa kommer herhen, gaaer du derhen, og
saa plyndrer du ham rigtig ud.

Angiver.

Fuldkommen ret:
Man maa jo ligne Sysselkonen.

Raadkjær.

Ih ja vist!

V. 1451. hersteds i Athen. — V. 1454. hid til Athen.

Jeg har jo netop til en Sysselkone her,
see kun, et deiligt korkyræisk Vingeslag!

Angiver.

Ak vee mig, det er jo en Pidsk!

Raadkjær.

Det Vinger er,
som lette skal din Fod til Sysselkonespring.

Angiver.

Au, au!

Raadkjær.

Naa lister du dig ikke snart afsted!
Vil du ei pakke dig, du nederdrægtige Skurk? (prygler ham.)
Det er den bittre Frugt af lumsk Lovtrækkeri!
(Angiveren gaaer.)
Lad nu os samle alle Fjerene og gaae! (de gaae.)

Chor.

Mange nye og underlige,
store og forfærdelige
Ting vi paa vor Flugt har seet.
Saadan er et sælsomt Træ
voxet op, men meget fjernt
fra Hjertebo, Kleonymos,
reent ubrugeligt til Alt,
og forresten vegt og langt.

V. 1459. Korkyra-Pidske, med dobbelt Snert, vare de bedste. — V. 1471. Hjertebo, en By. — Kleonymos, en Skryder, som før Krigen praler med fine Heltegjerninger, men i Krigen kaster sit Skjold og løber bort.

Kun i Vaarens Fred det stedse
skyder Blad, angiver Figen;
men i Krigens Vinter kaster
det, som Blade, hvert et Skjold.
Ogsaa gives der en Egn
nærved selve Mørkets Bo,
uden Lamper, uden Lys.
Derhen samles med Heroer
Mennesker i Gildelag,
men dog ei ved Aftenstid;
da er det just ikke længer
sikkert, der at møde dem.
Traf en Dødelig om Natten
paa Orestes, denne Heros,
blev af ham han plyndret ud og
gjennnemprygiet fra Top til Taa.

Prometheus*) (tætindhyllet, kommer).

Jeg arme! Gid dog Zeus mig ikke faaer at see!
Hvor er nu Raadkjær?

Raadkjær.

Ei! hvad er nu dette her?
Hvad er nu dette for et Mummeri?

V. 1475. angiver Figen. Oprindelsen til Navnet Sykofant (Figen-angiver) er fra den Tid, da Udførselen af Figen fra Attika var forbudet, hvilket gav Anledning til mange Angivelser. — V. 1478. Egn udenfor Athens Mure. — V. 1487. Orestes, en Slagsbroder. — V. 1489. Her sigtes uden Tvivl til nogle kun dengang velbekjendte Dagshistorier. — *) Prometheus, den gamle Menneskeven, som for de Velgjerninger, han havde beviist Menneskeslægten, blev af Zeus smedet til en Klippe, kommer nu som Overløber.

Prometheus.

Seer du
ei nogen Gud forfølge mig?

Raadkjær.

Vist ikke nei!
Men hvem er du?

Prometheus.

Hvad Tid er det paa Dagen nu?

Raadkjær.

Hvad Tid det er? Lidt over Middag vel. Men hvem
er du?

Prometheus.

Er det ved Solsæt, eller senere?

Raadkjær.

Du er mig ret en flau Person.

Prometheus.

Hvad gjør nu Zeus?
Opklarer eller dækker Himlen han med Slud?

Raadkjær.

Saa gid du skee allandsens —!

Prometheus.

See da, hvem jeg er!

Raadkjær.

O kjære Prometheus!

Prometheus.

Stille, stille! raab dog ei!

Raadkjær.

Hvorledes?

Prometheus.

Tys! ti stille! nævn dog ei mit Navn!
Jeg er fortabt, hvis Zeus mig seer blandt Eder her.
Nu skal jeg dig fortælle Alt herovenfra;
men tag saa denne Skjerm og hold den over mig,
at ikke Guderne skal faae mig her at see!

Raadkjær.

Ei, ei!
Det har du snildt og prometheisk fundet paa.
Saa træd da ind her under den, og tal saa frit!

Prometheus.

Saa hør da nu!

Raadkjær.

Jeg hører Alt; fortæl du kun!

Prometheus.

Det er forbi med Zeus!

Raadkjær.

Forbi? Naar skete det?

Prometheus.

Fra den Tid af, da I bebygged Luftens Rum.
Nu intet Menneske der er, som offrer meer
til Guderne, og ingen Damp fra fede Bov
har hvirvlet sig didop til os fra hin Tid af.
Vi faste, som i Thesmoforiernes Fest,
foruden Offre. Og Barbarerguderne,

i Hungersnød, og som Illyrier qvækkende,
høit true med, fra oven at bekrige Zeus,
hvis ei han skaffer Handelsveien aaben strax,
at skaaren Indmad nu igjen kan føres ind.

Raadkjær.

Men gives der da og Barbarerguder, som
staaer over Jer?

Prometheus.

Ja er det ei Barbarers Æt,
blandt hvem en Exekestides har Fædregud?

Raadkjær.

Hvad er da disse smaa Barbarerguders Navn?

Prometheus.

Hvad Navn? Triballer kaldes de.

Raadkjær.

Ah! Jeg forstaaer:
Fordi de stedse raabe paa: „Driv alle ud!“

Prometheus.

Ja rigtig! Eet endnu jeg siger dig for vist:
Gesandter, Underhandlere, vil komme hid
fra Zeus og fra Triballerne derovenfra.
Men hør, indlad i sligt Jer ei, naar ikke Zeus
vil atter give Scepteret til Fuglene,
og skjænke Basileia dig til Ægteviv.

V. 1517. De barbarske Illyrier boede Norden for eller ovenfor Attika, og deres Sprog kaldte Grækerne Qvæk. — V. 1523. Kun for frifødte Børn var Apollon Fædregud

Raadkjær.

Hvem er den Basileia?

Prometheus.

O! en deilig Mo,
som i sin Haand har Zeus's Torden og hans Lyn,
og alle Ting forresten: kløgtig Politik,
Retfærdighed, forstandig Tugt, Skibsbyggeri,
Angiveri, Finantserne, og Dommerløn.

Raadkjær.

Og dette ligger Alt i hendes Haand?

Prometheus.

Ja vist!
Naar du af Zeus har faaet hende, har du Alt.
For dette at forkynde dig, jeg kom herhid;
thi jeg har stedse været Ven af Mennesken.

Raadkjær.

Kun du blandt Guder gi'er os Glød at stege ved.

Prometheus.

Jeg hader alle Guderne, som du jo veed.

Raadkjær.

Jo derfor har du stedse baaret Gudehad.

Prometheus.

En ægte Timon. Men jeg maa afsted igjen!

V. 1733. Basileia, Kongemagt. — V. 1542. Prometheus stjal Ilden fra Himlen.

Saa giv mig Skjermen, for at Zeus, hvis han mig seer,
maa troe, at jeg er Ternen hos en Kanefor.

Raadkjær.

Saa tag nu og, som Sædebærer, Sædet med!

(Prometheus gaaer.)

Chor.

Nærved Skyggefødderne
er en Sø, hvor Sokrates,
utoet, maner Sjele frem.
Derhen kommer og Pisandros,
ønskende at see sin Sjel,
som forlod ham end i Live.
En Kameel var Offerlam;
Struben paa den skar han over,
treen saa, som Odysseus, hen til Siden.
Derpaa kom hist nedefra,
lokket ved Kamelens Blod,
Chærefon, den Flagermuus.

V. 1547. Med de Piger (Kaneforer), som bare Kurve med Helligdommene, fulgte andre Piger, hver med en Solskjerm og et Sæde. — V. 1549. Skyggefødderne havde saa store Fødder, at de brugte den ene af dem som Solskjerm, og gik paa to Hænder og en Fod. Aristofanes fremstiller Sokrates som den, der, i cynisk Dragt, deels søgte at fange Sjele ved sin Underviisning, deels at mane dem fra Underverdenen. Pisandros havde en Kæmpekrop, men en feig Sjel. Odysseus (Odysseen II. 25) manede Spaamanden Tiresias fra Underverdenen ved at udgyde Offerblod, ved Lugten af hvilket Sjelene kom frem. — V. 1560. Det Hele sigter uden Tvivl til en kun dengang almeenbekjendt Anekdote.

Poseidon. En Triballergud. Herakles. (komme.)

Poseidon (til Herakles).

See der! der seer du Byen Luftkastellenborg,
til hvilken vi nu drage som Gesandter hen.
(til Triballerguden) Men hør, hvorfor har du din Kappe sat
saa skjævt?
Træk den dog længer hen til høire Side du!
O Stakkel! er det fat med dig, som med Læspodias?
O Demokratie, hvor bringer du os hen tilsidst,
naar Guderne kan vælge slig Repræsentant?

Triballergud.

Du være rolig!

Poseidon.

Gaa til Hel! Du er den meest
barbarisk-raae af alle Guder, jeg har seet.
Herakles! naa, hvad gjør vi saa?

Herakles.

Du hørte jo,
at jeg vil slaae den Mand ihjel, i hvem det er,
som med en Muur har spærret Guder deres Vei.

Poseidon.

Min Ven! vi er jo valgte til Gesandter, for
at stifte Fred.

Herakles.

Just derfor slaaer jeg ham ihjel.

V. 1565. Læspodias havde en Legemsskade, som han søgte at dække med sin Kappe.

Raadkjær
(i Baggrunden mellem Kokkedrenge).
Giv hid mig Rivejernet! — Ræk mig Timian! —
og ræk mig Ost! — Pust Ilden op i Kullene!

Herakles.
Vi hilse dig, o Menneske, vi Guder her,
vi alle tre.

Raadkjær (uden at høre ham).
Nu strøer jeg Timian herpaa.

Herakles.
Hør, hvad er det for Kjødmad der?

Raadkjær.
Et Fugle=Par,
som ved et Oprør imod Fuglenes Folkemagt
har deres Liv forbrudt.

Herakles.
Og nu bestrøer du
dem først med Timian.

Raadkjær.
Ei, ei, Herakles! see
god Dag! Hvad Godt?

Herakles.
Vi kommer som Gesandter her,
fra Guder sendte, for at forebygge Krig.

En Kokkedreng.
Nu er der ikke Olie meer i Flasken her.

Raadkjær (til Drengen).
Hør! Fuglene skal laves fedt og lækkert til!

Herakles.
Vi har jo ingen Fordeel af at føre Krig;
og saalænge med os Guder I vil holde Fred,
saa vil I have Regnvand nok i hver en Park,
og leve hver en Dag i fuld Skjærsommerlyst.
I dette Alt vi uindskrænket Fuldmagt har.

Raadkjær.
Vi har jo aldrig forhen yppet Kiv og Krig
med Jer, og nu vi vil, ifald Jer synes saa,
og hvis I ellers ville gjøre Ret og Skjel,
indgaae Forliig; og Ret og Skjel jeg kalder det,
at Zeus nu atter giver Herskerstaven til
os Fugle hen. — Naar saadan vi har sluttet Fred,
jeg byder Jer, Gesandter, til mit Frokostbord!

Herakles.
Mig synes det antageligt — jeg siger Ja.

Poseidon.
Hvad, Usling? Ha du er en Nar, en Lækkermund.
Du vil berøve Faderen sin Kongemagt?

Raadkjær.
Saa? sagde du det? Men faaer I Guder ikke just
en større Magt, naar Fugle herske nedenfor?
Nu krybe Jordens Børn i Skjul og dukke sig
bag Skyerne, saatidt de sværge falsk ved Jer.

Men har I Fuglene til Allierede,
og Nogen sværger falsk ved Ravnen og ved Zeus,
saa kommer Ravnen uformærket flyvende
og hakker Øiet paa Meenederen flux ud.

Poseidon.

Ha ved Poseidon, det er deiligt sagt af dig!

Herakles.

Det synes jeg med.

Raadkjær (til Triballerguden).

Hvad mener du?

Triballerguden.

Nabaisatreu.

Raadkjær.

Seer du, han er af samme Mening. — Men hør nu
en anden Ting, hvori vi kunne tjene Jer.
Hvis en af Jordens Børn har lovet til en Gud
et Offer, men sig lusker bort med saadan Snak
at „Guderne kan bie," og af Gjerrighed
ei offrer, vel! saa driver v i det ind.

Poseidon.

Hvordan?

Raadkjær.

Naar han maaskee just tæller sine Skillinger
imag, hvad eller sidder i sit Badekar,
saa styrter ned en Høg og røver uformærkt
Værdien af et Par Faar, og bringer Guden det.

Herakles.

Jeg stemmer atter for, at give Scepteret
til disse her.

Poseidon.

Saa spørg nu og Triballeren!

Herakles.

Triballer! skal vi give Kjøb du?

Triballerguden.

Saunaka
Baktarikrusa.

Herakles.

Hør, han siger Ja til Alt.

Poseidon.

Ja naar I synes det, saa synes jeg det med.

Herakles (til Raadkjær.)

Hør nu, hvad Sceptret angaaer, skal det skee som sagt.

Raadkjær.

Ja, men der en anden Ting jeg tænker paa.
Jeg Here overlader til Zeus naturligviis;
men Basileia, Jomfru fiin, maa gives mig
til Ægteviv.

Poseidon.

Jeg seer, du har ei Lyst til Fred:
Saa lad os gaae!

Raadkjær.

Det bryder jeg kun lidt mig om.
Hør, Kok! hør, du maa gjøre Sausen dygtig sød!

Herakles.

Men Menneske Poseidon dog, hvor vil du hen?
Saa skal vi for en Qvindes Skyld nu føre Krig?

Poseidon.

Hvad skal vi gjøre da?

Herakles.

O hvad! forliges skal vi!

Poseidon.

Din Stakkel! seer du ikke, at man narrer dig?
Dig selv du skader, thi naar Zeus nu døer engang,
og først har givet disse al sin Kongemagt,
saa bli'er du Fattiglem, thi dig tilfalder alt
det Gods, som Zeus ved Døden efterlader sig.

Raadkjær.

Ulyksalige! Hvor fører han bag Lyset dig!
Kom hid til mig, jeg vil fortælle Noget dig.
Din Farbroder trækker dig ved Næsen, stakkels Pjalt!
Af Fædregods tilfalder dig jo ikke en Doit
ifølge Loven, thi du er et Slegfredbarn.

Herakles.

Et Slegfred — jeg? hvad siger du?

Raadkjær.

Ja, ja, ved Zeus,

V. 1644. Farbroder, Poseidon. — V. 1646. Slegfredbarn, som Søn af en Ikke-Gudinde Alkmene.

af fremmed Qvinde født: hvor troer du dog,
at Athenaia ellers kunde tage Arv
som Datter, naar der ægtefødte Sønner var?

Herakles.

Men naar nu Fader paa sin Dødsseng giver mig
sit Gods som Slegfredsarv?

Raadkjær.

En Lov forbyder det.
Poseidon selv, som nu ophidser dig, vil først
dig gjøre stridigt dette Arvegods, naar han
som Zeus's kjødelige Broder melder sig.
Nu skal du høre, hvad der staaer i Solons Lov:
„Slegfredbarn har ingen Arveret,
„naar der findes ægtefødte Børn.
„Er der ingen ægtefødte Børn,
„gaaer Arv til nærmest Frænde."

Herakles.

Af Faders Efterladenskab tilfalder mig
da Intet?

Raadkjær.

Nei, ved Zeus, slet intet. — Siig mig dog,
har vel din Fader skaffet dig et Borgerbrev?

Herakles (hidsig.)

Det har han ei, — og det har længe undret mig!

V. 1649. Athenaia, Athene. — V. 1663. Dette skete kun med ægtefødte Børn.

Raadkjær.

Hvad gaber nu du efter med det bistre Blik?
Hvis du med os vil holde, skal jeg gjøre dig
til Konge, og beverte dig med Fuglemelk.

Herakles.

Hvad du om Pigen sagde, forekom mig strax
heel billigt: jeg hende giver dig til Ægteviv.

Raadkjær (til Poseidon.)

Naa du, hvad siger du?

Poseidon.

Jeg stemmer tvertimod.

Raadkjær.

Nu Alt beroer paa dig, Triballer. Hvad siger du?

Triballer.

De schmuk og deilig Pig, de stur Dronning, ik
te Fugel giv.

Herakles.

Til Fuglen giver, siger han.

Poseidon.

Ved Zeus, han siger ikke, at han giver, nei!
men Knebbren gaaer jo paa ham ret som Svalenæb.

Raadkjær (fort afbrydende.)

Javist! han mener, at han gi'er til Svalerne.

Poseidon (forbløffet.)

Nu saa forliges og kommer venlig overeens!

og naar det saadan tykkes Jer, jeg tier strax!

Herakles (til Raadkjær.)

Alting hvad du forlanger vil vi tilstaae dig.
Saa kom da nu og gaa med os til Himlen op,
for selv at hente Basileia der og Alt!

Raadkjær.

Saa har vi slagtet disse jo i rette Tid
til Brylluppet.

Herakles.

Ifald I vil, saa bliver jeg
og steger disse Vare her. Gaaer I saa kun!

Poseidon.

Og steger disse? Ah du er en Lækkermund!
Du gaaer ei med?

Herakles.

Aa nei! jeg har det godt nok her.

Raadkjær (til en Tjener.)

Nu vel! saa ræk mig da en Bryllupskjortel hid!

(De gaae.)

Chor.

I Skurkerup, ved Vanduhr,
boer et sær forslagent Folk,
Thingstudfolket kaldt.
Disse Mennesker høste, saae,

V. 1688. Et Vanduhr stod i Domhuset, hvor Advocaterne samledes. Foranlediget ved Raadkjærs Mund- eller Tunge-Færdighed gjøres her et Udfald mod Athens Rabulister og Sykofanter.

sanke Druer, plukke Figens
Frugt — med Tungen.
De Barbarer er af Fødsel,
Gorgiasser og Filipper.
Disse Thingstude, disse Filipper
ere Skylden i, at
overalt i Attika
skæres Tungen af hvert Offerdyr.

Et Bud (kommer.)

Langt meer end Ord kan sige, høist lyksalige,
o trefold salige, vingelette Fugleslægt!
Modtager nu i stolte Haller Eders Drot!
Thi see han nærmer sig sin gyldenblanke Borg,
i Høitidspragt, som overgaaer hver Stjernes Blink;
og ikke Solen i sin Straaleglands er høi
som han. Og ved hans Side gaaer hans Ægteviv,
og hendes Skjønhed kan beskrives ei med Ord.
Han svinger Lynet, Zeus's snelbevingte Piil.
En Duft, unævnelig, mod Himmelbuens Dyb
sig hæver; og, o skjønne Syn, en Viraksdamp
sig trænger høit igjennem Røgens Hvirvelflugt. —
Men see, der er han! Saa lad Himlens Musa selv
i helligt Qvad huldt bringe Velkomsthilsen ham!

Chor.

Samler Jer, stiller Jer, retter Jer, hæver Jer!

V. 1695. To Rabulister.

Omflagrer den Salige!
Saligt er hans Lod!
O hvilket Blomster, o hvilken Skjønhed!
Ja du har sluttet en Pagt
til Fryd for vor Stad!
Herligt, o herligt er Lykkens Held,
som skal spire ved dig for Fuglenes Slægt!
Saa hilser med Bryllupsqvad og med Sang
vor Drot og hans Brud Basileia!

Første Halvchor.

Ogsaa Here, den Himmelske,
og Ham, høit paa Kongestol,
Gudernes store Drot,
knytted Moererne sammen
ved straalende Bryllupsfest.
Hymen, o Hymenæos!

Andet Halvchor.

Eros, den blomstrende,
guldvingeflagrende,
styrede stramt Brudevognstømmen,
ved Siden af Zeus og
den salige Here!
Hymen, o Hymenæos!

Raadkjær (med Basileia.)

Jeg frydes ved Hymnen, jeg frydes ved Sangen,

V. 1727. Moerer, Parcer, Skjebnegudinder.

og kjært er mig Digtet. Lovsynger nu og
Zeus's jordforfærdende Tordenbrag
og det knittrende Glimt fra Skyens Mulm
og Lynstraalens dræbende Slag!

Chor.

O vældige Lynstraales gyldne Lys!
O Zeus's evige Flammepiil!
O rædsomt drønende, regnsvangre Torden!
Med dig i Haand vor Drot ryster Jorden,
ved dig almægtig! Og nu har han vundet
en Medherskerinde, Zeus's Basileia.
Hymen, o Hymenæos!
Ledsager Bryllupstoget nu,
I Brødre, Søstre alle,
letvingede, til vor Zeus's Borg!

Raadkjær (til Basileia.)

Til Brudeleiet hen
ræk mig din Haand, Gudinde!
Hold dig ved mine Vinger,
og dands med mig, saa svinger
jeg dig i Luften let!

Chor.

Hurra, Tralla, Tirrelit!
Hil dig, hil i Seiersglands,
mægtigst Gud blandt Guder alle!

Ridderne,

Komedie af Aristofanes.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Kjøbenhavn.
Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.
Thieles Bogtrykkeri.
1857.

Indledning.

1.

Aristofanes' Komedie „Ridderne" er opført ved Lenæerfesten (i Januar Maaned) 324. Den peloponnesiske Krig havde allerede raset i 7 Aar. Folket havde bragt tunge Offere og længtes efter Fred; men Begeistringen over de vundne Seire og Haabet om de endnu større, som dets Ledere lovede det, talte for Krigens Fortsættelse. Spørgsmaalet om Fred eller Krig beskjeftigede hver Mand i Athen fra Morgen til Aften; det gaaer ogsaa igjennem dette Stykke.

Fra Begyndelsen af var Krigen en Nødvendighed for Athen, hvis det ikke vilde opgive sin politiske Selvstændighed. Den samme Perikles, der havde fundet sig i, at hans Fædreland opgav Herredømmet over Bøotien og Megara, maatte raade det til Krig, da Spartanerne vilde blande sig i dets indre Anliggender og understøttede dets oprørske Undersaatter. Han saae, at Kampen vilde blive haard, men ogsaa, at Athen havde større Kraft til at holde ud i Længden end Sparta. Det gik, som han havde forudseet. Spartanerne faldt ind i Attika. Efter Perikles' Raad opgave Athenæerne at forsvare det aabne Land,

og flyttede sammen i den befæstede Hovedstad, hvor snæver endog Pladsen var til en saadan Befolkning, og hvor tungt det end faldt dem at see rolig til, medens Fienden brændte og ødelagde deres Eiendom udenfor Murene. Men den store Mand, hvis overlegne Forstand og hæderlige Charakteer ene syntes i Stand til at styre Athen i denne Nødens Tid og føre den seirrig ud af den, døde af Pesten 429, og de Talere, der efter ham prøvede at tage Statens Ror, manglede aldeles det ædle og uegennyttige Præg, der betegnede ham, og hans igjennem et heelt Livs Erfaring og Opoffrelse dannede Aand. Det var Haandværkere og Fabrikanter, der pludselig forlode deres Værksteder, for at træde op som Statsmænd. Da der ikke mere var nogen Storhed tilstede, som Folkemassen var nødt til at bøie sig for, fulgte den helst dem, der syntes at staae den nærmest, og som den bedst kunde forstaae. Den betydeligste af disse var Garveren Kleon, Kleænetos' Søn, der er Hovedgjenstanden for Digterens Angreb i dette Stykke. Det var en rask og kraftig Charakteer, men raa og hensynsløs som faa. Han meente, at Athens Herredømme og demokratiske Forfatning kun kunde sikkres ved Spartas Ydmygelse. Derfor krævede han en energisk Fortsættelse af Krigen, og hvor han fandt modsatte Anskuelser, viste han den bittreste Mistænksomhed og den ubønhørligste Strenghed. Krigen nødte Athen til at paalægge de forbundne Stæder større Byrder end før. Det kunde derfor ikke være Andet, end at der hist og her i Forbundet yttrede sig Uvillie mod Krigen, og at de, der i Forveien havde Forkjærlighed for Lakedæmon, tænkte paa at rive sig løs fra Athen. Mitylene faldt virkelig fra i Aaret 428; og det var først efter en langvarig Beleiring, i det følgende Aar, at Athenæerne igjen

bleve Herrer over den. Kleon meente, at dette første Forsøg paa at afkaste det athenæiske Aag maatte straffes exemplarisk, og fik Folkeforsamlingen til at bestemme, at Staden skulde ødelægges aldeles, alle voxne Mænd uden Undtagelse dræbes, og Kvinder og Børn sælges som Slaver. Dog lykkedes det, da den første Hidsighed havde sat sig, den følgende Dag at faae en ny Folkeforsamling sammenkaldt, hvor Diodotos, trods Kleons heftige Indsigelser, fik sat igjennem, at kun det oligarchisk sindede Partie, der havde været Skyld i Frafaldet, henved 1000 i Tallet, skulde bøde med Livet. Det følger af sig selv, at Kleon i den følgende Tid med den største Paapassenhed vogtede paa enhver Bevægelse blandt de Forbundne.

Den langvarige Krig havde trættet det hele Folk; men det var dog især de mere velhavende Borgere i Athen, der følte Trykket af den. De Fattigere fik nu ikke mindre end før, hvad de behøvede til deres Underholdning; men de Rige maatte udrede store Skatter, og deres Landeiendomme bleve et Bytte for Fienden. Naar nu disse ønskede Fred og arbeidede derfor, saae Kleon deri kun Venskab for Lakedæmon, Fædrelandsforræderi og Sammensværgelser imod Staten. Mistænksom passede han paa hver en Embedsmand, der havde med Finantserne eller med Krigsførelsen at gjøre; selv virkede han hjemme, i Folkeforsamlingen og for Domstolene, og, da han traadte op som Feltherre og vandt sin uvisnelige Laurbærkrands, var det ikke hans egen Lyst, men Omstændighederne, der nødte ham dertil. Den store Krig imellem Ioner og Dorer havde ogsaa udbredt sig til Sicilien, og i Aaret 425 sendte Athen en Flaade ud for at hjælpe deres Stammefrænder der. En af Anførerne, Demosthenes, en rask og dristig Kriger, fattede

underveis den Plan at befæste et Punkt paa Messeniens Kyst, for derfra at ægge Messenierne til Frafald og berøve Spartanerne Halvdelen af deres Land. Den ogsaa i vor Tids Krigshistorie berømte Bugt ved Navarino begrændses imod Nord af et lille Forbjerg, hvorpaa den gamle Stad Pylos havde ligget. Det var denne øde Plads, som Demosthenes befæstede. Lakedæmonierne beredte sig strax til at fordrive ham derfra. De indesluttede ham med en betydelig Land- og Sø-Magt, og angrebe ham deels fra det faste Land, deels fra den ligeoverfor liggende Ø, Sfakteria; men Demosthenes afslog deres Storme og holdt ud med sin lille Trop, til en athenæisk Flaade kom ham til Undsætning. Her viste sig atter Athenæernes Overlegenhed til Søes. Den spartanske Flaade blev aldeles tilintetgjort, og de Lakedæmoniere, der vare posterede paa Øen, 420 i Tallet, vare afskaarne fra al Forbindelse med Fastlandet. Denne Ulykke bevægede Spartanerne til at sende Gesandter til Athen for at underhandle om Fred. Efter Kleons Raad opstillede Folket haarde Fredsbetingelser: det forlangte Tilbagegivelsen af hvad der var afstaaet i Freden 445, nemlig Nisæa, Pegæ, Trözen og Achaia. Saa Meget havde Lakedæmonierne ikke i Sinde at indrømme; dog afsloge de det heller ikke ubetinget, men bade om, at der maatte blive udnævnt en Kommission til at underhandle med dem, da de ikke kunde forhandle med Folkeforsamlingen i sin Heelhed. Men saa blev Kleon heftig og sagde, at nu fik han Stadfæstelse paa, hvad han altid havde troet, at de ikke havde ærlige Hensigter, siden de selv erklærede, at de kun vilde underhandle hemmeligt og med nogle faa Udvalgte. Gesandterne vendte tilbage med uforrettet Sag, og de 400 Lakedæmoniere vedbleve at være indesluttede paa Sfakteria.

Athenærne fandt det ikke raadeligt at gjøre et Angreb paa denne veløvede Hær, der naturligviis vilde kæmpe med Fortvivlelsens Mod, og som begunstigedes af Terrainet paa den skovbegroede Klippeø; men de meente, at Hungeren snart vilde nøde dem til at overgive sig. Dog kunde de med al deres Anstrængelse ikke holde Blokaden strengt nok; Lakedæmoniernes Venner fandt stedse Leilighed til at forsyne dem med Levnetsmidler, medens Athenærne selv hverken havde Vand eller Korn i tilstrækkelig Mængde, og den stormfulde Vinter, der nærmede sig, maaskee snart vilde nøde dem til at opgive Blokaden aldeles. Da dette rygtedes i Athen, knurrede Folket imod Kleon, der havde faaet dem til at afbryde Fredsunderhandlingerne i Tillid til det sikkre Bytte paa Sfakteria; men han paastod paa sin Side, at Efterretningerne vare falske; der kunde umulig være saa stor Nød og Vanskelighed for Athenærne ved Pylos. I denne Anledning bestemte Folkeforsamlingen, at to Kommissairer, af hvilke Kleon var den ene, skulde reise til Pylos, for at bringe nøiagtig Efterretning om Sagernes Stilling. Men Kleon meente, at man ikke skulde spilde Tiden med saadanne Undersøgelser; hvis Feltherrerne vare Mænd, maatte de for længe siden have stormet Øen og faaet Lakedæmonierne i deres Vold; det skulde man gjøre og intet Andet. Da tog en af Feltherrerne Ordet, Nikias, Nikeratos' Søn, en af Athens rigeste og hæderligste Mænd, dygtig til at føre en Hær og modig paa Kampopladsen, men overtroisk og svag, naar det gjaldt om at bestemme sig til Kamp. Han var en af Hovedmændene for Fredspartiet, og det var især ham, paa hvem Kleon havde tænkt, da han sagde, at Feltherrerne manglede Mod eller Villie til at gjøre Ende paa Krigen. Han viste, at

det var en mislig Sag at storme Øen, og erklærede, at han ikke kunde paatage sig et saa halsbrækkende Foretagende; men, tilføiede han, troede Kleon sig i Stand dertil, vilde han gjerne overlade ham Anførselen. Kleon, der troede, at dette var alvorlig meent, erklærede sig villig dertil; men Nikias tog Sagen alvorlig og paastod, at han vilde aftræde ham sin Feltherrepost. Nu blev Kleon bange, og søgte at trække sig ud af det igjen; det var jo en Selvfølge, at det var Feltherrerne og ikke Talerne, der skulde anføre Hæren; men Folket, der morede sig over hans Forlegenhed, antog Nikias' Forslag og nødte Kleon til at indfrie sit Løfte. „Nu vel!" raabte han, „det skal jeg. Inden 20 Dage skal jeg bringe Lakedæmonierne her enten døde eller levende;" og han drog bort med en Hær, som for Størstedelen bestod af Letbevæbnede og Bueskytter. „Athenæerne loe ad hans Pral," siger Thukydid, „men de Forstandigere glædede sig dog over, at det var gaaet saaledes; thi nu vilde de enten blive frie for Kleon, eller, hvis dette Haab skulde slaae feil, faae Spartanerne i deres Magt." Saa skarpt stode de politiske Partier imod hinanden.

Men denne Gang havde Kleon Ret. Da han kom til Pylos, havde Demosthenes allerede gjort Forberedelser til en Landgang paa Sfakteria. Nu havde de det fornødne Mandskab til at iværksætte den. En Skovbrand lettede dem Arbeidet ved at rydde en stor Deel af Øen. En Hær af 800 Sværtbevæbnede og to eller tre Gange saa mange Letbevæbnede blev kastet i Land. Den store Overmagt, navnlig den tætte Regn af Spyd og Pile nødte Lakedæmonierne til at trække sig tilbage til en Høi paa Øens nordlige Ende; men ogsaa der bleve de omgaaede, og — overgave sig. Kleon vendte virkelig tilbage til

Athen med 299 Fanger, hvoriblandt 120 vare fuldtberettigede spartanske Borgere. Menigmand jublede og hævede sin Fører til Skyerne, men „de Forstandigere“ meente, at hele Æren egentlig tilkom Demosthenes. En upartisk Dommer vil sikkert antage, at Demosthenes ikke havde kunnet indtage Øen uden den Forstærkning af Bueskytter og Letbevæbnede, som Kleon bragte ham; og hvis Demosthenes har Fortjenesten af at have ordnet og ledet Angrebet, har Kleon den Fortjeneste, at have sat igjennem, at Angrebet blev udført. Men derfor tør vi ikke sige, at Thukydid har bagtalt ham, eller at Aristofanes har angrebet ham med Urette. De have Historiens Vidnesbyrd for sig. Kleons Udygtighed som Feltherre viste sig klart, da han anden Gang forsøgte sig i denne Egenskab, ved Amfipolis i Aaret 422, hvor han faldt efter at have sat Hæren til. Hans Udygtighed som Statsmand viste sig i, at han endnu i dette Øieblik gjorde Freden umulig ved de urimelige Fredsbetingelser, han opstillede. Athen havde aldrig staaet saa glimrende ligeoverfor Sparta, som i Vinteren 425—24, og Sparta havde aldrig været ivrigere for at slutte Fred, end nu, da det gjaldt om at frie saa mange ansete Borgere fra Fængslet; men Kleon forsømte Øieblikket, og fra den Tid gik det ned ad Bakken for Athen.

2.

Aristofanes havde allerede i sine tidligere Komedier flere Gange leilighedsviis angrebet Kleon; men „Ridderne“ er fra først til sidst rettet imod ham. Derfor lod Digteren ogsaa Choret bestaae af disse hans svorne Fjender, Ridderne. I Athen, som overhovedet i Oldtidens Fristater, forrettedes Ryttertjenesten

af de meest velhavende unge Mænd. Staten ydede Bidrag til Hestenes Underholdning — 40 Talenter om Aaret — men ofte gik der mere med, og Rytterne skulde selv anskaffe Hestene og Rustningerne, saa at kun de Rigere kunde paatage sig denne Byrde, hvorfor vi i vort Sprog hellere kalde dem Riddere end Ryttere. Det var et Corps af 1000 Mand, der ikke, som Fodtropperne, først bleve udskrevne naar Krigen udbrød, men som ligefuldt fandtes i Fredstid, og under Anførsel af de to Hipparcher deeltoge i Optogene paa de store Fester. Disse fornemme unge Mænd vare i Regelen oligarchisk og lakonisk sindede; de ønskede Fred og hadede Ultrademokraten Kleon, medens denne paa sin Side forfulgte dem med et lignende Had og beskyldte dem for Feighed og Sammensværgelse.

Idet Digteren stillede sig den Opgave at angribe Folkets Leder, kunde Folket selv heller ikke gaae fri. Folket fremstilles som en gammel Mand, der gaaer i Barndom og bliver Bytte for Enhver, der forstaaer at smigre ham og føie hans Lyster. Embedsmændene og Statsmændene ere hans Tjenere. I de to Tjenere, der først træde frem paa Scenen, gjenkjender man let den kjække, men til Drik noget hengivne Demosthenes, og den overtroiske og ængstelige, men snilde Nikias. Disse to begynde Stykket, med at klage over at Tjenesten i den sidste Tid er bleven uudholdelig, siden Herren har kjøbt sig en ny Slave, der er bleven Opsynsmand over hele Huset, og som altid mishandler og bagtaler de andre Slaver. Derved menes naturligviis Kleon. Han betegnes som en Paflagoner, ikke fordi Paflagonien leverede flere eller slettere Slaver end andre barbariske Lande, men for at tilveiebringe et Ordspil; thi paa Græsk kunde dette Ord betegne „den Brusende, Kogende," og

altsaa være en ikke upassende Benævnelse for den opfarende og fremfusende Kleon. De stakkels Slaver vide ikke andet Raad til at lindre deres Nød, end at løbe bort; men det tør de heller ikke vove, thi Paflagoneren passer paa allevegne. Først da Demosthenes' Hoved er bleven oplivet af Vinen, faaer han det Indfald, at de skulle stjæle de Orakelsvar, Paflagoneren er i Besiddelse af. Nikias udfører det for ham, og de finde deriblandt eet, der omtaler, hvorledes Statens Styrelse stedse falder i slettere og slettere Hænder, og den uværdige Kleon skal styrtes af en endnu Uværdigere: „Læderkræmmeren skal styrtes af en Pølsekræmmer." I det Samme kommer en Saadan netop ind paa Scenen. De hilse ham strax som deres forventede Frelser og Athens vordende Hersker. De have ondt nok med at faae ham til at begribe, at det ikke skader Noget, at han er raa og udannet, men at det tværtimod hjælper, thi Paflagoneren kan kun overvindes af den, der kan overgaae ham i Lavhed og Frækhed. Det er først ved at oplæse og forklare ham Orakelsvaret, og ved at love ham Riddernes Bistand, at de formaae ham til at paatage sig Kampen. Nu kommer Paflagoneren, skjældende og smældende. Pølsekræmmeren bliver bange og vil løbe sin Vei; men Riddernes kjække Optræden giver ogsaa ham Mod til at standse, og der begynder en heftig Kamp imellem de to Medbeilere om, hvem der kan overbyde den Anden i Bagvaskelser, Trusler, Skjældsord o. s. v. Pølsekræmmeren, som understøttes af Ridderne, slaaer sin Modstander tilbage paa ethvert Punkt, saa at denne tilsidst iler fortvivlet bort, for at anklage ham for Raadet. Men medens han er midt i sin Tale til Raadet, bryder Pølsekræmmeren ind igjennem Skrankerne og afbryder ham for at fortælle, at Sildene ere blevne saa billige,

som de ikke have været i mange Aar. Raadmændene juble over det glade Budskab, kaste Paflagoneren paa Døren, og ile bort for at kjøbe Sild. Da han saaledes ingen Veie kunde komme i Raadet, indstævner han Sagen for Folkets egen allerhøieste Domstol. Herr Folk er fra først af meest tilbøielig til at høre efter sin Yndlingsslave, men Pølsekræmmeren forstaaer snart at vinde ham ved nye Smigrerier, og at fremstille Alt, hvad Paflagoneren roser sig af, i det modsatte Lys, som gjennemtrængt af usel Karrighed, udsprunget af egennyttige Bevæggrunde og som farligt for Folkets Frihed. I sin Fortvivlelse beraaber denne sig paa sine Orakelsvar; men hans Modstander har ogsaa Orakelsvar, og nu gjælder det om, hvem der kan komme frem med de meest lovende Orakler. Ogsaa her seirer Pølsekræmmeren, navnlig ved sin Fortolkning af den Andens Orakler, og Folket har allerede i Sinde at overgive sig til ham, da Paflagoneren beraaber sig paa, at det er ham, der ernærer Folket og giver det sin daglige Underholdning. Men dette mener Pølsekræmmeren ogsaa at kunne, og den tredie Kamp begynder, hvor de komme hver med sin Madkurv for at vise, hvem der kan traktere Folket bedst. Paflagoneren er godt forsynet; men det hjælper ham ikke. Da han vil byde Folket en Haresteg, stjæler hans Modstander den fra ham, og byder den i sit eget Navn (Gjengjæld for Pylos), og gjør saa Folket opmærksom paa, at nu er hans Kurv tom; han har givet Folket Alt hvad han havde, medens Paflagoneren endnu har det Bedste tilbage i sin, hvilket han naturligviis havde forbeholdt sig selv. Den Ulykkelige har Intet tilbage uden en afmægtig Protest, og selv denne maa han lade falde, da han erfarer, at hans Overvinder virkelig er, som Oraklet havde sagt, en Pølsekræmmer af det allerlaveste Slags. —

Efter Paflagonerens Fald antager Alt en ny Skikkelse. Hans Overvinder er ikke mere den væmmelige Pølsekræmmer, men en ædel og fædrelandsksindet Borger ved Navn Agorakritos. Folket er blevet ungt igjen, som i de Dage, det seirede ved Marathon, det lader sig ikke mere tage ved Næsen af enhver Smigrer; det lyder ikke mere Egennyttens, men Retfærdighedens Lov, og det faaer sit høieste og bedste Ønske opfyldt: det faaer Freden igjen. Men Paflagoneren dømmes til at gaae paa Gaden og sælge Pølser og færdes imellem den allerlaveste Pøbel.

3.

Det var en farlig Sag at angribe en saa mægtig Person som Kleon, der antoges baade at have Magt og Villie til at hævne sig. Aristofanes havde ønsket, at Paflagonerens Maske skulde være et Portrait af Kleon, men han kunde ikke faae nogen Maskefabrikant til at gjøre det; han maatte nøies med en almindelig Slavemaske. Den samme antagne Fare nødte Aristofanes til at navngive sig selv som Forfatter til „Ridderne". Han havde ladet flere Stykker opføre før dette, Stykker, der havde gjort Lykke, og af hvilke eet (Acharnerne) endnu er bevaret; men ungdommelig Blufærdighed havde hindret ham i at træde aabenlyst frem, og andre Forfattere (Filonides og Kallistratos) havde laant ham deres Navne; men nu gjaldt det en personlig Kamp og et Ansvar, som han ikke kunde paalægge nogen Anden. Der er imidlertid Intet berettet om, at Kleon har forsøgt at hævne sig paa Digteren. Man maa heller ikke troe, at dette Stykke fik nogen politisk Indflydelse i Athen; Kleon vedblev at staae i Spidsen for Staten indtil sin Død, og Aristofanes kunde endnu, to Aar senere, i „Gedehamsene" rette et

lignende Angreb imod ham. Men ikke desmindre havde Athe-næerne med Glæde fulgt dette herlige Digterværk, og leet hjertelig ad dets kraftige Komik og dets træffende Satire. Vi vide, at Aristofanes' „Riddere“ vandt den første Priis, medens den gamle Kratinos vandt den anden for sit Stykke „Satyrerne“.

Ridderne.

Personerne.

Herr Folk.

Første **Tjener** (Feltherren Demosthenes). ⎫
Anden **Tjener** (Feltherren Nikias). ⎬ i Tjeneste hos Herr Folk.
Paflagoneren, Huusforvalter (Statsstyrer Kleon). ⎭

En **Pølsekræmmer.**

Chor af **Riddere.**

Første Tjener (kommer).

O vee, o vee! o Jammer og Nød, o vee, o vee!
Gid Guder slaae den nylig kjøbte Slaveskurk,
den Paflagonerknegt med samt hans lumske Raad!
thi lige fra den Tid, han kom i Huset her,
han dænger stedse Husets Slaver til med Prygl.

Anden Tjener (kommer).

Ja gid den Erkepaflagon maa skee alt Ondt,
den Rænkesmed!

Første Tjener.

Du stakkels Fyr, hvor gaaer det dig?

Anden Tjener.

Ah! slet det gaaer med mig som dig.

Første Tjener.

Saa kom da hid,
og lad os tude sammen en Olympisk Sang!

V. 9. Frygeren Olympos, en af Grækenlands ældste Musikere, havde især uddannet Fløitespillet, og hans Musik havde en egen, sørgmodig Charakteer.

Begge.

Hy hy, hy hy, hy hy, hy hy, hy hy, hy hy!

Første Tjener.

Men hvorfor klynke hen i Veiret? Nei, lad os
paa Redning tænke nu, og ikke tvine meer!

Anden Tjener.

Ja, men hvordan?

Første Tjener.

Ja, sig mig det!

Anden Tjener.

Nei sig du mig —
jeg vil ei strides med dig.

Første Tjener.

Nei, jeg gjør det ei.

Anden Tjener.

„O kunde du mig sige, hvad jeg sige skal!“

Første Tjener.

Nei tal du frit, saa skal og jeg forklare mig.

Anden Tjener.

Nei, nei! jeg mangler dette „hei vil du gaae!“ Ja, naar
jeg kunde tale ret euripideisk pænt!

V. 15. Dette Vers er laant fra Euripides's 4 Aar tidligere opførte Tragedie Hippolytos (V. 349), hvor Fædra ikke selv vover at udtale sin Hemmelighed (sin Kjærlighed til Stifsønnen Hippolytos), men forlanger, at Ammen skal gjette det og sige det for hende.

Første Tjener.

Nei, kom nu ei for meget Grønt i Suppen, du,
men find en Maade at slippe fra vor Herre paa!

Anden Tjener.

Saa siig da: løbe — saadan hver Stavelse for sig!

Første Tjener.

Nu siger jeg da: løbe.

Anden Tjener.

Du har løbe sagt;
saa sig derefter: lad os.

Første Tjener.

Lad os.

Anden Tjener.

Ja ret saa!
Som naar du er i Lyste, siig saa rolig først
dit løbe, derpaa lad os med rivende Fart!

Første Tjener.

Naa: (ramsende) løbe, lad os løbe —
(idet han forstaaer Meningen)
lad os løbe!

Anden Tjener.

Naa!
er det ei rart?

Første Tjener.

Ja, men jeg er dog bange for,
den Spøg vil koste mig mit gode Skind.

V. 19 sigter til, at Euripides's Moder havde været Grønkone.

Anden Tjener.

Hvordan?

Første Tjener.

Jo, bliver man garvet, gaaer jo Skindet Pokker i Vold.

Anden Tjener.

Det bedste var da vel i denne Nød, at vi
gik hen og kasted os for Guders Billeder ned.

Første Tjener.

Hvad? Billeder? Saa troer du, der er Guder til?

Anden Tjener.

Ja vist!

Første Tjener.

Nu vel! men hvad Beviser har du da?

Anden Tjener.

Jeg er af Guderne forhadt: er det ei nok?

Første Tjener.

Du har mig overbeviist; — men her maa Andet til.
(betænker sig)
Hør, skal jeg foredrage Sagen for Publikum?

Anden Tjener.

O ja! Kun eet der er, som vi maae bede om!
at Publikum i deres Miner viser os,
om det sig morer over, hvad vi siger og gjør.

Første Tjener.

Saa vil jeg tale. — (til Tilskuerne) Vi har en Herre, seer I vel,
som arrig er og bønnegraadig, plump og grov,

V. 41. Bønner var en Hovedspise for Menigmand i Athen, ligesom Macaroni i Italien og Grød hos os.

Herr Folk fra Pnyx; det er en gammel gnaven Knark,
tunghør; han kjøbte sig paa sidste Markedsdag
en Slave, som er Garver, fra Paflagonien,
den snedigste og meest forslagne Skumlerskurk.
Han lured snart, den Paflagonske Lædertamp,
sin Herre af, at Smiger kunde fange ham.
Han krøb, og hykled, logred, og bedaared ham
ved usjel Sliddersladder, og saa sagde han:
„Herr Folk! du har alt een Sag paadømt; nu, saa gaa
i Bad, og spiis og drik og nyd din Dommerløn!
Befaler du, jeg retter an?" Saa tager han
hvad en af os har lavet til for Herren, og
Paflageren faaer Tak derfor. Jeg havde selv
for nylig i Pylos æltet en Lakonisk Dei;
saa listed denne Rad sig til at snappe den bort,
og retted friskvæk an, hvad jeg havde lavet til.
Os skubber han af Veien, og ingen anden maa

V. 42. Naar man vilde betegne en Athenæer med hans fulde Navn, tilføiede man altid det Sogn, hvorfra han var. Saaledes siges Herr Folk at være fra Pnyx, en stenig Høi i Nærheden af Borgen, hvor Folkeforsamlingerne holdtes i den ældre Tid.

V. 50. I Athen havde Folket den dømmende Magt, og der var intet offentligt Arbeide, der lagde mere Beslag paa dets Tid og Kræfter, end Dommerkaldet, idet hvert Aar 6000 Borgere, d. e. omtrent en Femtedeel af den hele mandlige Befolkning, ved Lodkastning udtoges til Nævninger. Denne Folkedomstol kaldtes Heliæa og Dommerne Heliaster. De fik Løn for hver Dag, de mødte, 3 Oboler, eller omtrent 1 Mk. i Sølvværdi; men Tjenesten kunde stundom være streng nok, og de maatte ofte sidde hele Dagen i Retten, thi det var ikke blot fra Athen selv, men fra hele det athenæiske Forbund, at Sager indstævnedes for dem.

V. 55. Her er i Originalen et Ordspil: i Stedet for Pylos staaer der Pyelos, hvilket betyder et Deitrug.

opvarte Herren; med Fluesmæk han stiller sig
bag ham ved Bordet for at bortgjenne Talerne,
declamerer Varsler — Herr Folk er jo sibyllegal.
Og naar han nu saaledes har ham tosset gjort,
begynder han sit Spil. Os, Husets Tyende,
bagvasker han, den Løgnehals — saa faaer vi Prygl.
Saa løber den Paflagerknegt til Tyendet om,
og trygler, ængster, tager Gaver, hviskende:
„Saae I, hvor jeg fik pryglet Hylas dygtig af?
Ja, hvis I ei har mig til Ven, saa bli'er I hængt".
Saa giver vi; hvis ei, den Gamle træder os
med Fod saa haardt, at vi gi'er fra os tigang meer.
(til anden Tjener)
Men lad os nu som snarest tænke paa, min Ven,
hvad Vei vi to vel skulle tage, og til hvem.

Anden Tjener.

Det er, som sagt, nok bedst, vi smøre Haser, du!

Første Tjener.

Men for Paflageren kan Intet holdes skjult;
han seer jo efter Alting selv: eet Been han har
i Pylos, et andet her paa Folkets Samlingsplads.
Og medens han nu saadan staaer og skræver ud,
saa er hans Bag livagtig over Fløseby,
hans Hænder i Tiggerrød, hans Sjel i Tyverup.

V. 61. Grækernes Tro paa Spaadomme blev let misbrugt, og opdigtede Orakelsvar benyttedes til at understøtte politiske Planer. Athenæernes taabelige Begjærlighed efter at høre saadanne Orakler, og Kleons frække Benyttelse af deres Overtro gjennemhegles fuldstændigere nedenfor V. 110 ff. og 997 ff.

Anden Tjener.

Saa var det dog nok bedst for os at døe.

Første Tjener.

Aa ja!
Men tænk, vi skulde jo dog døe paa Helteviis!

Anden Tjener.

Ja vist! men hvordan gjør man det paa Helteviis?
(betænker sig)
Det bedste, seer du, er, vi drikker Tyreblod:
Themistokles's Død — den maae vi vælge os!

Første Tjener.

Nei! Druesaft — et Bæger for „den gode Aand!"
saa finde vi endnu maaskee det bedste Raad!

Anden Tjener.

Aha! naa Viin? saa det er Drik det gjelder om? —
Men hvordan kan en Drukken finde gode Raad?

Første Tjener.

Hvad? tvivler du? Du er en Vanddriksvaaser, du!
Tør du forhaane Vinens Tankeskaberkraft?
Veed du da noget meer Daadkraftigt end just Viin?

V. 84. Efter Thukydid er Themistokles rigtignok død en naturlig Død; men det var et almindeligt Rygte, at han havde taget sig selv af Dage, fordi han ikke kunde holde de Løfter, han havde gjort Perserkongen om at undertvinge Grækenland for ham. Han skulde ved en Offring have drukket det varme Blod af Offertyren, og være død paa Stedet.

V. 85. Den gode Aand er Dionysos, Vinens Giver. Ved Drikkelag pleiede man at begynde med et Bæger ublandet Viin, der helligedes til Dionysos' eget Minde.

Du seer jo, at, naar Folk har drukket, saa vinde de
Processer, gjøre Penge, Alting gaaer saa glat,
og, rige selv, de hjelpe deres Venner let.
Naa skynd dig ind, og hent mig hurtig et Kruus Viin,
at jeg kan væde Geisten, og saa tale snildt!

Anden Tjener.

Hvad vil du gjøre af os med den Drikken dog?

Første Tjener.

Alt Godt. Men skynd dig! (Anden Tjener gaaer ind i Huset)
Naa, nu vil jeg lægge mig ned!
for naar jeg bliver drukken, saa er jeg nu saa fuld
af Listighed og Fiffighed og Vittighed.

Anden Tjener (kommer).

Hvor heldigt, at jeg ei blev greben, da jeg kneb
den Viin!

Første Tjener.

Hør! hvad bestiller Paflagoneren?

Anden Tjener.

Han har fortært sit konfiskeerte Syltetøi,
det Bæst, og snorker drukken nu paa Skind henstrakt.

Første Tjener.

Naa kom og skjænk mig, du, en dygtig Slurk af Viin!

Anden Tjener.

See der! en Offerdrik nu for „den gode Aand“!

V. 103. Angiveren pleiede at faae Trediedelen af det konfiskerede Gods.

Første Tjener.

Stik ud, stik ud for Druesaftens ædle Aand! (drikker dygtig)
O gode Aand! dit er det Indfald, ikke mit.

Anden Tjener.

Hvad mener du?

Første Tjener.

Hør du! gaa strax herindenfor
hos Paflagoneren, og stjæl Orakelsvarene,
imens han sover!

Anden Tjener.

Ja! (afsides) Men jeg er bange, at
hans gode Aand skal blive mig min onde Aand.
(gaaer.)

Første Tjener.

Nu vil jeg selv da skjænke mig en lille Taar!

Anden Tjener (kommer).

Uh! hvor Paflageren snorker og fjerter grueligt;
han mærked ikke, at jeg tog den hellige Bog,
som han saa nøie passer paa.

Første Tjener.

Du snu Krabat!
Kom med den, lad mig læse den! — Men hør du, skjænk
engang! — Lad mig nu see dog, hvad der staaer deri! —
O, Guddomsord! — Giv hid, naa giv mig Bægret strax!

Anden Tjener.

See der! — Hvad siger saa Oraklet?

Første Tjener (drikker).

Skjænk atter i!

Anden Tjener.

Hvad siger du? i Bogen staaer: „skjænk atter i“?

Første Tjener.

O Bakis!

Anden Tjener.

Hvad er det?

Første Tjener.

Giv strax et Bæger hid!

Anden Tjener.

Jeg synes, Bakis bruger Bægret meget tidt.

Første Tjener.

Ha, Paflagoner=Skjelm! Derfor du gjemte den,
fordi du frygted Varslet om dig selv!

Anden Tjener.

Hvordan?

Første Tjener.

Her staaer, hvorledes han vil blive styrtet selv.

Anden Tjener.

Hvordan?

Første Tjener.

Hvordan? Oraklet siger ligefrem,
at allerførst en Hampekræmmer kommer frem,
som først vil overtage Statens Styrelse.

V. 122. Bakis, en bøotisk Spaamand, der havde levet Aarhundreder tidligere, i hvis efterladte, eller for efterladte udgivne Orakelsvar man fandt Forudsigelser baade om Perserkrigene, om den peloponnesiske Krig og om andre vigtige Begivenheder.

8 ff. Oraklet omtaler de forskjellige Statsmænd, der efter Perikles's

Anden Tjener.

Det var en Kræmmer den! — nu videre! bliv ved!

Første Tjener.

Efter denne vil en Lammekræmmer træde op.

Anden Tjener.

To Kræmmere! — naa! — hvad bliver saa af Kræmmeren?

Første Tjener.

Han skal regere, til der kommer en anden Mand,
en større Kjeldring; saa gaaer han til Grunde med.
Saa kommer der en Læderkræmmer, vor Paflagon,
en Røver, Skrighals, med en Røst som buldrende Fos.

Anden Tjener.

Saa Lammekræmmeren skulde altsaa styrtes af
vor Læderkræmmer?

Første Tjener.

Ja vist.

Anden Tjener.

Ih, stakkels Fyr!
Hvor er der nu en eneste Kræmmer meer at faae?

Død havde styret Staten. Ingen af dem besad hiin store Mands Uegennyttighed, hvorfor Digteren fremstiller dem alle som Kræmmere, der berigede sig hver med sin Næringsvei. *Hampekræmmeren* er *Eukrates* fra Melite (ndfr. V. 253), „Vildsvinet" eller „Bjørnen", som Aristofanes og andre samtidige Komikere kaldte ham paa Grund af hans Udseende. *Lammekræmmeren* (V. 131) er *Lysikles*, med hvem Aspasia giftede sig efter Perikles's Død. Han blev i Efteraaret 428 sendt som Feltherre til Karien, for at inddrive Penge der, ved hvilken Leilighed han omkom.

Første Tjener.

Jo een der er endnu i glimrende Næringsvei.

Anden Tjener.

Jeg beder, siig mig, hvad for een?

Første Tjener.

Skal jeg?

Anden Tjener.

Ja vist!

Første Tjener.

En Pølsekræmmer er det, som skal styrte ham.

Anden Tjener.

En Pølsekræmmer? Zeus dog! hvilken Næringsvei!
Men hør! hvor skal vi da nu finde denne Mand?

Første Tjener.

Ja, lad os søge ham!

Anden Tjener.

Nei see! der kommer han,
som gudsendt, hen til Torvet.

(**Pølsekræmmeren** kommer med et Pølsetrug og andre Pølsekræmmer=Redskaber.)

Første Tjener.

O Lyksalige!
Blodpølsekræmmer! stig herop, o bedste Ven!
Du kommer som en Frelser for vor By og os.

Pølsekræmmeren.

Hvad godt? Hvad vil I mig?

Første Tjener.

Kom hid, og hør,
hvilket Held du har, og hvor lyksalig du dog er!

Anden Tjener (til Første Tjener).

Gaa du nu hen og tag hans Trug! forklar ham saa
Orakelsvaret, forsaavidt det angaaer ham.
Jeg gaaer nu ind og seer til Paflagoneren. (gaaer.)

Første Tjener (til Pølsekræmmeren).

Naa, læg nu dine Sager fra dig allerførst!
kast dig til Jorden ned, og bed til Guderne!

Pølsekræmmeren.

Nu ja! — hvad saa?

Første Tjener.

O rige Mand! lyksalige Mand!
idag et Intet, imorgen overvættes stor!
O høie Hersker i lyksaliggjort Athen!

Pølsekræmmeren.

Nei hør, min Ven, lad du mig vaske Kallun ud
og sælge Pølser! — hvorfor gjør du Nar af mig?

Første Tjener.

Ah! Vaas! hvad snakker du om Kallun? Nei, see hist!
(peger paa Tilskuerne)
Der seer du lange Rækker jo af Folk?

Pølsekræmmeren.

Ja! ja!

Første Tjener.

Over alle disse skal du være Hovedsmand

og over Torvet, over Havnene og Pnyx;
skal træde Raadet ned, — hver Hærdrot kue strengt,
dem binde, fængsle — bole saa i Prytaneion.

Pølsekræmmeren.

Og det skal jeg?

Første Tjener.

Ja vist! — Du seer ei Alt endnu.
Nei, stil dig, Bedste, ovenpaa dit Pølsetrug,
betragt saa alle Øerne her rundtomkring!

Pølsekræmmeren.

Jeg seer.

Første Tjener,

Seer Vareoplag du og Skibe med?

Pølsekræmmeren.

Ja! ja!

Første Tjener.

Naa, er du nu da rigtig lykkelig?
Kast ogsaa nu dit høire Øie hisset hen
paa Karien, og det andet til Karthago hen!

V. 166. I Prytaneet (Raadhuset) spiste daglig Prytanerne (d. e. den Tiendedeel af Raadet, som for Øieblikket havde Forretningerne), og tilligemed dem enkelte fortjente Mænd, hvem Staten vilde vise en særegen Ære. Men denne Ære, som ogsaa Andre nøde, er ikke nok til Pølsekræmmeren; han skal i endnu høiere Grad være hjemme der.

V. 173. Athenæernes Herredømme til Søes strakte sig ikke blot over det Ægeiske Havs Øer og Kyster, men ogsaa udenfor dette. Nylig havde de sendt en betydelig Flaade til Sicilien, og sangvinske Aander drømte allerede om, at Athen var Herre over hele Sicilien og Karthago med.

Pølsekræmmeren.

En deilig Lykke, at vride sine Øien af Led!

Første Tjener.

Seer du: alt dette faaer du Lov at høkre med;
du bliver nemlig, som Oraklet siger her,
den „største Mand."

Pølsekræmmeren.

Men siig mig dog, hvorledes jeg,
som er en Pølsekræmmer, bliver slig en Mand?

Første Tjener.

Jo derfor er det just du vorde vil saa stor,
fordi du er fra Gaden, er gemeen og grov.

Pølsekræmmeren.

Jeg troer ei, jeg er værdig til saa stor en Magt.

Første Tjener.

Ah Snak! — naa hvorfor troer du dig ei værdig da?
Hør, troer du da, der er det Mindste Godt hos dig?
Er du af fiin og dannet Slægt?

Pølsekræmmeren.

Nei, tvertimod
af den gemeneste.

Første Tjener.

Lyksalige Menneske!
Tænk, hvilken Adkomst til Regjeringen du har!

V. 175. Den, der stod i Spidsen for Athen, kunde paa mange Maader udsuge de forbundne Stæder, snart ved at inddrive svære Contributioner hos dem, snart ved at afpresse dem Stikpenge for at skaane dem i denne Henseende.

Pølsekræmmeren.

Ja men, min Ven, jeg har jo ingen Dannelse;
kun læse, skrive kan jeg lidt, og daarligt nok.

Første Tjener.

Ja det alene vil just skade dig, om det
er nok saa daarligt. Folkets Førelse betroes
ei meer til nogen dannet og retsindig Mand;
kun til den Raae og Smudsige. Men glem du ei,
hvad Guder her i dette Svar har tiltænkt dig.

Pølsekræmmeren.

Hvad siger da Oraklets Svar?

Første Tjener.

Ved Guderne
det snildt er fremsat i et gaadedunkelt Sprog:
„Aldrig saasnart gjør krumkloet Læderørn stormende Angreb
„rask med sit Næb paa den tossede Slange, den graadige Blodhund,
„strax gaaer Paflagonerens Garverlage til Spilde;
„men til Pølsekræmmere Gud skjænker Høihed og Ære,
„hvis ei de hellere vil fremdeles handle med Pølser."

Pølsekræmmeren.

Men hør, hvad angaaer dette mig? forklar mig det!

Første Tjener.

Jo, Læderørnen det er Paflagoneren.

Pølsekræmmeren.

Men „krumkloet" hvad er det?

Første Tjener.

Jo, det vil sige, han
med krumme Fingre rapser, river Alt til sig.

Pølsekræmmeren.

Men Slangen hvad skal den til?

Første Tjener.

Det er soleklart.
See! Slangen er jo lang, Blodpølsen ogsaa lang;
blodtørstig er jo Slangen, Pølsen ligesaa:
Altsaa vil Slangen, hedder det, ifald den ei
ved Snak bedaares, styrte flux hin Læderørn.

Pølsekræmmeren.

Oraklet smigrer mig. Men det er underligt,
hvor jeg kan være dygtig til at regere, jeg!

Første Tjener.

Ah Lapperi! Bliv ved at gjøre, hvad du gjør!
Rør Alt i Staten i en Miskmask sammen som
en Pølsemad, og søg at vinde Folkets Gunst!
smør blot om Munden det med sukkersøde Ord!
Alt Andet hos dig er jo demagogiskt nok:
En hæslig Røst — gemeen af Byrd — en Bondeknold —
kort, du har Alt, hvad hører til en Statsmand just.
Og hermed stemmer Varslet og Apollons Ord.
Bekrands dig da, og offre saa til Dumheds Gud,
at du hin Mand maa styrte!

Pølsekræmmeren.

Ja, men hvem vil mig

som Kammerat staae bi? thi alle rige Folk
de frygte ham, og Fattigfolk de fiser af Angst.

Første Tjener.

Der er de brave Riddersmænd, et Tusinde,
de hade ham, og de vil sikkert staae dig bi;
og saa blandt Borgerne hver god og dannet Mand,
og af Tilskuerne hver Mand med sund Forstand,
og jeg med dem, og Guden selv vil hjelpe os.
Frygt du kun ei! hans Maske er jo ei Portræt
der var jo ingen Maskemager, som voved sig
at eftergjøre ham; men jeg er rolig for,
han bliver kjendt, thi Publikummet har Forstand.

Pølsekræmmeren.

O vee mig, vee! der kommer Paflagoneren.

Paflagoneren (løber over Scenen).

Ved alle Guder! nei, I skal ei glædes ved,
at I har sammensvoret Jer imod Herr Folk. —
Hvad? et chalkidisk Drikkekar? hvad gjør det her?
I gjør Chalkiderne oprørske, seer jeg nok.
Til Galgen med Jer, I skal døe, I Hundepak!

V. 234. *Kleon* betegnes strax ved sin første Optræden som den voldsomme Demagog, der aner Sammensværgelse og Oprør allevegne, og som finder Stof til Mistanke i de alleruskyldigste og naturligste Ting. Det Bæger, den „Første Tjener" havde brugt, var af det Slags, man pleiede at kalde *chalkidiske*. Heraf aner han strax en Forbindelse med *Chalkidike*, den store makedoniske Halvø, hvis mange og blomstrende Stæder alle havde hørt til det athenæiske Forbund, men netop nu begyndte at røre sig og knytte Forbindelser med Spartanerne.

Første Tjener (til Pølsekræmmeren).

Naa, hvorfor løber du? saa bliv dog, Hædersmand,
o Pølsekræmmer! forraad dog ei den gode Sag!
(taler ud af Scenen)
Riddersmænd, o kommer nu, o kom til Hjelp! nu er det Tid!
Simon og Panætios, rask svinger ind paa høire Fløi!
(til Pølsekræmmeren)
See! der kommer de; og du, vend atter om, forsvar dig kjækt!
See! hin Støvsky hist forkynder, at de alle trænge frem.
Ha! forsvar dig da, forfølg ham, og slaa modig ham paa Flugt!

Chor (kommer).

Slaa ham, slaa ham, denne Niding, Ridderhærsbagvaskeren,
denne Tolder, dette Afskum, ham, Charybdis' Røversvælg,
denne Niding, denne Niding, atter atter siger jeg;
ja en Niding var han stedse tusind Gange hver en Dag!
Op da, slaa ham og forfølg ham, og forskræk ham, bank ham mør,
og forband ham, som vi alle, styrt imod ham flux med Skrig!
Men lad ei ham slippe fra dig, thi han kjender grant den Vei,
hvorad Eukrates sig sneg, og flygted hjem til Skjæverne.

V. 242. Ridderne komme ind anførte af deres 2 Hipparcher, Simon og Panætios. Af disse er Simon bekjendt som den ældste Forfatter over Ridekonsten. I Eleusiniet i Athen havde han indviet en Malmhest, og paa Fodstykket ladet sine egne Bedrifter afbilde. Konstværket var udført af den strenge Naturalist, Demetrios.

V. 253. Eukrates, s. Anm. til V. 128. Vi kjende intet Nærmere til denne Historie om, at den mægtige Demagog maatte flygte forfulgt af sine Fiender, og gjemme sig i sit Hampheglerie.

Paflagoneren.

O bedagede Heliaster, Treobolskolleger, I,
som jeg føder ved min Skrigen — om med Uret eller Ret —
kommer mig til Hjelp! — jeg prygles her af sammmensvorne Mænd.

Chor.

Ja med Ret, thi Fælledsgodset, før det skiftes, sluger du,
og som Figener du trykker hver en regnskabspligtig Mand;
prøver, hvem af dem er raa, og hvem er moden eller ei;
og hvis du da finder Nogen sorgløs rolig gabende,
tager du i ham et Greb, og bringer ham fra Chersones,
lader fare smukt den raae, men sluger heel og holden hin;
ogsaa snuser du blandt Borgre hvert et Faarehoved op,
som er rig og ei gemeen og gyser for at faae Proces.

V. 254. Om Heliasterne s. Anm. til V. 50. Kreon roser sig af, at han ved sine høirøstede Klager og ved sit bestandige Angiveri skaffer dem Noget at leve af.

V. 258. Enhver Embedsmand var pligtig til at aflægge Regnskab for sin Embedsførelse. I den nærmeste Tid, efterat hans Funktionstid var udløbet, kunde Enhver, der vilde, anklage ham for Regnskabsretten, og, havde han handlet uredelig, blev han idømt en Bøde til Staten. Kleon var en farlig Mand, naar han vilde anklage Nogen i en saadan Anledning; men efter Aristofanes var det kun de Rige, han brød sig om; dem truede han, og tog svære Stikpenge af dem. for at lade dem have Fred (see ndfr. V. 825); og saaledes tilegnede han sig alene, hvad der egentlig skulde være Fællesgods, eller falde i Statens Kasse. De Fattige lod han derimod gaae, ligesom raae Figener, der ikke vare værd at nyde. I Originalen er her et Ordspil, idet det græske Ord paa en falsk eller chikaneus Anklage, Sykofanti, egentlig betyder en Figenklage.

V. 261. „fra Chersones" sigter udentvivl til et enkelt bestemt Tilfælde; men vi kjende det ikke.

Paflagoneren.

Alle mod mig styrter I; men jeg for Eders Skyld faaer Prygl,
jeg som vilde Forslag stille, at det ret og billigt var,
her at sætte paa vor Borg et Minde om jer Heltedaad.

Chorfører.

Ha, du Pralhals, ha, du Skjelm! nei hør, hvor han sig smigrer ind!
Ret som var vi gamle Tosser, vil han holde os for Nar!
Men om hist det Kneb ham lykkes, skal han her dog nu ha' Prygl.
Og om end han undgaaer Næven, skal han foses af mit Been.

Paflagoneren.

Stad og Folk! o hvilke Bæster trænge mig paa Livet ind!

Chorfører.

Naa, du skriger, — du som stedse holdt vor By ved Skrig i Angst!

Pølsekræmmeren.

Kommer det paa Skrigen an, jeg skal dig jage let paa Flugt.

Chor.

Ja, hvis ham du overskriger, skal du høre vort Hurra!
Og hvis du i Frækhed seirer, da er Seierskagen vor!

V. 267. Den Heltedaad, som omtales udførligere ndfr. V. 594 ff.
V. 276. Ved Drikkelag fik den dygtigste Svirebroder en Kage som Seiersbelønning.

Paflagoneren.

Denne Mand angiver jeg, og paastaaer, at han udført har til de Peloponnesers Skibe Pølsevare hemmelig.

Pølsekræmmeren.

Jeg, ved Zeus, angiver denne, at med slunken Mave han skynder sig til Prytaneion, vralter hjem med strutfuld Vom.

Første Tjener.

Ja, ved Zeus, han fører ud forbudne Sager, Brød og Kjød og Fiskebudding, som Perikles aldrig ansaaes værdig til.

Paflagoneren.

I skal hænges her paa Stedet!

Pølsekræmmeren.

Tregang saa høit jeg skriger som du gjør.

Paflagoneren.

Skrigende skal jeg dig overskrige.

V. 278. Det var naturligviis strengt forbudt at udføre Krigsmateriale til Fienden. En Art svære Touge, som de Gamle brugte til at sammenholde brøstfældige Skibe med, kaldtes Hypozomata, et Ord, der har megen Lighed med det græske Navn for „Pølsevare", som Digteren ved et Ordspil har sat i Stedet.

V. 280. Prytaneion s. ovfr. V. 166. Denne Beskyldning er endnu latterligere end den foregaaende. Kleon kommer daglig efter Statens hæderfulde Indbydelse til Prytaneet for at spise der; dette fremstiller Pølsekræmmeren, som om han ulovlig tog Statens Eiendom til sig, og Tjeneren, som om han udførte Levnetsmidler, der ikke maatte udføres i denne Krigens Tid.

V. 282. Perikles spiste ikke paa Statens Bekostning i Prytaneet.

Pølsekræmmeren.

Brølende skal jeg dig overbrøle.

Paflagoneren.

Jeg anklager dig, bliver du Hærdrot.

Pølsekræmmeren.

Jeg din Ryg skal sønderflænge.

Paflagoneren.

Jeg skal pille ud din Frækhed.

Pølsekræmmeren.

Jeg skal knuse dine Rænker.

Paflagoneren.

See du paa mig uden Blinken!

Pølsekræmmeren.

Ogsaa jeg er Dreng fra Gaden.

Paflagoneren.

Jeg dig knuser, hvis du mukker.

Pølsekræmmeren.

Jeg bemøger dig, hvis du snakker.

Paflagoneren.

Vel! ja jeg er Tyv — nu du da!

Pølsekræmmeren.

Jeg, ved Hermes, Torvets Skytsgud,
svær mig fri mod Øienvidner.

V. 287. „Hærdrot", Strateg, af hvilke der hvert Aar valgtes 10 i Athen.

Paflagoneren.

Du i fremmed Haandværk fusker.
Men jeg melder for Øvrigheden,
at du bruger helligt Kallun,
uden Tienden at yde.

Chor.

O du Halunk, du Skumler og Skrighals!
Af din Frækhed
fuldt er hvert et Land,
hvert et Samfund,
Toldbodbøger, Protokoller,
hver en Domstol, du
Skarnsnager, du,
som vor hele Stad
plat forvirrer,
du, som med dit Skrig og Skraal
har bedøvet vort Athen,
og fra Fjeld, som Thunfiskfanger,
speider efter Skattepenge.

V. 300. De Templerne tilhørende Eiendomme bleve bortforpagtede imod Tiende. Den, der benyttede hellig Jord uden at yde Tiende deraf, vilde naturligviis blive angivet for Øvrigheden, saasnart dette Forhold blev opdaget. I Analogi hermed fremfører Kleon den latterlige Paastand, at de Tarme, Kjød, Fedt, Blod eller hvad Andet Manden bruger til at lave fine Pølser af, egentlig var hellig og tiendepligtig Eiendom.

V. 313. Thunfiskene komme i store Stimer og svømme nær ved Havets Overflade, saa at man kan see dem længe i Forveien. De, der beskjeftigede sig med dette vigtige og indbringende Fiskeri, havde opnaaet en beundringsværdig Færdighed i at kjende dem paa lang Afstand. Paa samme Maade siges Kleon fra Athens Fjelde at see ud over

Paflagoneren.

O jeg veed, hvo denne Sladder sammenflikket har forlængst.

Pølsekræmmeren.

Ja du kjender Flikkeri saa godt som jeg mit Pølseri.
Ofte du paaskraas har skaaret Huden af en daarlig Ko,
og snydt Bønderfolk dermed. Den tyktes dem saa deilig tyk;
Men før een Dag den var baaret, Skoen var to Spand for vid.

Første Tjener.

Ha! ved Zeus, ja ogsaa mig han handled med paa samme Viis,
og for alle Kammerater blev til Latter jeg og Nar,
thi før Pergasæ jeg naaede, svømmed jeg i mine Skoe.

Chor.

Har du da ei fra Begyndelsen alt
øiensynligen viist
Skamløshed,
Sofisternes eneste Vaaben?
Stolende paa den, du plukker hver en Fremmed, som bær Frugt,
medens Hippodamos' Søn kun seer derpaa og ærgrer sig.

Havet (hvis Øer og Kyster vare Athen skatskyldige), for at opdage, hvor der er Noget at fiske.

V. 317. Naar han skulde skjære Læder ud til Saaler, førte han Snittet ikke lodret, men skjævt, for at Saalen skulde synes tykkere end den var; men derved blev den strax traadt ud, naar man gik paa den.

V. 322. Pergasæ, et Qvarteer i Athen, hvor Demosthenes boede.

V. 328. Hippodamos, en af sin Tids fornemste og anseteste Mænd, er især bekjendt som den, der indførte et nyt System for Anlæggelsen

Men en anden Mand er nu traadt frem,
langt meer ryggesløs end du — det fryder mig —,
han skal stække dig og knække dig, det seer man strax,
i List og Frækhed
og i Narrestreger.
(til Pølsekræmmeren)
O du, opfostret der. hvorfra nu vore Statsmænd komme,
viis nu, at Tugt og ædelt Sind har intet at betyde!

Pølsekræmmeren.

Saa hør! nu skal jeg sige Jer, hvad han er for en Borger.

Paflagoneren.

Tillader du mig ikke —

Pølsekræmmeren.

Nei! thi slet jo ogsaa jeg er.

Chor.

Og giver han ei tabt, saa siig, at slet er og din Herkomst!

Paflagoneren.

Tillader du mig ikke —

Pølsekræmmeren.

Nei!

Paflagoneren.

Jo!

---

af Byer, med vinkelrette Gader og regelmæssige Torve. Han havde anlagt Athens Havnestad, Piræeus, og er vel i den Anledning bleven attisk Borger. Hans Søn, Archeptolemos, hørte ligesom Faderen til de fine Folk i Athen, og blev senere bekjendt som en af Hovedmændene for den oligarchiske Revolution Aar 411. Digteren mener, at han burde have mødt Kleon med Kraft.

Pølsekræmmeren.

Nei dog, ved Poseidon!
Det første Ord skal være mit; det er min første Paastand.

Paflagoneren.

Fordømt! ha jeg maa briste!

Pølsekræmmeren.

Nei, nei! jeg tillader ikke —

Chor.

O jo tillad, for Guders Skyld, tillad ham dog at briste!

Paflagoneren.

Hvad stoler du vel paa, da du saa fiendsk imod mig træder?

Pølsekræmmeren.

Jo jeg kan ogsaa tale, du, forstaaer at pebre Sausen.

Paflagoneren.

Naa du kan tale! Ja vistnok, fik du en Sag at føre,
Du vilde hakke, mase den, og lave den fortrinlig.
Hør, veed du, hvordan dig det gaaer? Som næsten alle Andre.
Naar du engang en lille Sag har vundet mod en Fremmed;
og har om Natten øvet dig paa Gaden, hæs dig skreget,
og drukket Vand, og plaget hver din Ven med Taleprøver,
saa troer du, at du Taler er, o stakkels Tossehoved!

V. 348. De Fremmede, der bosatte sig i Athen, nøde vel større Rettigheder, og vare mere visse paa Lovenes Beskyttelse der, end i de fleste andre Byer; men deres Mangel paa Forbindelser og deres Ubekjendtskab med attisk Lov og Ret gjorde dog, at det var langt lettere at vinde en Sag imod en Fremmed, end imod en Borger.

Pølsekræmmeren.

Ved hvilken Drik begeistret, har da du saavidt bragt Staden,
at den, af dig besnakket, stum nu falder reent i Staver?

Paflagoneren.

Mod mig du nogen Dødelig tør stille? mig, som, naar jeg
min varme Thunfisk først har spiist, og drukket mig en Kande
ublandet Viin, skal kuske snart Feltherrerne fra Pylos.

Pølsekræmmeren.

Og jeg, naar jeg min Kallunsbrad har slugt og Svinemave,
og dertil søbet en Skaal Mos, saa skal jeg flux, uvasket,
nok stoppe hver en Talers Mund; selv Nikias jeg kyser.

Chorfører.

Hvad du har sagt, jeg synes om, kun een Ting dog undtagen,
det er: at du vil nyde al den Søbemad alene.

Paflagoneren.

Du æder ei milesisk Fisk og kuer de Mileter.

Pølsekræmmeren.

Men har jeg spiist min Skank, jeg strax Bjergværkerne forpagter.

V. 362. Det synes som om Kleon har havt *Milesierne* mistænkte for at ville falde fra Athen, hvilket de i Virkeligheden gjorde Aar 412, og som om hans Trusler imod dem have bevæget dem til at forsone ham med en anseelig Gave; smlg. ndfr. 931. Kleon roser sig nu af, at han har kuet dem. Digteren lader ham med det Samme paa en komisk Maade omtale de Stikpenge, han har faaet, som om det var ved denne Udskrivning at han havde udmattet dem. I Stedet for Penge sættes i denne Scene, hvor Striden dreier sig om de to Modstanderes Levemaade, *milesiske Fisk*, en i Oldtiden meget yndet Spise.

V. 363. Pølsekræmmeren kan ikke rose sig af at have udsuget Athens

Paflagoneren.

Men jeg i Raadet springer ind, og vender Alt paa Hov'det.

Pølsekræmmeren.

Men jeg skal kløe din Ende dig, og ælte den som Pølse.

Paflagoneren.

Men jeg skal med et Bagtag kaste næsgrus dig paa Døren.

Chorfører.

Saa, ved Poseidon, kast og mig, hvis ud du ham vil kaste!

Paflagoneren.

I Blokken strax jeg spænder dig!

Pølsekræmmeren.

Jeg sigter dig for Feighed, du!

Paflagoneren.

Din Hud jeg artig garve skal.

Pølsekræmmeren.

Til Tyvesæk jeg flaaer dit Skind.

Paflagoneren.

Til Jorden pløker jeg din Krop.

Pølsekræmmeren.

Til Finker hakker jeg dig smaa.

Paflagoneren.

Jeg river ud dit Øienhaar.

---

rigeste Vasalstat, men han lover at ville forpagte Bjergværkerne, og behandle dem saaledes, at Staten derved mister en endnu vigtigere Indtægtskilde.

Pølsekræmmeren.

Jeg skær din Kro af Livet dig.

Første Tjener.

Ja vi vil stikke ham en Pind
paa Kokkeviis i Munden ind,
og rive saa hans Tunge ud;
og naar han saa mandhaftig skjønt
slaaer Gabet op, vi lige ned
til Rumpegattet kiger,
og seer, om han har Tinter.

Chor.

Noget der er da meer hedt end Ild,
og Ord meer skamløse selv end de,
der lyde midt i vor By;
og den Ting gaaer ikke saa slet.
(til Pølsekræmmeren)
Nu paa ham! endevend ham!
men Intet halvgjort!
Han jo alt i Kniben er.
Naar du i det første Angreb strax faaer rigtig tærsket ham,
skal du see, han er en Kryster: jo jeg kjender ham tilbunds.

Første Tjener.

Saadan Stymper har han været i sin hele Levetid,
og dog gjaldt han for en Mand, da ind han høsted Andens
Sæd;

V. 376 ff. Der foreslaaes, at Kleon skal underkastes den samme Behandling, som Kokken, der skal kjøbe et slagtet Sviin, underkaster dette, for at forvisse sig om, at det ikke har Tinter.

V. 393. Ved Erobringen af Sfakteria høstede Kleon, hvad Demosthenes

ja han lader nu de Kornax, som han derved fik i Huus,
bundne til en Blok fortørres, og vil gjerne sælge dem.

Paflagoneren.

Ei jeg frygter Jer saalænge, som vort Raad endnu er til,
og Herr Folk, med egen Maske, sidder der og gloer saa dumt.

Chor.

Ha! hvor fræk han trodser Alt!
Aldrig skifter Farven han,
som hans Fjæs engang nu har.
Hader jeg dig ei, saa gid jeg var Kratinos' Sengebund,
eller skulde lære Chor i Morsimos's Sørgespil!
O du som overalt i Alt, hvad du gjør,
suger som Bien af Blomsterne Mønt,
gid du Alt, hvad du har suget, strax maa kaste op igjen!
saa vilde jeg bestandig synge:
„Drik, drik ud for Held og Lykke!"
Selv Spudias' Søn, jeg troer, den gamle Kornpuger,
istemte jublende vort Qvad, og sang sit „Bakchos, Bakchos!"

---

havde saaet. De Ax, han derved fik i Huus, ere de fangne Spartanere. Nikias og Alkibiades søgte at lette deres Lod saameget som muligt; men Kleon sørgede for, at de bleve holdte i strengt Fangenskab. Vi vide, at han lod Athen stille strenge Betingelser for deres Frigivelse; men her antyder Digteren endvidere, at han kun vilde tilraade deres Frigivelse, naar han selv blev godt betalt derfor.

V. 401. Komediedigteren Kratinos (ndfr. V. 524) var en Dranker (ndfr. V. 533); det maatte hans Natteleie undgjælde.

V. 402. Morsimos var en daarlig Tragedieskriver, som oftere angribes af Aristofanes, f. Ex. i Freden V. 802 ff.

V. 407. Begyndelsen af en Sang af Simonides.

V. 408. Spudias' Søn (Navnet er skrevet efter Kochs Conjectur), der her skildres som en Mand, der kun havde Sands for sin Kornhandel og aldrig spøgte, skal have havt Kornleverancen til Prytaneet.

Paflagoneren.

I Frækhed, ved Poseidon! ei du skal mig overtræffe,
saasandt jeg ei vil lukkes ud fra Zeus's Offermaaltid.

Pølsekræmmeren.

Og jeg, ved hver en Kindhest, som alt fra min Barndoms Dage
har regnet over mig saa tidt, og ved hvert Stik af Kniven,
i Frækhed nok skal knække dig; jeg ellers jo forgjæves,
med Viskebrød opfødt, var til en saadan Karl fremvoxet.

Paflagoneren.

Med Viskebrød ret som en Hund? Du slette Karl, du vover,
med Hundekost opfødt, i Kamp dig med en Hundeabe?

Pølsekræmmeren.

Ved Zeus ja mangt et andet Puds jeg alt som Dreng har spillet.
Jeg narred nogle Kokke, da engang jeg raabte til dem:
„See, Karle, der! — naa seer I ei? — nu kommer Vaaren, Svalen!"
De saae i Veiret — en, to, tre, jeg kneb af Stegen et Stykke.

Chor.

O du forslagne Kjødblok, du, hvor snildt var det ei udtænkt!
Til første Grønt du kneb dit Kjød, endnu før Svalen kommer!

Pølsekræmmeren.

Og Ingen mærked det; og hvis der Nogen af dem saae det,

V. 415. I Mangel af Servietter viskede man sig ved Bordet med Brød-stumper, som siden kastedes til Hundene.

jeg stak det mellem mine Been og svor mig fri ved Guder.
See derfor sa'e en kløgtig Mand, som havde seet paa dette:
„Det feiler aldrig: denne Dreng bli'er engang Folkets Leder.“

Chorfører.

Han spaaede ret, og det er klart, hvorfra han har sin Viisdom:
du stjal behændig, svor dig fri, og Kjødet stak i Rumpen.

Paflagoneren.

Jeg kue skal din Frækhed, ja, jeg troer vel, ogsaa Eders.
Jeg farer som en Lynild frem, og styrter som en Stormvind
mig ned, og blander Land og Hav tilsammen i Forvirring.

Pølsekræmmeren.

Men jeg vil bjerge mine Pølser først, og saa betroe mig
til Vindens Pust paa vilden Hav, og ønske dig til Galgen!

Første Tjener.

Og jeg, ifald der mærkes Læk, vil stille mig ved Pumpen.

Paflagoneren.

Ved Demeter, nei, du ikke skal ustraffet have stjaalet
saa graadig fra vort Folk.

Chorfører.

Nu klar til Vending! los med Skjødet!
Den barske Sykofantervind begynder slemt at blæse.

Paflagoneren.

Fra Potidæa, veed jeg nok, modtog du ti Talenter.

V. 440. Potidæa, en korinthisk Kolonie paa Makedoniens Kyst, men Athens Vasalstat, gjorde Oprør i Aaret 432, og blev derved en af

Pølsekræmmeren.

Hvad saa? Naar een af dem du faaer, saa tier du jo gjerne.

Chorfører.

Det gjør han med Fornøielse, den Hædersmand. Heis Seilet!
Nu lægger Vinden sig alt meer.

Paflagoneren.

Jeg stevner i fire Sager dig
paa hundrede Talenter hver.

Pølsekræmmeren.

For Rømning jeg stevner en Snees Gange dig,
og over tusind for Tyveri.

Paflagoneren.

Og du, du stammer jo ned fra dem,
som mod Gudinden sig forbrød.

Anledningerne til den peloponnesiske Krig. Den blev først efter to Aars Beleiring bragt til Lydighed igjen.

V. 448. I Aaret 612 f. Chr. gjorde Kylon et Forsøg paa at opkaste sig til Tyran i Athen, og satte sig i den Anledning i Besiddelse af Borgen. Forsøget mislykkedes; han maatte flygte og hans Tilhængere søgte Tilflugt i Athenes Tempel. Det var kun ved at love dem at spare deres Liv, at Athens Styrere kunde bevæge dem til at forlade det hellige Sted; men de brød det givne Løfte, og henrettede dem alligevel. Dette Mord paa de Mænd, Gudinden havde beskyttet, hvilede tungt paa dem, der havde begaaet det. Alkmæonidernes Familie maatte af denne Grund forlade Athen, og endnu ved den peloponnesiske Krigs Udbrud gjorde Spartanerne Fordring paa, at Perikles, der henhørte til den samme Familie, skulde forvises fra Athen, fordi hin gamle Forbrydelse endnu tyngede paa Slægten.

Pølsekræmmeren.

Din Bedstefader har jo tjent
som Livvagtskarl —

Paflagoneren.

Hos hvem? tal ud!

Pølsekræmmeren.

Hos Hippias' Viv Byrsine.

Paflagoneren.

Du er en Nar.

Pølsekræmmeren (slaaer ham).

Du er en Skurk.

Chor.

Slaa dygtig til!

Paflagoneren.

Au, au! au, au!
de Sammensvorne prygle mig.

Chor.

Slaa du kun til af Liv og Magt,
og bank ham med dit Kallun og
din Mastetarm,
saa Bankekjød han bliver!

V. 451. Tyrannen Hippias's Hustru hed Myrsine. Dette Navn fordreies til Byrsine, af *βύρσα*, en Hud, for at frembringe et Ordspil. Den, der læser Originalen, forstaaer ikke blot, at Kleons Forfædre skulde have tjent Tyrannens Familie, hvilket de vistnok ikke havde gjort, men ogsaa, at de havde opsat Stænger til at tørre Hestehuder paa, eller været Garvere, hvilket er meget sandsynligt.

O du fortræffelige Kjødblok, bedste Sjel af alle!
Du kom som Frelser for vor By og for enhver dens Borger!
Hvor fiint og snildt har ei du ham med dine Indfald tirret!
Dog nei, hvorledes kan vor Roes vel veie op vor Glæde?

Paflagoneren.

Nei, ved Deméter, det er ei undgaaet mig,
hvordan den Sag er hugget til; jeg veed ret godt,
hvordan det Alt er naglet, skarret sammen vel.

Chor (til Pølsekræmmeren).

O vee! du kjender vist ei Hjulmandssproget ret?

Pølsekræmmeren.

Da veed jeg dog, hvad han i Argos hist har for.
Han lader som han Folkets Gunst vil skaffe os,
men underhandler skjult med Lakedæmon der.
Jeg veed, hvortil man slige Jern i Ilden har:
Man smeder Noget sammen imod Fangerne.

Chor.

Ret saa! ret saa, du! Smede=Snak for Hjulmands=Brøvl!

Pølsekræmmeren.

Ja der er Folk, som smede med ham endnu meer.
Og om du byder Sølv mig eller Guld, og om

V. 466 f. En Snert til de Talere, som, for at være populære, bruge Haandværksudtryk.

V. 468. Argos havde hidtil holdt sig neutral i Krigen. Naar Kleon opholdt sig der, for at see at vinde dem for Athen, paastaaer hans Modstander, at han har ganske andre Hensigter; han fører hemmelige Underhandlinger med Spartanerne om, hvad de ville give ham for at faae deres fangne Medborgere frie, see ovfr. V. 393.

du skikker Venner til mig, du skal aldrig dog
formene mig at sige Alt til Folket her.

Paflagoneren.

Og jeg, jeg gaaer nu lige strax i Raadet hen
og melder alle jere Sammensværgelser,
og at I holde Nattemøder i vor By,
og have sammensvoret Jer med Meders Drot,
og hvad I med Boeoter sammensmøret har.

Pølsekræmmeren.

Aa, hvad er Prisen i Bootien nu paa Smør?

Paflagoneren.

Ha, ved Herakles, jeg skal smøre dig dit Skind.
(gaaer.)

Chor (til Pølsekræmmeren).

Velan, min Ven, har du Forstand og Vittighed,
saa viis det nu, saasandt du Kjød har skjult engang
imellem dine Been, som selv du siger jo.
Nu skal du skynde dig til Raadsforsamlingen,
thi han vil styrte jo derind, bagvaske fræk
os alle sammen, og skrige, støie som en Gal.

V. 481. Aaret før Opførelsen af „Ridderne" havde Athenæernes Flaade opsnappet en Gesandt fra Perserkongen til Sparta. Han blev ført til Athen, og, efter at være forhørt der, sendt tilbage til Persien i Selskab med Gesandten fra Athen. Disse sidste vendte imidlertid om paa Veien, da de erfarede, at Kong Artaxerxes var død.

V. 482. Omtrent ved denne Tid begyndte Demokraterne i Athen at underhandle med Demokraterne i Bøotien om at styrte de aristokratiske Forfatninger der. Det var dette, der i den paafølgende Sommer foranledigede Athenæernes Indfald i Bøotien og deres Nederlag ved Delion.

Pølsekræmmeren.

Jeg gaaer; men først jeg vil dog, som nu Sagen staaer,
mit Kjød og mine Knive gjemme her etsteds.

Chor

(peger paa et Stykke Fedt i hans Kurv).

Men hør, smør dog din Hals nu først med dette her,
at du kan smutte glat fra hans Beskyldninger!

Pølsekræmmeren.

Du taler vel og som en Brydemester bør.

Chor (peger paa et Hvidløg).

Der! tag nu ogsaa det og slug det ned!

Pølsekræmmeren.

Hvorfor?

Chor.

At, hvidløgfyldt, du hidses maa end meer til Kamp.
Naa, skynd dig saa!

Pølsekræmmeren.

Jeg skynder mig.

Chor.

Forglem nu ei:
biid, slaa ham ned, hak Kammen reent fra Nakken ham!
og har du ædt hans Skæglæp, kom saa atter hid!

V. 493. I Brydeskolerne pleiede man altid før Kampen begyndte at indgnide Kroppen med Fedt eller Olie, for at gjøre Legemet smidigere.

V. 497. Hanekampe var en Yndlingsfornøielse for Athenæerne. Man gav Hanerne Hvidløg for at gjøre dem arrige.

Gaa da trøstig med Held og fuldfør dit Værk
alt efter vort Ønske! og Torvskjærmer Zeus
bevare dig vel! Har du saa vundet Seir,
saa kom tilbage fra Kampen igjen
til os, overstrøet med Krandse!

(Pølsekræmmeren og Første Tjener gaae.)

(til Tilskuerne)

Men I, o laaner Øre med Gunst
til vore Fest-Anapæster,
I som alle selv og ved egen Kraft
hver Musakunst have prøvet!
Havde nogentid fordum engang en Mand blandt de gamle Komediemestre
overhængt os med Bøn om at træde frem for at sige hans Vers paa Theatret,
han havde saa let ei erholdt det af os; men denne Poet det fortjener,
thi han just hader de Samme som vi, og vover Sandhed at sige,
og freidigt træder han frem og byder sit Bryst mod den hylende Stormvind.
Da nu Mange blandt Jer, som han siger, med sær Forundring har henvendt sig til ham
og spurgt, hvorfor aldrig i eget Navn han selv har et Skuespil opført,
har han anmodet os at forklare Jer denne sin Sag. Han altsaa forsikkrer,
at han ikke af Sløvhed saaledes har tøvet, men netop fordi han har troet,

at det var det sværeste Arbeid af alle, at bringe paa Scenen et Lystspil;
thi Mange beiled til Scenens Held, men Faa den skjænkte sin Gunst dog.
Han ogsaa forlængst har lært Jer at kjende som dem, der hver Stund skifte Luner
og forkaste de forrige Digtere haant, saasnartsom Aldren sig nærmer.
Han husker det godt, hvordan Magnes det gik, da Tiden bleged hans Lokker,
som saamangen en Seir havde vundet mod dem, der paa Scenen beiled til Prisen;
men hvilken Tone han end slog an, ved Harpen, ved Fugleqvidder,
ved Lydisk Sang, ved Vespesurren, ved Masker med Frøernes Farve,
han ei var tilpas Jer; nei, da han blev gammel — som ung det hændte ham ikke —
han blev forkastet, den ædle Gubbe, da Viddets Friskhed ham svigted.
Han mindes ogsaa Kratinos, som før paa Bifaldets rullende Strømme

---

V. 523. Magnes fra Ikaria var en af de ældste attiske Komediedigtere. Han skal have vundet Prisen 11 Gange, men da han blev ældre, kunde det ikke mere lykkes for ham, skjøndt han var utrættelig i at opfinde nye og pudseerlige Skikkelser at lade Choret træde frem i, ikke blot som „Harpespillere“ eller som „Lydier“, men ogsaa som „Fugle“, „Vesper“ og „Frøer“. Man seer, hvorledes han var Aristofanes' Forgænger.

V. 529. Kratinos, næst efter Aristofanes den berømteste af de gamle attiske Komediedigtere, var endnu i Live. Saa gammel han var, var

foer hen over videne Sletter og oprev med Roden og bortførte med sig
Plataners og Eges vældige Stammer med samt alle Fiender fra Grunden;
da blev der ei sjunget i Drikkelag andet, end „Figenbeskoede Doro!“
og „I Sangens kunstrige Mestre!“ Saaledes blomstred han dengang jo herlig;
men det rører dog Ingen af Eder, naar nu I see den sindsvage Gubbe,
med Harpen, uden sin gyldne Pryd, og uden Klang i sin Tone,
med Fugernes Revner vidtaabne: see saadan vandrer omkring nu den Gamle,
som Konnas, med Krandsen visnet om Issen, af Tørst vansmægtende saare,
den Mand, som ved fordums Seire var værdig i Prytaneion at drikke,

---

han endnu virksom, og beilede til den samme Krands som Aristofanes; men hans „Satyrer“ blev overvundet af „Ridderne“. Dog var han ikke ganske, som Aristofanes her fremstiller ham, et gammelt Brøvlehoved og en Dranker, der havde overlevet sig selv; Aaret efter viste han i sin Komedie „Flasken“, at han endnu havde bevaret sin gamle Kraft.

V. 532. „Figenbeskoede Doro“. Saaledes begyndte en af Kratinos' meest yndede Viser. Doro er Bestikkelsens Gudinde. Hun sniger sig frem med lydløse Fjed; hendes Gang er sød som den modne Figen; men, mærker man den, er hun Sykofantens Bytte.

V. 537. Konnas, en berømt Musiker, der havde vundet Seierskrandsen i Olympia, men i sin Alderdom var fattig og foragtet, var bleven behandlet af Kratinos paa samme Maade som denne selv her bliver behandlet af Aristofanes.

ei være til Spot, men som Tilskuer sidde, festsmykket, næst Dionysos.
Og hvilke Luner og Stik og Stød har af Eder Krates ei døiet?
som med Huusmandskost af simpelt Slags beverted Eder til Frokost,
imens med fastende Mund han tygged for Eder mangt Vittighedsindfald;
og dog holdt *han* sig alene, skjøndt snart han faldt, snart høstede Bifald.
Af Frygt for Saadant tøved vor Digter bestandig, og pleied at sige,
at, førend man Skibets Ror torde gribe, man først maatte tjene som Rorkarl,
og derpaa ligge paa Udkig i Forstavn og agte paa Veiret og Vinden,
og da først styre selv ene sit Skib. Nu altsaa ifølge alt dette,
da beskedent han kom, ei letsindig stormende frem med tankeløs Sladder,
lad en Bifaldsstorm høit bruse for ham! og som Pladsk af elleve Aarer

---

V. 540. *Krates* var først Skuespiller i Kratinos Stykker, men blev siden selv en berømt Komedieforfatter. Det synes, at han mere har havt sin Styrke i at opfatte Hverdagslivets Komik og i komiske Situationer, end i en tøilesløs Fantasie og kaade politiske Allusioner.

V. 549. Tilskuerpladsen i de Gamles Theatre bestod af concentrisk opadstigende Bænke, hvortil Adgangen lettedes ved Trapper, der gik ud fra Orchestret, som Radier fra Cirkelens Centrum. Det synes som om der i Theatret i Athen vare 10 saadanne Trappelinier, hvorved Tilskuerpladsen blev deelt i 11 kileformige Afdelinger. Disse Afdelinger kaldte Grækerne, paa Grund af en vis Lighed i Formen,

opløfter lenæisk Jubelraab,
at Digteren glad maa vandre herfra,
efter vellykket Værk,
munter med straalende Pande!

Første Halvchor.

Gangerdrot, o Poseidon, du,
hvem malmklingre Hestes trampende Hov
og vrinskende Fnys behager saa vel,
og snabelblaa hurtige Langskib,
med Stridsmænd ombord,
og Ynglingers raske Væddedyst,
idet de kneise fra Vognens Karm,
eller styrte midt i Seirens Ruus!
kom til vort Chor med gylden Trefork,
Delfinedrot, Sunions tilbedte Guddom,
Geræstier, Kronos's Søn,
Formions høielskte Ven,

Væverskytter. Her har Digteren brugt et andet Billede og sammenlignet dem med Aarer; han ønsker, at Bifaldsklappet fra dem maa lyde som et Pladsk af elleve Aarer.

V. 550. Lenæerne var den Bacchosfest, paa hvilken „Ridderne" blev opført.

V. 554. Poseidon, Hestens Skaber, paakaldtes med Rette som Riddernes Beskytter.

V. 559 Hestevæddeløb feiredes især til Poseidons Ære.

V. 563. Han havde berømte Templer paa Forbjerget Sunion i Attika, og i Sø-Staden Geræstos paa Euboa.

V. 565. Formion, en attisk Admiral, der især blev berømt ved de to store Søslag, han i Begyndelsen af den peloponnesiske Krig vandt ved Akarnaniens Kyst, en streng og pletfri Charakteer.

fremfor alle Guder du
Athenæers mægtige Værn!

Chorfører.

Prise vil vi vore Fædre, at de har sig viist som Mænd,
der er Fædrelandet værd, og værdige vort Festgevandt,
Mænd, som i hver Kamp til Lands, med Skibes Hær i sluttet Rad,
overalt og altid seired og forherliged vor By;
Ingen af dem nogensinde, naar han Fjender for sig saae,
talte dem, o nei! thi Modet raabte flux: forsvar dig kjæk!
Og naar En i Kampens Hede var paa Skuldren styrtet ned,
rysted strax han Støvet af, og nægted, at han faldet var,
og begyndte Kampen atter; og af Hærens Drotter før
var der end ei een, som bad Kleænetos om Statens Bord.
Men naar nu de Hæderspladsen og Prytanermad ei faae,
nægte de at gribe Sværd. Men vi er rede, uden Sold
kjækt at værne denne By og Landets høie Gudehær,
og forlange dertil intet meer end dette Lidet kun:
Naar engang der Fred er sluttet, og al Trængsel er forbi,
ak misunder os da ei vor Lokkepryd og Salveduft!

V. 569. Paa den store Panathenæerfest, som holdtes hvert 4de Aar, bragte Athenæerne Borggudinden en ny Kaabe (Peplos). I denne var Gudernes Kampe med Titaner og Giganter indvævet. Athenæernes Seir over Perserne ved Marathon var en saa gigantisk Heltedaad, at Choret synes, den kunde ogsaa fortiene at komme med i Gudindens Festgevandt. Smlg. ndfr. 781 f.

V. 577. Vi kjende ellers Intet til denne Historie om en Feltherre, der har nedladt sig til at bede en indflydelsesrig Mand om at skaffe ham Bespiisning i Prytaneet.

V. 578. Hæderspladsen i Theatret.

Andet Halvchor.

Stadbeskjærmende Pallas, o du
vogtende huldt vort høihellige Land,
som hæver sig stolt
i Krigerdaad over alle andre,
i Digterflor og i herlig Kraft!
kom du til os og bring med dig hid
vor Medhjelperinde
i Ledingstog, i Vaabengny,
Nike, som er af Choret Ven
og træder med os imod Fienders Hær!
O kom da herhid! thi dig det bør,
os Riddersmænd at skjænke huldt,
paa hvad Maade du kan, Seierens Fryd
nu idag, hvis nogentid ellers!

Chorfører.

Hvad vi veed om vore Heste, vil vi nævne høit med Roes,
de fortjene Lov og Priis, thi mangt et dristigt Eventyr
de med os bestaaet have, mangt et Streiftog, mangt et Slag.
Dog hvad de paa Land har øvet, ei beundre vi saa høit,
som da ud paa Rytterprammes Dæk de sprang med mandigt Mod,

V. 592. Nike, Seirens Gudinde, var Athenes stadige Tjenerinde; den store Gudinde fremstilles ofte med hende paa Haanden. Hvorledes hun havde viist sig som Riddernes Ven og Medhjælperinde, omtales strax ndfr.

V. 598. I det sidst afvigte Efteraar havde Nikias gjort et dristigt Indfald i det korinthiske Land med 1000 Fodfolk og 200 Ryttere. Strax efter at de vare komne i Land, bleve de angrebne af en betydelig korinthisk Hær, men sloge den tilbage med stort Tab. Det var især Riddernes Tapperhed, der gjorde Udslaget. For ikke at rose sig selv ved at omtale denne Bedrift, give de paa en humoristisk Maade deres Heste Æren for det Hele.

efter først at have indkjøbt Drikkebægre, Purre, Løg.
Og nu greb de hver sin Aare, ligesom vi Menneskebørn,
haled ud, og hveen i Veiret: „Gangerhøi! nu haler ud!
tag nu rigtig fat! — nei see dog — vil du trække, Sved-
fux du!“
Ved Korinth de sprang i Land, og derpaa gik de Yngste hen
og med Hov de grove Leier, og de søgte Strøelse;
og for Medisk Kløverhø de aad sig mæt i Taskekrebs,
naar en saadan krøb paa Stranden eller de den fisked op;
saa at en Korintherkrebs, som vor Theoros sagde, skreg:
Det er rædsomt, o Poseidon, naar jeg ei i Havets Dyb,
ei til Lands og ei til Vands kan undflye disse Riddersmænd!
(Pølsekræmmeren kommer).

Chor.

O allerkjæreste, ungdommeligste Mand!
hvor har dog din Fraværelse os ængstet svart!
Men da du nu er velbeholden her igjen,
fortæl, hvordan du har forfegtet denne Sag!

Pølsekræmmeren.

Jeg vandt min Sag i Raadet — hvordan ellers vel?

Chor.

Saa fortjener du, vi alle juble dig imøde!
O du Ordets Mester! ja, hvad der er mere skjønt end Ord,
du Daadens Mand! gid du vilde mig
klart fortælle Alt!

V. 611. Korintherkrebs er et Øgenavn for en Korinthier; Theoros en af Ridderne.

thi mig tykkes,
at jeg kunde løbe milevidt
for at høre dig. Derfor, Bedste,
tal kun trøstig,
thi du er vort Hjertes Fryd!

Pølsekræmmeren.

Ja, det er værdt at høre, hvordan det gik til.
Jeg skyndte mig da strax bag efter ham herfra.
Han stod derinde alt, og brød forfærdelig
i Talens klippesplittende Tordenbulder løs
mod Ridderne, og raabte høit med Trods, at de
var Sammensvorne. Hele Raadet lytted til,
og slugte raat hvert Ord af denne Løgnehals,
og saae saa sennepsurt, og rynked Panden mørk.
Da nu jeg mærkte, Raadet tog sig Sagen nær,
og lod sig skuffe af hans Lurendreieri,
saa tænkte jeg: „Nu op, hver Trold, hver Galgefugl,
I Tusser, Underjordiske, hver Helvedhex!
og du, o Torv, hvor jeg som Dreng er fostret op!
nu giv mig Frækhed, giv mig Tungefærdighed,
en skamløs Mund!“ Saaledes tænkte jeg ved mig;
da buldred det til Høire fra et Alfargat;
jeg modtog Varslet, og ved Trykket af min Bag
jeg brød igjennem Sprinkelværket ind, og skreg
af fulde Hals: „O Raad, jeg bringer Glædesbud,
og ønsker, at jeg først maa Eder bringe det!

V. 638—639. Pølsekræmmeren paakalder her Dumhedens og Frækhedens Dæmoner.

Fra den Tid af, da Krigens Uveirstorm brød løs,
jeg aldrig har seet Sild i lavere Priis end nu."
Da klaredes hvert Ansigt op i samme Nu.
Derpaa de krandsed for mit gode Budskab mig.
Saa raaded jeg dem hemmeligt, at strax Beslag
de skulde lægge paa hvert Fad i Byen her,
at Ingen skulde gjøre Silden stridig dem.
De klapped høit, og saae paa mig med aaben Mund.
Men Paflagoneren, som mærked det, og veed,
i hvad Slags Taler Raadet finder meest Behag,
brød ud i disse Ord: „I Mænd, jeg foreslaaer,
i Anledning af det glædelige Bud, vi fik,
til Tak at offre Pallas hundred Oxne strax."
Da vendte Raadet atter Bifaldsnik til ham.
Og jeg, saasnart jeg seer beseiret mig af Qvæg,
strax overbød med tvende hundred Oxne ham,
og raaded til at love Jagtgudinden til
den næste Dag et tusind Gedebukkes Blod,
hvis hundred Brislinger man fik for en Obol.
Nu vendte Raadet atter Oinene til mig.
Ved mine Ord han blev befippet, kom med Brøvl.
Da trak Prytanerne og Skytherne ham bort.
De Andre reiste sig og støied om Sildene.
Han bad og sagde: Tøver blot et Dieblik,
og hører, hvad Herolden fra Sparta melde vil,
thi han er kommen for at handle her om Fred.

V. 669. Om Prytanerne s. Anm. til V. 166. Skythiske Slaver, bevæbnede med Bue og Piil, gjorde Tjeneste som Politiesoldater i Athen.

Da skreg de alle høit i Munden paa hverandre: „Hvad
for noget? om Fred, da de har hørt, du Dumrian,
at Sildene nu faaes for billig Priis hos os?
Nei, ingen Fred! Lad Krigen have frit sin Gang!“
Saa skrege de: „Prytaner, hæv Forsamlingen!“
Saa sprang de allevegne over Gittret ud.
Men jeg mig listed bort, og kjøbte Alt hvad der
paa Torvet var af Koriander og af Løg:
Nu kunde Ingen til sin Sild faae Kryderi,
men jeg forærte dem det, og fik Tak derfor.
Da overvælded alle mig saadan med Klap
og Bravo, at for en Skilling Koriander jeg
nu bringer her i Lommen Jer det hele Raad.

Chor.

Fuldbragt har du alle Ting, som Lykkens Yndling sømmer.
Altsaa fandt dog denne Skurk en Anden langt meer dreven
i alslags Skurkestreger,
List og Rænker,
favre Ord.
Men tænk nu paa, hvordan du bedst
bringer denne Kamp til Ende.
Vi er dine troe Forbundne,
det har du alt længe vidst.

Pølsekræmmeren.

Men see, der kommer jo vor Paflagonier;
med hule Bølgeslag han bruser, skummer vildt,
som om han vilde sluge mig, hu ha! hvor rask!

Paflagoneren.

Hvis ei jeg knuser dig, saasandt jeg noget har
af gammel Løgn i Livet, saa gid jeg plat forgaae!

Pølsekræmmeren.

Din Truen morer mig, din Pralen leer jeg ad,
jeg dandser Hopsasa, og traller høit Kukkuk!

Paflagoneren.

Ha, ved Demeter! æder jeg dig ikke ud
af dette Land, saa vil jeg ikke leve meer!

Pølsekræmmeren.

Du æde mig? — nu vel! saa vil jeg drikke dig,
om selv jeg ogsaa skulde revne ved den Drik!

Paflagoneren.

Ved Forsædet, som mig Pylos gav, jeg dræber dig!

Pølsekræmmeren.

Ei see! Forsædet! — Det skal more mig at see
dig skifte første Plads med allerbagest Bænk!

Paflagoneren.

I Blokken skal jeg spænde dig ved Uranos!

Pølsekræmmeren.

Hvor hidsig! man maa gi'e den Hund et Been.
Hvad vilde du fortære helst? en Pengepung?

Paflagoneren.

Jeg rive vil med Negle dine Tarme ud!

V. 707. „Forsædet", Hæderspladsen V. 578.

Pølsekræmmeren.

Jeg river dig af dit Liv din Prytaneionsmad!

Paflagoneren.

Jeg slæber til Herr Folk dig — du skal gi'e mig Bod.

Pølsekræmmeren.

Jeg slæber ogsaa dig, du skal gi'e større Bod.

Paflagoneren.

Herr Folk har ikke Tro til dig, du slette Karl!
men jeg ham har til Nar saameget som jeg vil.

Pølsekræmmeren.

Ei, ei! saa troer du da, at Folket det er dit!

Paflagoneren.

Aa ja! jeg veed, hvormed mit Folk vil mades helst.

Pølsekræmmeren.

Men ligesom Ammer mader du det karrig knapt;
af Tyggemaden putter du en lille Bid
i Folkets Mund, og sluger trefold mere selv.

Paflagoneren.

Ja vist, ved Zeus! jeg er saa klog en Karl, at jeg
er nok istand at gjøre Herr Folk snart tyk snart tynd.

Pølsekræmmeren.

Ja vist! den Kunst forstaaer min Rumpe ogsaa godt.

V. 715. „Bod", for den Overlast, han havde tilføiet ham, da han blev kastet ud af Raadet.

Paflagoneren.

Tænk ei, Godkarl, du har i Raadet kuet mig!
Lad til Herr Folk os gaae!

Pølsekræmmeren.

O ja! jeg færdig er.
Gaa med nu strax, og lad nu Intet hindre os!

(De banke paa hos Herr Folk.)

Paflagoneren.

Herr Folk, o kom herudenfor!

Pølsekræmmeren.

Ja, Fatter, ja,
o kom herud!

Paflagoneren.

O lille, kjære, rare Folk!
o kom og see, hvor grusomt man mishandler mig!

Folk.

Hvem skriger der? — Naa, væk med Jer fra Døren strax!
Min Høstgreen har I revet jo i Stykker alt.
Hvo gjør min Paflagon Fortred?

Paflagoneren.

For din Skyld faaer
jeg Prygl af ham der og af Junkerne.

V. 734. I Begyndelsen af October Maaned holdt Grækerne en Høstfest til Ære for Apollo, paa hvilken man pleiede at bære Høstgrene omkring under Sang og Lystighed. Det var Oliegrene, ombundne med hvide Baand og behængte med Figener, smaa Brød, smaa Krukker med Honning, Olie og Viin. Efter Festen stak man Grenen ind ved Siden af Husets Dør, og der blev den siddende til næste Aar.

Folk.

Hvorfor?

Paflagoneren.

Fordi jeg holder af dig, og din Elsker er.

Folk (til Pølsekræmmeren).

Og hvad er du for en?

Pølsekræmmeren.

Jeg hans Medbeiler er.
Jeg længe alt har elsket dig og vil dig vel,
som alle andre dannede og pene Mænd;
men vi kan ikke komme til for ham der. Du
er ligesom Drenge, som man er forelsket i:
de dannede og pene Mænd modta'er du ei,
men hver en Lampekræmmer, hver en Garverslab,
hver Remmesnider, Skoslikkerpjalt du føier strax.

Paflagoneren.

Ja! jeg gjør vel mod Folket.

Pølsekræmmeren.

Naa, hvad gjør du da?

V. 744. Ved Lampekræmmeren sigtes til Hyperbolos, en foragtelig Demagog, som paa denne Tid begyndte at spille en Rolle i Athen, og blandt Andet havde raadet Athenæerne til ikke blot at erobre Sicilien, men ogsaa Karthago (s. ovfr. 173; ndfr. 1305). Efter Kleons Død steg hans Indflydelse dog ikke mere, end at det betragtedes som latterligt og overflødigt, da man forjog ham ved Ostrakismos. — De følgende Skjældsord ere alle at henføre til Kleon.

Paflagoneren.

Da Hærens Drotter gøs tilbage, seiled jeg
til Pylos, bragte saa Lakonerne derfra.

Pølsekræmmeren.

Jeg ogsaa drev engang omkring, og fra en Bod
jeg kneb en Andens Potte, som paa Ilden stod.

Paflagoneren.

Kald strax nu en Forsamling sammen, for at du,
Herr Folk, kan see, hvem der af os to er dig meest
hengiven, og hvem da du foretrække vil.

Pølsekræmmeren.

O ja, Herr Folk! afgjør du det kun ei paa Pnyx!

Folk.

Jeg sidder i Retten ei paa noget andet Sted;
nei! Hver, som forhen, maa indfinde sig paa Pnyx!

Pølsekræmmeren (til Tilskuerne).

Jeg Stakkel, ak, saa er det da forbi med mig!
I sit Hjem er Gubben der en meget dygtig Mand,
men strax saasnart han paa hin Steenbænk har sig sat,
han gaber i Veiret som en Figensnapperpog.

Chor.

Nu maa du heise hvert et Seil, som Skuden din kan føre,
og bringe med dig fyrigt Mod, rænkefulde Taler,

V. 747. „Hærens Drotter", Nikias, see Indledningen.

V. 760. En Drengeleg skal have bestaaet i at snappe en i en Traad hængende Figen med Munden, ligesom hos os at bide til Bollen.

hvormed du slaaer til Jorden ham; listig er jo Manden,
og veed at finde Udvei snart, hvor ingen Udvei anes.
Saa far med Stormens friske Kraft da vældig frem imod ham!
Dog tag dig iagt, og førend han selv angriber dig, forekom du ham!
kast Bly-Delfiner fra Toppen ned! læg Baaden klos paa Siden!

Pnyx.

Paflagoneren.

Vor Herskerinde, den høie Athene, som naadig sørger for Staden,
jeg beder, at jeg, saasandt som jeg er af alle Athenernes Folk her
den allerfortjenteste næst Lysikles og næst Salabakcho og Kynna,
fremdeles, som hidtil, maa, uden Arbeid, i Prytaneion faae Føden.
(til Folk) Men hvis jeg dig hader, og træder ei ene for dig til Kamp imod Fiender,
saa gid jeg forgaae! gid jeg saves istykker og skæres i Strimler til Skagler!

Pølsekræmmeren.

Og jeg, o Folk, hvis ikke jeg elsker og agter dig høit, ha! saa gid jeg
maa hakkes itu og koges til Finker! Og hvis du endnu ikke troer mig,

---

V. 767. I Søslag brugte man at heise svære Blymasser op til Ræerne og derfra kaste dem ned paa de fiendtlige Skibe.

V. 770 Lysikles s. V. 131. De to andre Personer, med hvem han her stilles sammen, ere offentlige Fruentimmere.

saa gid jeg i dette Slagtertrug der maa mases med Løg og med Ost i!
og gid med en Kjødkrog i Pungen jeg flux til Kerameikos maa slæbes!

Paflagoneren.

Hvor gaves der dog en Borger, o Folk, som mere dig elsked, end jeg gjør?
thi strax, saasnart jeg din Raadgiver blev, jeg skaffed dig vældige Midler
i Statskassen ind snart ved tvingende Magt, snart ved Trusler, og snart ved at tigge,
uden Agt for nogen Enkeltmands Ret, naar dig jeg kunde behage.

Pølsekræmmeren.

Men dette, o Folk, er dog ei noget Stort; jeg selv vil gjøre det samme:
Jeg river en Anden Brødet af Munden, og sætter det frem for din egen.
Men at han dig ei elsker og ei vil dig vel, det skal jeg nu først dig bevise,
og at han kun handler, som nu han gjør, for at varme sig selv ved din Kulild.

V. 777. Naar Bøddelen havde henrettet en Forbryder, begravede han ikke Liget, men slæbte det bort med en Krog og kastede det ned i en Rakkerkule eller „Afgrund". Denne laae i Sognet Kiriadæ. For at blive i de Billeder fra Madlavningen, hvori han engang var kommen ind, gjør Digteren Krogen til en Kjødkrog, og i Stedet for Kiriadæ sætter han det noget lignende Navn, Kerameikos, Pottemagerqvarteret, hvorved Tanken henledes paa Leerfade til at røre Kjødfarsen sammen i.

Ja, du, som mod Mederne kæmped ved Marathon for at forsvare din Hjemstavn,
og seirende skaffed os Ret til vældig at fegte med broutende Tunge,
at du paa de haarde Stene maa sidde, det agter han ikke det mindste.
Men jeg derimod, jeg har syet dette Bolster og bringer dig det. Nu saa reis dig,
og sæt dig saa blødt, at den Ven du ei trykker, som deeltog i Salamisslaget!

Folk.

Hvem er du, o Menneske? Vistnok en Spire du er af Harmodios' Stamme,
thi denne din Daad var ædel og smuk og folkevenlig isandhed.

Paflagoneren.

Hvor har dog de usleste Smigrerier nu stemt dig mod ham der saa venlig!

Pølsekræmmeren.

Nei, du har netop ham fanget, du, ved uslere Mading end denne.

Paflagoneren.

At ikke der findes en eneste Mand, der bedre værner om Folket,
eller mere dig elsker end jeg, derpaa jeg sætter til Pant dig mit Hoved!

V. 790. „den Ven", d. e. Bagen, der sandsynligviis blev træt, da han gjorde Tjeneste som Roerkarl i Søslaget ved Salamis.

V. 791. Harmodios, Tyrannen Hippias' Morder, der i denne Anledning blev hædret næsten som en Heros.

Pølsekræmmeren.

Hvorledes? du elsker da Folket, du, som har seet det at boe her i Tønder,
i Glenternes Reder, i Vagttaarne alt paa det ottende Aar, uden Medynk?
Nei, du har pinet og plaget det grumt; selv Archeptolemos, da han
var Bringer af Freden, forskød du, og hine Spartanske Gesandter, som indbød
til Fredsunderhandlinger os, udjog du af Byen med Fodspark for Rumpen.

Paflagoneren.

Ja, saa skal Herr Folk komme til at beherske al Hellas. Oraklet jo siger,
at engang han skal i Arkadien throne med fem Oboler som Dommer,
naar han kjæk holder ud. Forresten skal jeg ham tilstrækkelig føde og pleie,
og udfinde, hvor han, med Ret eller Uret, skal hente sig trende Oboler.

Pølsekræmmeren.

Nei, nei, du kæmper ei for, ved Zeus, at han i Arkadien skal herske,

---

V. 797. I Begyndelsen af den peloponnesiske Krig, da Lakedæmonierne faldt ind i Attika, opgav Athenæerne, efter Perikles' Raad, at forsvare det aabne Land, og flyttede sammen i den befæstede Hovedstad; men det manglede paa Huusrum der, og man nødtes til at anbringe sig hvor man kunde faae Ly over Hovedet.

V. 799. Archeptolemos, s. ovfr. 328.

V. 803. I Athen var Dommernes Løn 3 Oboler daglig, s. ovfr. V. 50.

men for, at du selv kan plyndre og udsuge Byerne rundt, og at han der
for Krigens Tummel og Taage skal ikke bemærke, hvor nedrig du handler,
men, omspændt haardt af Trængsel og Nød, kun gabe paa dig efter Krigssold.
Men kommer saa Folket igjen tilbage paa Landet, og lever i Fred der,
og ved Vandgrød atter opfrisker sit Mod, og finder Behag i Oliven,
saa mærker det snart, hvad Goder du har frastjaalet det, du med din Krigssold.
Saa kommer Bonden forbittret til Byen, og giver imod dig sin Stemme.
Det veed du, og derfor du skuffer ham, luller ham ind i Drømme om dig kun.

Paflagoneren.

Er det dog ei skændigt, at sligt du siger om mig, og saa mig bagtaler
for Athenæerne selv og Herr Folket, mig, som dog har ved Demeter
udvirket langt mere Godt, end Themistokles fordum, for denne vor By her.

Pølsekræmmeren.

„O Argos' Stad, o hør dog hans Ord!" — Med Themistokles du vil dig maale?

V. 813. d. e. for at jage dig i Landflygtighed ved Ostrakismos.
V. 818. Begyndelsen af dette Vers er et Citat af Euripides.

Han gjorde vor snævre, smalhalsede By heel aaben og vid som en Vandskaal,
og efter at have bevertet den godt, formæled han den med Piræeus,
saa, uden at skræmme de gamle Fisk, han skaffed endvidere nye.
Men du har villet hver Mand i Athen omskabe til Ravnekrogsborger
ved skillende Muur og Orakler, — ha du, som dig tør med Themistokles maale!
See! han blev af Landet forjaget — men du, du spiser dig mæt i Achilsbrød.

Paflagoneren.

Men er det dog ikke skændigt, o Folk, at sligt jeg skal høre af ham der,
fordi jeg dig elsker?

Folk.

Hold Munden du strax! hold op med den Skjelden og Smelden!

V. 819. Før Themistokles' Tid havde Athen kun liden Forbindelse med Havet; men han tilføiede den fortræffelige store Havn Piræeus, og forbandt denne med Athen ved de lange Mure. Saaledes kunde Staden før hans Tid sammenlignes med en smalhalset Flaske, men efter ham med en Kumme eller Bolle, der igjennem sin aabne Mund med største Lethed modtog alle Havets og Handelens Velsignelser. Komediedigteren nævner kun een af disse, de fortræffelige Fisk, man kunde faae paa Fisketorvet i Piræeus.

V. 822. Kleon havde, som det syntes af overdreven Frygt, og under Paaberaabelse af Orakelsvar faaet Athenæerne til at opføre en Skillemuur imellem de lange Mure, hvorved Byen blev adskilt for sig, medens den før, naar man kun tog Hensyn til Fæstningsværkerne, havde gaaet i Eet med Havnestaden.

V. 824. Achilsbrød, en fortræffelig Slags Brød eller Kage, hvormed man opvartete ved Prytaneionsbordet.

I altfor langsommelig Tid ubemærkt har du svigefuld ført
mig bag Lyset.

Pølsekræmmeren.

Ja det er den nedrigste Karl, lille Folk! han gjør tusinde
Kjeldringestreger.
Naar søvnig du gaber, han plukker for sig
hvert Hjerteblad ud af Regnskabsmassen
og sluger det flux; saa øser han til sig
med begge Hænder af Statens Gods.

Paflagoneren.

Gjør dig ikke for rask! Bevise jeg skal,
at tredivetusind du stjaalet har.

Pølsekræmmeren.

Hvad pluddrer du der, hvad sluddrer du der?
du der stedse har teet dig som Gavtyv imod
Athenæernes Folk? Ja jeg skal bevise,
ved Demeter, gid ellers paa Stedet jeg døe,
at fra Mitylene du modtog i Skjenk
af Miner vel firti og mere.

Chor (til Pølsekræmmeren).

O du som til det største Held er født for Jordens Sønner!

V. 830. S. ovfr. Anm. til V. 258.

V. 839. Var Kleons Beskyldning urimelig, at Pølsekræmmeren, der aldrig havde beklædt noget Statsembede, skulde have besveget Staten for 30000 Drachmer, er Pølsekræmmerens om muligt endnu urimeligere. Han beskylder Kleon, der til det Yderste havde kæmpet for Mitylenæernes fuldstændige Udryddelse, for at have ladet sig bestikke af dem.

Jeg priser høit din rappe Mund! Holder saadan ud du,
saa bliver du i Hellas størst; ene vil du styre
vor Stad og hver en Forbundsmagt, høitstrækkende din Trefork,
hvormed i Larm og Bølgebruus du vinder rige Skatte.
Men lad ham nu ei slippe løs! han har jo givet blot sig;
med Lethed kuer du ham, du, med dine Kæmpelunger.

Paflagoneren.

Nei, gode Folk, saavidt er ei det kommet ved Poseidon!
Saa høiberømmelig en Daad engang jeg har forøvet,
at Munden jeg kan stoppe let paa alle mine Fiender,
saalænge som en Splint er til af Skjoldene fra Pylos.

Pølsekræmmeren.

Ah, stop lidt her ved Skjoldene! et Ord jeg har at sige.
Du havde jo dog ei Behov, ifald du elsker Folket,
at hænge dem i Templet op med alle deres Remmer.
Nei det er kun et Kneb, o Folk, for at, ifald du vilde
nu tugte denne Mand engang, det ei dig skulde lykkes.
Du seer jo, hvilken Hoben Folk af unge Garverlømler
der stimler om ham: nær ved dem boer Honningkræmmerlauget
og Ostekræmmerne: det Pak det stikker Hovedet sammen.
Og fnyser du engang og skotter hen til Ostrakismen,
saa ile de ved Nat afsted og tage disse Skjolde,
og spærre hver en Adgang os til vore Forraadskamre.

V. 852. Man pleiede at indvie en Deel af det erobrede Bytte, og navnlig Skjoldene, til den Guddom, hvis Beskyttelse man tilskrev Seieren. Disse Skjolde skulde naturligviis ikke bruges oftere, og de behøvede derfor ikke at være forsynede med Remme; men at det skulde være Pligt at tage Remmene af, er aabenbart Pølsekræmmerens Paafund.

Folk.

O vee, jeg arme Mand! saa har de Remmer? — ha du Kjeldring!
hvorlænge har du nu bedraget mig, du Folkesnyder!

Paflagoneren.

O gode Mand, nei lad dig ei af denne Sladdrer daare!
Tro ei at finde bedre Ven end mig! jeg, som alene
har standset Sammensværgelsen; for mig kan Intet skjules;
saasnart jeg mærked Mytteri, jeg strax tog paa at skrige.

Pølsekræmmeren.

Med dig det gaaer paa samme Viis, som naar der Aal skal stanges.
Naar Vandet klart og roligt er, saa faaer man aldrig Noget;
men naar man rører op og ned fra Bunden af i Dyndet,
saa faaer man Aal: og du gjør Fangst, naar Staten du forplumrer.
Hør siig mig blot engang: Ei sandt? Du sælger mange Huder;
har aldrig du foræret da af egen Drivt en Skosaal
til ham, hvis Ven du kalder dig?

Folk.

Nei aldrig ved Apollon!

Pølsekræmmeren.

Har nu du lært at kjende ham? Jo, jo! nei, see nu mig, du!
jeg et Par Skoe har kjøbt til dig, og dem jeg her nu bringer.

Folk.

Ja, ja! du er, det seer jeg nu, den bedste Ven af Folket,
og den, som bedst er stemt imod vor Stad og mine Tæer.

Paflagoneren.

Hvor harmeligt, at et Par Skoe kan have slig en Virkning,
og at du mine Tjenester forglemmer! det var mig dog,
som standsed Utugts Strøm, og strøg af Vælgerlisten Gryttos.

Pølsekræmmeren.

Er det ei harmeligt, at du vil være Rumpekiger,
vil kue Utugts fule Strøm? Det har du gjort alene,
fordi du ikke under dem paa Talerstol at stige.
Men skjøndt du denne Gubbe seer, Herr Folket, uden Kjortel,
saa har du aldrig dog, endog om Vinteren, foræret
en Kappe ham. (til Folk) Men seer du, jeg, jeg giver dig
nu denne!

Folk.

Nei sligt faldt selv Themistokles ei nogentid i Sinde.
Et fiffigt Indfald var det jo vist ogsaa med Piræeus;
dog finder intet bedre jeg end det med denne Kappe.

Paflagoneren.

Jeg stakkels Mand! du har mig ved dit Abespil til Bedste.

V. 882. Gryttos blev anklaget af Kleon for Utugt; da han blev dømt, mistede han Ære og aktiv Borgerret. Man sagde i Almindelighed, at de utugtigste Ynglinge bleve de bedste Talere. Pølsekræmmeren paastaaer derfor, at Kleon kun havde anklaget ham for at skaffe sig af med en Medbeiler.

Pølsekræmmeren.

O nei! men som ved Drikkelag det gaaer, naar Nogen trængt er,
saa bruger jeg nu dine Kneb, som var det Andres Tofler.

Paflagoneren.

Nei du skal ei mig stikke ud i Smigrerier: Seer du,
jeg gi'er ham denne Kappe her — nu brist, du Skurk!

Folk.

Ih, fy dog!
Pak du til Galgen dig, dit Bæst, den lugter jo af Læder.

Pølsekræmmeren.

Den har han kastet om dig just med Hensigt dig at qvæle.
Engang alt forhen har han lumsk dig efterstræbt: du veed jo,
hvor billigt Kjøb vi nylig fik paa Silfion.

Folk.

Jeg veed det.

Pølsekræmmeren.

Med Flid han just har faaet den saa lavt i Prisen trykket,
at ret man kunde proppe sig, og Dommerne derefter
i Heliæa skulde reent ihjel hverandre fise.

Folk.

Ja ved Poseidon just det samme sagde mig en Møgbo.

V. 894. Naar Gjæsterne lagde sig til Bords, satte de deres Skotøi i Forstuen, og kunde altsaa let tage feil af dem, naar de i et hurtigt Ærende skulde bruge dem.

V. 900. Den afrikanske Plante *Silfion* var et stærkt og meget yndet Krydderi, men fremkaldte Vinde.

V. 903. *Heliæa* s. Anm. til V. 50.

V. 904. *Møgbo.* „Møg", Kopros, var Navnet paa et Sogn i Attika.

Pølsekræmmeren.

Saadan har I hverandre da ved Fisen malet brune.

Folk.

Ja vist ved Zeus det var et Kneb af denne Malemester.

Paflagoneren.

Med slige Narrestreger vil du, lumpne Karl, mig drille!

Pølsekræmmeren.

Gudinden har befalet mig din Pral at overbyde.

Paflagoneren.

Det skal du ei, thi jeg, o Folk, dig lover, at du daglig
foruden noget Arbeid dog skal faae dit Fadsuld Sportler.

Pølsekræmmeren.

Men jeg dig giver den Krukke her og denne Lægesalve,
at du paa dine Been dermed kan smøre dine Bylder.

Paflagoneren.

Jeg dine Graahaar plukker ud, og gjør saa atter ung dig.

Pølsekræmmeren.

Tag denne Haresvands, dermed at viske dine Øine!

Paflagoneren.

Naar du din Næse snyder, Folk, tør Fingren paa mit Hoved!

Pølsekræmmeren.

O nei, paa mit!

V. 906. „Denne Malemester", Kleon.

Paflagoneren.

O nei, paa mit!
(til Pølsekræmmeren)
Jeg gjør dig til en Trierarch,
det koster dig din Eiendom:
Jeg giver dig et gammelt Skib,
og du skal aldrig Ende faae
paa Udgivt og Kalfatringer;
og jeg skal nok det mage saa,
at du en raadden Mast skal faae.

Chor.

See hvor han spruder! — stands ham, stands!
han koger over — Brænde bort
fra Ilden! — øs saa væk
hans Trusel-Skum med Skeen der!

Paflagoneren.

Ja det skal du nok faae betalt,
naar Skatters Byrde trykker dig,
thi jeg skal sørge for, du paa
de Riges Liste bliver sat.

Pølsekræmmeren.

Jeg ei vil bruge Truselsord;
jeg ønsker dig kun dette: at

V. 917. Udrustningen af Flaaden var en Byrde, der hvilede paa de rigeste Borgere. Paa denne Tid var det Feltherrerne, der bestemte, hvem der skulde bære den, eller være Trierarcher. Staten leverede Skibet og Masten; Trierarchen skulde forsyne det med de øvrige Redskaber, og aflevere det i forsvarlig Stand.
V. 927. „Skeen", blandt Pølsekræmmerens Redskaber.

en Pandefuld af Blækfisk maa
for dig staae rygende, naar du
skal hen at tale for Milet,
for en Talent at tjene dig,
ifald du vinder denne Sag!
og at du skyndsomst propper dig
med Fisken, at du komme kan
betids i Folkemødet hen;
Men gid et Bud, før du har spiist,
maa hente dig, og gid saa du,
for Talenten at faae,
maa dig forsluge og qvæles!

Chor.

Ha, det er skjønt ved Zeus og Apollon og Demeter!

Folk.

Mig synes ogsaa, at han ellers er en saa
agtværdig Borger, som der aldrig været har
blandt dem, man faaer i Skokkeviis for en Obol.
Men du, Paflager, har ved Hykleri mig sær
forbittret. Giv mig Ringen strax tilbage! Du
er ei Forvalter meer!

V. 936. Milet s. ovfr. 362.

V. 949. En Obol er $\frac{1}{6}$ Drachme eller omtrent 5 Skilling i vore Penge.

V. 951. I Mangel af fuldkommen sikkre Laase brugte Grækerne at forsegle Dørene til Spisekammeret, Viinkjælderen osv. Huushovmesteren maatte altsaa være i Besiddelse af Herrens Signetring for at kunne aabne og lukke saadanne Gjemmer. — Snurrigt nok viser det sig, at Paflagoneren slet ikke har Folkets Signetring; man har kun indbildt sig, at han var beskikket til at være Huushovmester eller Forvalter.

Paflagoneren (giver ham Ringen).

See der! Men tro du mig:
Hvis mig du giver Afsked som Forvalter, vil
en anden større Skurk, end jeg, strax melde sig.

Folk.

Men denne Ring — umuligt, nei, det er ei min;
den har jo, synes mig, et ganske andet Segl,
saavidt jeg seer.

Pølsekræmmeren.

Lad see! Hvordan var dit Segl da?

Folk.

Et indbagt Figenblad med Oxe-Ister fyldt.

Pølsekræmmeren.

Det staaer her ei.

Folk.

Ei Figenbladet? Naa hvad da?

Pølsekræmmeren.

En Maage paa en Steen høitskrigende til Folk.

Folk.

O fy! hvor slet!

Pølsekræmmeren.

Hvad er det?

Folk.

Væk med denne strax!

V. 958. Ister hedder paa Græsk Demos ligesom Folket.
V. 960. En Steen var Talerstolen paa Pnyx.

Han min ei havde, nei, Kleonymos's Ring.
(giver Pølsekræmmeren en anden Ring)
Tag denne her af mig, du! og forvalt mit Huus!

Paflagoneren.

Nei, endnu ei, o Herre, jeg besværger dig,
før du har hørt Orakelsvarene om mig!

Pølsekræmmeren.

Og dem om mig!

Paflagoneren.

Ja, hvis du ham betroer dig til,
saa vil du blive flaaet.

Pølsekræmmeren.

Betroer du dig til ham,
saa trækker han dig Huden over Ørene.

Paflagoneren.

Hør: mine sige, du beherske skal engang
den hele Jordkreds, smykket med en Rosenkrands.

Pølsekræmmeren.

Og mine sige derimod, at hyllet i
baldyret Purpurskrud, bekrandst, i gylden Karm
du seirrig skal forfølge Smikythe og Mand.

V. 962. Kleonymos, en Demagog, der ofte spottes af Aristofanes, som Fraadser, Folkesmigrer, Skryder og Kryster. S. ndfr. 1295 og 1372; „Fuglene“ V. 287 og 1471 ff.

V. 973. Smikythos, en Mand, der havde beklædt flere Finants-embeder i Athen, synes at have været saa ilde lidt af Folket, at dette satte en Glæde i at dømme ham hver Gang han blev anklaget. Da han var berygtet som utugtig og kvindeagtig, gjør Aristofanes

Folk (til Pølsekræmmeren).

Saa gaa da, hent Oraklerne, at han, der staaer,
kan høre dem!

Pølsekræmmeren.

Ja nok!

Folk.

Bring ogsaa dine, du!

Paflagoneren.

Ja strax!

Pølsekræmmeren.

Ja strax, ved Zeus! Der Intet er i Veien.

(begge gaae.)

Chor.

Skjønt vil lyse den Dag engang
for dem Alle, som her nu ere,
for Enhver, som kommer herhid,
naar Kleon gaaer tilgrunde.
Dog har jeg hørt, at nogle Mænd,
som var ældre og vrantne Folk,
naar de i Rettergangs-Listen saae,
tvertimod have yttret,

---

hans Navn til et Fruentimmernavn, Smikythe, og giver Stævningen imod ham den Form, den maatte have imod en Kvinde som uselvstændigt Retssubject: „Smikythe og hendes Mand“ eller „Smikythe og hendes Formynder.“

V. 983. Procesiernes Antal var i den senere Tid steget saa stærkt, at Aristofanes sammenligner dem med Varerne paa Bazaren i Piræeus, et Ordspil, der er gaaet tabt i Oversættelsen. Æren herfor tilskrives Kleon, der rørte op i Alting, og derfor sammenlignes med en Røreskee og en Morterstøder.

at naar han ei saa mægtig var,
vilde Statsmagten savne haardt
tvende Sager til huusligt Brug,
Morterstøder og Træskee.
Ogsaa synes besynderlig mig
Svinesandsen i hans Musik,
thi hver Dreng, som har søgt med ham
samme Skole, fortæller,
at han stemte sin Lyre kun
i den Tone, som Sølvet har,
hver en anden han agted ei.
Saa blev Læreren hidsig,
bød ham strax at pakke sig bort
som en Dreng, der ei anden Slags
Harmoni kunde fatte,
end den, der klang af Contanter.

(**Paflagoneren** og **Pølsekræmmeren** komme med store Pakker Orakelsvar).

Paflagoneren.

See her, betragt! — Dog bringer jeg ei alle med.

Folk.

Hvad er det der?

Paflagoneren.

Orakler.

Folk.

Alt det?

V. 990. Svinesandsen, d. e. det aldeles Umusikalske. Grækerne brugte i Talemaader Svinet som Exempel paa et ganske umusikalsk Dyr, og fortalte en Fabel om, at Svinet engang havde udfordret Athene til en Væddestrid i Musik.

Paflagoneren.

Undres du?
da har jeg dog, ved Zeus, endnu en Kiste fuld.

Pølsekræmmeren.

Og jeg to Pakhuusleiligheder og et Loft.

Folk.

Naa lad mig see! Af hvem er de Orakelsvar?

Paflagoneren.

Af Bakis ere mine.

Folk.

Saa? og dine da?

Pølsekræmmeren.

Af Glanis, som til Bakis ældre Broder var.

Folk.

Hvorom vel handle de?

Paflagoneren.

Om Pylos, om Athen,
om dig, om mig, og kort om alle mulige Ting.

Folk.

Og dine handle —?

Pølsekræmmeren.

Om Athen, om Lindsemos,
om Lakedæmon, om Makrel af sidste Fangst,

V. 1006. Bakis s. V. 122.
V. 1007. Glanis er en opdigtet Person.

om dem paa Torvet, der sælge Meel med falske Maal,
om dig, om mig. — Lad ham i Nakken bide sig!

Folk.

Velan, lad høre! Læser dem nu op for mig,
især det frydelige Spaadomsqvad om mig,
hvordan jeg skal i Skyen svæve som en Ørn.

Paflagoneren.

Saa hør da til, og skjænk mig din Opmærksomhed:
(læser)
„Agt, Erechthide, paa Spaadomsordenes Gang, som Apollon
lod i Lønhallen lyde høit fra den straalende Trefod.
Dig han bød at bevare den hellige Hund, hvastandet,
som for dig høitknurrende, frygtelig glammende skal dig
skaffe din Løn; og gjør du det ikke, saa gaaer den tilgrunde,
thi høit skriger omkring den en Vrimmel af nidsyge Krager."

Folk.

Nei, ved Demeter, jeg forstaaer ei Meningen.
Hvad skal Erechtheus til og Krager og en Hund?

Paflagoneren.

Jo, seer du, jeg ér Hunden, og for dig jeg gøer,
og Foebos bød dig at bevare mig, din Hund.

V. 1016. Det Orakelsvar, hvortil der sigtes, lød saaledes:
Herlige Stad, som Athene med Seiersbytte beriger,
Meget af Kummer og Nød skal du see, og Meget du lider,
Men som en Ørn du i Skyen skal svæve til evige Tider.

V. 1018. Erechthider eller Erechtheus' Efterkommere kaldte Digterne stundom Athenæerne efter en af deres mythiske Heroer.

Pølsekræmmeren.

Det har Oraklet ikke sagt; nei, denne Hund
begnaver dit Orakel, ligesom din Grød.
Det rette Sagn om denne Hund det har jeg her.

Folk.

Lad høre — dog vil først jeg tage mig en Steen,
at den Orakel-Hund skal ikke bide mig.

Pølsekræmmeren (læser).

„Agt, Erechthide, paa Kerberos, Hunden, den Menneskeraner,
som med Halen logrende lurer paa dig naar du spiser,
at den kan snappe dit Suul, naar andenstedshen du mon gabe,
ogsaa i Stegerset lusker den ind uformærket om Natten,
slikker saa ret paa Hundeviis alle Potter og Øer."

Folk.

Langt bedre, ved Apoll, o Glanis, lyder det.

Paflagoneren.

Men, Kjære, hør dog først, og afsiig saa din Dom:
(læser)
„Hist i det høie Athen en Qvinde føder en Løve,
som mod utallige Myg engang for Folket skal kæmpe,
som om sin Yngel den værged: den maa trolig du vogte,

V. 1037. Man ventede „Potter og Pander"; men Digteren vil udtale sin Mening endnu tydeligere, at Kleon udsuger Athens Forbundne (Øerne i Archipelagos).

byggende Træmuur omkring den og stærke jernfaste Taarne“.
Du veed, hvad det betyder?

Folk.

Ved Apollon, nei!

Paflagoneren.

Jo, Guden siger klarligt: du skal vogte mig,
thi det er mig, som træder her i Løvens Sted.

Folk.

Saa du Herr Løve bleven er? Det saae jeg ei.

Pølsekræmmeren.

Eet i Oraklet han med Flid forklarer ei:
hvad nemlig Muur af Jern og Træ betyde skal,
hvori dig Loxias har budt at vogte ham.

Folk.

Hvad har da Guden meent med det?

Pølsekræmmeren.

Han mener, du
skal slutte ham fra Top til Taa i Blokken fast.

Folk.

Det Spaadomsord vil snart fuldbringes, troer jeg vist.

Paflagoneren (læser).

„Aldrig ham tro! Hør, nidsyge Krager fælt skriger omkring dig.

V. 1043. Træmuur; Udtrykket er laant fra det bekjendte Orakelsvar, Athen fik, da Xerxes gjorde Indfald i Landet.

V. 1047. Herr Løve, en ubekjendt Person fra den Tid.

Nei, elsk Hogen, idet du levende mindes, hvorledes
han i Bundter dig bragte de Lakedæmoniske Gjedder!"

Pølsekræmmeren.

Fik Paflagoneren Mod til sligt, var det vist i en Ruus kun.
Kekropssøn, ubesindige! anseer du det for en Stordaad?
„Qvinden bær vel en Byrde, naar Manden den lægger paa
hende."
Men ei kæmpe hun kan; thi Kampen bliver kun Krampe.

Paflagoneren.

Men betænk dog Oraklet, som taler om Pylos for Pylos;
Her staaer: „Pylos for Pylos" — —

Folk.

Men hvad betyder „for Pylos?"

Pølsekræmmeren.

Net som Pylos, siger han, ta'r han hvert Vandkar i Badet.

Folk.

Saa skal jeg ikke blive tvættet da idag.

V. 1056. De lakedæmoniske Gjedder, Fangerne fra Sfakteria.

V. 1059. Et Vers af det gamle episke Digt „den lille Iliade." I Aias' og Odysseus' Strid om Achils Vaaben blev det besluttet at sende Speidere til Troia for at høre Fiendens Mening om Begges Tapperhed. Speiderne hørte to Piger at trættes derom. Den Ene fremhævede, at Aias havde baaret Achils Lig bort fra Valpladsen; den Anden svarede med ovenstaaende Vers.

V. 1062. „Pylos for Pylos." Begyndelsesordene af et Orakelsvar om hin berømte Kamp. Det begyndte med at sige, at der var 3 Byer af Navnet Pylos.

V. 1063. Ligesom han tog Laurbærkrandsen fra Demosthenes, tager han Badekarret fra Dig. Et Badekar hedder paa Græsk Pyelos, s. ovf. V. 55.

Pølsekræmmeren.

Nei, han har listet fra os hvert et Badekar.
Men end der er om hele Søkrigsvæsnet her
et Spaadomsord, som du maa agte nøie paa.

Folk.

Jeg agter nøie paa. Læs nu, hvorledes jeg
skal først til alt mit Skibsmandskab faae Sold betalt.

Pølsekræmmeren (læser.)

„Vogt Dig, Ægeus' Søn, at ei Hunderæven Dig narrer,
lumsk af Sind og snarfodet, snedig og øvet i Rænker!"
Veed Du hvad dette betegner?

Folk.

Filostratos Hunderæv kaldes.

Pølsekræmmeren.

O nei! Nei, denne Karl forlanger stedse jo
Rapseilere, for ved dem at presse Penge ud:
at negte ham disse Skibe byder Loxias.

Folk.

Hvordan kan dog en Seiler kaldes Hunderæv?

V. 1070. „Hunderæv" kaldte man en Slags Hunde, der ansaaes for meget listige.

V. 1072. Filostratos var en berygtet Ruffer.

V. 1074. Naar Staten manglede Penge, udsendtes der Skibe for at inddrive Contributioner.

V. 1076. Pølsekræmmeren meente Kleon med Hunderæven; men da Folket misforstaaer ham, snakker han det efter Munden, og Digteren griber Leiligheden til at give en Snært til Søfolkenes Mangel paa Disciplin.

Pølsekræmmeren.

Fordi en Seiler rap er, Hunden ogsaa rap.

Folk.

Hvorfor føies der endnu til Hunden Ræv?

Pølsekræmmeren.

Med Ræve sammenlignes vore Orlogsfolk,
fordi de rapse Druer, hvor de finde dem.

Folk.

Ja saa!
Men Sold til disse Ræve, Du, hvor ta'er vi den?

Pølsekræmmeren.

Den skaffer jeg, og det endog til trende Døgn. —
Hør dog først det Orakel, i hvilket Sønnen af Leto
byder dig, Krumstrup at undgaae, for ei af den at bedrages.

Folk.

Hvad for en Krumstrup?

Pølsekræmmeren.

Ih jo, saaledes betegner han rigtig
Dennes krumme Haand, naar han gjentager: „Læg i min
Krumhaand!"

Paflagoneren.

Nei, han tyder den Sag ei rigtig; nei, Foebos har rigtig
just ved Krumstrups Navn Diopeithes' Krumhaand betegnet.

V. 1089. Diopeithes, en bigot og fanatisk Mand, der blandt Andet er bekjendt som den der anklagede Philosofen Anaxagoras for Atheisme, havde en stiv og krum Haand.

Dog jeg eier endnu om Dig et Varsel bevinget,
hvordan en Ørn Du bliver, og hersker over al Jorden.

Pølsekræmmeren.

Ogsaa jeg: Over Jorden til Rødhavs Kyst skal du herske,
og i Ekbatana dømme, og gnaske sødt krydrede Kager.

Paflagoneren.

Men jeg et Drømmesyn havde, jeg saae livagtig Gudinden
over Folket at gyde af Fyldhornet Rigdom og Sundhed.

Pølsekræmmeren.

Ja ved Zeus ogsaa jeg: jeg saae livagtig Gudinden
ned fra Borgen at vandre; paa Hjelmen sad hendes Ugle;
da gød udaf den bugede Krukke hun over *dit* Hoved
duftrig Ambrosia, men over *hans der* Hvideløgslage.

Folk.

Heisa! Hurra!
Nei Ingen er der dog saa viis som Glanis er.
See nu betroer jeg mig til dig, som her jeg er,
at lede Gubben, og oplære ham igjen paa ny.

Paflagoneren.

Men ei endnu, jeg beder dig, nei, bliv, indtil
jeg Byg vil kunne skaffe dig og dagligt Brød!

V. 1093. *Ekbatana*, Mediens fortryllende Hovedstad.
V. 1103. Dette Vers er laant fra Sofokles.
V. 1105. At uddele Korn til Folket brugtes allerede i Athen som et Middel til at skaffe sig Popularitet.

Folk.

Jeg lider ei, at høre om det Byg: jeg er
saa tidt jo bleven narret af dig og Thufanes.

Paflagoneren.

Jeg bringer Melet fix og færdig dig i Huus.

Pølsekræmmeren.

Og jeg dig varme Vafler, vel tillavede,
og friskstegt Suul: du strax kan sætte dig til Bords!

Folk.

Saa gjører, hvad I har i Sinde da, nu strax!
og den af Eder, som gjør Alting bedst for mig,
til ham jeg overgiver Tøilerne paa Pnyx.

Paflagoneren.

Saa vil jeg først nu løbe hjem!

Pølsekræmmeren.

Nei, jeg vil først!

Chor.

O Folk, hvilken herlig Magt
er lagt i din stærke Haand!
Dig frygter hver Jordens Søn
som mandhaftig Hersker.
Men let du forføres dog,
ved Smiger du fryder dig,
og snart du bedaares kan.

V. 1107. Thufanes eller Theofanes var Skriver ved det Kollegium, hvorfra saadanne Kornuddelinger maatte udgaae.

Naar En snakker dig Øret fuldt,
saa gaber du paa ham stivt,
men Viddet er borte.

Folk.

I har i Planeten ei
Vid skabt, naar I troer, at jeg
er fra min Forstand; nei, jeg
spiller Tosse med Forsæt.
Det morer mig justement
at skrige hver Dag paa Mad,
og gjerne jeg føde vil
een Herre, som plyndrer mig;
men har han saa proppet sig,
jeg prygler ham dygtig.

Chor.

Det gjorde du meget vel,
naar al denne Fiinhed laae,
isandhed i al din Færd,
som selv du forsikkrer,
og naar du saa fodrer dem
med Flid som Slagtofferdyr
paa Pnyx, og du siden, hvis
der mangler dig Suul maaskee,
udtager den fedeste
og slagter til Maaltid.

Folk.

Betragter kun mig, hvor klogt
jeg veed at besnære dem,

som troe, de ere kikkige,
  og at de mig narre.
Jeg har dem i Øie skarpt,
men lader som ei jeg seer,
de stjæle; men derpaa jeg
dem tvinger at opspye Alt,
hvad mig de har stjaalet fra,
ved Stemmekrukkens Piller.

Paflagoneren og **Pølsekræmmeren** (komme med Madkurve.)

Paflagoneren.

Gaa du nu hjem og læg dig!

Pølsekræmmeren.

Gaa du selv, dit Skarn!

Paflagoneren.

O Folk! her har jeg siddet ganske færdig nu
alt længe, for at gjøre dig tilgode ret.

Pølsekræmmeren.

Og jeg ti Gange, ja tolv Gange længer dog,
ja tusind Gang og mange mange mange fleer.

Folk.

Og jeg har vented hundredtusind Gang meer,
I ække Kram, ja mange mange mange fleer.

Pølsekræmmeren.

Veed du, hvad du skal gjøre nu?

V. 1154. d. e. ved Lov og Dom.

Folk.

Ja, siig mig det!

Pølsekræmmeren.

Lad Skranken aabne sig for mig og denne der,
Til Veddeløb om dig at gjøre vel!

Folk.

O ja!
Paa Pladsen!

Paflagoneren.

Her!

Folk.

Nu løb!

Pølsekræmmeren.

Du kommer ei foran!

Folk.

Ja mine Beilere vil idag mig gjøre høist
Lyksalig, eller og ved Zeus mig knuse reent.

Paflagoneren.

Seer du? jeg bringer først herud til dig en Stol.

Pølsekræmmeren.

Men ei et Bord: det bringer jeg dig allerførst.

Paflagoneren.

See her jeg bringer dette lille Bygbrød dig,
det lavet er af Offermeel fra Pylos bragt.

V. 1163. Skranken, bagved hvilken Hestene stode før Væddeløbet begyndte.

Pølsekræmmeren.

Og jeg dig disse Skorper, som Athene selv
Med egen Fiilsbeens-Haand udhulet har til dig.

Folk.

Høiværdige, hvor maa den Finger være stor du har!

Paflagoneren.

Og jeg en Ertemos saa deilig guul og god:
den laved selve Pallas Pyloskæmpersken.

Pølsekræmmeren.

O Folk! Gudinden aabenbart beskjærmer dig,
og holder over dig et Fad med Suppe fuldt.

Folk.

Ja mener du, at denne By vel kunde bestaae,
naar hun ei aabenlyst holdt over os sit Fad?

Paflagoneren.

See! disse Spegesild dig gav Hærskræmmersken.

V. 1172 ff. Istedetfor Spiseskeer brugte de gamle Athenæere hule, stærkt bagte Brød. De Brød eller Skorper af denne Slags, som Pølsekræmmeren bringer, ere overordentlig store; men det var, efter hans Sigende, heller ingen almindelig Bagerdreng, der havde udhulet dem med sin Finger, men Athene selv, Fidias' 39 Fod høie Statue af Guld og Elfenbeen, der stod i Parthenon.

V. 1176. For at overbyde sin Medbeiler lader Kleon sin Ertemos være lavet af et endnu mere kolossalt Athenebillede, Fidias' store Malmstatue, Promachos eller Forkæmpersken paa Borgen i Athen. Kleon, der altid taler om sit Pylos, omdøber hende til „Pyloskæmpersken."

V. 1178. Dette minder om et Vers af Solon, hvori han havde sagt, at Gudinden holdt sin Haand over Folket; men Aristofanes' Folk bryder sig kun om Mad.

V. 1181 f. „Hærskræmmersken, Tordnerdatteren, Athene.

Pølsekræmmeren.

Og Tordnerdatteren dette Kjød, i Suppe kogt,
og Kallunsmad og Kraas og udaf Bugen et Snit.

Folk.

Ja det var ret: hun mindedes sit Festgevandt.

Paflagoneren.

Hjelmrystende hun død dig denne Roe her
at spise, at med Kraft vi kunde Skibe roe.

Pølsekræmmeren.

Tag ogsaa dette her fra mig!

Folk.

Hvad skal jeg med
De Ribbeen vel?

Pølsekræmmeren.

Med Hensigt har Gudinden sendt
til dine Orlogsskibe disse Ribber dig,
thi Flaaden ligger hende paa Hjertet, det er klart.
Tag her og drik nu denne Blanding Tre til To!

Folk (drikker.)

O Zeus, hvor sød! — tre Dele taaler den ret vel.

V. 1184. Paa den store Panathenæerfest, hvert 4de Aar, bragte Athenæerne Gudinden en kostbar vævet Kaabe, Peplos.

V. 1191. Tre dele Vand og to Dele Viin, en temmelig stærk Blanding; til daglig Brug blandede man ofte Vinen med det tredobbelte eller fiirdobbelte Maal Vand, men Mange yndede Drikken stærkere, og det gjør Herr Folk ogsaa.

Pølsekræmmeren.

Ja vist! Tritogeneia har den tredeelt selv.

Paflagoneren.

Tag nu et Stykke Smørdeiskage her af mig!

Pølsekræmmeren.

Nei tag af mig den hele store Kage her!

Paflagoneren (til Pølsekræmmeren.)

Men Hare har du ei at byde: det har jeg!

Pølsekræmmeren (afsides).

O vee, o vee! hvor skal jeg faae en Hare fra?
O Sjel, opfind dog nu en rigtig Snyderstreg!

Paflagoneren (viser Haren frem.)

Seer du, din Usselryg!

Pølsekræmmeren.

Det er mig lige kjært! —
Men seer du der, der kommer de til mig —

Paflagoneren.

Hvem da?

Pølsekræmmeren.

Gesandter er det, med Pungen fuld af Guld og Sølv.

Paflagoneren.

Hvor? hvor?

V. 1193. Tritogeneia, Athene.

Pølsekræmmeren.

Hvad rager det dig? Lad du de Fremmede gaae!
(snapper Haren.)
O lille Folk! seer du, den Hare bringer jeg!

Paflagoneren.

Ak vee! min Eiendom du rapset har, du Tyv!

Pølsekræmmeren.

Ja ligesom Spartanerne ved Pylos du.

Folk.

Ha, ha! hvor faldt du dog paa denne Tyvestreg?

Pølsekræmmeren.

Indfaldet var Gudindens, Rapseriet mit.

Paflagoneren.

Men jeg har selv den skudt, og jeg har selv den stegt.

Folk.

Pak dig! Den som beverter mig, kun den faaer Tak.

Paflagoneren.

O vee mig! ja i Frækhed han mig overgaaer!

Pølsekræmmeren.

Hvorfor afgjør du ei nu strax det Spørgsmaal: Hvo
af os er bedst mod dig og mod din Bug, o Folk?

Folk.

Siig, hvad Beviis jeg føre skal, at Publikum
kan finde, at jeg dømmer Eder viselig?

Pølsekræmmeren.

Det skal jeg sige dig: Gaa hen og list dig til og tag
min Madkurv taus, og undersøg, hvad der er i,
og Paflagonens, da skal du sikkert dømme ret.

Folk.

Lad see! hvad er deri?

Pølsekræmmeren.

Du seer ei, den er tom,
Farlille? — jo! — jeg har jo alting bragt til dig.

Folk.

Ja det er sandt, den Madkurv folkevenlig er!

Pølsekræmmeren.

Men gaa nu ogsaa hen til Paflagonens Kurv! —
Naa, seer du?

Folk.

Ah! ei, ei! heelt fuld af lækkre Ting!
Sik' et Uhyre af Kage han har gjemt for sig!
Til mig han gav kun denne lille bitte Bid.

Pølsekræmmeren.

Saaledes har han ogsaa før behandlet dig;
han stedse gav kun Lidet dig af hvad han fik,
men dækked for sig selv de største Stykker op.

Folk (til Paflagonen).

Saa har din Kjeldring snydt mig og bestjaalet mig?
mens jeg med Krandse og med Gaver lønned dig.

V. 1229. Den der havde gjort sig fortjent af Staten under sin Embeds-

Pølsekræmmeren.

Men det var stedse kun til Statens Gavn jeg stjal.

Folk.

Strax ned med Krandsen, du! at jeg kan sætte den
paa denne Mand!

Pølsekræmmeren.

Ned med den strax, du Tyverad!

Paflagoneren.

Nei aldrig, du! Jeg har et Pythisk Varselsord,
som nævner Den alene, jeg skal styrtes af.

Pølsekræmmeren.

Ja mit Navn nævner det, og ganske tydeligt.

Paflagoneren.

Jeg vil dog prøve paa ved sikkre Kjendetegn,
om Gudeordet rigtig passer sig paa dig,
og derfor vil jeg først nu spørge dig om Eet:
Hør: hvilken Lærers Skole har du søgt som Dreng?

Pølsekræmmeren.

I Slagterset ved Snudedrag jeg dannet blev.

Paflagoneren.

Hvad siger du? (afsides) Hvor gribe Gudens Ord min Sjel!
Nu vel!
Hvad Kunstgreb lærte du hos Brydemesteren?

---

førelse pleiede, naar hans Embedstid var udløbet, at hædres med en Krands.

Pølsekræmmeren.

At stjæle, sværge falsk, see frækt i Øiet Hver.

Paflagoneren.

„O Foeb' Apollon, Lykier, hvad vil du mig?"
Og hvilket Haandværk drev du da som voxen Mand?

Pølsekræmmeren.

Jeg solgte Pølser, og drev Utugt af og til.

Paflagoneren.

Jeg ulyksalige! — ak! jeg er tilintetgjort!
Et Halmstraa kun er Haabet som jeg bygger paa!
Siig mig saameget blot: om du paa Torvet drev
Din Pølsehandel eller og ved Portene.

Pølsekræmmeren.

Ved Portene, hvor alslags Saltmad er tilfals.

Paflagoneren.

Vee mig! saa er da Gudens Varselsord fuldbragt! —
(til Maskinmesteren.)
Saa ruller mig nu ind mig ulyksalige!
(tager Krandsen af sig.)
O Krands! lev evig vel! — kun nødig skilles jeg
fra Dig! — nu vil en Anden snart besidde dig,
en større Tyv ei, men meer lykkelig maaskee!

V. 1245. Citat af Euripides. Lykier et Tilnavn til Apollon.
V. 1251. Pølsehandlerne ved Portene synes at have været endnu mindre anseete, end de paa Torvet.
V. 1254. Parodie af et Vers af Euripides' Tragedie Bellerofontes: „Saa bærer mig nu ind mig ulyksalige!"
V. 1256 f. Parodie af Euripides' Alkestis, der, idet hun gaaer i Døden,

Pølsekræmmeren.

(hænger Krandsen paa en Støtte).

Hellener-Zeus, ja dig tilkommer denne Krands!

Chorfører.

Hil dig, o Seiershelt, og glem ei nogentid,
at du ved mig blev Mand! — Jeg beder kun om Lidt:
o lad mig blive, hvad Fanos var, din Skriverkarl!

Folk (til Pølsekræmmeren.)

Men siig mig nu dit Navn, du!

Pølsekræmmeren.

Agorakritos;
jeg har jo levet af Kiv og Strid paa Torvet her.

Folk.

Til Agorakritos jeg nu betroer mig da,
og overgiver denne Paflagon til ham.

Pølsekræmmeren.

Og jeg, o Folk, ja jeg skal trolig pleie dig,
og du skal tilstaae, at du ingen Mand har seet,
som meente bedre det med med Gabenæers By.

(begge gaae.)

Chor.

„Hvad skjønnere kan man til Indgang
eller til Udgang besynge,

---

siger Farvel til sin Ægteseng: „Nu vil en Anden snart besidde dig, Meer ærbar ei, men mere lykkelig maaskee." (V. 182 f.)

V. 1261. Fanos var Kleons Privatsekretair.

V. 1268. Gabenæer (af gabe) for Athenæer.

V. 1269—71. Begyndelsen til en Sang af Pindar, som her anvendes paa Ridderne.

end de raskhenflyvende Hestes Betvinger?"
Mod Lysistratos ei Spot!
heller ei mod Thumantis Hjemløs, for ham
at krænke atter med Forsæt!
thi stedse han hungrer jo, kjære Apollon,
og med brændende Taarer
favnende dit Kogger i hellige Pytho
han beder om Frelse fra Mangel og Nød.

Chorfører.

Slette Mennesker at tugte, det fortjener ikke Had,
nei, det gjør hver Ædling Ære, naar man eftertænker ret.
Hvis den Mand, som ret fortjener Ondt at høre af Enhver,
selv var velbekjendt, jeg skulde aldrig nævne her en Ven.
Hædersmanden Arignotos er jo kjendt af Hver og En,
som kun kjender Hvidt fra Sort og Folkesangens høie Qvad.
Men han har en Broder, som i Sind dog ei hans Slægtning er —
ham, Arifrades, den Kjeldring, som han netop være vil;

V. 1272 f. Lysistratos og Thumantis spottedes oftere af Aristofanes og andre samtidige Digtere for deres Fattigdom og Usselhed. De havde naturligviis selv sat deres Formue overstyr ved uordentligt Levnet. Den Sidstnævnte synes at have spurgt Oraklet i Delfi om, hvordan han skulde blive formuende igjen; men det hjalp Intet. Aristofanes mener derfor, at han ikke har omfavnet Gudens Knæ, som Bønfaldende ellers pleiede, men hans Kogger, der kun var fuldt af dræbende Pile.

V. 1283. Arignotos var en velbekjendt og yndet Musiker i Athen. Digteren gjør Undskyldning, fordi han nævner en Mand, som han kun ønskede at omtale med Agtelse; men han kan ikke betegne den foragtelige Arifrades uden som hans Broder.

og han er ei blot en Skurk — det havde jeg ei nævnt engang —
heller ikke Erkeskurk; nei, videre han bragte det:
han sin egen Tunge smitter skændselfrækt i Vellysts-Pøl,
slikker op i Horehuse Geilheds væmmelige Flaad,
og besudler Skjægget, mens han søler det i Skjøgeskjød,
digter Polymnester-Viser, omgaaes med Dionichos.
Hvo der ei faaer bitter Afsky for en saadan ækel Mand,
han skal aldrig drikke med os af den samme Drikkeskaal!

Chor.

„Jeg tidt har i natlige Timer
dybt i Betragtning hensjunken
grublet over,“ hvoraf det kommer, at saa rædsomt
spise kan Kleonymos;
ja man siger jo, at, naar han
faaer en Bid ved Rigmands Bord,
viger han aldrig fra Brødkurven bort,
om end alle tilsammen ham bede:
Gaa nu, Ven, ved dine Knæe jeg beder,
gaa nu, og æd dog ei Bordet med!

Chorfører.

Orlogsskibene kom sammen for at holde Raad engang.
En af dem, som var den ældste, skal da have talet saa:
„Har I ei, o Piger, hørt, hvad i vor By der foregaaer?
En, man siger, fordrer hundred af os mod Karthago sendt',

V. 1292. Polymnester havde forfattet liderlige Viser.
V. 1295—97. Ogsaa denne Begyndelse er uden Tvivl laant fra en anden Digter.
V. 1298. Kleonymos s. ovfr. 962.

han, den lumpne Borgermand, den sure Sild Hyperbolos."
Alle syntes, det var rædsomt, det var reent utaaleligt,
og nu sagde blandt dem En, som aldrig havde kjendt til Mænd:
Gud bevar' os! aldrig skal han mig befale — nei saa vil
sønderg navet jeg af Orme raadne hen og ældes her —
heller ikke Orlogine Orlogsdatter, nei ved Gud,
saasandt som jeg af Granetræ og Egeplanker tømret er.
Men er dette Folkets Villie, raader jeg, vi seile til
Theseus' eller Eumeniders Tempel for at bede der.
Aldrig skal han som vor Forer spotte grinende vor By;
Nei lad ham til Pokker seile selv alene om han vil,
og til Fartøi bruge Trug, hvori han bar sit Lampe-Kram!

Agorakritos (kommer).

Hellig Taushed! og vogter jer Mund! afhold Jer fra Vidneforhører!
og lukker nu strax hvert Domhuus, som stedse har været til Lyst for vor By her!
Og over det nyfremblomstrende Held høittone de Skuendes Lovsang!

V. 1309. Hyperbolos s. ovfr. V. 744.

V. 1314. Orlogine Orlogsdatter, Navnet paa et Orlogsskib. Grækernes Skibe havde altid Qvindenavne. Skulde de benævnes fuldstændig, tilføiedes Skibsbygmesterens Navn, f. Ex. „Naufante Nausons Værk." For at bevare Ordspillet maatte Oversættelsen i Stedet for „Værk" sætte „Datter."

V. 1317. Theseus' og Eumenidernes Templer vare Asyler for mishandlede Slaver og undslupne Forbrydere.

V. 1321. Med saadanne Ord pleiede man at opfordre til Andagt ved Gudernes Fester. Men medens det der hed, at man skulde afholde sig fra ildevarslende Ord, byder han her Folket (Tilskuerne) at holde Tankerne borte fra de idelige Processer, der ellers beskjeftigede dem. Athens Folk er blevet som i gamle Dage; men Processerne ere den senere Tids Uvæsen.

Chor.

O Lysglands du for vort hellige Athen, du Øernes frelsende Hjelper,
hvad lykkeligt Budskab bringer du vel, som vil fylde Byen med Virak?

Agorakritos.

Nu har jeg Herr Folk kogt ung igjen, og gjort ham fra hæslig til deilig.

Chor.

Hvor er han da nu, o du som opfinder de underfuldeste Kunster?

Agorakritos.

Han boer i fiolbekrandset Athen, hans oldærværdige Hjemstavn.

Chor.

Hvor kan jeg ham see? hvordan er han smykket? hvorledes seer han vel ud nu?

Agorakritos.

Saadan som engang da han spiste sin Mad med Miltiades og Aristides.
I snart skal ham see: alt knirke jo Forhallens Døre, som aabne sig for ham.

(Akropolis sees.)

V. 1324. Øerne, de Forbundne, som Kleon havde udsuget.
V. 1326. kogt ung igjen, som Medea gjorde ved Jasons Fader Æson.
V. 1331. Forhallen, Propylæerne til Akropolis; thi nu boer Herr Folk paa Borgen, Stadens Allerhelligste, den ældste Deel af Byen.

Nu jubler i Sky for det glandsomstraalede, oldærværdige Athenen,
Det høit beundrede, sangloypriste, hvor Folket det herlige throner!

Chor.

O yppigglindsende Stad, fiolbekrandste, livsalige Athenen,
o lad os ham see, ham dette vort Lands og Helleners Enevoldsherre.

(Herr Folk kommer.)

Agorakritos.

Der er han at see med Cikader i Haaret og iført gammeldags Festdragt;
af Stemmefugler han lugter ei meer, men af Fred, omduftet af Balsom.

Chor.

Hil dig, du Konge af Hellas, o hil dig! vi alle høit fryder os med dig!
thi nu du isandhed dig viser vor By og Seiren ved Marathon værdig!

Folk.

Min kjære Mand, kom nærmere, Agorakritos!
Du har jo har kogt mig om, og tjent mig meget brav.

V. 1334. Med de samme Ord havde Pindar berømmet Athen i en Dithyrambe.

V. 1336. I ældre Dage havde Athenæerne baaret Guldnaale i Haaret, der kaldtes Græshopper eller Cikader, formodentlig fordi Naalens Hoveder havde en saadan Form.

Agorakritos.

Men vidste du, din Stakkel, hvordan før du var,
og hvad du gjorde, vilde du forgude mig.

Folk.

Hvad gjorde jeg da før? og hvordan var jeg da?

Agorakritos.

For det første, naar En i Folkemødet talte saa:
„Herr Folk, jeg er din Hjertensven, jeg elsker dig,
jeg ene sørger for dig, raader til dit Vel;"
naar En begyndte sit Foredrag med disse Ord,
du baskede med Vingen, slog med Nakken.

Folk.

Jeg?

Agorakritos.

Derpaa han tog ved Næsen dig og gik sin Vei.

Folk.

Hvad siger du?
Det gjorde man ved mig? og jeg ei mærked det?

Agorakritos.

Nei, dine Øren spændte du ved Zeus ret som
en Solskjerm op, og slog dem atter sammen igjen.

Folk.

Saa gammel og saa sindsvag var jeg bleven da?

V. 1353. Du lukkede dine Øren op, naar man smigrede dig, men lukkede dem i, naar den modsatte Tale lød.

Agorakritos.

Ja vist ved Zeus! Naar tvende Talere havde talt,
og den Ene raadet, Orlogskibe at bygge, men
den Anden, helst at bruge Alt til Dommerløn,
gik denne stedse af med Seiren over hin. —
Men hvorfor hænger du med Hov'det? er du forsagt?

Folk.

Jeg skammer mig ved mine forrige dumme Feil.

Agorakritos.

Men du var selv ei Skyld deri, — tænk aldrig det!
men de, som saadan narred dig. Siig mig engang:
Hvis en krybende Fiskal der er, som siger saa:
„I, Dommere, vil ikke faae det tørre Brød,
hvis ei I dømme skyldig den Indstævnte her;"
hvad vil du gjøre, siig mig, ved en slig Fiskal?

Folk.

Saa løfter jeg ham høit og kaster dybt ham ned
i Svælget, og hænger om hans Hals Hyperbolos.

Agorakritos.

Det var engang dog rigtigt og fornuftigt talt. —
Men hvordan vil du ellers nu regjere? tal!

V. 1366. d. e. hvis I ikke ved Domfældelser og Confiskationer skaffe Penge i Statskassen.

V. 1369. Svælget, d. e. Rakkerkulen, s. ovf. Anm. til V. 777. Ved at hænge Hyperbolos, der sandsynligviis har været meget svær, om Halsen paa den Dømte ligesom en Steen, opnaaer han ogsaa at blive af med denne usle Karl.

Folk.

For det første giver jeg hver Flaadens Rorkarl, strax
saasnart i Land de komme, deres fulde Løn.

Agorakritos.

Saa gjør du mangt et ømsat Rumpestykke glad.

Folk.

Dernæst skal Ingen, som paa Borger-Listen staaer,
for Gunst og Gave skrives ind paa andet Sted,
men han skal blive staaende hvor først han var.

Agorakritos (affides).

Nu taber nok Kleonymos sit Skjold igjen.

Folk.

Og ingen Skjægløs skal paa Torvet tale meer.

Agorakritos.

Men hvor skal Straton tale da og Kleisthenes?

Folk.

De unge Fyre mener jeg, som samle sig
i Vellugtsboderne og sladdre væk saadan:

V. 1375. Da alle Borgere vare værnepligtige, er Borgerlisten eensbetydende med Soldaterrullen. Alle bleve naturligviis ikke udskrevne paa een Gang. Kunde det derfor lykkes Nogen at faae sit Navn flyttet hen imellem de Numere, der ikke skulde tages med, slap han derved for Udskrivning.

V. 1378. Den feige Kleonymos, Skjoldtaberen, som man kaldte ham, er nærved at tabe sit Skjold af Angst, da han ikke oftere kan unddrage sig Udskrivningen paa den omtalte Maade.

V. 1380. Straton og Kleisthenes, to meget unge Talere af hvilke den Sidste oftere omtales i Aristofanes' senere Stykker, som vellystig, og som lakonisk og oligarchisk sindet.

V. 1382. I Parfumerierne og Barbeerstuerne kom de unge Herrer sammen ligesom nu i Kaffehusene.

„Ja, Fæax han er aandrig, har studeert tilgavns;
han er ordflydende, han er skarpsluttende,
og fyndsprogsmedende og klar og slaaende,
og herligt tæmmende de Pobellarmende.“

Agorakritos.

Og du jo næseknepsende de Sladdrende.

Folk.

Ved Zeus nei jeg vil tvinge hele Flokken til
at gaae paa Jagt og holde sig fra Lovgiveri.

Agorakritos.

Tag da paa dette Vilkaar denne Feltstol her
og denne smukke Dreng, som bærer den for dig;
og har du Lyst, saa gjør ham selv til Feltstol kun!

Folk (sætter sig).

Jeg lykkelige! saa sidder jeg igjen som før!

Agorakritos.

Det skal du sige, naar Fredens Møer for treti Aar
jeg overgiver dig! — Herfrem, I Fredsmøer, strax!

Folk.

Hoiherlige Zeus! hvor skjønne! — O for Guders Skyld
maa jeg da leve med de Smaa i treti Aar? —
Men hvor har du dem faaet?

V. 1383. Fæax var en af de anseteste Talere i Athen.

V. 1397. I Aar 445 blev der sluttet Vaabenstilstand eller Fred paa 30 Aar imellem Athen og Sparta, men allerede efter 14 Aars Forløb blev den brudt, og den peloponnesiske Krig begyndte at rase.

Agorakritos.

Jo, hin Paflagon
dem havde skjult derinde, saa du ei dem fik.
Men nu jeg overgiver dem til dig, at du
kan reise med dem paa Landet.

Folk.

Men den Paflagon,
som sligt har gjort, hvorledes vil du tugte ham?

Agorakritos.

Det skeer kun derved, at han min Haandtering faaer.
Ved Porten skal han ene sælge Pølser nu,
som selv han makker sammen af Hunde- og Æsels-Kjød;
og drukken skal han skjendes med Gadetøiterne,
og drikke Skyllevand fra Badehusene.

Folk.

Du snildt har fundet paa den Tugt, han har fortjent:
at stimes omkring med Skjøger og med Badstuemænd.
Til Tak indbyder jeg til Prytaneion dig
og til det Sæde, hvor hint Afskum hidtil sad. —
Tag denne grønne Festdragt her, og følg mig saa!
Han der (peger paa Paflagoneren) skal bringes bort til sin Haandtering strax
til Skue for hver Fremmed, som han drillet har.

V. 1391. Saalænge Krigen stod paa, maatte Folket holde sig i Byen, s. V. 797.

Freden,

Komedie af Aristofanes.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.

Thieles Bogtrykkeri.

1858.

Forerindring.

Komedien „Freden" slutter sig, meer end nogen anden, til Gangen af den Peloponnesiske Krigs Begivenheder, og den udtaler aldeles Athens og dens Allieredes Stemning paa Opførelsens Tid. Begge Partier, Athenæere og Lakedæmoniere, vare udmattede ved denne tiaarige Krig, og ønskede Fred, som ogsaa blev sluttet i April 421 og kaldtes Nikias' Fred. Under Underhandlingerne til denne blev nærværende Komedie digtet, og opført i Marts samme Aar.

Dette Stykke falder i to Dele, af hvilke enhver har sin egen Parabase, og enhver omfatter sin Ideekreds. I første Deel gjør Trygæos (Viingaardsmanden, Jordbrugeren), med hvis Navn Nikias' Parti betegnes, en Himmelreise paa en dertil afrettet Torbist, i den Hensigt at tiltale Zeus formedelst Hellenernes Lidelser. Trygæos finder Himmelborgen forladt af Guderne, og indrømmet til Krigens Dæmon. Kun Hermes er bleven tilbage som Huusfoged. Af denne erfarer Trygæos, at Krigens Dæmon har styrtet Eirene, Fredsgudinden (hvem man maa tænke sig som en kolossal Figur), ned i et dybt Hul og kastet Stene ovenpaa hende. Strax efter kommer denne Dæmon selv med en Morter, hvori han

vil sønderknuse Sicilien, Attika o. a. St. Men heldigviis er Morterstøderen bleven borte for ham, og Tjeneren, som han i den Anledning sender til Athen og Sparta, melder ham tilbage, at ogsaa paa begge disse Steder ere Morterstøderne (Kleon og Brasidas) gaaet tabte. Denne Mellemtid, indtil Krigsguden skaffer sig en ny Støder, benytter Trygæos, ved Hjelp af de attiske Landfolk og Forbundsstaterne, af hvilke Choret bestaaer, til at drage Fredsgudinden op af Hulen. Med hende kommer Opora (Frugtgudinden) og Theoria (Festgudinden). Den Første skal Trygæos selv føre hjem som Brud, og overgive den Anden til Raadet, medens Eirene nu atter opholder sig i Gudeborgen. Dermed slutter den egentlige Handling.

En mislykket Bellerofonstragedie, hvori Bellerofon, den bekjendte græske Heros, forestilles at bestige Pegasos, for at hæve sig til Guderne, men styrter af, falder ned paa Jorden og bliver halt, indgiver Digteren det pudseerlige Indfald at forvandle Sørgespillets Pegasos til en Torbist, paa hvilken han lader den ærlige Viingaardsmand ride til Himmels, for igjen at finde den forlængst forsvundne Fredsgudinde. Torbistens smudsige Natur giver Anledning til alle de Snurrigheder, hvormed Komikerne sædvanligen pleiede at krydre deres Stykker. Men fra denne Møddingens platte Gemeenhed hæver den komiske Digtning sig indtil de idealeste Gestalter. Paa den anden Side blive de nyskabte allegoriske Figurer, Opora og Theoria, ved deres paafaldende Lighed med athenæiske Hetærer, for Tilskuerne til haandgribelige Personligheder, hvilke i anden Deel af Stykket maae afgive Gjenstanden for den drøieste Tøilesløshed. Ligger der nu endog

i denne komiske Vending ingen tilstrækkelig Grund til Undskyldning for de svagere Partier i 2den Deel, saa kan det dog ikke paastaaes, at Stykkets Traad nogensteds er afbrudt, da hele 2den Akt nødvendigen følger af 1ste Akts Slutning. Men at Digteren lader Hovedfiguren, Eirene selv, opholde sig i Baggrunden eller snarere i Gudepaladset, og ikke drager hende ind i det lavere Væsen paa Trygæos' Landgaard, foraader en fin Takt. Fredsgudindens heeltigjennem i en høiere Tone holdte Billed skal ikke berøres ved raae Indfald; og Ærbødigheden, saaledes som den i de meliske Partier udtaler sig for hendes Færd, skal blive uforstyrret hos Tilskueren.

Den første Scene forestiller Trygæos' Huus med sin Omgivelse. Stykkets Helt hæver sig paa sin Torbist op i Luften. Men Illusionen af denne Opstigen blev frembragt derved, at Scenen, som omgav ham, sank efterhaanden ned i Jorden eller Gulvet, og Gudepaladset sænkede sig efterhaanden ovenfra ned istedet. Derpaa steg Trygæos af Torbisten og befandt sig foran Zeus' Bolig. Tiden, som medgik dertil, udfyldte Digteren med en Monodie (Vv. 154—172). Trygæos med sine Ledsagerinder forsvinder i Slutningen af 1ste Deel gjennem en Bag- eller Side-Trappe, og efterat Scenen under Parabasen atter er forandret til den forrige, sees han atter paa denne, som om han var kommen ovenfra.

Freden.

Personerne:

Trygæos, Landmand.
Første Slave.
Anden Slave.
To Døttre af Trygæos.
Hermes.
Krig.
Tumult.
Hierokles, Spaamand.
En Segelsmed.
En Vaabenkræmmer.
Lamachos' Søn.
Fred.
Opora, Frugtgudinde.
Theoria, Festgudinde.
Chor af Landmænd.

Scenen er i Attika.

En Avlsgaard. Paa den ene Side en Svinesti, hvor en Torbist bliver foret. En **Slave** ved et Deitrug, hvori han ælter Skarnkager; en anden **Slave** ved Svinestien, forende Torbisten.

Første Slave (ved Svinestien).

Nu hurtig bring en Kage til vor Torbist strax!

Anden Slave (ved Deitruget).

See der! giv det fordømte Bæstie denne her!
og gid han aldrig æde nogen fødere!

Første Slave.

Endnu en Kage æltet frisk af Æselmøg!

Anden Slave.

Der er en anden! — Hvor er den første, som Du fik?
Har ei han ædt den?

Første Slave.

Jo han har. Han snapped den,
og trilled den med sine Fødder og slugte den heel.
Ælt derfor mange flere tykke Kager strax.

Anden Slave (til Publikum).

I Herrer Møgsamlere, hjælper mig for Guders Skyld,
hvis I vil ikke see mig qvalt paa Stedet her!

Første Slave.

Naa nu en anden hid af en løsagtig Dreng!
Han ønsker Noget, som er rigtig fint.

Anden Slave.

Vær saa god!
(til Publikum).
For een Ting trrer jeg dog, godt Folk, at kjendes fri:
jeg spiser ikke, mens jeg ælter — gjør jeg vel?

Første Slave.

For en Ufærd! ræk mig een endnu — og een endnu!
og ælt saa fleer!

Anden Slave.

Nei, ved Apol, det gjør jeg ei.
Nu kan jeg ikke længer holde ud det Dræk,
Nei jeg vil samle alt det Møg og bringe Dig.

Første Slave.

Til Ravnene med det og med dig selv, dit Bæst!

Anden Slave (til Publikum).

Hvis Nogen af Jer veed, o hør, saa siig mig dog,
hvor man kan kjøbe Næser uden Næsebor,
thi det er dog den allervæmmeligste Dont,
at ælte Føden sammen til den Torbist der.

V. 14. For at forhindre Slaverne fra at spise, medens de æltede Brød, blev et Træhjul lagt om deres Hals, saa at de ikke kunde føre Haanden til Munden.

V. 19. I Athen var en Grube, kaldet „Ravnene" (fordi Ravnene der forsamlede sig), i hvilken man kastede Forbryderes Lig.

Et Svin, en Hund, naar En har aflagt sit Behov,
det sluger strax; men dette Dyr med Overmod
sig bryster, og rører ei engang den mindste Bid,
naar ei jeg Dagen lang har æltet og beredt,
som til en Qvinde, de Kager, som jeg retter an.

(nærmer sig Svinestien)

Men nu vil jeg dog see, om han har Alt ædt op;
jeg aabner Døren lidt, at ei han skal mig see.
Saa slug da og hold aldrig op at æde, du,
saalænge til du revner uformærkt, dit Bæst!
See hvor han strækker sig og æder, det lede Dyr,
ret som en Tærsker, gumlende med Kjæverne;
saa vrider han og vender Hoved og Kløerne
saadan omkring, som naar man seer Rebslagerne,
der sammensnoe til Skibsbrug tykke Kabeltoug —
ha hvilken ækel Tingest, slugvorn, stinkende!
Fra hvilken Guddom er dog dette Plagedyr?
Jeg synes ei, det hører Afrodite til,
ei heller Chariterne.

Første Slave.

Hvem da?

Anden Slave.

Det Udyr kan
ei komme uden fra den Tordenknuser Zeus.

V. 39. Enhver Guddom havde sit Yndlingsdyr (Jupiter Ørnen, Juno Paafuglen, Athene Uglen o. s. v.), og Torbisten maatte være en af en Gud sendt Straf, ligesom det kalydoniske Vildsvin, som Artemis sendte, eller Sødyret, som Poseidon sendte.

Første Slave.

Nu er der En maaskee af Publikum, en ung
og selvklog Fyr, som siger: „Hvad betyder det?
hvad skal den Torbist til?" Saa sidder der maaskee
en Jonier ved hans Side, og han svarer strax:
„Jeg skulde troe, at det til Kleon sigter vist,
da denne Torbist nærer sig jo just med Skarn." —
Men nu maa jeg nok ind og give Dyret Vand.

Anden Slave.

Jeg skal forklare hele denne Sag for Jer,
for disse Drenge der og Ynglinger og Mænd
og dem, som ere paa den allerførste Plads,
og dem, som rager over disse Mænd igjen.
Min Herre nemlig raser paa en ny Maneer,
ei som I, men paa en anden ganske ny Maneer.
Han stirrer hele Dagen lang mod Himlen op,
og af det fulde Gab han skjelder ud paa Zeus
og raaber høit: „O Zeus, hvad er din Hensigt dog?
Læg Kosten væk, og fei dog ikke Hellas bort!"

Trygæos (indenfor).

O vee, o vee!

Anden Slave.

Nu stille tys! det er hans Stemme synes mig.

Trygæos (indenfor).

O Zeus! hvad vil du gjøre dog imod vort Folk?
Veed du da ei, at du vort Land udmarver grumt?

V. 47. Kleon var død to Aar iforveien. Det maa derfor være en Fremmed, som troer, at Digteren endnu bliver ved at forfølge Kleon.

Anden Slave.

Ja det er just det Uheld, som jeg talte om.
Der hører I en Prøve paa hans Galenskab.
Men hvad han sagde, strax da Galden kom i Kog,
skal jeg fortælle Jer. Han sagde ved sig selv:
„O gid jeg kunde komme lige op til Zeus!“
Saa gjorde han smaa ganske smækkre Stiger sig,
og klavrede saa høit paa dem mod Himlen op,
indtil han styrted ned og slog fordærvet sig.
Men da igaar han foer afsted, Gud veed hvorhen,
saa bragte han en Kæmpetorbist hjem med sig,
og tvang mig til som Staldbetjent at passe den,
og selv han klapped den ret som en Ridehest,
og sagde: „Ho, min Pegasos, du ædle Fugl!
o tag mig op, og flyv saa lige op til Zeus!“
Men jeg vil kige ind og see, hvad nu han gjør.
O vee, o vee! — o Naboer, kommer hid! kom hid! —
Nei see! min Husbond svæver høit i Luften op
og rider paa sin Torbist ligesom paa en Hest.

Trygæos (ridende paa Torbisten).

Far rolig, far rolig, o Torbist, imag!
og skynd dig ei saadan i gyselig Fart
fra Begyndelsen strax i Tro til din Kraft,
før varm du er bleven, og Senerne først
du har strækket og løst ved Vingernes Sving!
Send ei Stank mig i Næsen, det beder jeg om!

V. 76. Parodie paa nogle Vers af Euripides' „Bellerofon“.

thi hvis du det gjør, saa blive du dog
langt hellere her i min Gaard i Ro!

Slave.

O Husbond, o Herre, hvor er du forrykt!

Trygæos.

Stille! stille!

Slave.

Hvorhen gaaer din Fart dog i Veir og i Vind?

Trygæos.

For alle Hellenerne flyver jeg op
og vover en Daad heel dristig og ny.

Slave.

Hvi flyver du op? hvi gjør du dig gal?

Trygæos.

Vogt vel paa din Tunge! og nu ei et Muk
ondvarslende Ord! men Jubel og Fryd!
Byd Menneskens Børn at tie qvær,
og Møddingekuler og Slamkister strax
at mure og dække med Teglsteen fra ny,
og saa Rumpen at lukke!

Slave.

Jeg kan ei tie, naar du ikke siger mig,
Hvorhen du agter dig.

Trygæos.

Hvorhen vel uden op
til Zeus i Himlen?

Slave.

Naa! hvad vil du gjøre der?

Trygæos.

Jeg vil ham spørge, hvad han har i Sinde dog
at gjøre ved det samtlige Hellenerfolk.

Slave.

Men naar han nu ei svarer?

Trygæos.

Saa klager jeg ham an,
At Hellas han forraade vil til Mederne.

Slave.

Ved Zeus, saalænge som jeg lever, aldrig nei!

Trygæos.

Det kan ei være anderledes.

Slave (raaber ind i Huset).

Hør, Piger! Eders Fader forlader Jer i Nød
og drager hemmeligen nu til Himlen op.
O kom, bønfalder Eders Fader, stakkels Børn!

Pigen (paa det flade Tag).

Fader, o Fader, er Rygtet da grundet,
som nu har gjenlydt her i vor Bolig,
at du med Fuglene nu vil forlade mig,
fare til Ravnene hen udi Veir og Vind?
Mon noget Sandt er deri? siig, Fader, hvis du mig elsker!

V. 108. Mederne = Perserne.

Trygæos.

Ja, formodentlig, Børn; men sandt er, for Jer Skyld jeg sørger,
naar I beder om Brød, og „søde Fader" mig kalde,
mens der ei findes i Huset af Penge det ringeste Stykke.
Men gaaer alting vel og jeg kommer tilbage, da skal I
strax faae en mægtig Simle og Knubs som Tilmad desuden.

Pigen.

Hvorledes vil du gjøre denne Reise da?
Et Skib dig fører jo dog ikke denne Vei.

Trygæos.

En vinget Fole bærer mig; jeg seiler ei.

Pigen.

Hvad tænker du, at du en Torbist sadler op,
og rider lige op til Guderne, Papa?

Trygæos.

I Æsopos' Fabler staaer at læse, at kun den
alene af alle Fugle kom til Guderne.

Pigen.

Utroligt, Fader, er hvad du fortæller der,
at dette Stinkedyr er kommet Guder nær.

Trygæos.

Jo vist, da den af Had til Ørnen vælted ud
af Reden dennes Æg, for grumt at hevne sig.

V. 130. Alene af alle Fugle, fordi Ørnen allerede var der iforveien.

V. 134. Da Ørnen havde røvet Torbistens Unger, og denne til Gjengjeld havde væltet Ørnens Æg ud af Reden, tillod Zeus,

Pigen.

Du skulde heller sadlet Vinge-Pegasos,
saa traadte du for Guderne meer tragisk frem!

Trygæos.

Du Tosse, saa behøved jeg jo dobbelt Foer;
men al den Føde, som jeg nu fortærer selv,
med denne samme føder jeg tillige ham.

Pigen.

Men hvis den falder nu i Havets vaade Dyb,
hvordan kan den da redde sig som Vingedyr?

Trygæos.

Ja derfor just jeg har et Ror ved Haanden her;
og denne naxosbygte Torbist er mit Skib.

Pigen.

Hvad Havn modtager dig paa denne Flakkefart?

Trygæos.

Hist i Piræeus er der jo en Torbisthavn.

Pigen.

See dig nu for, at ei du bliver svimmelør,
og falder af, og giver da, naar du er halt,
Euripides et Stof, og bli'er et Sørgespil!

---

at Ørnen maatte lægge Æg i hans Skjød. Men nu omflagrede Torbisten ham, for at faae fat paa Æggene.

V. 143. Paa Naxos byggedes et Slags Skibe, som kaldtes Torbister, formodentlig formedelst deres Lighed med disse Dyr.

V. 147—48. Euripides bragte Bellerofon, Filoktetes, Telefos som Halte paa Scenen.

Trygæos.

Det skal jeg nok mig vogte for. Og nu farvel!
(til Publikum)
Men I, for hvem jeg vover dette Vovespil!
hør, fiser ei, forretter ei i trende Døgn!
thi lugter Denne noget Sligt i Luften høit,
saa kaster han mig af, gaaer efter Føden kun.
Nu op, min Pegasos, rask afsted!
Lad Guldbidselkjædernes raslende Klang
nu høit lyde muntert i Øret med Lyst! —
Hvad gjør du? hvad gjør du? hvi dreier du dog
din Snude hen mod hin Møddingepøl?
Nei hæv dig dristig fra Jorden op,
og strækkende ud din rappe Vinge
træng lige du ind i Zeus's Borg!
Men vend din Næse fra lugtende Skarn
og hold dig idag fra din daglige Kost!
(seer nedad)
Hvad gjør du, Menneske, som kakker der
i Piræeus hist ved hint Skjøgehuus?
Du forvolder min Død. O grav det dog ned,
og kast derover en heel Hoben Jord,
og plant en Cypres derovenpaa,
og bespræng det med Virak! thi falder jeg ned
og brækker min Hals, skal Chiernes Folk
give fem Talenter i Bod for mit Liv
for din Rumpes Skyld alene.

V. 170. Chierne, bekjendte for Ureenlighed. Kakkeren maa altsaa være en Chier.

Ak hvor jeg skjælver! — nei jeg taler ei for Spøg.
Hør, du Maskinmester, hør dog, tag mig vel i Agt!
Omkring min Navle alt rumsterer der en Vind;
og er du ei forsigtig, gjør jeg Torbist-Foer. —
Men holdt! jeg troer, at jeg er Guders Bo alt nær,
og der jeg øiner alt jo Fader Zeus's Borg.
Hvem er Portner her? — Heida! hvi lukker du ei op?

Hermes (kommer).

Hvor kommer fra den Menneskelugt? — Herakles, hjelp!
hvad rædsomt Udyr er dog det?

Trygæos.

En Torbisthest.

Hermes.

Du Ækle, du Dumdristige, Uforskammede,
du lede Karl, du Erkelede, Ledeste!
Hvorledes kom du hid, du Allerledeste?
Hvad er dit Navn? — har du ei Mund?

Trygæos.

Den Ledeste.

Hermes.

Hvad Landsmand er du? siig mig det!

Trygæos.

Den Ledeste.

Hermes.

Hvem er din Fader? du?

Trygæos.

Min Fader? den Ledeste.

Hermes.

Ved Jorden! nei du skal ei undgaae Døden strax,
hvis ei paa Timen her du siger mig dit Navn!

Trygæos.

Trygæos, en Athmoner, dygtig Viingaardsmand,
ei Sykofant, ei heller Elsker af Proces.

Hermes.

Hvad vil du her?

Trygæos.

Jeg den Brad vil bringe dig.

Hermes.

O sælle Skind! hvor kom du hid?

Trygæos.

O Vissenpind!
Nu synes du vel ei, jeg er den Ledeste?
Gaa nu og kald mig Zeus herud!

Hermes.

Ei, ei! ei, ei!
Nei, du vil ikke træffe Guder denne Gang,
thi alt igaar de brøde op og drog herfra.

Trygæos.

Til hvilket Land?

Hermes.

Til hvilket Land?

V. 190. Athmon, et Attisk Distrikt.

Trygæos.

Ih ja, hvorhen?

Hermes.

Langt bort herfra, og ind i Himmelkuben dybt.

Trygæos.

Hvorfor blev du da efterladt alene her?

Hermes.

Jo jeg skal passe nu paa Guders Indbo her,
paa Potter og paa Krukker og Tallerkener.

Trygæos.

Men hvorfor reiste Guderne da bort herfra?

Hermes.

Af Harme mod Hellenerne. Derfor de nu
har her, hvor selv de boede, indqvarteret Krig,
og tilladt ham at gjøre ved Jer, hvad han vil.
Men selv de drog høit op, saa høit som muligt var,
for ei at see Jer længer her i Kamp og Krig,
og ei at høre meer af Eders Klageskrig.

Trygæos.

Men hvorfor har de handlet saa imod os? hvad?

Hermes.

Fordi just Krig I foretrak, imedens de
saa tidt Jer bøde Fred. Saasnart Lakonerne
i Overvægten vare, raabte strax de ud:
„Ved Zeus, nu skal du bøde, lille Athener, du!"
Men vare Athenonerne nu heldige,

V. 215. Athenonerne ɔ: Athenæerne.

og saa Lakonerne Jer sendte Fredsforslag,
saa sagde I paa Timen: „Man vil narre os
ja ved Athene! — hør, ved Zeus, tro dem dog ei!
de komme nok igjen, naar kun vi Pylos har.“

Trygæos.

Ja saadan taler man jo rigtignok hos os.

Hermes.

Derfor jeg ikke veed, om I vil oftere
faae Fred hos Jer at see.

Trygæos.

O siig, hvor gik hun hen?

Hermes.

Hun blev af Krig nedstyrtet i en Hule dybt.

Trygæos.

I hvilken?

Hermes.

Den dernede; og du seer jo vel,
hvormange Stene han har væltet ovenpaa,
for at I aldrig meer skal hende faae.

Trygæos.

Siig mig:
hvad har han meer endnu mod os i Sinde vel?

V. 219. I Pylos, en By i Peloponnes, blev en Hob Spartanere holdt fangen.

Hermes.

Jeg veed kun Eet: at han iaftes har os bragt
herind en Morter af uhyre Størrelse.

Trygæos.

Hvad vil han da vel bruge denne Morter til?

Hermes.

Han tænker paa at støde Byer smaa i den.
Men jeg vil gaae — jeg troer, han snart vil komme ud,
han gjør jo saadan Støi derinde.

Trygæos.

Vee, o vee!
saa løber jeg min Vei; jeg synes ogsaa, at
jeg mærked Lyden af den krigske Morter der.
(skjuler sig.)

Krig (kommer med en stor Morter).

Ak Mennesker, Mennesker, svartudholdende Mennesker, I!
hvor vil det snart i jere Kjæver værke grumt!

Trygæos (til Publikum).

O Drot Apollon, hvilken vældig Morter dog!
Og hvilken Rædsel lyner alt i Krigens Blik!
Ha see! naa ham det altsaa er, vi flygte for,
Den lede Tyrhudsvinger, som giver Foden Hast!

Krig.

Ha Prasiæ, trefold, femfold ulyksalige,
ja hundredfold, du skal endnu idag forgaae!

V. 241. Tyrehud o: Skjold.
V. 242. Prasiæ, en lakonisk By.

Trygæos (til Publikum).

Alt dette, Folk, det angaaer ikke os endnu;
thi denne Ufærd truer kun Lakoners Land.

Krig.

Ha Megara, Megara, du skal sønderknuses snart
og blive heel og holden til en Vellingmos!

Trygæos.

O vee! af hvilken bitter taarevædet Kost
han grusom brokker i for Megarenserne!

Krig.

Vee dig, Sikelia! ja du skal og forgaae!

Trygæos.

Hvor skjønt et Land vil grusomt blive sønderknust!

Krig.

Nu gyder jeg tillige attisk Honning paa.

Trygæos.

Nei, nei, jeg raader dig, brug anden Honning, du,
som koster fiir Oboler! spar den attiske!

Krig.

Hør, du, Tumult!

Tumult (kommer).

Hvi kalder du?

V. 246. Megara, Spartas Forbundsfælle.

V. 253—54. Spar den herlige attiske Honning og brug en anden af ringere Sort ɔ: skaan Athen og ødelæg ringere Byer.

Krig.

Ha! du skal skee —
naa du staaer ledig? — kjender du min Næve, du?
(slaaer ham.)

Trygæos (afsides).

Hvor haard!

Tumult.

O vee mig stakkels Pjalt, o Herre, au!
har du din Næve gnedet ind med Hvideløg?

Krig.

Hent strax herud en Morterstøder!

Tumult.

Ja, Herr — men
vi har jo ingen; igaar først flytted vi herind.

Krig.

Saa henter flux du en mig i Athen nu strax!

Tumult.

Jeg løber strax! (til Publikum) hvis ei, saa faaer jeg nok end en.
(løber ud.)

Trygæos (til Publikum).

Ak, ak! o stakkels Mennesker! — hvad gjør vi nu?
Der seer I selv, hvor stor en Fare truer os!
thi hvis nu han en Morterstøder bringer hid,
han sætter sig og støder hver en By i Smul.
O Bakchos lad ham styrte før han bringer den!
(Tumult kommer.)

Krig.

Naa, du?

Tumult.

Hvad godt?

Krig.

Naa bringer du —?

Tumult.

Ja seer du vel:
Athenerne har mistet deres Støder, ham
den Læderkræmmer, som har Hellas stødt i Mas.

Trygæos (afsides).

O herlig gjort, Athene, høie Drotning, du,
at ham du fældede just for os i rette Tid,
[før han endnu fik maset Alt til Vellingmos!]

Krig.

Saa henter du en anden mig fra Sparta hid!
naa nu afsted!

Tumult.

Ja, Herre!

Krig.

Og kom strax igjen!

Trygæos (til Publikum).

Hvor vil det os, o Folk, dog gaae? Nu kniber det.
Men hvis der Nogen af Jer her Indviet er
i Samothrakes Løndom, bør han bede høit,
at dette Bud maa brække begge sine Been!

V. 270. Læderkræmmer d. e. Folkestyreren Kleon.

V. 277—78. Enhver Indviet i de Samothrakiske Mysterier paa Øen Samothrake i Ægæerhavet, hvor Hekate dyrkedes, ansaaes for at staae Guderne nærmere.

Tumult (kommer).

O vee mig Stakkel, vee mig! vee mig tusindfold!

Krig.

Naa? bringer Intet du?

Tumult.

Ja men Lakonerne
har ogsaa mistet deres Morterstøder, ja!

Krig.

Hvorledes, Skurk?

Tumult.

Jo da de havde udlaant den
til Andres Brug i Thrake, misted de den der.

Trygæos (afsides).

Ha herlig gjort, I Dioskurer, ypperligt!
det nok gaaer godt. Ja fatter Mod, o Jordens Børn!

Krig.

Tag nu det Tøi og bring altsammen bort igjen!
Nu gaaer jeg ind, saa gjør jeg mig en Støder selv.

(Begge gaae.)

Trygæos.

Nu kunde passe sig ret vel hint Datis' Qvad,
som lallende han sang i Middagsstundens Ro:
„Jeg glæder mig og jubler mig og fryder mig!"

V. 285. Dioskurerne (Kastor og Polydeukes) vare Spartas Skytsaander.

V. 289. Datis, Persisk Feltherre, hvis slette Græsk var bleven et Mundheld.

Nu sømmer det sig vel for os, Hellenske Mænd,
at vi, befriede heelt fra alslags Tvist og Kamp,
for Lyset drage frem den almeenelskte Fred,
før atter nogen anden Støder hindrer det.
Velan da, Landmænd, Handelsmænd og Kunstnere,
I Haandværksfolk, Skytsborgere, og I Fremmede,
og I Øboere! kommer hid nu, alle Folk!
Griber hurtig nu til Spader og til Brækkejern og Toug!
thi nu gjælder det at vove til vort Held en dristig Streg!

Chor (kommer).

Kommer hid nu, Hver og En! nu fremad rask til Frelsens Held!
Panhellener! lad os nu, hvis nogentid, staae sammen fast,
da vi ere frie for Leire og for Blodbads Rædselsyn!
ja der er for os frembrudt en Dag, forhadt af Lamachos.
(til Trygæos)
Hvad vi hermed har at gjøre, siig os, vær vor Mester du!
thi vær du kun sikker paa, at jeg idag ei helme skal,
før med Brækkejern og Værktøi jeg til Lyset drager frem
hende, som i Guders Kreds er størst og elsker Ranken meest.

Trygæos.

Vil I dog ei tie stille! at I ei i Glædens Ruus
vække Krigen op derinde og ham hidse ved jert Skrig!

Chor.

O med Sjelefryd vi hørte hint dit Bud; thi nu ei meer
hedder det: „I Felten drager med tre Dages Proviant!"

V. 297. Skytsborger, bosat Fremmed.
V. 304. Lamachos, en krigslysten Feltherre.
V. 311. Bud at befrie Freden.

Trygæos.

Tag Jer dog iagt for ham dernede, denne Kerberos,
at han ei ved Glam og Tuden, ligesom da her han var,
skal forhindre os at drage vor Gudinde fra sit Dyb!

Chor.

Ingen er der, som skal kunne rive hende bort fra mig,
naar engang hun kommen er i mine Hænder — hurra, hei!

Trygæos.

I vil øde mig, o Venner, naar det Skrig ei holder op,
thi hvis frem han styrter, vil han knuse under Fødder Alt.

Chor.

Lad ham kun tilsammenrøre, søndertræde, knuse Alt!
Vi vil derfor dog ei standse Glædens Strøm paa denne Dag!

Trygæos.

For en Ufærd! er I gale? — O fordærv for Guders Skyld
dog ei dette skjønne Værk ved Eders dumme Dandsesving!

Chor.

Nei jeg har ei tænkt at dandse; men af Overgivenhed,
uden at jeg den bevæger, hopper Foden af sig selv.

Trygæos.

O nei hør! nu ikke længer! hold dog med den Dandsen op!

Chor.

See nu holder strax jeg op.

V. 313. Kerberos ɔ: Kleon.

Trygæos.

O Snak! du holder dog ei op.

Chor.

Lad mig denne Gang nu gjøre blot et Sving, saa ikke meer!

Trygæos.

Denne Gang da, men saa skal I heller ikke dandse meer!

Chor.

Nei saa vil vi da ei dandse, dersom det kan gavne dig.

Trygæos.

Men I holder jo ei op alligevel.

Chor.

O jo ved Zeus,
naar det høire Been vi blot har svunget om, vi standse strax.

Trygæos.

Naa lad gaae! saa gjør da det! men ærgrer mig saa ikke meer.

Chor.

Ja men nu vil jo det venstre ogsaa ha'e sig en Svingom.
Ja jeg er saa glad og lystig og jeg fjerter og jeg leer
meer, end om jeg gjenfødt blev, da intet Skjold jeg længer seer.

Trygæos.

Hør dog! standser nu Jer Glæde! I jo veed ei noget vist.
Men naar hende vi har reddet, ja da glæder Eder kun,
raaber høit og leer og dandser!
da er Alting tilladt Jer, at
seile, dovne, lefle, sove,
Festforsamlinger beskue,

spise, drikke, kottabere,
sybaritere,
raabe høit Hurra, hurra!

Chor.

Gid det maatte lykkes mig, engang at skue slig en Dag!
Jeg har meget Ondt alt taalt,
Slid og Slæb, Straa til Leie,
som det faldt i Formions Lod.
Aldrig meer I skulle finde mig som Dommer suur og barsk
eller i min Adfærd haard, som før maaskee jeg været har;
nei meer blød du skal mig see
og langt meer forynget, naar
først jeg er for Slagsmaal fri!
Længe nok jo har man nu
ødelagt og opslidt os,
mens vi drive hid og did
til Lykeion, fra Lykeion med vort Spyd og med vort Skjold.
Men hvad fremfor Alting vi
dig kan gjøre til Behag,
siig det! thi til Eneherske
har os Lykken gunstig skjænket dig.

Trygæos.

Nu lad mig see: hvor vælte vi de Stene hen?

Hermes (kommer).

Forrykte Vovehals! hvad vil du ta'e dig for?

V. 343. kottabere, see V. 1253.
V. 348. Formion, en haardfør Feltherre.
V. 357. Lykeion, Exerceerplads.

Trygæos.

Slet intet Ondt, det samme kun som Killikon.

Hermes.

Ha! du er Dødsens!

Trygæos.

Ja hvis Loddet træffer mig.
Men du, du vil med Loddet gjøre jeg veed nok hvad.

Hermes.

Ha du er Dødsens, du er Dødsens!

Trygæos.

Naar, gode Ven?

Hermes.

Nu strax!

Trygæos.

Men jeg har intet Indkjøb gjort endnu
af Meel og Ost, som den, der gaaer i Døden, gjør.

Hermes.

Alligevel, du er fortabt!

Trygæos.

Hvor kommer det,
at jeg har Intet mærket til det store Held?

V. 364. Da Killikon var ifærd at forraade sit Fædreland, svarede han paa det Spørgsmaal, hvad han havde for, bestandig kun: „Alt godt."

V. 365. Naar Flere paa eengang vare dødsdømte i Athen, blev kun Een henrettet hver Dag, eftersom Loddet traf, hvoraf fulgte, at Resten ofte blev reddet. Hermes var Gud for Lod og List.

V. 369. Meel og Ost som Krigsproviant.

Hermes.

Veed du da ei, at Zeus med Døden straffer den,
som træffes i at grave hende op?

Trygæos.

Saa er
det da bestemt, at jeg skal døe?

Hermes.

Vær vis paa det!

Trygæos.

Saa laan mig da tre Drachmer til en lille Griis!
Jeg maa dog lade mig indvie, før jeg døer.

Hermes (tragisk).

O Zeus, du Tordenlyner ...

Trygæos.

Nei for Guders Skyld
forraad os ei, o Herre, jeg besværger dig!

Hermes.

Jeg tør ei tie stille.

Trygæos.

Jo jeg be'er dig ved
den Kjødmad, som jeg venlig kom og bragte dig!

Hermes.

Du Nar! saa vil jeg blive sønderknuust af Zeus,
naar ei med Skingrelyd jeg raaber høit det ud.

V. 375—76. En Drachme omtrent 2 Mark. — De, som vare indviede i Mysterierne, havde en bedre Fremtid at haabe efter Døden. Indvielsen skete ved en Griis.

Trygæos.

Nei raab ei høit! jeg beder, lille Hermes, dig!
(til Choret)
Siig mig: hvad gaaer af Jer, Mænd? I staaer jo der som ramt' af Lyn.
Tossefaar, spar ei paa Bønner! ellers raaber Alt han ud.

Chor.

Nei, jeg beer, o strenge Herre Hermes, o jeg be=be=beer!
Mindes du endnu, at du
fik af mig og har fortært
en lille sød og lækker Griis?
Agt da ikke det for ringe nu ved denne Leilighed!

Trygæos.

Hører du dog ei, o Herre, hvor de smigre dig saa pænt?

Chor.

Bliv nu ikke vred igjen,
af vi bede bønlig dig:
und os dog at frelse hende!
ja forund os det, o du
menneskekjærligste af Guder,
hulde Gavers bedste Giver,
saasandt du hader ret Pisandros' Hjelmbusk og Bramarbasblik!
Da skal vi stedse ved hellige Offringer
og ved pragtfulde Høitidstog,

V. 386. I Græsken betegner Choret sig som Tossefaar ved det ofte gjentagne $\mu\acute{\eta}$ (mæ=mæ=mæ).

V. 398. Pisandros, en feig Bramarbas.

o høie Drot
forherlige dig til evig Tid!

Trygæos.

Lad deres Raab dig røre, o jeg beder dig!
thi nu de hædre dig, tro mig, langt meer end før.

Hermes.

O ja! de er jo større Tyve nu end før.

Trygæos.

Jeg skal fortælle dig en rigtig rædsom Ting,
som nu der spindes op mod Guderne.

Hermes.

Lad høre, tal! maaskee du overtyder mig.

Trygæos.

Selene og den trædske Skjelm den Helios
de have begge længe alt Jer efterstræbt,
og de forraade Hellas til Barbarerne.

Hermes.

I hvilken Hensigt gjør de det?

Trygæos.

Fordi, ved Zeus,
vi bringer Eder Offre; men til hine kun
Barbarer offre. Derfor jo naturligviis

V. 405. Tyve. Digterens sædvanlige Bebreidelse mod Athenæerne (som Statstyve), hvilken nu klinger sær komisk i Tyvegudens Mund.

V. 409. Selene, Maanen; Helios, Solen.

de ønsker Eder alle reent af Veien strax,
for selv at tage hver en Skjenk til Guderne.

Hermes.

Ja derfor stjal de alt forlængst af Dagene,
og sled ved Kudskedvaskhed Maaneskivens Ring.

Trygæos.

Javist, ved Zeus! Derfor, o kjære Hermes, vær
os god, og hjælp os til at drage hende op!
Saa feire vi for dig Panathenæerfest,
og alle andre Gudefester, Mysterier
og Zeusfest og Adonisfest, for Hermes kun!
Og alle Byer vil, fra Krigens Plager frie,
til Frelsermanden Hermes offre overalt;
og meget andet Godt du faaer. Først giver jeg
dig denne Skaal, at du kan yde Offerdrik.
(giver ham et Guldbæger.)

Hermes.

Jeg bliver stedse ved det kjære Guld saa rørt!
(til Choret.)
Nu fra denne Stund er dette Arbeid jert, o Mænd. Saa gaaer
indenfor og rydder hurtig bort med Hakken hver en Steen!

Chor.

Ja det skal vi nok; men du, høivise Gud, o før os an,
og forklar os, som vor Mester, hvad vi har at gjøre her!
Og forresten skal du finde os ei dorske til vor Dont.

V. 417 sigter til Dagenes aarlige Aftagen; V. 418 til Maanens maanedlige Aftagen. — Solguden og Maanegudinden forestilles kjørende.

Trygæos (til Hermes).

Velan! saa ræk da strax nu Skaalen hen, at vi
kan vie fromt vort Værk med Bøn til Guderne!
(skjænker i.)

Hermes.

Offerdrik! Offerdrik!
Vogter Tungen! vogter Tungen!

Trygæos.

Ved Offret lad os bede om, at denne Dag
maa bringe hver Hellener alt hvad Godt er til,
og at hver Mand, som fyrig griber disse Toug
med os, maa ingensinde røre ved et Skjold!

Chor.

Nei! drage hen sit hele Liv i Fredens Skjød,
og ved sin Piges Arm huldt tænde Arnens Gnist!

Trygæos.

Men dersom Nogen skulde heller ønske Krig,
lad aldrig ham, Drot Dionysos, høre op
at drage Pilespidser af sit Albuebeen!

Chor.

Og hvis der Nogen, lysten efter Høvdingsmagt,
misunder dig at skue Lyset, hulde Fred,
da gaae det ham i Krigen som Kleonymos!

V. 440. Toug til dermed at trække Fredsgudinden op.
V. 446. Albuebeen: Det smerteligste Sted for Saar.
V. 449. Kleonymos, en bekjendt Kryster, der bortkastede sit Skjold.

Trygæos.

Og hvis en Skjoldekræmmer eller Landsesmed,
kun for at gjøre bedre Marked, ønsker Krig,
gid han, i Røver-Vold, kun faae sit tørre Brød!

Chor.

Hvo som af Lyst til Hærdrotsmagt ei staaer os bi,
og hvis en Slave tænker paa at løbe bort,
han vorde spændt paa Hjulet under Pidskeslag!
Men os det gaae bestandig vel! Hil, Træffer, Hil!

Trygæos.

Ah væk, du, med den Træffen! raab alene hil!

Chor.

Hil, hil! jeg raaber, ikkun hil!

Trygæos (gyder Offerdrik).

For Hermes og
Chariter, Stundgudinder, Eros, Kypria!

Chor.

For Ares ei?

Trygæos.

Nei!

Chor.

Ei for Enyalios?

Trygæos.

Nei!

V. 455. Forbryderske Slaver bleve udstrakte bundne paa et Hjul og pidskede.
V. 456. Træffer, Fjerntræffer Apollon.
V. 460. Enyalios, en Krigsdæmon.

Chor.

Nu munter, alle Mand, og hal i Tougene!

Hermes.

Hiv op hei!

Chor.

Heisa hive!

Hermes.

Hiv op hei!

Chor.

Mere hive!

Hermes.

Hiv op hei! hiv op hei!

Trygæos.

Men alle Mand trækker ei lige stærkt.
Tag nu fat allesammen! — hvor I skaber Jer dumt!
Det skal I undgjelde, Bøoter!

Hermes.

Hiv op ha!

Trygæos.

Hiv op ho!

Chor (til Hermes og Trygæos).

Frisk op! ogsaa I maae flink trække med!

Trygæos.

Jeg trækker jo med, og hænger mig fast,
og strenger mig an, og gjør hvad jeg kan.

V. 469. Bøoterne vare altsaa repræsenterede i Choret.

Chor.

Og dog vil det ei rykke frem.

Trygæos.

Ha Lamachos! med Uret spærrer Veien du.
Vi behøver ei, min gode Ven, dit Gorgofjæs.

Hermes.

Argiverne alt længe har ei trukket med,
men leet ad Hver, som gik og sled fordærvet sig,
og toge saa fra begge Parter Lønningskost.

Trygæos.

Men see, min Ven, Lakonerne trække drabelig.

Chor.

Ja veed du hvad? kun Landhaandværkere, jeg seer,
er' villige, men Vaabensmeden hindrer dem.

Hermes.

Megarerne gjør heller intet: de trække svagt,
— som Hundehvalpe sees at slides om et Been, —
da de jo er' saa reent af Sult hentærede.

V. 476. Lamachos, den krigslystne Helt, med Gorgohjelm, havde hindret Freden.

V. 478—80. Argiverne holdt snart med Athenæerne snart med Spartanerne, og toge Lønning fra Begge.

V. 482. Landhaandværkere, som gjøre Agerdyrkningsredskaber.

V. 484 ff. Megarerne, med Korinthierne og Sikyonerne, skulde udruste den peloponnesiske Flaade, men bleve ved Athenæernes Blokade næsten udhungrede.

Trygæos.

Men vi bestiller intet. Lad os alle nu,
o Mænd, samdrægtig gribe Værket fat igjen!

Hermes.

Hiv op hei!

Trygæos.

Heisa hive!

Hermes.

Hiv op hei!

Trygæos.

Ja ved Zeus!

Hermes.

Lidt rykke vi frem.

Trygæos.

Afskyeligt er det:
En trækker hist, en Anden her.
En Ufærd skal I faae, Argiver!

Hermes.

Hiv op ha!

Trygæos.

Hiv op ho!

Chor.

Hvor ildesindet er Mangen iblandt os!

Trygæos.

Saa drager da I, som ret er i Lyste
for Freden at naae, mandhaftig med Kraft!

Chor.

Men Fleer der er, som hindrer os.

Hermes.

Megarer! pakker I Jer ikke Pokker i Vold?
thi viid, Gudinden hader Jer, i Mindet om
de Hvidløg, som I først indsalved hende med.
O I, Athener, jeg befaler Jer, at I
ei trække til den Side, hvor I hidtil trak!
I drive jo dog intet Andet end Proces.
Nei har I rigtig Lyst at trække hende op,
saa trækker lidet nærmere mod Havet ned.

Chor.

Velan! saa lad os Landmænd da nu tage fat alene!

Hermes.

Ja Tingen nu langt bedre gaaer, o Mænd, i Eders Hænder.

Chor.

At Tingen gaaer, han siger; — vel! saa stræb Enhver nu dygtig!

Trygæos.

Ja Landmænd drage hende frem, og ellers ingen Anden.

V. 504—505. Ved Eders væmmelige Lugt af Hvidløg, Megaras Handelsartikel, fordrev I Freden.

V. 508. Athenæernes Dommer-Galskab spottes ofte af Aristofanes.

V. 510. Ogsaa Themistokles havde raadet Athenæerne at sørge for en stærk Sømagt.

Chor.

Munter nu alle Mand!
See nu er vi snart ved Maalet!
Ingen Ladhed nu, nei lad os
hale ud med mere Kraft!
Nu er vi ved Maalet alt!
Hiv nu op, hiv alle Mand!
Hive, hoi, hoi, hiv!
hive, hive, hoi, hiv!
hive, hive, nu lad gaae!

(**Freden** kommer med **Opora** og **Theoria.**)

Trygæos.

O Druemoder! hvordan skal jeg hilse dig?
Hvor tager jeg et Tusindtønders-Ord, hvormed
jeg hilse kan? thi hjemme har jeg intet sligt.
Hil dig, Opora! ogsaa dig, Theoria!
hvor huldt er dog dit Aasyn, o Theoria!
o hvor du dufter ah saa sødt i Hjertet ind,
saa liflig sødt, som Balsamurt og Landefred!

Hermes.

Ja ikke sandt? som en Soldaterrandsels Lugt?

Chor.

Ih fy det stygge Menneskes væmmelige Sæk!
Den fæle Tingest lugter jo som Suurløgsræb;
men hun her dufter af Høst, af Gilde, Bakchosfest,
af Fløiter, Lystspil, Sofoklesklang, Drosselsang,
Euripides-Qvad, —

Trygæos.

Saa skal du faae en Ufærd, du,
at du bagtaler hende saa! hun elsker ei
den Digter, som benytter Thingets Floskelsprog.

Chor.

Af Vedbendkrandse, Drueperse, brægende Lam,
opkiltede Piger, ilende til Mark og Skov,
berusfte Terner, Krukken lystig væltet om,
og mange andre gode Ting.

Hermes (pegende paa Choret).

Betragt engang,
hvordan de nu forligte Byer tale med
hverandre frit og lee af Hjertens Grund,
skjøndt hvert et Ansigt er jo tilredt grueligt,
og Hvermand er med Bind og Plaster heelt besat.

Trygæos.

Men see! betragt nu og Tilskuernes Ansigtstræk,
saa kan du deraf kjende deres Haandværk.

Hermes.

See!
ja seer du ikke ham, den Hjelmbuskmager hist,
som river Haaret af sig? — og Høthysmeden der,
han kiker Sværdfeieren lige i Næsen, see!

V. 537—38. Euripides indfører ofte sine Personer i formelig Disputation med Replik og Duplik, hvorfor ogsaa Qvintilian anbefaler ham til Retstaleren, Advocaten.

V. 539. Med Vedbend omkrandsedes Viinkrukker og Bægre.

Trygæos.

Og seer du, hvor den Segelmager der er glad,
og peger Finger ad den stakkels Landsesmed?

Hermes.

Gaa nu, befal Landmændene at drage hjem!

Trygæos.

Hør til, o Folk! Landmændene maae drage hjem,
og tage deres Landredskaber med derud
strax paa Timen, uden Landse, uden Sværd og uden Spyd!
Overalt i Landet dufter Fredens modne Frugt til Høst.
Hvermand gaae da til sit Arbeid paa sin Jord med munter Sang!

Chor.

Skjønne Dag, som hver en Ædling, hver en Landmand frydes ved!
O da nu jeg seer dig, vil jeg hilse mine Ranker glad.
Mine Figentræer, som fro jeg planted i min Ungdoms Aar,
har jeg Lyst at tale med nu efter lang forsvunden Tid.

Trygæos.

Nu, o Mænd, saa lad os altsaa bede til Gudinden først,
som fra Hjelmbusk og Gorgoner naadig os befriet har.
Derpaa skynde vi os hjem ud til vor egen lille Gaard
med et Forraad deilig Saltmad, som vi ta'er paa Landet med.

Hermes.

O Poseidon! see hvor herlig ta'er den hele Sværm sig ud,
trængt i Hob, med muntert Blik, som Kagen paa et Gildebord!

V. 565. Gorgoner. Gorgohovedet paa Lamachos' Skjold, s. V. 304, 473.

Trygæos.

Ja, ved Zeus, derfor er Hakken atter skuret deilig blank,
og tregrenet Fork, nei see, hvor blinker den i Solens Skin!
ja man kunde stille op dem ligesom en Lystallee!
derfor ønsker jeg at drage lystig nu paa Landet ud
og engang igjen at grave ordentlig min lille Jord!
Men nu drager Jer i Minde
hiin vor gamle Levemaade,
som engang hun os forundte!
husk de tørre Syltefrugter,
og de Figen og de Myrter,
og den lifligsøde Drue,
og den Flor af blaa Fioler
hist ved Brønden, og Oliven,
Hjertets Glæde!
Nu saa bringer for alt dette
vor Gudinde Lov og Tak!

Chor.

Hil dig, o høielskte, hil!
hvor vi frydes ved dit Komme!
svart jeg længtes efter dig,
da jeg ret af Hjertens Grund
ønsker mig paa Landet ud!
Ja du var vor bedste Skat;
dig vi stedse længtes efter;
du kun skaber os vort Held,
alle os, som offret har
al vor Tid til Jordens Drivt.

O vi have jo ved dig
forhen alt nydt mangen Fryd,
let i Pris, men Hjertet kjær,
thi du skjænked Jordens Dyrker
Dagligt Brød, lyksaligt Liv.
Derfor see, hvor Rankens Blad,
hvor de unge Figenskud
og hver Spire, hver en Væxt
smiler dig imøde glad!
Men hvor var hun, vor Gudinde, i de mange lange Aar
fjernt fra os? forklar os det, du mildeste, du bedste Gud!

Hermes.

O I høiforstandige Landmænd, mærker da paa mine Ord,
hvis I have Lyst at høre, hvordan hun fra Jer forsvandt.
Første Spire til vor Nød var Fidias, som led saa haardt;
og Perikles, som var bange for at dele samme Lod,
da han frygted Eders Væsen og jert blindt haardnakne Sind,
stak, for selv at undgaae Faren, hele denne Stat i Brand
Ved at kaste liden Gnist, hiin Folkets Lov om Megara,

V. 609. Fidias blev beskyldt for at have tilvendt sig noget af det Guld, hvormed hans Statuer Zeus og Athene vare smykkede. Han retfærdiggjorde sig derved, at han lod Guldet aftage og veie. Efter Perikles' Raad havde han anbragt Guldet saaledes, at det uden Skade kunde tages af og sættes paa igjen. Fidias' Avindsmænd fremkom nu med den Klage, at han paa en gudsbespottelig Maade havde afbildet sig selv og sin Velynder Perikles paa Athenes Skjold. Ifølge denne Anklage blev han landsforviist.

V. 613 flg. Ved en Folkebeslutning blev Megarerne udelukkede fra alle attiske Havne og Torvepladse, fordi en Megarer havde bortstjaalet to attiske Hetærer.

V. 610. dele samme Lod, at blive landsforviist.

tændte han saa stor en Krig, at samtlige Helleners Folk
allevegne maatte græde ved den stærke Qvalm af Røg.
Men saasnart som Ranken mærked dette, foer den op med Brag,
og hver Dunk, som skarpt blev truffen, sparked vred igjen
til Dunk.
Ingen Styrer var der mere — men Gudinden, ak forsvandt.

Trygæos.

Dette har jeg ved Apollon aldrig hørt af Nogen før,
og hvad Fidias angaaer hende, har jeg heller aldrig vidst.

Chor.

Jeg har heller ei det vidst. See derfor er hun vel saa smuk,
da hun er hans Frænde! — Ja hvor Meget er ei skjult for os!

Hermes.

Strax da de Jer undergivne Folk erfoer, at du, Athen,
og Sparta indforbittret viiste Tænder mod hinanden vildt,
spandt de alskens Rænker mod Jer frygtende for mere Skat,
og bestak saa Spartas Stormænd til at dele Sag med dem.
Disse, smudsig havesyge, falske mod hver fremmed Mand,
stødte bort med Haan Gudinden, greb begjerlig efter Krig.
Men de Stores Vinding var kun alle Landsbyfolks Fordærv,
thi Triererne, som herfra sendtes bort at tage Hevn,
reent fortærte Spartas Frugt til Brøst for mangen skyldfri
Mand.

Trygæos.

Og med Ret, thi Sparta har just rydbet ud fra Roden af
al min Figenplantning, som jeg havde anlagt, pleiet selv.

V. 625. Skat, Krigsskat.

Chor.

Ja med Ret, min gode Mand, thi ved at kaste Steen paa Steen
ogsaa min sexskjeppers Tønde har de ganske ødelagt.

Hermes.

Da nu Arbeidsfolket flygted skareviis fra Landet hid,
blev det solgt paa samme Maade, og de mærked ei dertil.
Men da her de savned Druer og den kjære Figens Frugt,
gloede de paa Talerne. Skjøndt disse vidste meget vel,
at de Fattige var svage, at de savned dagligt Brød,
jog de dog Gudinden bort med tveforkshvasse vilde Skrig,
hvergang hun sig viiste her af Længsel efter dette Land.
Og af Forbundsfolk de kneb de Rige, Fede skammelig,
og de føied til som Aarsag: „Han der holder med Brasidas."
Strax I greb som Hundehvalpe ham og sønderreve ham;
thi vor hungerblege By, som sad i Angest rystende,
strax fortæred, hvad en lumsk Bagvasker kasted for den hen.
Men da vore Forbundsfæller saae de blodigslagne Saar,
stopped Munden de med Guld paa alle Gjerningsmændene,
saa at disse bleve rige, ak! men Hellas plat forødt,
og I mærked det dog ikke. Mesteren for dette var
Læderkræmmer —

Trygæos.

Stille, stille, o Herr Hermes, nævn ham ei,
thi du veed jo, at den Mand er ikke længer vor, men din.

V. 637. Solgt d. e. behandlet paa samme Maade som de Attiske Landmænd af Spartanerne.

V. 644. Brasidas, Spartansk Krigshelt.

V. 652. Læderkræmmer, Kleon.

V. 653. Din, dig tilhørende, som Skyggefører (Psychagog).

Hvad du nu paa ham kan sige,
var han end en Skurk i Livet,
Sladdermund og Lurendreier,
Urostifter, Fredsforstyrrer,
dette Alt ihob tilsammen
træffer nu kun *dine* Folk.

(til Fredsgudinden.)

Men hvorfor tier du, Gudinde? siig mig det!

Hermes.

Nei, hun vil ikke tale her til Publikum,
thi hun er vred paa Folket for sin bittre Nød.

Trygæos.

Saa tale hun til dig alene dog et Ord!

Hermes.

Høielskte, siig mig, hvad du tænker vel om dem,
o du af alle Qvinder meest skjoldhadende! —

(lytter til)

Jeg hører. — Naa? er det din Klage? jeg forstaaer. —
Nu hører da, hvorover hun besværer sig!
Hun siger, at hun efter Pylos' Fald kom af
sig selv, og med en Kiste fuld af Forslag, men
blev tregang overstemt i Folkeforsamlingen.

V. 668. Da Athenæerne havde taget Øen Pylos med derværende Spartanske Hærafdeling, vare Spartanerne tilbøielige til Fred, og sendte derfor Gesandter til Athen, men bleve tilbageviiste ved Kleons Indflydelse.

Trygæos.

Ja deri har vi vistnok feilet; men tilgiv!
Dengang stod kun til Læder al vor Sind og Hu.

Hermes (lytter til Gudinden).

O ja! — Hør, Folk, hvad hun just nu mig spurgte om:
hvem her paa Stedet hendes værste Fiende var,
og hvo der, hende tro, meest ivred imod Krig.

Trygæos.

Den allervenligstsindede var Kleonymos.

Hermes.

Siig mig, i hvilket Rygte staaer som Kriger da
Kleonymos?

Trygæos.

En høibehjertet Mand, kun at
han er af den, han kalder Fader, ikke Søn,
thi naar som Kriger han engang i Felten drog,
han kasted altid strax som Krøster bort sit Skjold.

Hermes.

Hør nu end videre, hvad hun mig spurgte om:
hvo der behersker Talerstolen nu paa Pnyx.

V. 672. Læder ɔ: Kleon (Læderkræmmeren).

V. 673. Kleonymos (s. V. 449) var en af Komediens staaende Figurer. For at give ham et Rap, spotter Digteren i ham Fredens Ordfører.

V. 683. Pnyx, en stenig Høi i Nærheden af Borgen, hvor Folkeforsamlingerne holdtes i den ældre Tid.

Trygæos.

Hyperbolos indtager for Tiden denne Plads.
(til Gudinden)
Hvad gjør du dog? hvor vender du dit Hoved hen?

Hermes.

Hun vender sig fra Folket her i Harme bort,
fordi det valgte sig til Fører sligt et Drog.

Trygæos.

Nei, nei, vi vil ei længer bruge ham; men da
just Folket fattedes en Værge, og stod blot,
omgjorded det for Tiden sig med denne Mand.

Hermes.

Hvorledes det vil gavne Staten, spørger hun.

Trygæos.

Vi blive meer og meer oplyste.

Hermes.

Hvordan det?

Trygæos.

Jo seer du, han er Lampemager. Forhen kun
i Mulm og Mørke famled vi med al vor Dont;
fra nu af raadslaae vi om alle Ting ved Lys.
(Gudinden spørger heftig.)

Hermes.

O ho! —
Tænk, hvad hun mig befol at spørge om!

V. 684. Hyperbolos, den bekjendte Lampemager, Kleons Efterfølger i Regjeringen.

Trygæos.

Om hvad?

Hermes.

Om mange gamle Skatte, hun engang forlod.
Først spurgte hun, hvorledes Sofokles det gaaer.

Trygæos.

O meget vel. Dog gaaer det sælsomt ham.

Hermes.

Hvordan?

Trygæos.

Fra Sofokles han bliver en Simonides.

Hermes.

Simonides? hvordan?

Trygæos.

Skjøndt gammel, svag, han for
en Fordeel skulde paa et Halmstraa gaae til Søes.

Hermes.

Nu Mesteren Kratinos —

Trygæos.

Ak! han døde, da
Lakonerne faldt ind i Landet her.

Hermes.

Hvoraf?

V. 700. Simonides var bekjendt for sin Vindesyge.
V. 703. Kratinos, berømt Komediedigter.

Trygæos.

Han fik et Slag, da ei han kunde taale at see
et Viinfad, fuldt af Viin, at blive slaaet itu.
Ak! meget andet Uheld, tro mig, traf vor By.
(til Gudinden)
Derfor vi aldrig, Drotning, skal nu skilles ad.

Hermes.

Velan! paa dette Vilkaar tag Opora da
til Hustru for dig selv! og bo med hende paa
din Landgaard hist, og opelsk Druer for dig selv!

Trygæos.

O kom, min Kjæreste, og lad mig kysse dig! —
Troer du, Herr Hermes, at det vel kan skade mig,
jeg efter saa lang Tid Opora ta'er i Favn?

Hermes.

Nei! naar du styrker dig med et Polei-Opkog.
Men tag nu ogsaa med dig strax Theoria
og bring til Raadet, som hun engang hørte til.

Trygæos.

O Raad, hvor salig er du ved Theoria!
Hvor vil du søbe Lungemos tre Døgn i Rad!
hvor vil du sætte Kallunsbrad og Kjød tillivs! —
Nu, kjære Hermes, lev da vel!

V. 715. Planten Polei var mavestyrkende.

V. 716 flg. De Femhundredes Raad sendte af deres Midte Gesandter (Theorer) til de forskjellige Høitidsfester, som i Almindelighed varede i tre Dage.

Hermes.

Lev selv du vel,
o Menneske! — lykkelig Reise, du! og tænk paa mig!

Trygæos.

O Torbist, op! og hjem! nu lad os flyve hjem!

Hermes.

Den er her ei, min Ven!

Trygæos.

Hvor er den bleven af?

Hermes.

„Forspændt for Zeus's Vogn den trækker Lynets Piil."

Trygæos.

Men hvor skal her den Stakkel faae sin Føde fra?

Hermes.

Jo Ganymedes giver ham Ambrosia.

Trygæos.

Men hvordan kommer jeg nu ned?

Hermes.

Ah meget godt!
ved Siden af Gudinden der.

Trygæos.

Saa kom da nu,
o Piger, følg mig strax paa Øieblikket, thi
alt Mange vente Jer i største Spænding hist.

V. 725. Af Euripides' Bellerofon.

Chor.

Ja lykkelig Reise! Men vi vil imidlertid give de Sager,
her findes,
til Tjenerne her i Forvaring, thi mange Tyve der pleier at snige
sig rundtom Skuepladse og lure paa et eller andet at rapse.
Saa passer nu vel da paa dette! Men vi vil forklare for
Tilskuerkredsen
vor Tankegang her i Stykket og hvad der ellers os falder i Sinde.
Vel burde de styrende Stavmænd slaae til, naar engang en
Komediedigter
paa Skuepladsen fremtreen og roste sig selv i Festanapæster.
Men saasandt det vistnok er Ret, Zeus' Datter, at hædre
den Mand, som er bleven
den ypperste og den meest berømte Komediemester af alle,
saa paastaaer vor Digter med Rette, at han just er værd
den bedste Lovprisning,
thi først af Alle han bragte til Taushed den hele Medbeilerskare,
som stedse drev Spot med Lapper og Laser og førte Krig
imod Luus kun.
Og slugevorne Heraklesfers Flok og alle forsultede Stakler,
og Rømningsmænd, og Snyderpakket, og dem, der slaaes
for et godt Ord,

V. 732. Sager, Theater-Reqvisiter.

V. 737. Stavmænd, Theaterpolitiet.

V. 738. I Anapæster (Parabasen) pleiede Skuespildigteren at anbefale sit Stykke til Publikum.

V. 739. Zeus' Datter, Musen; s. Odyssee I, 10.

V. 743. Drev Spot med Lapper og Laser ɔ: bragte kun usle Personer paa Scenen.

var han den første som bortjog med Haan, og Løbepas gav til de Slaver,
hvem de stedse bragte som Hylere frem paa Scenen just i den Hensigt,
at Medslaven skulde med spottende Grin over Pryglene saaledes spørge:
„Din Stakkel! hvordan dog gik det dit Skind? Er Thremien nu faldet
i Flankerne dig med hele sin Magt og har lagt dine Rygstykker øde?"
See slige Narrestreger han fjerned og Flauheder, unyttig Baglast;
en ædel Kunst han os skabte, og ny han optaarned en himmelhøi Bygning
ved mægtige Ord og Tanker og Vid, som ikke han hented fra Gaden,
idet han ei bragte paa Scenen til Spot sædvanlige Mandfolk og Qvinder,
nei! stolt med Herakles' Mod i Bryst han netop de Høieste angreb,
giennemvadende gruelig Stank af Læder og muddersprudende Trusler.
Ja først af Alle jeg kæmped imod ham selv, det tandhvasse Udyr,
fra hvis Øie lyned den stikkende Piil i Kynnas rædsomme Blikke;
og hundrede Hoveder rundt i en Kreds af hylende Smigrere slikked
hans Hoved; en Stemme han havde saa vild, som en altnedstyrtende Bjergstrøm,

---

V. 757. Dette og det Følgende, hvor Aristofanes taler i sit eget Navn, sigter til Kleon, forhenværende Læderkræmmer.

V. 758. Kynna, Skjøge.

og Sælhundens Stank og Lamias utoede Pung og Arts af Kamelen.
Ved Synet af sligt Uhyre jeg frygted dog ei, men angreb med Kraft, da
jeg kæmped for Eder og Øerne. Derfor det er jo dog billigt,
at nu I venlig yde mig Tak, og tro bevare mit Minde;
thi heller ei før, naar det heldig mig gik, jeg lusked om ved Palæstra
og lokkede Drenge, o nei! jeg pakkede sammen og skyndte mig hjemad,
var sjelden kedsommelig, ofte ret morsom, og villig at gjøre hvad Pligt er.

Derfor det bør Jer at staae mig bi,
hver Mand og hver en Ungersvend!
og Skaldepander raader jeg til,
at de stræbe med mig for Seier at naae,
thi seirer jeg, vil man raabe for vist
ved hvert et Gilde, hvert Drikkelag:
Ræk Skaldepande det, giv Skaldepande det!
giv Godtgodt ham! nægt Intet den Mand,
den ædleste blandt vore Digtere, ham
med den høie lysende Pande!

Første Halvchor.

Muse, lad fare nu Krig!
og sving dig med mig, din Ven,

V. 761. Lamia, en Trold, som man kyste Børn med.
V. 763. Øerne lede meest under Kleons Tryk.
V. 765. Palæstra, Brydeskole.

i festlige Dandse!
Gudernes Bryllupper besyng,
og Mændenes Gilder
og Heltenes blomstrende Fester!
Men kommer Karkinos hid,
og bønfalder dig om,
med hans Sønner at dandse i Choret,
aldrig bønhøre du ham!
aldrig indlad dig med dem!
Nei tænk: det Huus=Vagtler er
Alle tilhobe,
langhalsede Dandsere,
Dvergefigurer,
Gedemøgsknolde,
Maskinmagere.
Ja selv sagde Faderen,
da med et Drama han nedkom
heelt mod Formodning:
„Om Aftenen aad dog Katten det.“

Andet Halvchor.

Derfor bør den kløgtige Skjald
til yndiglokkede Chariter
en Lovsang istemme,
naar Svalen, Foraarets Bud,

V. 781. Gudernes Bryllupper, f. Ex. Peleus med Thetis, Ares med Afrodite 2c.

V. 784. Karkinos (Krebs) var Fader til en heel Slægt af alskens daarlige og stygge Theater=Kunstnere, og havde selv skrevet et Drama, „Muserne“, som faldt igjennem.

V. 789. Vagtler pleiede at opfødes og afrettes til Kamp.

sidder paa Taget
og qviddrer sin Sang,
og Morsimos ei fører Choret,
ei heller Melanthios,
hvis skrigende Stemme
skar mig i Øret,
da de tragiske Chor førtes
af ham og hans Broder,
begge Gorgoner,
lækkersyge,
Forelspeidere, Harpyer,
Kjærlingjagere, væmmelige,
bukstinkende,
Fisketorvsrodere.
Spyt dem i Ansigtet
dygtig en Klat,
og hellighold, himmelske Muse, med mig
vor Fest i Fryd og Gammen!

Scenen er Trygæos's Avlsgaard.

Trygæos.

Hvor det var svært at komme op til Guderne!
Jeg fik saa gruelig ondt i begge mine Been.
I saae smaabitte ud deroppe. Fra Himlen af
I syntes mig saa grumme nederdrægtige,
men herfra dog endnu langt nederdrægtigere.

V. 805—6. Morsimos og Melanthios, slette Tragediedigtere.
V. 811. Gorgonerne forestilles forsynede med stærke Ederedskaber.

Tjener (kommer ud).

Naa er du der da, Herre?

Trygæos.

Ja, saa siger man.

Tjener.

Naa hvordan har du det?

Trygæos.

Det værker i mine Been
af den lange Vei.

Tjener.

O hør, fortæl mig nu —

Trygæos.

Naa hvad?

Tjener.

Har du slet ingen anden seet at sværme om
i Luften uden dig selv?

Trygæos.

Nei kun engang jeg saae
en to, tre Sjele af Dithyrambedigtere.

Tjener.

Hvad gjorde de?

Trygæos.

De fløi og samled Floskler op,
iluftskyætherhidogdidhensvømmende.

Tjener.

Er det ei sandt, man siger, at i Luften hist
vi blive Stjerner, naar vi først er døde her.

Trygæos.

Naturligviis.

Tjener.

Hvem er da nu en Stjerne der?

Trygæos.

Jon den Chier, han, som fordum har engang
her digtet „Morgenstjernen". Da han kom derop,
saa blev han strax af Alle *Morgenstjernen* kaldt.

Tjener.

Men hvad er det for Stjerner, som løbe hist og her,
og fare lysende afsted?

Trygæos.

Jo det er dem,
som efter Maaltid gaae fra rige Stjerner hjem,
og have Lygter med, og i hver en Lygte Lys.
Men tag og bring nu denne her paa Timen ind!
(pegende paa Opora.)
Skyl Badekarret reent og sørg for varmet Vand,
og reed for hende og for mig en Brudeseng!
Og naar du det har gjort, saa kom igjen herhid!
saa skal jeg bringe Pigen her til Raadet hen.
(pegende paa Theoria.)

Tjener.

Hvor har du faaet disse to?

Trygæos.

Fra Himmelen.

Tjener.

Jeg vilde saamænd ei gi'e en Mark for Guderne,
naar Skjøgehuus de holde, som vi Mennesker.

Trygæos.

Aa nei! — men Nogle af dem leve dog deraf.

Tjener (til Opora).

Saa lad os gaae!

(til Trygæos)

Siig, skal jeg give hende her
at spise lidt?

Trygæos.

Nei, nei! hun spiser ikke Brød,
ei heller Kage; seer du, hun er stedse vant,
hos Guderne hiſtoppe at slikke Ambrosia.

Tjener.

Saa maa man ogsaa skaffe hende Slikkost her.

(gaaer med Opora.)

Chor.

Høist heldigt for Tiden nu,
saavidt som man mærke kan,
det gaaer denne Gamle.

Trygæos.

Men tænk nu, naar I mig skal see som Brudgom i min
Glimmer!

Tjener.

Lyksalig du prises da,
o Gubbe, naar nyfødt du
skal dufte af Salve!

Trygæos.

Det troer jeg nok! Men naar jeg nu ved hendes Barm
mig vugger —?

Chorfører.

Saa er du jo meer lykkelig end Karkinos's Snurrer.

Trygæos.

Ja ikke sandt? Jeg har jo dog
besteget denne Torbisthest,
og derved frelst Hellenerland,
saa hver en Mand
paa Landet nu jo kan i Ro
besove trygt og sove.

Tjener (kommer tilbage).

Nu Pigen vasket er med samt sin skjønne Bag,
Fiintbrødet bagt, og Sesamkagen lavet er,
og Alt er fix og færdigt; Pløken mangler kun.

Trygæos.

Nu vil vi bringe hende, vor Theoria,
til Raadet allerførst.

V. 866. Karkinos' Sønner vare Dandsere (see V. 782).
V. 874. Sesam, en Bælgfrugt.
V. 875. Pløken. „Brudgommen" vilde han sige.

Tjener.

Hvad? hvem? hvad siger du?
Det er jo den Theoria, som fordum vi
paa Veien til Brauron hen halvdrukne overfaldt.

Trygæos.

Jo, men hun lod sig nødig fange.

Tjener.

Ak nei see!
see hvilken høitidsfestlig Agterdeel hun har!

Trygæos.

Ja vist!

(til Publikum)

Hvem af Jer er en ærlig Mand? siig: hvem?
Hvem vil beskytte hende mod Senatet? — (til Tjeneren) Naa,
hvad gramser efter du?

Tjener.

Til Isthmoslegene
jeg stikker mig et Teltrum af for denne her.

Trygæos.

Naa? er der Ingen, som vil vogte hende?

(til Theoria)

Kom hid!
Jeg deponerer dig i Folkets Midte her.

V. 878—79. Meningen er: Forhen, førend Krigen var udbrudt, have vi kunnet gjøre hendes nærmere Bekjendtskab, siden ikke mere. — Ved Byen Brauron i Attika holdtes en udsvævende Bakchosfest.

V. 884—85. Isthmos, en bekjendt Snævring. Til disse Lege bestilte man Plads iforveien.

Tjener (peger mod Tilskuerne).

Der er En, der vinker.

Trygæos.

Hvem er det?

Tjener.

Arifrades.

Han ønsker hende hjem til sig.

Trygæos.

Jo vist, du Nar!

Han vilde fare til og labe hendes Mos.

(til Theoria)

Naa hør du! tag nu Tøiet af dig allerførst!

(Theoria klæder sig af.)

Raadsherrer, Prytaner! skuer her Theoria!
betragt, hvormeget Skjønt jeg giver Eder her!
Naar blot I løfte hendes Been en Smule op,
saa strax I feire her en Offerfest:
og see nu dette Offerkjøkken her hvor skjønt!

Tjener.

Det er jo rigtignok en Smule forrøget, thi
før Krigens Tid stod Raadets Stegepander her.

Trygæos.

Nu da I atter have hende her, I kan
imorgen strax bestaae en skjønne Væddekamp,
paa Jorden brydes lystig, staae paa fire Been,

V. 888. Arifrades, en Broder Liderlig.

V. 890. Mos, f. Ex. Lindsemos, Vælling, var en attisk Yndlingsret.

V. 894—96. Ordene kunne forstaaes baade om Theoria (Fest) og om Qvinden, som forestillede samme.

fra Siden give Stød, staae stridt med bøiet Knæ,
og, salvede paa Fægterviis, med Ungdomskraft
rask støde til og bore baade med Haand og Lend.
Paa Trediedagen skal I holde Hesteløb,
hvor Renderen skal rende Renderen forbi,
og Vogne skulle styrte mod hverandre haardt,
mens fnysende og pustende de flyve fort.
Og andre Kjøresvende ville ligge der
med afflaaet Hud ved Maalet selv nedstyrtede.
Velan, Prytaner, modtag nu Theoria!

(fører hende til Raadsherrebænkene.)

See dog, hvor venlig den Prytan mod hende tog!
Det havde du ei gjort dog, hvis det gratis var;
du havde Fritid paaskudt, men med krummet Haand.

Chor.

Af alle os Borgermænd
er høifortjent saadan En,
som ligner Trygæos.

Trygæos.

Naar Høsten kommer, skal I nok faae see, hvortil jeg duer.

Chor.

Alt nu er det vitterligt;
thi du er for Alle her
en Frelsermand vorden.

Trygæos.

Det skal du sige, naar du først har smagt den unge Drue.

V. 913—14. Naar En havde Noget at andrage for Raadet, maatte han indføres af en Prytan, som derfor lod sig betale.

Chorfører.

Næst Guderne vi ville dig bestandig agte høiest.

Trygæos.

Ja høifortjent jeg af Jer er,
Trygæos jeg Athmonebo,
som har fra bittre Trængslers Nød
hver Landsmand frelst
og hver en Agerdyrker, men
Hyperbolos nedkuet.

Chor.

Hvad have vi nu videre at gjøre da?

Trygæos.

Ikkun at stille hende ved en Frugtskaal op.

Chor.

En Frugtskaal? hvad? ret som en lille Hermesblok?

Trygæos.

Hvad er jer Mening? Vil I offre Slagteqvæg?

Chor.

Hvad? Slagteqvæg? O nei! nu ingen Slagten meer!

Trygæos.

Et dygtigt Fedesviin maaskee?

V. 931. Ringere Guddommes (f. Ex. Hermes') Billedstøtter, som i en Hast skulde opstilles, indviede man med en Skaal fuld af Frugter.

Chor.

Nei, nei!

Trygæos.

Hvorfor?

Chor.

For ei at see Theagenes's Svineri.

Trygæos.

Nu siig: hvad vil du offre da?

Chor.

Et Bælam.

Trygæos.

Hvad?

Et Bælam?

Chor.

Ja.

Trygæos.

Men det er jo et Barneord.

Chor.

Ja vist, ja vist! thi seer du vel, naar saa der En
i Folkesamlingen vil raade stærkt til Krig,
saa skriger angst Enhver paa Lammeviis bæbæ —

Trygæos.

Ja du har Ret.

V. 936. Theagenes, en forædt Tyksak.

Chor.

og er forresten from og god.
Saaledes faae vi mod hverandre Lamme-Sind,
og blive mod hver Forbundsven langt mildere.

Trygæos (til Tjeneren).

Saa gaa da nu og bring paastand et Faar herhid!
Jeg skaffe skal et Alter til at offre paa.

Chor.

Hvor Alting dog, naar Gud kun vil og Skjebnen føier,
gaaer vel efter Ønske og skikker sig Et efter Andet paa passende Maade!

Trygæos.

Ja det er rigtigt, see kun der, der staaer jo Altret færdigt!

Chor.

Nu skynd Jer, mens flygtige Vind,
som bortblæste Krig fra vort Land,
end lufter fra Guderne sendt!

(Tjeneren bringer Offerredskaber.)

Trygæos.

Der Kurven er med helligt Korn og Krands og Offerkniven;
see! ogsaa Ild der er, og Intet mangler uden Faaret.

Chor.

Nu skynder Jer alt hvad I kan!
thi hvis Jer Chæris faaer at see,
han kommer hid ubuden, for

V. 956. Chæris, en daarlig Fløitespiller.

at fløite, og jeg veed, at I,
naar svært med Pust han piner sig,
ham gjerne give Noget.

(Et Faar bringes ind.)

Trygæos.

Velan, tag Bækkenet og Offerkurven, du,
og gaa til Høire omkring Altret hurtigen!

Tjener.

Nu vel! befal saa videre! jeg har gaaet rundt.

Trygæos.

Bring Branden hid, saa vil jeg dyppe den i Vand;
saa sving den rask! (til en anden Slave) og ræk du mig af
Kornet der!
Bestænk dig selv, naar du har Bækkenet mig rakt!
og kast blandt Publikum nu ogsaa Korn!

Tjener.

Skal skee!

Trygæos.

Har du det gjort?

Tjener.

Ja vist ved Hermes! ja! — Iblandt
Tilskuerne, saamange som de være vil,
der er ei een, som jo har faaet sit Viekorn.

Trygæos.

Fik Qvinderne da Intet?

V. 964. Med en Brand, slukt i Vand, stænkedes Vievand.

Tjener.

Nei! Jaften vil
nok Mændene dem give.

Trygæos.

Lad os bede da:
(i høitidelig Tone)
„Hvem er tilstede her?" (seer sig omkring) „Hvor er de Godes Flok?"

Tjener (bestænker Choret).

Lad mig bestænke dem! — det er de Godes Flok.

Trygæos.

Anseer du dem for Gode?

Tjener.

Ja! og hvorfor ei?
Da rundt ud over dem vi gød saameget Vand,
de stilled sig dog atter paa det samme Sted.

Trygæos.

Nu lad os bede, lad os bede strax paastand!
Høihellige Drotning, du Fredens
hulde Gudinde,
du Moder til Chordands og til Ægteskaber,
modtag dette Offer her af vor Haand!

Tjener.

Modtag det, o ja, Høiherlige, du,
vi bede ved Zeus! og bær dig ei ad,

V. 973. „Hvem er her tilstede?" Med disse Ord begyndtes enhver Offring. Der svaredes: „Mange og Gode."

V. 977. Kun De, som havde en ond Samvittighed, undvege Bestænkningen.

som kun de løsagtige Qvinder det gjør!
see disse sig liste til Huusdøren hen,
og aabne paa Klem den og kige saa smaat.
Og hvis der saa Nogen bemærker dem der,
de liste sig bort;
men hvis han saa gaaer, hun kiger igjen.
Men gjør du for Alting ei sligt imod os!

Trygæos.

Nei aldrig ved Zeus! Viis du dig i Alt
for dine Tilbedere anstændig og peen,
for os, som svarlig har længtes efter dig
alt i tredive Aar!
O stands du nu Kampen og Vaabnenes Gny!
saa skal vi dig Kampstandsjer nævne.
O ryd af vort Sind Mistænksomhed ud,
som med prikkende Stik
os indbyrdes hidser til Mundhuggeri!
Forbind nu igjen os helleniske Folk,
som fordum det var,
ved Venskabets Kit, og bland i vort Sind
Forsonligheds milde livsalige Aand!
Lad Torvet med alslags herlige Ting
nu fyldes igjen, med Hvideløg,
Granater og Æbler og tidlig Melon
og pene Smaakofter til Trællenes Brug!
Lad os snart see bragt fra Boeotien hid
Gæs, Ænder og Duer og Snepper i Hob,
og Kurve med Aal fra Kopaiske Sø!
saa skal vi da stimle om disse saa tæt,

at kjøbelystne vi puffes og stødes
med Morychos, Teleas, Glauketas og al
den Lækkermunds-Skare, — saa kommer for seent
Melanthios hen til Torvet — ak vee!
Alt udsolgt er! saa jamrer han sig
høit hylende udaf Medea et Skrig:
„O vee mig! o vee mig! her barnløs jeg staaer —
har mistet de deilige Aal i Salat!"
og alle Folk lee ham et Stykke.
Hør denne Bøn, o hulde Fred, vi bede dig!

Tjener.

Tag Kurven da, og slagt paa kyndig Kokkeviis
vort Faar!

Trygæos.

Men det bør ikke skee.

Tjener.

Og hvorfor ei?

Trygæos.

Nei Fredsgudinden lider ikke Slagteri,
og Altret sudles ei med Blod. Men bring det ind,
slagt der, og tag saa Laarets Been og bring dem hid!
(til Publikum)
Saaledes sparer Choranføreren sit Faar.
(Tjeneren gaaer.)

V. 1018. Medea, hans egen Tragedie. — Trygæos og Tjeneren anstille sig, som om der virkelig var et Faar paa Scenen, men der var intet.

V. 1028. Chorføreren bestred Omkostningerne ved Skuespillet.

Chor.

Nu maa du blive selv herudenfor!
Og saa maa du ordne Brændet i Fart
og besørge Alt hvad behøves.

Trygæos (lægger Brænde paa Alteret).

Forstaaer jeg ikke som en Præst at lægge Brændet rigtig?

Chor.

Jo vist, jo vist! du mangler jo ei,
hvad af Viismand der fordres, og klart er dit Blik,
hvor Viisdom i Sind og kløgtigt Mod
sin Prøve skal staae.

Trygæos.

See, Veddet staaer i Lue lys, og Stilbides det ærgrer.
Nu skal jeg bringe Bordet ind, behøver ingen Tjener.

Chor.

Hvo vilde dog ei prise slig
en herlig Mand, som har
saameget Ondt udholdt
for at frelse vor hellige By!
Ja derfor skal du til evig Tid
misundes af Enhver!

(Trygæos og Tjeneren komme tilbage.)

V. 1032. Ved Spaadomskunstens Udøvelse kom det meget an paa, at man lagde Brændet rigtigt.

V. 1037. Stilbides, Spaamand.

Tjener.

Alt er bestilt. Tag Bovene og læg dem der!
Indmaden henter jeg og Offerstykkerne.

Trygæos.

For det skal jeg nok sørge. Kom saa strax igjen!

Tjener.

Her er jeg alt — naa synes du, jeg for langsom er?

Trygæos.

Hør, steg nu dette godt! — men see der nærmer sig
jo En, om Issen smykket med en Laurbærkrands, —
Hvem er dog det?

Tjener.

Hvor fæl storagtig han seer ud!
En Spaamand er det.

Trygæos.

Ja, det Hierokles er.

Tjener.

Naa ham, ja Tegnsudlæggeren fra Oreos.
Hvad har vel han at sige?

Trygæos.

Det er klart, at han
vil sætte sig mod Freden, som nu sluttet er.

V. 1046. Indmaden vil Herren forbeholde sig selv.
V. 1053. Oreos, en Euboeisk mod Athen fiendskfindet By; altsaa: „fra Oreos" ɔ: mod Athen fiendskfindet.

Tjener.

Aa nei! han gaaer kun efter Stegelugten her.

Trygæos.

Hør, lad os lade som vi see ham ei.

Tjener.

Ja nok.

Hierokles (gravitetisk).

Hvad er det for en Offring? og til hvilken Gud?

Trygæos (til Tjeneren).

Pas taus din Steg! og rør ei Nyrestykket du!

Hierokles.

Til hvilken Gud? — Vil I ei svare?

Trygæos.

Halen teer
sig skjønt.

Tjener.

Fortræffeligt, o hulde, kjære Fred!

Hierokles.

Skær nu deraf et Forlodssnit, og giv mig det!

Trygæos (til Tjeneren).

Først stege — det er bedre.

Hierokles.

Ja men see, det er
jo stegt.

V. 1060. Halens saavelsom andre Deles Forbrænding gav gode eller onde Varsler.

Trygæos.

Du er en Næseviis, ihvem du er.
(til Tjeneren)
Skær for, du! — hvor er Bordet? — bring nu Offerdrik!

Hierokles.

Først skæres Tungen ud.

Trygæos.

Ja vist det veed vi nok.
Men veed du hvad?

Hierokles.

Naar du vil sige mig —

Trygæos.

Snak ei
til os, thi vi til Fredsgudinden offre nu.

Hierokles.

Usle Mennesker, Taaber —

Trygæos.

Saa skee du allandsens Ulykke!

Hierokles.

som i forblindede Sind ei kjende til Gudernes Villie,
og slutte Forbund, I Mænd, med bistertgloende Aber.

Trygæos.

Ha! ha!

V. 1071. Aber d. e. Lakedæmoner, hvilke af Komikerne skildres som trædske Mennesker.

Hierokles.

Hvad griner du ad?

Trygæos.

Ad bistertgloende Aber.

Hierokles.

I, o frygtsomme Duer, til Rævebælge betroe Jer,
som i Sind og i Skind er' rænkefulde.

Trygæos (pegende paa Stegen).

Ha gid din
Lunge brændte saa hedt dig i Livet som denne, du Vindsak!

Hierokles.

Naar høihellige Nymfer ei førte Bakis paa Vildspor,
eller Bakis Mennesker, eller Nymferne Bakis —

Trygæos.

Gid du skee alt Ondt, saa hold dog op med den Bakis!

Hierokles.

Ei har Skjebnen endnu villet Freden af Lænkerne løse —
nei, først da —

Trygæos (til Tjeneren).

O hør, strø mere Salt, du, paa dette!

Hierokles.

thi endnu er det ikke bestemt af de salige Guder,
at vi Striden skal ende, før Ulven sig parrer med Faaret.

V. 1076. Nymfer, begeistrende Gudinder. Bakis, Spaamand.

Trygæos.

Ha, du Nidding, hvordan skal Ulven sig parre med Faaret?

Hierokles.

Aldrig, saalænge som Skarnbillen flygtende stinker ledagtig,
eller den pibende Tispe med Vee faaer blindfødte Unger,
aldrig, saalænge det skeer, skal Freden nogentid sluttes.

Trygæos.

Siig: hvad skal vi da gjøre? skal vi Krigen ei ende?
kaste Lod maaskee, hvilken Part der skal lide det meste,
medens i Freden vi dog kunde herske fælleds i Hellas?

Hierokles.

Aldrig vil du formaae en Krebs til ei at gaae Krebsgang.

Trygæos.

Aldrig vil du meer i Prytaneion faae Spise,
heller ei vil du gjøre til Intet hvad engang der skeet er.

Hierokles.

Aldrig du mægter at gjøre heel glat det piggede Pindsvin.

Trygæos.

Vil du dog ei høre op med at have Athener til Bedste?

Hierokles.

Siig: efter hvilket Orakelsvar brænder I Bove til Guder?

V. 1089. Vi kunde herske fælleds i Hellas. Lakedæmonerne til Lands, Athenæerne til Søes, ligesom tilforn.

V. 1090. til ei at gaae Krebsgang, ligesaa lidt Lakonerne til ei at handle uærlig.

V. 1091. I Krigstid spiste de Spaamænd, man behøvede, i Prytaneion.

Trygæos.

Efter det skjønneste, som Homeros nogentid qvæded:
„Strax da de Krigens truende Mulmsky havde forjaget,
toge de venlig mod Freden og vied ind den ved Offring.
Og da de Bovene havde forbrændt og af Indmaden nippet,
gød de Viin af Bægre, og jeg, jeg anførte Toget;
men til Spaamanden Ingen henrakte det blinkende Bæger.“

Hierokles.

Dette jo kommer ei mig ved; thi sligt ei sagde Sibylla.

Trygæos.

Men eet træffende Ord dog sagde den vise Homeros:
„Ikkun den lovløse Mand, som hverken har Slægt eller Arne,
elsker den rædsomme Krig, som Landsmand fører mod
Landsmand.“

Hierokles.

See dig for, at ei Glenten med Svig dit Sind skal bedaare,
og for Næsen snappe —

Trygæos (til Slaven).

Ja vist! pas rigtig nu paa du,
thi heel frygteligt er for vort Offer dette Orakel.
Gyd nu Offer, og bring mig tillige herhid noget Indmad!

V. 1097—1101. Disse Vers ere laante af Homeros, men blandede med egne. Hierokles vilde fange Trygæos dermed, at han selv offrer i Overeensstemmelse med Oraklets Forskrivter; men denne undviger ham snildt.

V. 1102. Han sætter altsaa Sibylla over Homeros.

V. 1108. Orakel d. e. Hierokles.

Hierokles.

Naa! skal saadan det være, vil ogsaa jeg selv mig betjene.

(griber til, men hindres af Tjeneren.)

Trygæos.

Offerdrik, Offerdrik!

Hierokles.

Skjænk nu ogsaa for mig og ræk mig af Indmad et Stykke!

Trygæos.

Nei, endnu tillade de salige Guder det ikke:
deres Villie det er, at vi offre, og strax du dig pakker!

(bedende)

Hulde Fred, o bliv du hos os saalænge vi leve!

Hierokles.

Bring mig Tungen herhid!

Trygæos.

Nei bring du *din* først herfra, du!

Hierokles (snapper Bægeret).

Drikoffer!

Trygæos (giver ham paa Øret).

Tag i en Hast nu først som Drikoffer dette!

Hierokles (klagende).

Vil da ei Nogen give mig Indmad?

Trygæos.

Nei det er ikke
tilladt, Noget at gi'e bort, før Ulven sig parrer med Faaret.

Hierokles.

Af dine Knæe jeg omfavner!

Trygæos.

Omsonst, min kjære, du beder:
glat du ingensinde vil gjøre det piggede Pindsviin.
Velan, Tilskuere, kom hid og deel med os
vort Offersuul!

Hierokles.

Og jeg da?

Trygæos.

Æd Sibylla du!

Hierokles.

Og I vil spise alting I alene to?
Jeg tager for Føde væk — det er jo Fælledsgods.

Trygæos (til Tjeneren).

O prygl, o prygl den Bakis!

Hierokles (til Tilskuerne).

Til Vidne kræver jeg!

Trygæos.

Jeg ogsaa, at du er en Slughals, næsviis Karl.
Prygl ham den Næseviis, og tugt ham med en Kjep!

Tjeneren.

Det kan du selv! Nei, jeg vil skrælle af ham først
de Faareskind, som han saa lumsk sig listed til.

V. 1130. Faareskind, hvilke han som Overpræst havde tilegnet sig og kastet over sig.

Hør, vil du lægge Skindene, din Præsterad!
Naa hører du, du Tyveravn fra Oreos?
Jeg raader dig, flyv strax du til Elymnion!

(Alle gaae.)

Chor.

Jeg er saa glad, saa glad!
Krigshjelm jeg nu er qvit
og Knapost og Hvideløg.
Kampen er nu ei min Lyst,
men at jeg ved Arnen kan
faae en Sviir i Selskab med
kjære Venner, og til Ilden
lægge Ved, som nu er ret
gjennemtørt og fældet i
Somrens varme Tid,
og paa Gløder Erter riste,
og Kastaniens Frugter stege,
kysse Thrakisk Pigelil,
medens Konen er i Bad!

Chorfører.

Intet er saa frydeligt, som naar vi Sæden vel har lagt,
og naar Gud den giver Væde, og en Nabo taler saa:
Hør, hvad skal vi nu bestille? siig mig det, Komarchides!
Jeg har rigtig Lyst at drikke, da nu Gud gjør Alt saa vel.
Heida, Mo'er, hør, sæt til Ilden nu tre Potter Bønner strax!
bland saa Hvedemeel deri, og søg de bedste Figen ud!

V. 1133. Elymnium i Nærheden af Oreos.
V. 1136. Ost og Løg, mager Soldaterkost.

Lad saa Syra kalde Manes ind fra Marken hvor han er,
thi det plat umuligt er at stævne Ranker nu idag
eller hyppe dem, da Jorden er jo ganske vaad endnu.
Lad et Bud saa hos mig faae en Drossel og to Sisgener;
Raamelk har jeg i mit Huus og fire Stykker Haresteg,
hvis nu ellers ikke Katten har dem stjaalet bort inat;
Noget støied, hvad det var, i Huset og rumstered slemt.
Bring nu, Dreng, tre Stykker Kjød til os, og giv til Fader eet!
Skaf dig hos Æschinades en Myrtekrands med sine Bær,
og indbyd paa samme Vei tillige hid Charinades,
om med os han her vil drikke,
da nu Himlen skjænker Sæden
frodig og velsignet Vært!

Chor.

Naar Cicaden da
qvæder sin søde Sang,
skuer med Fryd jeg hen
over de Lemniske Rankers Flor
om de nu vil modnes snart,
tidlig er jo denne Vært.
Ogsaa seer jeg sjeleglad,
Figenfrugten svulmer alt,
og naar saa den moden er,
smager jeg og spiser den,
raaber glad: „O hulde Sommer!"

V. 1154. Syra, Trælqvinde; Manes, Træl.
V. 1162. Myrtekrandse brugtes ved Gilder; ved større Fester med Bær paa.
V. 1170. Viin var forplantet fra Lemnos til Attika.
V. 1177. „O hulde Sommer!" Begyndelsesordene af en Sang.

laver saa en Thimiansdrik mig,
og ved saadant Sommerliv
bli'er jeg rigtig tyk og fed, —

Chorfører.

heller end at see paa ham den gudforhadte Herr Captain,
med en trefold Busk i Hjelmen og et purpurfarvet Skrud,
som han selv forsikkred var fra ægte Purpur-Farveri.
Men hvis han i Kamp engang skal gaae iført sit Purpurskrud,
strax det faaer en anden Farve ved et ækel brunligt Pøit.
Derpaa løber han sin Vei, og som en broget Hanehest,
ryster sine Buske, — mens jeg passer mine Fuglenet.
Og naar slig En kommer hjem, saa er han reent utaalelig,
sætter os i Mandtalsrullen op snart ned, og sletter ud
to tre Gange. Nu det hedder: „Strax imorgen rykkes ud!"
Intet har man kjøbt til Føde, thi man vidste Intet, da
hjemmefra man gik; saa kommer man til Pandions Billed hen,
seer sit Navn, og løber saa i Harm afsted med bistert Blik.
Saadan gjør de mod os Landmænd, men ei saa mod Byens Folk,
disse Gud og Mennesker forhadte Skjoldbortkastere.
Men de skal engang mig Regnskab gjøre, ja saasandt Gud vil!
Megen Uret har de gjort mig,
de som hjemme spille Løver,
men i Krigen Ræve kun.

(**Trygæos** og **Tjener** komme.)

V. 1178. Thimian var mavestyrkende, ligesom Polei.

V. 1186. Hanehest, et Udyr paa Persiske Tapeter.

V. 1192. Listen var opslaaet paa den Attiske Stamheros Pandions Billedstøtte.

Trygæos.

Eia!
See, hvilken Sværm der kommer til min Brudefærd!
(giver Tjeneren en Hjelmbusk.)
Hør tag og afvisk Bordene med denne her!
den duer jo dog ei til noget andet nu.
Og sæt saa Kagerne her frem og Droslerne
og Haresteg i Overflod og Hvedebrød!
(Tjeneren gaaer; en **Segelsmed** og en **Pottemager** komme.)

Segelsmeden.

Hvor er Trygæos?

Trygæos.

Jeg staaer og steger Drosler her.

Segelsmed.

O kjæreste Trygæos! ja hvor har du gjort
os meget Godt, da du har Landet skaffet Fred.
Før kjøbte man ei Segler af mig for en Døit;
nu sælger for halvtredsindstyve Drachmer jeg,
og han (pegende paa Pottemageren) for tre afsætter Krukker
Landet rundt.
Tag da, Trygæos, disse Segler her, og hvad
du ellers ønsker dig, for Intet! Tag ogsaa det!
thi hvad vi have vundet ved vort Salg, deraf
vi bringe disse Gaver til dit Bryllup dig.

Trygæos.

Nu vel! saa lægger disse Sager her, og gaaer
saa ind og spiser! — skynd Jer nu, thi der jeg seer
en Vaabenkræmmer nærmer sig forbittret hid.
(Segelsmeden og Pottemageren gaae.)

Vaabenkræmmer (med to Fjerbuske i Haanden).
Vee dig! du har i Bund og Grund mig ødelagt!

Trygæos.
Hvad er der? har du Fjerbuskpine, stakkels Mand?

Vaabenkræmmeren.
Min Handel og min Næring har du ødelagt,
(peger ud blandt Tilskuerne)
og hans, og hans, og Landsesmedens, som du seer.

Trygæos.
Hvad skal jeg gi'e for de to Fjederbuske der?

Vaabenkræmmeren.
Hvad vil du gi'e?

Trygæos.
Hvad jeg vil gi'e? Jeg undseer mig —
men da det Buskebinderi er noget svært,
saa vil jeg give dig tre Kander Figener,
saa kan jeg viske af mit Bord med saadan en.

Vaabenkræmmeren.
Naa ja, saa gaa da ind og bring mig Figener!
thi det er bedre dog end ingenting at faae.

Trygæos (prøver Buskene).
Nei væk med dem! gaa Pokker i Vold du fra mit Huus!
de fælde Haar og duer ei det ringeste,
jeg giver ei en Figen for dem begge to.

Vaabenkræmmeren.

Hvad skal jeg gjøre da med dette Pandser her,
ti Miner værdt og deilig gjort — jeg arme Mand!

Trygæos.

Nei dette skal dog intet Tab forvolde dig.
Jeg kjøber det for hvad det selv har kostet dig;
den er jo gjort den Ting ret som til Stolegang.
(sætter sig paa den.)

Vaabenkræmmeren.

Driv du kun ikke Spot med mig og med mit Tøi!

Trygæos.

Nu lægger jeg tre Smaasteen her, det er beqvemt.

Vaabenkræmmeren.

Hvordan vil du da tørre dig, du Klodrian?

Trygæos.

Jeg stikker Haanden gjennem Aarehullet her
og her.
(stikker Haanden gjennem Pandserets Armhuller.)

Vaabenkræmmeren.

Naa begge Hænder?

V. 1234. En Mine = 33 Rdlr.

V. 1239. De brugte ikke Papir, men Smaastene.

V. 1241 flg. Den Borger, som skulde udruste og underholde et Krigsskib, maatte lønne saa mange Roerkarle, som der vare Aarehuller. For at spare, tilstoppede de stundom et eller flere Huller.

Trygæos.

Ih ja vist, for ei
at gribes i at stjæle bort et Aarehul.

Vaabenkræmmer.

Du vil forrette paa en Stol ti Miner værd?

Trygæos.

Ih ja, det vil jeg just, du Træring! Troer du ei,
min Rumpe skulde være mig ti Miner værd?

Vaabenkræmmer.

Gaa da, hent Pengene!

Trygæos (staaer op).

Nei, nei, min gode Ven,
den trykker Enden. Væk! jeg vil ei kjøbe den!

Vaabenkræmmeren (tager en Trompet frem.)

Hvad skal jeg nu da gjøre med Trompeten her,
som jeg engang har givet sexti Drachmer for?

Trygæos.

Naar du dens hule Gang udfylder heelt med Bly,
og stikker ovenfra derind en langlig Stang,
saa vil du faae en deilig Vippe-Kottabos.

Vaabenkræmmer.

Ah! du gjør Nar.

V. 1253. Kottabos. Paa en høi Stage var anbragt en bevægelig Vægtstang, med en Skaal i hver Ende. Man søgte at kaste Viin i disse Skaaler saaledes, at deraf kunde udledes et godt Varsel.

Trygæos.

Jeg giver dig da et andet Raad.
Gyd du, som jeg har sagt, kun Bly derindeni,
og anbring saa paa denne her en Vægtstang, som
med Snore bindes fast, saa faaer en Bismer du,
at maale Figen med paa Landet til Slaverne.

En Hjelmsmed (med Hjelme).

Ha du, fordømte Uhyre, har mig ødelagt!
See, dette har engang jeg givet en Mine for.
Hvad skal jeg nu med det? hvem kjøber vel det Kram?

Trygæos.

Gaa hen og sælg det Hele til Ægypterne!
Det er jo prægtigt til at maale Afføring i.

Vaabenkræmmer.

O kjære Hjelmsmed, ak! hvor gaaer det daarligt os!

Trygæos.

Der er dog Intet gaaet ham imod?

Vaabenkræmmer.

Ja saa?
Hvortil skal da vel Nogen bruge Hjelme nu?

Trygæos (tager ham ved Ørerne).

Jo! naar han lærer slige Hanke at sætte til,
saa vil han faae for dem langt meer end nu han faaer.

Hjelmsmeden (til Vaabenkræmmeren).

Kom, Landsemand, og lad os gaae!

V. 1262. Ægypterne purgerede tre Dage i Rad hver Maaned.

Trygæos.

Vist ikke nei!
Jeg vil jo kjøbe af ham disse Landser her.

Vaabenkræmmer.

Hvad vil du give?

Trygæos.

Var' de flakte, tog jeg dem
til Gjerdestaver for en Drachme hundredviis.

Vaabenkræmmer.

Han holder os for Nar. Kom, lad os gaae, min Ven!

(De gaae; Drenge komme ud af Huset.)

Trygæos.

Nei see dog, see der kommer nogen Drenge, Børn
af mine Gjæster, herud for først at pisse, før
de gjøre Prøve paa Bryllupssangen, troer jeg vist.
Hør, Dreng! har du betænkt, hvad du vil synge, kom
saa hid og staa hos mig, og prøv først Sangen her!

Lamachos' Søn.

„Krigerhelte lad først os besynge —“

Trygæos (afbrydende).

Nei, nei, lad dog være
Krigerhelte at synge, thi nu, o du trefold fordømte,
er der jo Fred; du er en forbandet, uvidende Unge.

V. 1279. „Krigerhelte“ ꝛc., Begyndelsen af et Epos „Epigonerne“ (Efterkommere af de Syv mod Thebe, som droge ud for at hevne disse deres Fædres Død).

V. 1282. Af Homers Il. IV, 446. IX, 60.

Lamachos' Søn.

„Men da de rykkende frem vare komne nær ved hinanden,
stødte de Skjoldene, baade de flade og buglede, sammen."

Trygæos.

Skjolde? Men vil du da ei holde op at tale om Skjolde?

Lamachos' Søn.

„Mellem hinanden nu løb baade Jammer og Jubel af Krigsfolk."

Trygæos.

Jammer af Krigsfolk? nei du ved Dionysos skal hyle,
du skal Jammersang qvæde, ja en, som rigtig er buglet!

Lamachos' Søn.

Siig mig: hvad skal jeg synge? hvad er der, som helst du vil høre?

Trygæos.

„Saadan spiste nu hine af Oxernes Kjød" — saadan noget —
Frokosten retted de an og hvad der var lækkert at nyde.

Lamachos' Søn.

„Saadan spiste nu hine af Oxekjød; Hestenes Halse
dampende løfte af Aaget de, da de var mætte af Krigen."

Trygæos.

Ret saa! de mætte var af Krig, saa spiste de.
Syng det, just det: da de var mætte, spiste de.

Lamachos' Søn.

„Da de var færdige, pandsred de sig —"

Trygæos.

Ja med Viin, ikke sandt?

Lamachos' Søn.

„stormed af Porten saa ud; høit lød et uslukkeligt Krigsraab."

Trygæos.

Saa gid du skee alt Ondt, Dreng, med din evige Krig!
Du synger kun om Slag, du! Naa, hvis Søn da er du?

Lamachos' Søn.

Jeg?

Trygæos.

Ja, ja vist du.

Lamachos' Søn.

Jeg er Lamachos's Søn.

Trygæos.

Aha!
Vistnok havde jeg undret mig, hvis du ei havde været
Søn af en Kampmand eller en Kampmager eller en saadan.
Nu væk med dig, gaa, syng for Landsfedragerne!

(Drengen gaaer.)

Veed Ingen her: hvor er Kleonymos' Søn?

(Kleonymos' Søn træder frem.)

Kom, syng mig Noget, du, før du gaaer ind! Jeg veed,
du ei som han vil synge, du en klog Mands Søn.

V. 1301. Kampmand — Kampmager: Hentydninger paa Navnet Lamachos (Kampelsker, af μάχη, Kamp).

Kleonymos' Søn.

„En af Saierne prunker med Skjoldet, et dadelfrit Værge,
som jeg hist ved et Krat af mod min Villie forlod."

Trygæos.

Siig mig, min Pusling, mon sligt om din egen Fader du synger

Kleonymos' Søn.

„Livet frelste jeg dog, —"

Trygæos.

ja, men til Skam for Forældre.
Men hør, lad os gaae ind! Jeg veed med Sikkerhed,
at Alt hvad nylig du om Skjoldet sang, det vil
du aldrig glemme, du, en saadan Faders Søn.

(Drengen gaaer.)

I Andre, som vil blive her, har Eet endnu at gjøre:
at proppe Jer med hvad I seer, ei gumle hen i Veiret.
Saa falder an med Mandemod!
med begge Kjæver hugger ind! Hvad nytter det, I Stakler,
at have hvide Tænder, naar de Intet har at tygge?

Chorfører.

Ja det skal vi besørge strax. Og Tak, fordi du byder!

(til Choret)

Naa I, som længe sultet har, nu grib til Harestegen!
Ei hver Dag just det times Jer

V. 1306—7. Et Distichon af Archilochos, som havde tabt sit Skjold i en Strid mod Saierne, et Thrakisk Folk.

at træffe Kager, som saa frit omvandre uden Opsigt.
Saa hugger da nu i Jer, at I ei for seent skal angre!

Chor.

Nu vogter jer Tunge! thi nu er det Tid hid Bruden at føre fra Huset,
og Fakler at bære, mens Folket i Brimmel høit jublende fro træder Dandsen.
Det er Tid, nu atter paa Marken ud hvert Avlingsredskab at bringe,
naar først vi har dandset og Drikoffer skjænket, og ud Hyperbolos jaget,
og naar vi har bedet de Himmelske fromt,
at de Rigdom skjænke Hellenernes Folk,
og at vi alle maae høste Korn
i Overflodsmaal og megen Viin,
og Figen til Næring;
at vore Koner maae føde os Børn,
at alle de Goder, som før vi har tabt,
vi atter maae vinde tilbage igjen,
at det blinkende Staal maa hvile!
(Man bringer Opora smykket som Brud.)
Kom, Jomfru, i Marken ud!
kom, Skjønne, saa skal du skjønt
ved min Side her hvile!
O Lyksalige, hvor fortjent
nyder du din Lykke nu!

V. 1326. Hyperbolos, see V. 684.

Hymen o Hymenæos!
Hymen o Hymenæos!
Hvad skal vi hende yde?
Hvad skal vi hende yde?
Vi hendes Frugt vil nyde,
vi hendes Frugt vil nyde!
Og nu vil vi Formænd
løfte og bære
Brudgommen høit!
Hymen o Hymenæos!
Hymen o Hymenæos!

Trygæos.

Boer nu sammen i Fred
uden Ufærd og Nød,
og indsamler Figen!
Hymen o Hymenæos!
Hymen o Hymenæos!

Chor.

Den Enes Figen stor og tyk,
den Andens sød!

Trygæos.

Ja syng du saa, naar spist du har
og drukket megen Viin,
Hymen o Hymenæos!

Chor.

Hymen o Hymenæos!

Tyrægos (til Tilskuerne).

Hil Jer, o hil Jer, Mænd!
Hvis I nu vil følge mig,
skal I faae Kager!

Hvepserne,

Komedie af Aristofanes.

Oversat

af

N. V. Dorph.

Udgivet

af

C. Berg.

Kjøbenhavn.

Forlagt af Samfundet til den danske Literaturs Fremme.

Thieles Bogtrykkeri.

1860.

Forord.

For et Aars Tid siden blev jeg af afdøde Professor Dorphs Familie anmodet om at gjennemsee den af Dorph fuldstændig oversatte Aristofaniske Komedie „Hvepserne“ for at gjøre den færdig til Trykken. Idet jeg med Glæde har paataget mig dette Arbeide, paaligger det mig her med et Par Ord at omtale, hvordan Oversættelsen var, da jeg modtog den, og hvilke Forandringer jeg har meent at burde foretage. Der er efterladt to Exemplarer, det ene skrevet med D.s egen Haand, det andet med en Afskrivers, men rettet af D. selv indtil omtrent Vers 900. Desuden er det første Exemplar senere corrigeret af D. selv under en ny Gjennemlæsning. Jeg har sammenlignet disse to Afskrifter og naturligviis optaget Rettelserne fra begge. Intet af de antike Dramaer, som D. har oversat, er blevet udgivet, førend jeg og enkelte andre af Dorphs Bekjendte havde læst det igjennem (og gjort vore smaa Bemærkninger), og førend det var blevet oplæst for et lille Auditorium hos Dorph af Skuespiller Mantzius, ved hvilken Leilighed atter meddeeltes et og andet, som Enkelte af os under Recitationen vare blevne opmærksomme paa. For nu nogenlunde at lade ogsaa dette Stykke gjennemgaae en lignende Prøve, har jeg anmodet et Par af disse Bekjendte at gjennemlæse Oversættelsen og meddele mig deres Bemærkninger. Støttende mig hertil og til hvad jeg selv havde iagttaget, har jeg deels fjernet nogle

Feil, der for største Delen have deres Grund i Uagtsomhed, deels foretaget nogle smaa Rettelser i Versifikationen. I Chorsangenes Verseform har jeg Intet turdet rette, da D. her, ligesom Wilster, har forladt noget det antike Versemaal. Ogsaa i Dialogen har jeg anseet det for urigtigt at rette Vers, der ere byggede temmelig frit, men have deres Støtte i lignende Vers i de øvrige af D. oversatte Dramaer. Heller ikke har jeg turdet foretage Forandringer, naar D. enkelte Steder har fulgt Læsemaader i Grundtexten, som jeg ikke vilde foretrække. Hvad endelig Noterne angaaer, da var D. en afgjort Fjende af mange Noter til en lille Text, og det var kun en indtrængende Opfordring af Samfundet „for den danske Literaturs Fremme", der bevægede ham til at forsyne de tidligere Oversættelser med en Deel oplysende Anmærkninger. Skjøndt vel Aristofanes fremfor nogen anden Forfatter kan trænge til langt flere Oplysninger, end man er istand til at give, har jeg dog troet at burde blive staaende paa nogle ganske enkelte Tilføielser nær ved det Udvalg, som D. selv har gjort og som svarer til dem, der findes i „Freden" og „Ridderne". Noget lignende gjælder om den hosføiede Indledning. Endelig har jeg troet at burde udelade 12 Vers, som ved deres hele Indhold og Udtryksmaade vare altfor stødende. Paa sidste Side ere de enkelte Forandringer angivne.

Udgiveren.

Forerindring.

„En gjennemgribende Reform d. e. en Restauration af vort hele offentlige og private Liv er nødvendig: vi ere syge, meget syge!" Dette er Grundtanken i og Omqvædet af alle Aristofaniske Digtninge, dette den stadige røde Traad, som gaaer igjennem dem alle. Som en Læge, der daglig besøger sin Patient og daglig opdager nye Symptomer paa en tærende Sygdom, saaledes giver Aristofanes os med hvert nyt Stykke et nyt Capitel af det athenæiske Folks Sygehistorie. Men Patienten er døv for alle Raad og Advarsler, hvad enten disse gives med en streng og bekymret Faders Alvor, eller med en jovial Vens muntre og smilende Mine, eller med Narrebrixen i Haanden. — Ja, Aristofanes er paa engang denne Souverains Livlæge og Hofnar, og, som sædvanlig, er Narren klogere end Keiseren; bag hans gale, overgivne Løier og Fjas skjuler sig den politiske Læges Viisdom saavelsom hans Troskab mod den af ham trods alle sine Forkeertheder elskede Herre.

Athens Souverain, Folket, er som saadan ogsaa første og eneste Dommer i Landet. Den komiske Conversation, som Hofnarren denne Gang fører med Keiseren, dreier sig hovedsagelig om denne hans Egenskab som Organ for Retsudøvelsen. Vilde Skalken sige sin Mening lige ud — men det behøves neppe, saa haandgribeligt antyder han den, — saa maatte den kortelig lyde som saa: „Strenge Herre og Dommer! Hvorfor vil Du dog plage Dig med Justitsen,

som Du dog forstaaer ligesaa meget af som af Regeringen! See dog, hvad for et Huus Du holder her i Landet! — Hei vil Du gaae! Vær lystig og veltilmode, saa er Du virkelig en stor — idetmindste Din egen Herre, kan sove lige til Middag, gjøre Dig tilgode paa Dine gamle Dage, og jeg giver Dig mit Ord for: Dine Embedsmænd og Dommere ville uden Dig ret godt blive færdige. Men blander Du Dig i Sagerne, saa er Du, som altid, den, der bliver narret."

Hvepserne, som gaaer ud paa at skildre den eiendommelige Mani, Athenæerne nærede for Dommerbestillingen, hører til de Komedier, der udelukkende befatte sig med Statens indvortes Indretninger og med Folkets Sæder. Ifølge den Indretning, at det souveraine Folk var baade Lovgiver og Dommer, blev Retspleien underkastet Indflydelsen af de politiske Lidenskaber og kom netop derved i Demagogernes Magt. Saaledes er Stykket stilet imod den mægtigste Folkeleder Kleon.

Af det til Deeltagelse i Folkeforsamlingen berettigede Antal Borgere, bleve aarligen 6000, der havde fyldt det 30te Aar, valgte ved Lodtrækning til Dommere og tagne i Ed. Disse repræsenterede det hele Folks dømmende Magt og kaldtes Heliaster, Domstolen Heliæa. De udgjorde ti Afdelinger, 500 i hver, da de 1000 vare Suppleanter. Sædvanligt dømte en enkelt Afdeling i hver Sag. Dommerne fik for hver Sag, de paadømte, 3 Oboler eller omtrent 1 Mark i Sølv hver. Denne Løn var et stærkt Pirringsmiddel for den athenæiske Almue, men ogsaa Aarsagen til den offentlige Retspleies Forfald, idet Vindesygen syntes et berettiget Motiv, og Døren aabnedes for Bestikkelse og Partiskhed. — Da enhver Retssag maatte tilendebringes paa een Dag, begyndte Forhandlin-

gerne for det meste allerede tidlig om Morgenen, hvorfor ogsaa Dommerne i Stykket allerede ved Midnat bryde op hjemmefra, for at komme tidsnok. — Hensigten med det Hele, alvorlig taget, er at helbrede Folket, som fremstilles ved Filokleon, for sin usalige Dommergalskab. Denne Tanke udvikler Digteren paa følgende Maade: Den gamle arrige dømmelystne Heliast Filokleon (Kleonsven) er af sin Søn Antikleon (Kleonsfjende) som vanvittig bleven indsluttet og bevogtet i Huset, for at han ikke i sin forslidte Dommerkappe skal hver Morgen løbe til Domhuset. Sønnen vil meget mere skaffe ham et behageligt Liv, indføre ham i moderne Cirkler og faae ham til at forglemme sin gamle Passion. Dermed fremtræder strax paa Scenen Modsætningen af det gamle og det unge Athen. Den Gamle forsøger paa alle mulige Maader at komme ud af sit Fængsel, indtil endelig en Skare Embedsbrødre, som allerede ved Midnat drage til Domhuset, marscherer op foran Huset og kalder ham ud. Denne Skare, som udgjør Stykkets Chor og har Udseende som Hvepser (ved en sort- og guulstribet Kappe og en tilsyet Hvepsebraad), lover vel Filokleon Raad og Bistand, men imidlertid kommer Sønnen i heftig Strid med Dommerchoret, og Enden bliver, at Sønnen giver Faderen fri og lover ved sit Liv, at han ved Grunde skal overbevise Faderen om, at hans Embeds Magt og Værdighed er tom Indbildning, og at han kun er Andres Slave. Choret vælges til Voldgiftsmænd, og Striden bliver til stor Fornøielse for den Gamle behandlet som en formelig Proces. Den Gamle forsømmer ikke at fremhæve alle Embedets Behageligheder. Men Sønnen modbeviser ham. Til Slutningen byder han ham endnu engang det hyggeligste Liv, naar han vil lade være at dømme. Choret bliver ved disse

Forestillinger omstemt og træder over paa Modstanderens Side. Men den Gamle capitulerer dog først paa det Vilkaar, at Sønnen lover at indrette ham et lille Huustribunal, hvor han i Mag kan sidde inden sine egne fire Vægge og holde Ret over sit Huustyende og sit Huusfæ. Dette giver nu Anledning til Hundeprocessen, hvori den klagende Hund ingen Anden er end Kleon selv. Men den Gamle kan endnu ikke glemme sin Lyst til at domfælde, og Sønnen maa ved List bringe ham i saadanne Omstændigheder, at han mod sin Villie kommer til at frikjende en Anklaget. Dette Resultat gjør et saa frygteligt Indtryk paa den Gamle, at han nu ikke mere anseer sig duelig til Dommerembedet. Han giver altsaa Afkald paa samme for bestandig og overlader sig villieløs til den Yppighedens Skole, i hvilken Sønnen indvier ham.

Filokleons hele Digten og Tragten udspringer fra den tomme Forfængelighed, at see sig af de Store tilbedt som en Gud, fra den uindskrænkede Frihed til at kunne vilkaarligen skalte og valte i alle Retssager, men fremfor Alt fra den smaaligste Havesyge. Nu har Sønnen viist ham, at han midt i sin Indbildskhed kun er en afhængig Slave, at han ved Hundeprocessen har opløst sin Dommer-Virksomhed i sit Intet og har berøvet sit Liv alt Indhold, ja endog det sidste Skin af Betydning. Er det nu et Under, at denne aldeles tomme Figur optræder plat og gemeen i det nye Liv, han skal begynde? Efterat Dommerhaandværket er opgivet, er der intet mere ved Filokleon, det er tomt og øde i ham, og kun Vinens Aand svæver endnu over ham og lader ham til samme Tid parodiere baade sin egen tidligere og det Parties Virksomhed, til hvilket han nu er gaaet over.

Hvepserne.

Personerne.

Sosias } Filokleons Slaver.
Xanthias }
Antikleon, Søn af
Filokleon, attisk Dommer.
Chor af Dommere i Hvepse-Maske.
Fire Drenge.
En Hund.
En Brodkone.
En Klager.

En Plads i Athen foran Antikleons Huus.

Sosias og **Xanthias** holde Nattevagt foran Filokleons med et Net overtrukne Huus.

Sosias (vaagner).

Hvad gaaer ad Dig, ulykkelige Xanthias?

Xanthias (søvnig).

Jeg lærer mig at gjøre kort vor Nattevagt.

Sosias.

Saa skylder Du nok din Ryg et dygtigt Livfuldt Prygl.
Du veed dog, hvad for et Udyr vi bevogte her?

Xanthias.

Ja vist! — jeg ønsker kun at hvile lidt fra Sorg!

Sosias.

Ja prøv Du kun! — der svæver ogsaa sødelig
ned over mine Øienlaag en Slummerdøs.

(Nikker stærkt med Hovedet, kæmpende med Søvnen).

Xanthias.

Er Du fra Forstanden eller korybanter Du?

V. 8. Korybanter vare Præster, som dandsede vildt med underlige Hovedbevægelser.

Sosias.

Nei, men en Søvn mig griber fra Sabazios.

Xanthias.

Du dyrker da den samme Sabazios, som jeg.
Ja ogsaa imod mig drog nys, som Perserdrot,
søvnnikkende Slummer over mine Øienlaag:
og, sandt, jeg havde nys et selsomt Drømmesyn.

Sosias.

Jeg og, isandhed eet, jeg aldrig før har havt.
Men fortæl dog Du nu først!

Xanthias.

Jeg syntes, at en Ørn,
ret mægtig stor, slog i sin Flugt paa Torvet ned,
og snapped flux med sine Kløer et Kobberskjold,
og førte det i Luften med sig høit mod Himlen op,
og kasted det saa fra sig, den Kleonymos.

Sosias.

Saa blier han jo en Gaade, den Kleonymos.
„Hvad er det", vil man spørge nu ved Drikkelag,
„hvad er det for en Skabning, som paa Jorden og
i Himlen og i Havet kaster bort sit Skjold?"

V. 9. Sabazios = Bakchos. — V. 17. ἀσπίς, Skjold, betyder ogsaa Slange. — V. 20. Kleonymos, en Datids Jacob von Tyboe, bekjendt for som Kujon at bortkaste sit Skjold. — V. 21. Gaader vare en sædvanlig Tidsfordriv ved Drikkelag.

Xanthias.

O vee mig, ak! hvad Ufærd skal der times mig,
dajeg har hørt en saadan Drøm!

Sosias.

Frygt Du kun ei!
Det bliver ei saa slemt, ved Zeus, jeg svær Dig til.

Xanthias.

Det er dog slemt: en Mand, som kaster bort sit Skjold.
Men hør, fortæl nu ogsaa Du!

Sosias.

Det vigtigt er,
thi min Fortælling angaaer hele Statens Skib.

Xanthias.

Saa skynd Dig og fortæl da ligefra Bunden af!

Sosias.

Jeg syntes strax i første Søvn, jeg saae paa Pnyx
en Folkeforsamling, men af Faar, som sade der,
enhver med Stok i Haanden og med Kappe paa.
Derpaa i Kredsen af disse Faar, saa syntes mig,
der stod som Taler et altopslugende Rovdyr frem,
aldeles med en Stemme som et stukket Svin.

Xanthias.

Aa fy!

Sosias.

Hvad er der?

V. 35. Rovdyr ɔ: forhenværende Læderkræmmer Kleon.

Xanthias.

Stille, tys! siig ikke meer!
Af raadent Læder stinker hæsligt denne Drøm.

Sosias.

Derpaa det Bæstie tog en Vægtskaal, og paa den
afveied en Oxes Nyrestykke.

Xanthias.

Vee mig! vee!
Det Dyr vil rive reent istykker vort hele Folk.

Sosias.

Saa syntes mig, Theoros sad ved Siden af
det Dyr paa Jorden, og havde Krage-Hoved paa.
Saa sagde Alkibiades læspende til mig:
„Seel Du? Theolos med et Klage-Hoved paa?"

Xanthias.

Ja saadan læsper rigtig Alkibiades.

Sosias:

Er det da ikke rædsomt, at Theoros er
en Krage bleven?

Xanthias.

Nei, ypperligt.

Sosias.

Hvordan?

V. 40. Ordspillet ligger i δημος βόειος („Oxefedt" eller „Oxefolk"). Meningen er: Medens Kleon giver sig Udseende af at nære Folket med det bedste Fedt, forvirrer han det kun mere.

Xanthias.

Hvordan?

Fra Menneske han pludselig en Krage blev.
Er det nu ikke tydeligt at slutte, at
han flux fra os vil flyve hen, hvor Krager boe?

Sosias.

Jeg giver strax Dig otte Skilling og fæster Dig,
da Du forstaaer at lægge Drømme ud saa vel.

Xanthias
(staaer op og træder frem).

Saa! lad mig nu vort Stykkes Indhold sætte frem,
kun har jeg først et lidet Ord at sige Jer.
I maae ei vente altfor Meget af os just,
dog heller ikke nogen fra Megara stjaalen Spas;
thi her der findes ei et sligt Par Slaver, som
blandt Publikummet kaster Nødder af en Kurv;
og ei Herakles, narret for sin Middagsmad;
ei heller blier Euripides forhaanet frækt;
og selv om Kleon straaler høit i Lykkens Gunst,
vi gjør dog ikke altid Kaal paa samme Mand.
Kun et lille, men forstandigt Stykke bringe vi:
det er vel ikke mere fint, end I er selv,
dog mere kløgtigt, end et simpelt Gøglespil. —
See hisset oppe ligger vores Herre nu
og sover, denne store Mand, paa Husets Tag.

V. 53. Drømmetydning var et indbringende Hverv. — V. 57. Megarerne vare i Ord for Dumhed. -- V. 61. Dog forfølger Aristofanes selv med sin Satire baade Herakles og Euripides.

Han har sin Fader sluttet inde der, og os
han bød at passe paa ham, at han ei gaaer ud.
Hans Fader lider nemlig af en selsom Sot,
som ei saa let man kjender eller gjetter, naar
man ikke hører det af os. — Nu gjet engang!
Amynias, Pronapos's Søn, jo mener vel,
at han er spillelysten; men det er ei saa.

Sosias.

Han spillelysten? Ah! han slutter fra sig selv.

Xanthias.

Ja Soten ender sig paa *lysten* — det er sandt.
Saaledes siger Sosias til Derkylos,
at han er drikkelysten.

Sosias.

Aldeles ikke, thi
den Sot jo findes hos saa mange brave Mænd.

Xanthias.

Men Skamboniden Nikostrat siger derimod,
han offerlysten eller gjæstelysten er.

Sosias.

Ved Hunden gjæstelysten ei, Nikostratos.
Filoxenos er jo en styg utugtig Mand.
(slumrer atter ind).

V. 78. *Sosias* er et almindeligt Navn ogsaa for Borgere. — V. 83. *Filoxenos.* Ordspillet gaaer tabt i Oversættelsen. Filoxenos betyder paa græsk „gjæstelysten", men er ogsaa et Egennavn og der var paa de Tider i Athen en berygtet, udsvævende Mand, der hed saaledes.

Xanthias.

I vrøvler op og ned, og gjetter Intet dog.
Nei, ønsker I at vide det, saa tier nu!
saa skal jeg sige, hvori Herrens Sot bestaaer:
Han dømmelysten er, som ingen anden Mand;
han elsker Dommervæsenet, og sukker dybt,
naar ei han kommer til at sidde paa første Bænk.
Af Søvn han ikke seer et Gran den hele Nat.
Og nikker han saa blot et lille Øieblik,
saa svæver dog hans Sjæl flux til Vanduhret hen.
Da han er vant at holde Stemmesteen i Haand,
saa vaagner han med trende Fingre sammenklemt',
som for at offre Virak paa Nymaanefest.
Ja seer om Demos, Pyrilampes' Søn, etsteds
han ridset paa en Dør „o smukke Sønnelil",
han ridser nærved strax: „o smukke Bønnelil".
Om Hanen, som har galet alt om Aftenen,
han siger, at den vækker ham for silde, da
den er af Skyldige bestukket og forført.
Strax efter Nadver raaber han paa sine Skoe.
Nu kommer han for tidlig, og tager sig saa en Luur,
til Pillen klinet, som en Musling til sin Steen.
Og da i Harm han straffer kun med den lange Streg,
saa vender som en Bi han eller Humle hjem,

V. 92. Efter et Vanduhr, som stod i Domhuset, bestemtes Tiden for Talerne. — V. 98. Bønner brugtes ogsaa som Stemmekugler. V. 105. Ved korte Streger betegnedes paa Stemmetavlen de mildere, ved lange Streger de strengere Straffe.

med Kløerne heel fuldt tilklæbede med Vox.
Af Frygt, at han skal mangle Stemmeskaller, see
saa holder han i Huset her en Østersbank.
Saa galt han skaber sig! Advarsler gjør ham kun
end meer forrykt. Derfor vi stænger inde ham,
og passe paa ham, at han ei skal løbe bort;
thi Sønnen tager sig hans Sygdom meget nær.
Og Først nu han søgte ved gode Ord at faae
ham til, at ei han Dommerkappen bar, og at
han ei forlod sit Huus; men han adlød ham ei.
Han vasked da og tvætted ham; men Alt omsonst.
Derpaa han vied ham til Korybant; men med
sin Pauke styrted han som Dommer i Nygaard ind.
Da disse Cure ikke vilde ret slaae an,
han bragte til Ægina Gubben, og lagde ham
til Slummer i Asklepios's Tempelhal.
Men strax ved Daggry stod ved Skranken han igjen.
Fra den Tid af vi har ei meer ham sluppet løs.
Men dog han undveg gjennem Husets Rende snart,
snart gjennem Røgfangshuller. Hver en Aabning her
tilstopped vi og propped vi med Klude da.
Men han slog Nagler ind i Væggen, og paa dem
han som en Allik hopped op og smutted bort.

V. 117. tvætted ham for at frelse ham fra Galskabens Dæmou. — V. 118. Korybanterne havde en Pauke i Haanden til Dands. — Nygaard, et Domhuus. — V. 122. At sove i Æskulaps Tempel ansaaes for et Lægemiddel. Derfor var der egne Sovekamre i Templet.

Saa spændte vi da rundt omkring den hele Gaard
et Fangenet, og saadan vi bevogte ham.
Og Navnet paa den gamle Mand er Filokleon —
ja jeg forsikkrer —, og Antikleon er Sønnens Navn,
en Herre ret storsnudetvæligsnysende.

Antikleon (raaber ned).

Hei, Xanthias og Sosias! naa sover I?

Xanthias.

O vee!

Sosias.

Hvad er der?

Xanthias.

Antikleon er staaet op.

Antikleon.

Men vil da ingen af Jer komme strax herind?
Min Fader er jo krøbet i Badstuovnen ind,
og lister som en Muus sig rundt. Men see nu til,
at ei af Badekarrets Hul han slipper ud.

(Sosias gaaer).

(til Xanthias).

Og Du, stil Dig ved Døren hen!

Xanthias.

Ja, Herre, ja!

Antikleon.

O Drot Poseidon, hvad buldrer i det Røgfang der?

(Filokleon kiger ud af Røgfanget).

Hør, hvem er Du?

Filokleon.

Jeg er en Røg, som trækker ud.

Antikleon.

En Røg? ja saa? af hvilket Træ?

Filokleon.

Af Figentræ.

Antikleon.

Ved Zeus det er den skarpeste af alslags Røg.
Vil Du gaae hurtigt bort! — men hvor er Dækselet?
Tilbage! jeg slaaer Laaget i for Næsen Dig.
(Filokleon kryber ind).
See Du nu til at finde paa en anden List!
Jeg er ulykkelig som ingen anden Mand;
jeg vil jo blive kaldet Søn af Fader Røg.
Hør, Dreng, luk Døren i, sæt Ryggen stivt imod,
mandhaftigt, kjækt; jeg kommer selv nu strax derned.
Pas vel paa Laasen, Du, og giv ret nøie Agt
paa Nøglen, at han ikke gnaver Kammen af!

Filokleon (indenfor).

Hvad vil I? — Maa jeg ikke komme ud, I Pak,
for at dømme? Skal Drakontides da slippe fri?

Xanthias.

Naa vilde Du Dig ærgre over det?

V. 144. *σῦκον* (Figen): deraf Sykofant.

Filokleon.

Da jeg
raadførte mig i Delfi, spaaede Guden mig,
at, lod jeg En gaae fri, saa maatte jeg forgaae.

Xanthias.

Bevar mig, Gud Apollon, hvilken Spaadom dog!

Filokleon.

Jeg beder, luk mig ud! ha! ellers brister jeg!

Xanthias.

Nei, ved Poseidon, nei, Filokleon, nei! nei!

Filokleon.

Saa gnaver jeg mig gjennem Nettet med Tænderne.

Xanthias.

Du har jo ingen Tænder.

Filokleon.

Ah! jeg svage Mand!
hvordan skal jeg dog dræbe Dig! — hvordan? — giv hid
et Sværd paastand! — hvad eller en Stemmetavle hid!

Antikleon (kommer).

Den Mand en Ufærd har i Sinde, lader det.

Filokleon.

O nei, aldeles ikke! Jeg vil sælge kun
det Esel, som jeg har, med samt dets Sadeltøi:
det er jo Markedsdag idag.

V. 166. See V. 105.

Antikleon.

Saa kunde jo
jeg ogsaa sælge det.

Filokleon.

Men ei saa godt som jeg.

Antikleon.

Ved Zeus! jo! bedre. Bring mig Eselet herud!

Xanthias.

Hvilket Paaskud han fandt paa! hvor underfundigt, for
før ud at slippe!

Antikleon.

Men alligevel han fik
en Næse lang; jeg mærked nok hans Lureri.
Saa vil jeg selv gaae ind og hente Eselet,
at ei den Gamle atter nu skal slippe ud.
(gaaer og kommer tilbage med det oppakkede Esel).
Langøre, hvi græder Du? fordi vi sælge Dig?
Gaa rask! — hvi stønner Du? Du bærer dog vel ei
en Odysseus?

Xanthias.

Jo ved Zeus han bærer — seer Du — En
dernedenunder, som har hængt sig ved hans Bug.

V. 181-82. Odysseus (Odyss. IX) søgte at liste sig ud af Kyklopen Polyfems Hule, (hvem han iforveien havde blindet) ved at hænge sig under Bugen af en uldrig Væder. Paa Spørgsmaal af Kyklopen, hvem han var, havde Odysseus kaldt sig Utis, Ingen.

Antikleon.

Men hvem dog? lad mig see!

Xanthias.

See her!

Antikleon.

Hvad er dog det?
Hvem er Du, Menneske?

Filokleon (under Eselets Bug).

Jeg Ingen er ved Gud!

Antikleon.

Naa Ingen? hvad Landsmand?

Filokleon.

Rømningssøn fra Ithaka.

Antikleon.

Du, Ingen, skal ved Zeus vist ingen Glæde faae!
Træk strax ham frem! — Nei see dog den forrykte Mand,
hvor han har bidt sig rigtig fast! — han ligner jo,
saa synes mig, livagtigen et Eselføl.

Filokleon.

Vil I ei lade mig i Ro, saa lad os slaaes!

Antikleon.

Hvorom da skal vi slaaes?

Filokleon.

Om Eselets Skygge.

V. 192. En Mand havde engang leiet et Esel fra Athen til Megara. Underveis lagde han sig under Middagsheden i Eselets Skygge.

Antikleon.

Ha!
Du er et daarligt Stykke Karl, men dygtig fræk.

Filokleon.

Et daarligt Stykke? Nei, saa veed Du ei, jeg er
en Lækkerbidsken; men det vil Du lære, naar
Du smager Bugstykket af den gamle Heliast.

Antikleon.

Driv Du nu Eselet og Dig selv i Huset ind!

Filokleon (stødes ind af Døren).

Meddommere og Du Kleon! kommer mig til Hjelp!

Antikleon.

Herind! og skrig saa indenfor den lukte Dør!
(til Xanthias).
Vælt Du en heel Hob Stene foran Døren her,
og skyd saa Slaaen atter strax for Døren fast,
og stil en Bjelke tværs imod, og slæb herhen
den store Morter hurtig nu!

Xanthias.

O vee! au, au!
der faldt en Steen herned paa mig — hvorfra kom den?

Men Eseldriveren vilde ikke tillade dette, da han vel havde leiet ham Eslet, men ikke dets Skygge. Leieren paastod, at han havde leiet det, forat bruge det til hvad han vilde. Fra denne intetsigende Strid kom det til Proces. Deraf Ordsproget: „Om Eslets Skygge". (Schol.) — V. 196. Heliast ɔ: Eslet, hvoraf Bugstykket (her: Filokleon) var det bedste til Steg. Fede Esler spiste Grækerne gjerne.

Antikleon.

En Muus maaskee har kastet Noget ned paa Dig.

Xanthias.

En Muus? — ja vist ved Zeus! ih ja! see der, hvor han,
det Heliaster-Utøi sniger under Taget sig.

(Filokleon sees under Taget).

Antikleon.

O vee! nu bli'er den Gamle da nok snart en Spurv
og flyver bort herfra; — Men hvor er Nettet dog?
Naa væk Du, væk! — Ved Zeus jeg vilde hellere
blokere Skione hist end denne Fader her.

Xanthias.

O hør! da vi har jaget nu den Gamle væk,
og han umulig kan sig liste fra os meer,
skal vi saa ikke ta'e os en lille bitte Luur?

Antikleon.

Du Dosmer, om et Dieblik saa komme jo
Meddommerne, at hente herfra denne Mand,
min Fader.

Xanthias.

Hvad siger Du? — det er jo Nat endnu.

Antikleon.

Ih nei ved Zeus, de staaer just sildig op idag:
de henter ellers altid ham ved Midnatstid,

V. 210. Byen Skione paa den makedoniske Landtunge Pallene tilhørte Athen, men havde gjort Opstand, og blev nu blokeret af Athenæerne.

med Lampeblus i Haand, og Sange nynnende,
fønikiskfrynichogamleyndlingsarier,
hvormed de lokke ham.

Xanthias.

Aha! dem kan vi vel,
hvis det behøves, jage snart med Stene væk.

Antikleon.

Nei, Tosse! Hvis man tirrer dette Folkefærd,
de gamle Mænd, saa er de som en Hvepsesværm,
thi under Rumpebenet har de og en Braad,
særdeles skarp, hvormed de stikke; og med Skrig
de springe rundt, og sprude ret som Gnister da.

Xanthias.

Vær ubekymret! Har jeg ikkun Stene her,
saa splitter jeg den hele Dommer-Hvepsesværm.
(Antikleon gaaer ind. Xanthias sætter sig til at sove).

(**Choret**, der bestaaer af Dommere i Hvepsemaske, kommer ind ledsaget af fire Drenge med Lygter).

Chorføreren.

Nu fremad, Venner, rask afsted! — Hvad, Komias, Du nøler?
Du var jo ei saadan tilforn; nei, stærk som Hundelæder.
Nu bruger selv Charimades jo sine Fødder bedre.
O Strymodor fra Konthyle, min herlige Meddommer,
hvor bliver dog Euergides og Chabes, den Flyeer?

V. 220. flg. Lygten bestod af gjennemsigtigt Horn med en Lampe i. — Frynichos havde skrevet en Tragedie (Sangspil): Fønikerinderne. — V. 224-35. Konthyle og Flya, attiske Districter.

Kom hid Alt hvad tilovers er, hop heisa hurra heisa!
af Ungdomsskaren, da vi ved Byzantion laae sammen
og havde Vagthold, Du og jeg, og streifed rundt om Natten,
og listed hemmeligen bort Brødkonens Trug behænde,
og hugged det itu og kogte derved vores Grønsel.
Dog lad os skynde os, o Mænd! idag det gjelder Laches:
han har, saa siger alle Folk, en Kube fuld af Penge.
Derfor jo alt igaar os bød Ven Kleon, vor Forsørger,
at komme tidlig og med Tredags-Proviant af Galde,
at ret vi kunde straffe ham for hvad han har bedrevet.
Staldbrødre, lad os ile da endnu før Dagen gryer!
afsted!

(til Drengen).

Dog lad os først ved Lygtens Lys omspeide allevegne,
at ingen Steen i Veien her skal være os til Skade.

Drengen.

Her er Morads, Farlille, see! — tag Du Dig blot iagt!

Chorfører.

Hør, tag en Pind fra Jorden op, snyd saa dermed Lampen!

Drengen.

O nei! jeg med min Finger her kan nok Lampen snyde.

Chorfører.

Hvad tænker Du? med Fingeren ud at trække Væegen?

V. 241 flg. Laches, attisk Admiral, beskyldt for at udpresse Almuen. — Enhver Borger, som gik i Felten, maatte proviantere sig paa tre Dage.

saa lidt af Olie som vi har — tankeløse Unge!
Dig rører det vist ei, at vi dyrt maae kjøbe Olien.
(slaaer Drengen).

Drengen.

Hør, hvis I os ved Snudedrag tænker at belære,
saa slukke vore Lamper vi, løbe hjem paa Timen;
saa skal Du her i Mørke gaae uden Lys og Lygte,
og traske om og gaae tilbunds, som en And, i Pølen.

Chorfører.

Ho ho, min Dreng! jeg tugter og større Folk end Du er. —
Men hvad er det? jeg synes, jeg træder i en Mødding.
(betragter Lampen).
Det kan ei være andet, nei! inden fire Dage
maa Zeus nødvendig sende ned Regn i fulde Strømme.
See kun paa disse Lamper her, hvilke lange Tander!
naar dette skeer, betyder det Regn og Slud i Mængde.
og naar af Jordens skjønne Frugt nogen kommer sildig,
saa trænger den til Regnens Vand, Pust af Nordenvinden.
(standser foran Filokleons Huus).
Men hvor er det dog fat med ham, ham vor Embedsbroder,
som boer i Huset her, at ei ud til os han kommer?
Tilforn han var jo ei saa dorsk; nei, han os anførte,
høitsyngende sin Frynichos, thi han var en Elsker
af Sang. Men hør nu, skulle vi her ei op os stille
og ved vor Sang ham kalde ud: saa maaskee han hører,
og disse Toner lokke ham munter ud af Huset.

Chorsang.

Hvordan er det, at den Gamle dog
ikke kommer, ikke hører os?
Har han tabt sine Skoe?
eller har han i Mørke
stødt fordærvet sin Taa,
og er saa Anklen opsvulmet
paa ham — han er jo alt gammel?
Maaskee har han Lyskebylder.
Dog var blandt os den allerstrengste han,
han alene var aldrig at røre;
naar man bønlig bad ham om Noget,
hang han saadan ned med Hovedet,
og sagde: „Du koger en Steen".

Maaskee for den Mand igaar,
som sig listed bort fra os,
og bedrog os, da han sagde,
han var Athenæerven og
først os meldte Samos' Opstand:
derfor nu maaskee forbittret
ligger han i Feberhede:
saadan er jo denne Mand.

V. 287 flgg. Flere Denuntianter angave falskelig, at der var Opstand paa Samos, og at der gik Forræderi isvang i den thrakiske Krig. Heraf vilde sandsynligviis udspinde sig en fordeelagtig Criminal-Proces. Men da dette slog feil, ærgrede Filokleon sig.

(raabende)
Men staa dog op, min Ven, og fortær Dig ei
saaledes selv, og ærgre Dig ei!
thi der kommer en fed
af de thrakiske Forrædere:
i Blodkrukken med ham!
Naa foran, Dreng, nu foran!

Dreng.

Hør, Farlil, vil Du mig føie,
naar jeg beder Dig om Noget?

Chorfører.

Ja med Glæde, lille Søn! men
siig, hvad Godt skal jeg Dig kjøbe?
O jeg gjetter, at Du ønsker
et Par Terninger, min Dreng!

Dreng.

Nei, ved Zeus, men Figen — ja
de smage søde.
(Drengene omringe ham).

Chorfører.

Nei, ved Zeus!
om I saa alle staae paa Hov'det.

Dreng.

Naa ved Zeus! saa lyse vi Dig ikke længer!

V. 299. Blodkrukken, hvori Stemmerne for „skyldig" nedlagdes.

Chorfører.

Maa jeg ikke af min lille
Dagløn skaffe Brød til Tre,
og desuden Suul og Brænde?
Og nu Figen Du forlanger.

Dreng.

Fader, hør! hvis Rettens Formand
ikke holder Ret idag,
hvor skal saa vi Penge faae
til vor Davre? Har Du nogen
anden Udvei for os vel, end
„Helles hellige Vei?"

Chorfører.

Vee mig, vee mig arme Stakkel!
Nei ved Zeus jeg veed slet ikke,
hvor jeg skaffer Mad os fra!

Dreng.

„Hvi fødte Du mig, usalige Moder,
kun for at lide Hunger og Jammer?"

Chorfører.

„Et hjelpeløst Smykke", dig, o Brødsæk, bar jeg omkring!

Dreng.

Vee, vee!
nu maae vi sukke og græde!

V. 320. ɔ: Hellespont. Drengen udtrykker sig her og i det Følgende med Reminiscentser fra sine Skolebøger. — V. 324-25. Af Euripides' Theseus, hvilke indeholde den til Minotouros indviede Drengs Veeklage. — V. 326. I Euripides' Hippolytos kalder Sønnen sig Husets hjælpeløse Smykke.

Filokleon (kiger ud).

Alt længe, Venner, har jeg
forsmægtet, da jeg her
igjennem et Hul Jer hører.
Selv jeg kan jo ikke synge;
hvad skal jeg da gjøre?
See, af disse jeg her bevogtes,
just fordi jeg saa gjerne vil
gaae med Eder til Stemmekrukken,
for at skabe Fortræd.
Hør da, Zeus, Høitordner Du!
gjør mig strax paastand til Røg,
til Proxenides, eller til
Sellos' Søn, det Snylteskud!
O vov dog, o Drot, at skjænke mig det,
forbarm Dig over min Nød!
eller brænd mig til Aske med glødende Lyn
strax, nu strax!
Og tag mig saa ud, og blæs mig af,
og læg mig i opvarmet Suursaus!
eller gjør mig til Stenen, hvorpaa
man tæller Muslingeskaller!

Chorfører.

Hvem er dog det, som hindrer Dig

V. 340. Proxenides og Sellos' Søn, Røgens Sønner, Vindmagere. — V. 347. Athenæerne stegte Fisk i Emmer, blæste derpaa Asken af, og rettede dem an i suur Saus. — V. 348. Stenen ɔ: Steenbordet. Muslingeskaller ɔ: Stemmestene.

og laaser Døren? siig mig det!
Til Venner taler Du.

Filokleon.

Det er min Søn; men skrig dog ikke, thi han ligger just foran
her i Huset nu og sover. Dæmper Eders Stemme lidt!

Chorfører.

I hvad Hensigt, stakkels Mand, behandler han saaledes Dig?

Filokleon.

Han tillader ei, jeg dømmer eller virker noget Ondt.
Lystigt Liv han vil mig skaffe; men dertil jeg har ei Lyst.

Chorfører.

Saadan vover han at bjeffe,
Stymp'ren Folkbesnakkerkleon,
kun fordi du om de Unge
taler Sandt! Det vilde han
aldrig vovet paa at sige,
naar han ikke var
blandt de Sammensvorne selv.
See, derfor det er just den høie Tid, at Du søger et Middel at finde,
hvordan ubemærket af denne Mand Du nu kan komme til os ned.

Filokleon.

Hvad skulde det være? Betænker nu selv! jeg gjerne jo alting vil gjøre.

V. 361. *νέων.* De unge Aristokrater havde deres hemmelige Forbindelser (Hetærier), hvilke man gjerne vilde beskylde for Sammensværgelser.

Jeg lystes saa inderlig efter at træde med Stemmeskaller i Retten.

Chorfører.

Er ei der et Hul, som nemt gjennem Muren Du indenfra kunde Dig bryde,
og der krybe ud, i Laser hyllet, som fordum raadsnilde Odysseus.

Filokleon.

Nei, Alting er spærret. Her er ei et Hul, at en Myg igjennem kan slippe.
Nei, vi noget Andet maae nu finde paa: til Mid man sig ikke kan skabe.

Chorfører.

Erindrer Du, da i Felten vi laae, Du engang stjal Stege-spid listig,
og hjalp Dig med dem over Muren ned, dengang da Naxos blev stormet.

Filokleon.

Jeg husker det nok, men hvad hjelper det nu? Hiint Tilfælde ligner ei dette.
Dengang var jeg ung, jeg at stjæle forstod; min egen jeg var da;
mig Ingen bevogted; jeg let kunde flye
uden Fare; men nu Drabanter der staae,
med Vaaben opstillede rundt omkring,
og speide skarpt hver Vei og hver Sti.

V. 372. Odysseus havde, forklædt som Tigger, sneget sig ind i Troia for at speide. — V. 376. Den Naxos havde gjort Opstand mod Athen, og blev derfor angrebet og undertvunget.

Ja to ved Døren her passe paa mig,
som en Kat, der har stjaalet i Kjøkkenet Steg,
Enhver med et Bradspid i Haanden.

Chor.

Find dog paa et rigtigt Fif og det nu strax og i en Fart!
„thi Dagen gryer, lille Bi!"

Filokleon.

Ja saa troer jeg, det er bedst, jeg overgnaver dette Net.
Jagtgudinden Artemis tilgive denne Jagtsynd mig!

Chor.

Nu Du taler som en Mand, der dristig gaaer mod Frelsens Maal.
Saa brug da nu din Kjæve!

Filokleon.

Nu jeg har itu det gnavet. — Skrig dog ei saa gruelig!
Passer paa, at Antikleon ikke Noget mærke skal!

Chor.

Frygt ei, Ven, frygt Du kun ei!
Hvis han mukker, skal jeg sende
Angrens Braad i Hjertet ham;
ja og han paa Spil skal sætte
Livet, for at han maa lære
ei at haane
de høie Guders Domme.

V. 385. Af en dengang bekjendt Sang.

Hør, knyt nu et Toug til Gluggen hist, og bind Dig saa fast ved det samme,
og lad Dig saa glide saa jævnt herned, og fyld i Din Sjæl Diopeithes.

Filokleon.

Men hør hvis disse to det nu mærker og søger at mede mig op og
mig trække tilbage, hvad vil I saa gjøre? Naa siig mig det strax nu paatimen;

Chor.

Vi alle skulle forsvare Dig kjækt med egestærk Manddom i Hjertet,
og da skal det være umuligt at holde Dig: det skal vi mage tilvisse.

Filokleon.

Saa vil jeg det vove med Tillid til Jer. Men skulde tilstøde mig Noget,
saa løfter mig op og græder for mig og jorder mig hist under Skranken!

Chor.

Ei Ondt vil Dig times, nei, vær Du ei bange, min ædle Ven! nu nedlad Dig
kun dristig, naar først Du om Varetægt ydmyg har anraabt de fædrene Guder!

V. 400. Diopeithes, en fanatisk Folketaler.

Filokleon.

O Lykos, o Herre, min Nabo-Helt! Din Fryd er den samme som min er:
de anklagede Staklers strømmende Taarer og uafbrudt jamrende Klager:
just derfor kom Du herhid, og boer nu her, for at lytte til disse,
og Du af Heroer alene tog Sæde, hvor Veeraab lyder i Øret,
Saa forbarm Du Dig da og red mig nu, jer er jo Din venlige Nabo:
da skal jeg aldrig pisse, heller ei fjerte meer ved dit Gitter.

Antikleon (paa Taget).

Hei, Dreng Du, vaagn op!

Xanthias.

Hvad er der?

Antikleon.

Mig synes, at
Noget sig rører omkring her.

Xanthias.

Mon den Gamle sniger sig nogensteds ud?

Antikleon.

Vist ikke! nei see, ved en Line
han heiser sig ned.

V. 409. En Statue af en Heros Lykos (Ulv), i Ulveskikkelse, stod, omgivet af et Gitter, som Skytsherre foran ethvert Domhuus.

Xanthias.

Hvad gjør Du, din Kjeldring? Nei, Du skal vist ei komme ned her!

Antikleon.

Stig hurtig op i den anden Glug, og slaa ham med løvfulde Qviste!
han roer tilbage vel agterud, naar han træffes af svaiende Blade.

Filokleon

(idet han trækkes op af Antikleon og prygles af Xanthias).

I hjelper mig ei, I Alle, som dog iaar Ier ønske Processer,
Smikythion Du, og Du Tisiades, og Chremon, og Du Feredeipnos?
Naar vil I dog, Folk, hvis ei nu, staae mig bi, før heelt jeg indenfor slæbes?

Chor.

Siig, hvorfor dog tøve vi at lade Hevnen frit sit Løb,
som vi gjøre, naar der Nogen tirrer vores Hvepsesværm?
See den er jo, see den er jo
udstrakt alt vor skarpe Braad,
bittert Redskab for vor Harm.

(til Drengene)

Kast nu Eders Kapper, Drenge, løber saa alt hvad I kan,
skriger høit af fulde Hals og melder Kleon dette Alt!
Byder ham at komme hid,
Værn imod en Statsforræder,

V. 418. Billedet er taget af et Fartøi, som roer agter ud af Frygt for en angribende Fjende.

som fortjener Døden, da
han tør foreslaae, at ingen
Rettergang skal være meer.

Antikleon.

Gode Mænd! nu skal I høre — ha! men raaber ei saa høit!

Chor.

Jo ved Zeus til Himlen høit, thi ham forlader aldrig jeg.
Er det ikke grueligt og øiensynligt Tyrannie!
Hør det, Stad! Theoros, hør, Du gudforhadte,
og hver anden Hykler, som forlokker Eder!

Xanthias.

Ak Herakles! ogsaa Braadde have De — see, Herre, see!

Antikleon.

Ja med dem de lagde øde Filip, Gorgias' Søn, i Retten.

Chor.

Ogsaa Dig vi nu vil øde.

(til Choret)

Op da! vender Eder hid!
hver en Mand nu frem med Braadden! gaa saa rask, og grib ham an,
sammensluttet, ordnet vel, og fuld af Vredesild og Kraft,
at i Tiden han maa mindes, hvilken Sværm han tirret har!

Xanthias.

Nei ved Zeus det vil dog blive grueligt, naar vi skal slaaes:
ja jeg er alt angst og bange, naar jeg deres Braadde seer.

V. 438. Theoros see V. 42. — V. 441. Filippos, en snakkesyg Folketaler, som kort iforveien maa have tabt en Sag for Retten.

Chor.

Slip da Manden løs! hvis ei, jeg siger Dig, at
Du skal prise Padden med de haarde Skjolde!

Filokleon (i Døren).

Munter nu, o Embedsbrødre, iltersindede Hvepser I!
flyver rask nu harmoptændte flux mod deres Rumper hen!
Andre af Jer stikker, prikker Øinene og Fingre rundt!

Antikleon.

Kom dog hid til Hjelp, I Slaver, Midas, Fryx, Masyntias!
griber fat den Gamle her, betroer ham ei til anden Mand!
ellers skal I, uden Mad, i tykke Lænker bindes fast,
(til Choret, som støier)
Tidt nok har jeg hørt den Bragen — tørre Figenblade kun.
(Den Gamle gribes).

Chor.

Hvis Du ikke løs ham lader, skal Du føle Braaddens Od!

Filokleon.

Kekrops, o Du høie Helt og Drot, af Fødder Dragemand!
seer Du rolig, at jeg saadan kues af Barbarer grumt,
hvem jeg dog har lært at græde hele Potterfulde tidt.

Chor.

Har dog Alderdommen ikke mange tunge Lidelser!
Jo vistnok! — ja see, hvordan nu disse to med Had og Vold
kue deres gamle Herre, og ei mindes fordums Tid,

V. 449. Skildpadden med sin uigjennemstikkelige Skal. — V. 458. Kekrops, gammel attisk Heros, afbildedes med Slangefødder.

deres Pelse, deres Bluser, som han kjøbte dem engang,
deres Hatte; og om Vintren sørged han for Fødderne,
at de aldrig skulde fryse; men i deres Blik man seer
ei en Gnist af Ærefrygt for deres Herres gamle Sko.

Filokleon.

Vil Du ei endnu mig slippe, Du fordømte Bæstie?
Husker ei Du, da engang jeg traf Dig hist som Druetyv,
og til Olietræ Dig slæbte og Dig prygled dygtig af,
saa at man misundte Dig, men Du ei takked mig engang?
Hør, I To, nu lader løs mig, før min Søn snart kommer ud!

Chorfører.

Vi kun! I skal ganske artig snart betale os igjen,
at I strax maae faae at vide, hvad der er ved saadan Mand,
som retfærdig er og streng, og suur som Eddike seer ud.
(Choret trænger frem).

Antikleon.

Slaa nu, jag nu, Xanthias, den Hvepsesværm fra Huset bort!

Xanthias.

Ja det gjør jeg. (til Sosias) Men hør Du, ha qvæl Du dem i Røg og Qvalm!

Antikleon.

Væk med Jer, ad Helvede til! nu væk! — Slaa til med Knippelstok!

V. 467. Gamle Sko. „Graae Haar" venter man. Men de have faaet Herrens gamle Sko til Foræring, og tænke ikke engang paa denne Velgjerning.

Xanthias.

Læg til Ilden Æschines, hin Sellos' Søn, gjør ham til Røg!
I skal see, at vi skal dog nok kyse Jer herfra engang!

Antikleon.

Ei saa let ved Zeus Du skulde have gjort det af med dem,
naar de havde først fortæret Noget af Filokles' Digt.

Chor.

Seer I nu, I arme Stakler,
hvordan Tyranniet lønlig
lumsk sig sneg herind blandt os?
Jo, Du Erkeskurk, Du Modejunkernar, Dig er det just,
som os jager fra vor Domstol, hvilken Staten selv har sat,
uden nogen Forevending,
uden fine Talemaader,
nei! som Enehersker her!

Antikleon.

Kan vi da ei uden Kiv og uden arrig Skraal og Skrig
tale rolig med hverandre og forliges fredelig?

Chor.

Vi med Dig? Du Folkehader?
Elsker kun af Enemagt,
Brasidas' Kammerat, Du som bær Kjortlens Bræm
fryndsesmykt, og uden Klip lader groe Hagens Skjæg?

V. 479. *Æschines*, en Vindmager, med Øgenavn *Røg*, skulde, ved at lægges i Ilden, forøge Ovalmen. — V. 482. *Filokles*, en haard og bitter Tragiker, med Øgenavn *Galde*. Meningen er altsaa: naar de havde viist mere Gift og Galde. — V. 495. *Brasidas* var dengang Spartanernes Overanfører.

Antikleon.

Bedre var det, jeg aldeles skilte fra min Fader mig,
end saamange bittre Kampe at bestaae hver evig Dag.

Chor.

Men Du er endnu ei naaet til Vedbend eller Rude hen
(Lad mig bruge dette Ordsprog af et trepundsvægtigt Slags);
nu det smerter Dig jo ikke, men først da, naar Klageren
overpumper Dig med Sligt, og nævner Medforbrydderne.

Antikleon.

Vil I da, ved alle Guder, nu fra Eder mig befrie?
Eller vil I ikke, — vel! saa lad os slaaes den hele Dag!

Chor.

Aldrig, nei, al den Stund
Stump af mig tilovers er
thi din Lyst stunder did kun at Du bliver vor Tyran.

Antikleon.

Saadan skal nu Alting være Herskesyge, Mytteri,
enten Stort hvad eller Smaat man har at klage over En;
og dog har jeg aldrig Navnet hørt engang i femti Aar,
men nu er det jo en Vare let i Priis som saltet Sild,
saa at dette Ord nu flyver hid og did paa Torvet rundt.
Kjøber, til Exempel, En der Karper, men ei ønsker Sild,
raaber strax en Nabohøker, som paa Torvet sælger Sild:

V. 499. Vedbend og Rude omgave Havebedene; altsaa er Meningen: Du er endnu ikke ved Begyndelsen (af Din Straf). — V. 510. femti Aar efter Tyrannernes Forjagelse, blandt hvilke Hippias havde foranlediget Persertoget mod Athen.

See, den Herre kjøber ind, som var det til en Herskerfest!
Hvis saa En forlanger Purløg for at krydre Brislingsaus,
skeler skjevt Grønkonen hen til Siden, og saa skriger hun:
„Eia see! Du kjøber Purløg, ret som til en Herskerfest!
saa Du mener, at Athen skal lægge Krydderier til?“

Xanthias.

Ja da jeg ved Middagstid igaar indfandt mig hos en Tøs,
og til Væddeeridt indbød, saa spurgte hun forbittret mig,
om jeg agted at fornye Hippias's Tyranni.

Antikleon.

Dette høre Disse gjerne. Saadan gaaer det ogsaa mig.
Naar jeg ønsker, at min Fader vil sig holde borte fra
disse Morgenvandringssykofanterretsfordreielser,
og, som Morychos, leve herligt, saa beskyldes strax jeg for,
at jeg stifter Mytteri, og higer efter Kongemagt.

Filokleon.

Ja ved Zeus! og det med Ret. Nei, ei engang jeg Fuglemelk
vilde vælge for det Liv, som nu Du vil berøve mig.
Jeg har ikke Lyst til Karper eller Aal; langt sødere
synes mig en lille Retssag, brafet op paa Stemmefad.

Antikleon.

Ja ved denne lange Vane har Du faaet Lyst til sligt.

V. 522. Hippias betyder „Ridder“. — V. 526. Morychos, en Fraadser. — V. 528. Fuglemelk, det Kosteligste, Fabelagtigste, som ikke var til at opdrive.

Men hvis Du vil være stille, agte taus paa mine Ord,
skal jeg vist Dig overtyde, at Du ganske tager Feil.

Filokleon.

Tager Feil som Dommer jeg?

Antikleon.

Mærker Du da ikke, at
Du til Latter er for dem, som dog Du ydmyg kryber for?
Nei, Du veed ei, Du er Slave!

Filokleon.

Ti om Slaveri til mig,
som er Hersker over Alle!

Antikleon.

Nei, o nei! Du Tjener er,
mens Du troer at være Herre. Saa forklar os, Fader, da,
hvad DinÆre vinder ved, at Hellas yder Dig sin Frugt!

Filokleon.

Gjerne. Disse her jeg vælge vil til Voldgivtsmænd.

Antikleon.

Jeg og.
Slipper Alle nu ham løs!

Filokleon.

Og rækker I mig saa et Sværd!
thi hvis jeg i Ordkamp taber, styrter jeg mig i mit Sværd.

Antikleon.

Men hvis Du nu ei vil lystre Voldgivtsmandens Dom, hvad saa?

Filokleon.

Saa gid aldrig jeg maa tømme Bægret for den gode Aand!

V. 545. Den gode Aand, Dionysos.

Chor.

Nu, min Ven, som vor Skole har søgt,
viis Du nu flink, hvad af Kunst Du har lært,
at Du rigtig kan straale!
Brug ei Din Mund som Ynglingen der,
thi Du seer jo, hvor vigtig den er,
Kampen, som snarlig Dig venter,
at om Alting det gjelder,
hvis nu denne — gid aldrig det skee —
dog skulde Seieren vinde!

Antikleon.

Gaa En og bring mig strax paastand et Skrivertøi tilstede!

Filokleon.

Nu troer han sig en dygtig Karl, naar blot han sligt forlanger!

Antikleon.

Nei simpelt hen jeg noterer, for at huske hvad der siges.

Filokleon.

Hvad vil I sige nu, hvis jeg i Ordet bukker under?

Chor.

Ja saa er den hele Flok
Gubber ei til mindste Gavn.
Paa hver Gade, paa hvert Torv
kaldes Stadsparaden vi,
Rettergangens Skaller.

(De to Kæmpende stille sig ligeoverfor hinanden. Choret ordner sig som Voldgivtsmænd).

V. 562. Stadsparaden, som kun er til at gjøre Stads ved Festtogene.

Chorfører.

Nu frem da, o Du, som alt er beredt vor Kongemagt at forsvare,
som tilhører os, vær Du kun trøstig, og prøv i Styrke Din Tunge!

Filokleon.

Jeg strax her lige ved Banens Skranker nu skal Jer klarlig bevise,
at denne Magt, som er i vor Haand, for ingen Kongemagt viger.
Hvor er der i Verden et Væsen, der er saa heldigt og saa lyksaligt,
saa kjelent, og dog saa frygteligt, som en Dommer, særdeles en gammel?
Saasnart han om Morgenen kryber af Sengen, saa strax passe paa ham ved Skranken
høimægtige fiiralens Mænd; og strax derpaa, naar jeg nærmere træder,
saa rækker der En mig en silkebløb Haand, som af Statens Penge har stjaalet;
saa bede de ydmyg og bukke sig dybt og klage med jamrende Stemme:
„Forbarm Dig, o Fader, og hør min Bøn, saasandt Du selv nogensinde
har knebet lidt i Fred eller Krigen ved Proviant til Soldater!"
Han ei engang vidste, jeg levedb, hvis ei jeg ham før havde hjulpet fra Dommen.

Antikleon (tegner op).

See dette maa jeg nu tegne mig op om disse Knæfald og Bønner.

Filokleon.

See derpaa træder jeg ind, og er rørt, og Harmen aldeles forsvunden;
men indenfor gjør jeg dog Intet af Alt, hvad først jeg udenfor lover:
der hører jeg rolig paa al den Raaben og Skrigen om, skyldfri at kjendes.
Ja hvad kan vel tænkes saa Smigrende, Sødt, som en Dommer ei tidt faaer at høre?
En hyler i Sky om sin Armod, og lægger til Nøden, han virkelig lider,
endnu meget Meer, saa ret han skildrer sin egen just saadan som min er.
En Anden fortæller Historier os, og en Tredie Æsopiske Løier.
En Anden gjør Spas, for at vække min Latter, og derved dæmpe min Vrede.
Og naar vi nu ikke bevæges ved Sligt, saa slæber strax han ved Haanden
herfrem sine Smaa, baade Piger og Drenge, og jeg — jeg sidder og hører.
Saa hænge de saadan med Hovedet og bræge; og nu mig Faderen beder,
som var jeg en Gud, med Skjælven og Bæven, at kjende ham fri for alt Ansvar:
Saasandt jeg røries ved Lammets Røst, han bad mig om Medynk med Sønnens,
og saasandt jeg yndede Smaagrise, saa maatte jeg røres ved Datterens Stemme.

Og derpaa spænde vi Vredens Streng en Smule ned for den Stakkel.
Er det nu ei en anseelig Magt? er det ei Foragt just for Rigdom?

Antikleon.

See det er den anden Bemærkning jeg tager af Dig „Foragteu for Rigdom“.
Fortæl mig nu ogsaa, hvad Godt Du nyder, som kalder Dig Hersker i Hellas?

Filokleon.

Naar Ynglinger stilles til Mønstring ind, man splitternøgen kan see dem.
Og hvis Œagros som Anklaget møder, han bliver ei frikjendt, forinden
han foredrager af Niobe for os de allerskjønneste Steder.
Og naar en Musiker vinder en Sag, saa maa han til Tak, med en Dæmper
paa Fløiten, blæse os Dommere, naar vi gaae bort, et Stykke til Afsked.
Har en døende Fader bestemt til en Mand sin Datter som eneste Arving,

---

V. 596. De athenæiske Ynglinger maatte, naar de vare 18 Aar gamle, undergaae en Modenheds-Prøve, og derved afklæde sig nøgne, førend de aflagde Borger-Eden. — V. 597. Œagros, en berømt Skuespiller, især i Tragedien „Niobe“. — V. 601. Efter den attiske Ret kunde Døttrene, naar der tillige vare Sønner, ikke arve, men fik kun en Medgift. Var der kun Døttre, saa arvede disse, og gik med deres Formue over til de nærmeste mandlige Slægtninge, som da maatte ægte dem. Dog kunde Arveladeren

saa raabe vi strax: gaa Du Pokker i Vold, Testament, med hele dit Indhold,
og, Muslingeskal Du, som stadseligformet heelt over Seglene dækker!
nei, vi giver Arvingen hen til den Mand, som bedst forstaaer os at vinde.
Og det gjør vi Alt uden Ansvar, som intet andet Embed kan vove.

Antikleon.

For den Sags Skyld kun af Alt, hvad Du her nu har sagt, jeg Dig priser lyksalig.
Men Uret gjør Du mod Arvingen, naar Testamentets Muslingskal brydes.

Filokleon.

Er Raadet og Folket i Leiervold med en vigtig Sag at bedømme,
saa bliver bestandig saadan en Sag til os, til Rettergang henviist.
Og nu siger ogsaa Euathlos og han den store Skjolde-bortkaster,

---

ved Testament bestemme en Anden til sin Datters Mand. Men en saadan Bestemmelse fremkalte sædvanlig en Arve-Proces, fordi der f. Ex. paastodes, at man havde tilsneget sig Testamentet, at Arveladeren havde været sindssvag e. d. — Vorseglet var for Sikkerheds Skyld omgivet af en Kapsel (Muslingeskal). — V. 607. Uansvarlige vare i Athen blot Folkeforsamlingen og Domstolene. — V. 612. Euathlos, en vindig Taler, som traadte op imod de ældre Notabiliteter.

Kolakonymos, at de vil os ei forlade, men stedse kæmpe for Folket.
Og aldrig har Nogen sat Noget igjennem hos Folket saa let som den Taler,
der stedse foreslaaer, Retten at hæve, hvergang een Sag kun er paadømt.
Selv Kleon, den døvende Skrighals, viser mod os alene ei Tænder,
o nei! — opmærksom han er, og trykker vor Haand, og bortjager Fluer;
men Du har aldrig det Ringeste gjort af Sligt, ei selv mod Din Fader.
Ja Theoros endog — og han er jo dog ei ringere Mand end Eufemos —
kommer selv med sin Svamp, og selv af sin egen Potte han pudser vort Skotøi.
Naa, seer Du nu, hvilke Glæder Du vil mig berøve og gjøre til Intet,
Og Trældom og Slavedont kalder Du det, og Du siger, Du vil det bevise!

Antikleon.

Ja snak Du! Du vil dog engang faae Ende paa al den Høihed og Vælde,

---

V. 611. Kolakonymos, Fordreielse af Navnet Kleonymos, den bekjendte Kujon, „Tallerkenslikker" (hos Folket). — V. 613. Jo flere enkelte Retssessioner der holdtes, desto større blev Dommerlønnen, da Dommerne betaltes for hver Session. — V. 617. Theoros s. V. 42. — Eufemos af samme Kaliber.

og hvad vil Du blive til? ikkun en Rumpe, som spotter al Visken og Vasken.

Filokleon.

Men hør! Det Allerbedste af Alt jeg havde nærved forglemt dog:
Naar hjem jeg kommer, med Lønning i Munden, omringer mig hele Familien
og hilser mig mildt for Pengenes Skyld, og allerførst nu min Datter;
hun støver mig af, mine Fødder hun salver, og tager i Favn mig og kysser,
og kalder mig „søde Papa", og fisker saa ud Treobolen med Tungen.
Saa sætter min lille Kone med Smidsken en Strutkage for mig paa Bordet,
og sætter sig ned ved min Side, og nøder mig: „Spiis nu denne, min Søde!
o smag dog engang!" Det fryder mig ret, da nu jeg ikke behøver
at skotte til Dig eller Skafferen hen, om snart han bringer mig Frokost
med Banden og Brummen i Skjægget. Og vil han ei hurtig nok lave mig Noget,
(gjør Fingerbevægelser som ved Pengetælling).

V. 624. Hos mange, især fattige Folk, var det Brug at gjemme Penge i Munden. — V. 627. Tre Oboler = 1 ℳ var en Dommers Dagløn.

saa har jeg dog her et Værge mod Nød, en „piilafværgende Rustning“.
Og nægter Du mig end et Spurvenæb Viin, saa har jeg et Esel her med mig,
heel fuldt af Viin, og deraf jeg skjænker og drikker, og Eselet gaber
og skryder og fjerter, som var det et heelt Regiment, ad Dig og din Tumling.
Naa hersker jeg ei med saa vældig en Magt,
at ikke den viger for Zeus's Magt,
da jeg staaer i Navnry lige med Zeus?
thi naar vi nu stimes i Retten engang,
saa siger Enhver, som gaaer der forbi:
„Hvor tordner Domhuset rædsomt idag,
o Zeus, o Du Drot!“
Og naar jeg lyner, da hysse strax
og kakke af Frygt de rige og
de fornemme Folk.
Du selv Du frygter mig allermeest,
ved Demeter ja Du frygter; men jeg
gid jeg briste, ifald jeg Dig frygter!

Chor.

Aldrig i Verden have vi hørt
Nogen at tale saa reent og klart
ei heller saa kløgtigt.

V. 634. Esel, stor Viinkande med smal Hals. — V. 644. At hysse var en Vane, naar man vilde afvende et ondt Varsel ved pludselige Lyn o. d.

Filokleon.

O nei! Men ubevogtet Frugt han troede let at høste;
han vidste meget vel, at jeg en Mester er i Talen.

Chor.

Hvor har han Alt gjennemgaaet med Fynd
og Intet forglemt! — hvor jeg følte mit Værd,
jo længer jeg paa ham hørte!
Ja paa de Saliges Øer
drømte jeg selv mig som Dommer,
frydberuust af hans Tale!

Filokleon.

Hvor han sig vrider og vender — nei, han er ei ved sig selv meer!
Ja bi Du! jeg skal end idag Dig lade smage Pidsken!

Chor (til Antikleon).

Ja Du maa opspinde Rænker og Fif
af alle Slags, for at undgaae ham;
thi at formilde min Vrede, det er
vanskeligt, naar
man ei efter mit Sind vil tale.

Chorfører.

Saa skaf Dig da strax til dette Behov en god og nybildet Qværnsteen,

---

V. 653. At høste ubevogtede Druer svarer til vort at tage En ved Næsen. — V. 658. Paa de Saliges Øer, i Elysion, i det vestlige Ocean boede Gudernes udkaarne Yndlinge i grændseløs Lyst og Glæde. At være Dommer der, tyktes som Toppunktet af Salighed. — V. 668. Ved Qværnsteen menes Talerskolens Tugt og Øvelser.

som ret er istand, naar Du selv Intet veed, at sønderknuse min Vrede.

Antikleon.

Det er svært og fordrer en dygtig Forstand og meer end Komedien eier,
en Sygdom at læge, som ældgammel er og længst indgroet hos Folket.
Dog Du, vor Fader, o Kronos' Søn —

Filokleon.

Hold op med den „Fader o Fader!“
Nei, hvis Du ikke paa Timen beviser Din Paastand om, at jeg træller,
saa er det forbi, saa skal Du døe, om end jeg gaaer glip af al Indmad!

Antikleon.

Saa hør mig dog nu, lille Fader! og glat en Smule Din rynkede Pande!
og regn nu efter saa løselig, ikke paa Tavlen, men ikkun med Fingre,
den Afgivtssum, som gaaer i vor Lomme fra samtlige Byer i Landet,
foruden Toldindtægter og mange Procenter og Faldsmaalsbøder
og Bjergværker, Torve og Havne, Forpagtninger, alle beslaglagte Midler.

V. 672. „Vor Fader, o Kronos' Søn“, Athenes Tiltale til Zeus, Odyss. I, 45. — V. 674. En Morder var udelukket fra alle Offermaaltider.

See, Summen af dette sig beløber for os til næsten totusind Talenter.
Men drag nu ogsaa fra Summen, jeg nævnede, Dommernes aarlige Lønning —
sextusind I er, og flere Dommere findes nu ei her i Landet —,
saa udgjør det jo for Jer, ikke sandt? et hundred og femti Talenter.

Filokleon.

Ei Trediedelen engang af Indtægten altsaa fik vi til Lønning.

Antikleon.

Ved Zeus det er sandt.

Filokleon.

Men hvor kommer Resten da hen af alle de Penge?

Antikleon.

Til dem, Du nok veed: „Jeg aldrig forlader Athenernes hujende Skarer,
men kæmper for Mængdens Frihed bestandig!“ Du selv dem jo vælger, o Fader,
just til dine Herrer, og lader af dem Dig bedrage ved saadan en Sqvalder.
Og de drage rundt til Byerne nu og udpresse Gaver af disse
vel femti Talenter, og heftig de true og sætter i Skræk dem og raabe:

V. 683. Regningen er denne: 6000 Dommere for hver Session 3 Oboler, gjør 18,000 Oboler = ½ Talent; altsaa for 300 Sessioner om Aaret 150 Talenter. En Talent = omtr. 1800 Rdr. dansk.

„Betal strax den Sum! eller flux jeg med Lynild og Torden jer By lægger øde!“
Men Du er tilfreds jo, naar Knoklerne kun af Din egen Magt Du kan gnave.
Og Forbundsfællerne, naar de bemærke, at Resten af Kjeldringepakket
af Krukken Skoverne skraber og slikker om Munden sig efter Sletintet,
de agter ei meer Dig end Konnas' Stemme; men Hine de rigelig skjænke
Madtønder og Viin og Tepper og Ost og Honning og Sesam og Bolstre
og Bægre og Kaaber og Krandse og Kjæder, Pokaler, og Rigdommens Fylde.
Men de Du behersker, Du Mand, som til Lands og til Vands har Dig tumlet saa saare,
af dem er der Ingen, der giver Dig — tro mig! — en Løgviist engang til din Suppe.

Filokleon.

Vistnok! Derfor sender jeg selv til Eucharides Bud efter tre Knolde Hvidløg. —
Men beviis Du mig nu, at Slave jeg er, og piin mig ved Ophold ei længer!

V. 695. Konnas, en fattig, ringeagtet Mand. — V. 696. Sesam, en Bælgfrugt. — V. 700. Eucharides, en Grønthandler.

Antikleon.

Er det da ei skammelig Trældom, at hele den Skare af styrende Herrer
baade selv og al deres ydmyge Følgeskab modtage Tjenestelønning?
og naar man Dig giver sligt Treobolsstykke, saa bliver Du glad, endskjøndt selv Du
ved Søtog, i Landkrig, Beleiringer, Farer og Nød har forhvervet alt dette.
Og dertil kommer, hvad meest mig ærgrer: Du gaaer derhen paa Befaling,
naar en liderlig Lømmel af Dreng træder ind i dit Huus, en Chæreas-Spire,
og staaer der og skræver, og vender og dreier i kjelne Bugter sit Legem,
og byder dig, aarle betids at komme i Retten, da „hvo der af Eder
ei kommer tilstede, før Tegnet er givet, faaer ikke sit Treobolsstykke".
Men han som Fiskal faaer sex Oboler, om end han kommer forsilde.
Saa deler han ogsaa med En eller Anden blandt Embedsbrødre sin Gave,
naar en Anklaget giver ham Noget; saa slaae de sig begge to sammen,

---

V. 703. Kun de underordnede Betjente og Dommerne oppebare Lønning. — V. 705. Søtropperne havde i Regelen tre, de Sværdbevæbnede flere Oboler om Dagen. — V. 707. Chæreas var spottet som uægte Athenæer.

og drive Sagen med Iver, og, ligesom Saugfolk, En trækker, En skyder.
Men du kun efter Kassereren gaber, veed ei, hvad der drives for Væsen.

Filokleon.

Det gjør de mod mig? Hvad siger du? — vee! du oprører mit Hjerte fra Grunden!
og stedse meer du bevæger mit Sind! — jeg veed ei selv, hvad du gjør mig!

Antikleon.

Betænk: Baade du og alle de Andre jo kunde saa let være rige;
men af dem, der stedse har Folket i Munden, du lader dig daarlig besnære.
Du, som hersker over saamange Byer fra Pontos lige til Sardo,
du har Intet derfor, undtagen en usselig Lønning, og den de dig give
i Draabetal som Olie paa Uld, for netop at opholde Livet;
thi at du er fattig, det see de med Lyst; hvorfor? det skal jeg dig sige:
for at du kan lære at kjende din Herre, som kusker dig, og at du saadan,
naar han mod en Fiende dig tirrende pudser, skal bidsk som en Hund springe mod ham.
Ja vilde de Folket forskaffe det daglige Brød, da var det en let Sag.

V. 715. Kassereren, som betalte Dommerne deres Lønning. — V. 720. Sardo, Sardinien. — V. 722. Olie paa Uld brugtes mod Øresmerter.

Der er jo vel tusinde Byer, som nu betaler os aarlige Skatter:
hvis nu man paabød enhver af disse at føde tyve Athener,
saa vilde tyvetusind af Folket i stegte Harer jo svælge,
i Krandse af al optænkelig Art, i Kalvedands og i Raamelk,
og nyde sit Liv paa en Maade værdig vort Land og Marathons Seier.
Men nu I løbe som Høstfolk omkring til hvem der betaler Jer Lønning.

Filokleon.

O vee! — hvad er dog skeet mig? — det er jo som Haanden betoges af Lamhed!
Jeg formaaer ikke længer at holde mit Sværd; al Legemskraft mig forlader.

Antikleon.

Men naar de selv engang blive bange, saa skænke de strax Jer Eubøa,
og love desuden at skaffe Jer Korn vel femti Skjepper til Hvermand.
Men aldrig have de givet dig Noget, undtagen for nylig fem Skjepper
af Byg, og det fik knap du endda, som mistænkt Fremmed, kun potviis.
See, derfor jeg stedse har inde dig lukt,
for at nære dig vel, og gjøre dig fri

V. 735. For at vinde eller berolige Folket, lovede Talerne det ikke sjelden erobret Land og Korn-Uddeling.

for næsvise Spraderes Latter og Spot.
Og nu vil jeg gjerne skaffe dig Alt
hvad selv du kun vil,
kun ikke Kasserer-Melk, nei dog!
(Filokleon synker hen i dyb Eftertanke).

Chor (til Antikleon).

Isandhed en Viismand var den, som har sagt: „Før begge Parter du hører,
du ikke skal dømme!" Saaledes synes nu du mig fuldstændig at seire.
See derfor er ogsaa min Vrede formildet, og bort jeg kaster min Knippel.
(til Filokleon)
Men du, min Ven fra Ungdommens Aar, Kammerat i festlige Gilder!
o følg dog, følg vort Raad, vær uforstandig ei,
vær egensindig ei og ei ubøielig!
Gid jeg en Svoger eller Frænde havde havt,
som kunde saadan have raadet mig!
Dig staaer en Gud
øiensynligen bi,
tager Deel i dit Værk,
vil Dig aabenbart vel:
saa grib freidig da til!

V. 744. Kasserer-Melk sigter til Fugle-Melk = stegte Duer, som flyve En i Munden i Slaraffenland, Utopien, o. d.

Antikleon.

Ja jeg vil ham føde og skaffe ham Alt,
hvad en Olding er gavnligt: Bygsuppe sød,
en uldblød Kappe og Gedepels,
en Terne, som gnider hans Lænder ham
og hans Underliv.
Men at han tier, ei giver et Kny,
det kan mig umulig behage!

Chor.

Han drager sig til Minde nu sin hele Færd,
hvor rasende han var; nu har han det erkjendt,
og regner sig til Brøde Alt hvad han har gjort,
da dine Raad
han villig ei lød.
Nu maaskee lyder han
gjerne dit Ord,
og vorder klog, og ordner smukt
sin hele Fremtids Leveviis,
overtydet af dig.

Filokleon.

O vee mig, o vee!

Antikleon.

Hvad skriger du for?

Filokleon.

Ti stille, du, og lov mig ei sligt!
Did længes jeg hen, didhen staaer min Hu,
hvor Herolden udraaber: Hvo der ikke har stemt, han reise sig nu!

Gid til Stemmekrukken jeg nu traad hen,
og lagde min Stemmesteen i den tilsidst!
„Frisk op da, o Sjel! — hvor er du, o Sjel?“
„Lad mig være, du Skumle!“ — Ved Herakles, nei, nei,
lad mig nu, hvis i Retten som Dommer jeg sad,
selv Kleon, som Tyv, ikke træffe!

Antikleon.

O Fader, kom! ved alle Guder lyd mig nu!

Filokleon.

Hvori dig lyde? — nævn mig Alt, undtagen Eet!

Antikleon.

Hvad da? siig frem!

Filokleon.

Ei meer at dømme! — ha! ja før
skal Hades dømme mig, før jeg dig lyde vil!

Antikleon.

Nu vel! da du har saadan Lyst til dette Hverv,
saa gaa blot ikke meer derhen, bliv i dit Hjem, —
og hold saa Ret du over dine Huusfolk her!

Filokleon.

Hvad snakker du?

Antikleon.

Alting skal gaae netop som der.

V. 781 flg. De med „ “ betegnede Ord ere af Euripideiske Tragedier.
V. 787. Før skal Hades dømme mig ɔ: Før vil jeg døe.

Naar Ternen lønlig lukker Gadedøren op,
tilkjender Straf du hende af een Drachme kun;
det samme gjorde du bestandig ogsaa der.
Og see, hvor rigtigt Alt gaaer til! Naar Solens Glød
fremstiger, er Du Heliast ved Helios.
I Regn og Snee Du sætter Dig ved Arnens Ild
til Doms; og staaer Du op ved Middagstide først,
vil ingen Vogter derfor lukke Skranken Dig.

Filokleon.

Ja det behager mig.

Antikleon.

Nu videre: Hvis En
for længe taler, venter Du ei hungrende,
i det Du piner kun Dig selv og Taleren.

Filokleon.

Men hvordan skal jeg lære at kjende Sagen selv,
naar jeg, imens den føres, ikkun tygger Mad.

Antikleon.

Jo, allerbedst saaledes. Sagnet siger jo:
Naar Dommer hører falske Vidner, kommer han
til Bunds i Sagen sikkrest ved at tygge Drøv.

Filokleon.

Du overtyder mig. Men Du har ikke sagt,
af hvem jeg Lønning faaer.

V. 797. Heliast ved Helios, Dommer ved Solen, i Solskin, under aaben Himmel.

Antikleon.

Af mig.

Filokleon.

Ja det er godt.
Jeg faaer den for mig selv da, ei med Andre meer;
thi skændigt har Lysistratos behandlet mig,
den Skjelm! Da nylig han med mig en Drachme fik,
gik han paa Fisketorvet hen at bytte den;
saa stak han til mig hen tre Brasenskjæl; — jeg dem
i Munden putted — troede, det Oboler var —
men vammel over Lugten, spytted jeg dem ud —
og gav ham en — (gjør Gebærder som En, der slaaer).

Antikleon.

Hvad sa'e han da til det?

Filokleon.

Ja hvad?
Du har nok en Hane-Mave, sagde han, da Du
saa let fordøier Sølv;" — ja vist, det sagde han.

Antikleon.

Seer Du, hvordan Du profiterer ogsaa her?

Filokleon.

Ja det er ikke lidet. Gjør nu, hvad Du vil!

Antikleon.

Bliv Du nu her! saa skal jeg hente Alt herud.

(gaaer).

Filokleon.

See dog, hvorledes Gudeordet træffer ind.
Det lyder jo: at Athenæers Mænd engang
i egne Huse skulde holde Rettergang,
og hver en Mand da skulde bygge for sig selv
et lille bitte bitte Domhuus i sin Gaard
som Hekatekapel paa Gaden rundtomkring.

Antikleon

(kommer fra Huset med adskillige Redskaber og en Hane).

See her! hvad vil Du meer endnu? Her bringer jeg
Dig Alt hvad jeg har sagt og endnu meget Meer.
Natpotten her, ifald Du bliver pissetrængt,
skal hænge tæt ved Siden af Dig paa en Krog.

Filokleon.

Ja det er meget klogt! Saa har vi her et godt,
for Gubber tjenligt Middel imod Koldepis.

Antikleon.

See her er Ild, og derpaa staaer en Lindsemos,
naar Du har Lyst at smage.

Filokleon.

Ogsaa vel betænkt;
thi har endog jeg Feber, faaer jeg dog min Løn.
Jeg bliver siddende og søber Lindsemos.
Men hvad skal Hanen til, som I mig bringe der?

V. 829. Hekate, gammel underjordisk Guddom, enslags Lykkesgudinde, som havde mange Kapeller paa Athens Gader.

Antikleon.

Jo, skulde Du, imens En taler, faae et Blund,
saa vækker den Dig ved sin Galen ovenfra.

Filokleon.

Mig Alt behager; Eet kun ønsker jeg!

Antikleon.

Hvad da?

Filokleon.

At Lykos' Heltebilled Du mig bringer hid.
(En grotesk Statue bringes ind).

Antikleon.

Her er det alt, og seer Du, det er Herren selv.

Filokleon.

O Drot og Helt, hvor er Du rædsom dog at see!
Han ligner, synes mig, Kleonymos.
Thi ogsaa han, skjøndt Heros, uden Vaaben er.

Antikleon.

Naar nu Du vilde sætte Dig, jeg skulde strax
Processen aabne.

Filokleon.

Begynd Du kun — jeg sidder alt.

Antikleon (mod Tilskuerne).

Hvad Sag skal nu jeg først indanke til hans Dom?

V. 844. See V. 410. — V. 847. Kleonymos, Vaabenkasteren.

Her er dog vel et Thende, som har sig forseet? —
Den Thrakerterne, som har slaaet et Fad itu.

Filokleon (springer op).

Hold Mund! Du kunde snart have givet mig min Død! —
Vil Du en Sag indanke uden Skrankeværk,
det Første i hver Helligdom som møder os!

Antikleon.

Ved Zeus ja vist det mangler.

Filokleon.

Jeg vil løbe selv
og hente det Nødvendige herud paastand.
(gaaer).

Antikleon.

Nei see! hvad har dog ikke Vanen for en Magt!

Xanthias (kommer løbende).

Saa til Ravnene! — at føde sligt et Hundebæst!

Antikleon.

Hvad er der nu?

Xanthias.

Ih! der har Hunden Labes jo
nu nys i Stegerset brudt ind og ranet bort
en heel sikelisk Ost og reent fortæret den.

V. 853. Thrakerternen, d. e. Huusternen. — V. 856. f. Ex. i de Eleusinske Mysterier. Han taler om sine Retsskranker som om et Mysterium. — V. 861. Nogle mene, at ved Labes (af λαβεῖν, Gribon) maa tænkes paa den attiske Anfører Laches, der lod sig bestikke paa Sicilien.

Antikleon.

Det altsaa er den første Brøde, som jeg maa
til Fader melde. Du som Klager møde maa.

Xanthias.

Ved Zeus nei ikke jeg! Den anden Hund har sagt,
at han vil klage, naar der bliver anlagt Sag.

Antikleon.

Saa gaa da nu og bring dem begge hid!

Xanthias.

Ja strax.
(gaaer).

(Filokleon kommer ud af Huset).

Antikleon.

Hvad er dog det?

Filokleon.

En Svinefold fra Hestia.

Antikleon.

Saa bringer Du et Tempelran?

Filokleon.

O nei! jeg vil
kun En til Livs, som Førstegrøde for Hestia.
Frem da med Sagen strax! — nu har jeg Blod paa Tand.

V. 866. Den anden Hund, Kleon. — V. 869. Folde for mindre Dyr vare i Nærheden af Arnen, altsaa under Hestias (Vestas) Beskyttelse, til hvem de derfor bragte Førstegrøden af alle huuslige Offre. Saaledes vil Filokleon her bringe hende den første Misdæder, som henrettes i Huset.

Antikleon.

Jeg henter Tavlerne og Klageskrivtet strax.

(gaaer).

Filokleon.

Ak vee! Du qvæler, dræber mig ved Sløseri!
Jeg kan jo ridse Stregerne i Sandet her.

Antikleon (kommer).

See her!

Filokleon.

Naa raab nu frem!

Antikleon.

Ja strax!

Filokleon.

Hvem er det vel,
som træder først her frem?

Antikleon.

Forbandet ærgerligt —
nu har jeg glemt at bringe Stemmekrukkerne!

Filokleon.

Hvor vil Du hen dog?

Antikleon.

Efter Krukkerne.

Filokleon.

Aa Snak!
Jeg har jo Kruus og Kander her ved Haanden nok.

V. 873. Tavlerne see V. 105.

Antikleon.

Fortræffeligt! saa har vi Alt tilrede jo
hvad vi behøve — kun mangler der et Vanduhr os.

Filokleon
(pegende paa en Natpotte).

Hvad er dette her? Er det et Vanduhr ei?

Antikleon.

Du strax veed prægtig Udvei, og med attisk Vid!
En af Jer, Slaver, bring mig Ild herud nu strax
og Myrtetræ og Røgelse derindefra,
at allerførst vi bede fromt til Guderne!

(Scenen indrettes til en Retssal under sædvanlig Offring og Bøn).

Chor.

Nu vil ogsaa vi dette hellige Værk og
Eders fromme Bøn
ledsage med milde heldvarslende Ord,
da nu efter langvarig Striden og Kiv
I ønske saa skjønt at forliges!

Antikleon.

Nu fremfor Alt andægtig Stilhed herske her!

Chor.

O Foebos Apollon, Pythier,
Lad til Lykke og Held
det Værk, som denne Mand begynder

V. 883. Efter et Vanduhr bestemtes Tale-Tiden for hver Taler i Retten.

her foran Huset, til Fromme vorde
for Hver af alle os, som nu
er løst fra den onde Forvirring,
o frelsende Pæan!

Antikleon.

O herskende Drot, Apollon, Nabo, Du som beskytter min Forgaard!
tag imod denne vor Fest, o Drot, som vi stifte min Fader til Ære!
Betving Du hos ham det halsstarrige Sind og det altfor knarvorne Væsen,
og bland i hans Hjerte istedenfor Malurt en liden Draabe af Honning!
Ja gid han blive venlig og mild
mod Alle og Hver,
og ynkes meer over dem, der anklages,
end dem, der anklage,
og græde med dem, der grædende bede,
og lægge Baand paa sit Branteri;
og af hidsigt Sind
udrydde den brændende Nelde!

Chor.

Vi bede med Dig, og vi ønske Lykke Dig
i dette nye Kald alt efter Dit eget Ord;
thi vi er venlig stemt mod Dig,
alt fra den Tid af, da vi saae,

at Folket Du elsker, som Ingen det gjør
blandt de yngre Mænd.

To Hunde føres frem.

Antikleon (som Retspræsident).
Hvis nogen Dommer er her udenfor, saa kom!
Naar Sagen nu begynder, lades Ingen ind.

Filokleon (som Dommer).
Hvor er Indstævnte?

Antikleon.
Her.

Filokleon.
Ham skal vi nok faae fat.

Antikleon.
Nu skal jeg læse Klagen. (læser) Hund fra Kydathen
indklager herved Labes fra Aixone, da
han høist ulovligen alene har fortært
Sikelerosten. En Træklods om hans Hals til Straf!

Filokleon.
Nei ret en Hundedød, naar han bli'er dømt engang!
(Labes føres frem).

Antikleon.
Og Labes, den Indstævnte, han er ogsaa her.

V. 922-23. Kydathenai og Aixone, attiske Landdele. — Labes, en Hunds Navn, see V. 861.

Filokleon.

Ha det Skarn! og hvilket Tyveblik han har!
See hvor han griner, og troer at skulle narre mig!
Men hvor er Klageren, hin Hund fra Kydathen?

Hunden.

Vov, vov!

Antikleon.

Her er han.

Filokleon (reiser sig).

Saa? naa nok en Labes, en
Tallerkenslikker og en Gøer paa en Hals.

Antikleon.

Tys! sæt Dig ned! (til Hunden fra Kydathen) Men Du, kom
med din Klage frem!

Filokleon.

Saa ta'er jeg mig imidlertid en lille Taar.

Xanthias.

I har jo hørt den Klage, jeg forfattet har,
I Herrer Dommere, mod denne her. Ja han
har handlet skændigt imod Ulkene og mig.
Han smutted i en Afkrog hen, og der sin Vom
ei Mørkt propped han med vor Sikeler-Ost. —

Filokleon.

Ja han er overbeviist. Nu nylig ræbed han

V. 937. Ulkene, Skibsfolkene, som Intet fik af det Sikeliske Bytte.

mig lige ind i Næsen vammel Ostelugt
den ækle Knegt

Xanthias (i Hundens Rolle).

og gav mig Intet, skjøndt jeg bad.
Hvor kan man fristes da at være tro mod Jer,
naar Ingen kaster en Smule hen til mig, jer Hund.

Filokleon.

Han Intet gav?

Xanthias.

Nei, skjøndt jeg er hans Kammerat.

Filokleon (spisende).

En hidsig Karl, heed som min Lindsemos.

Antikleon.

Jeg beder Dig, o Fader, døm for tidlig ei,
før Du har begge hørt!

Filokleon.

Ja men, min gode Ven,
den Sag er soleklar, den skriger høit og lydt.

Xanthias.

Frikjender ham dog ei; blandt alle Hundene
han er den Karl, som æder helst alene Alt,
og som, imens han seiler rundt om Morteren,
har reent fortæret al Potteost i hver en By.

V. 952. Morteren d. e. Sicilien, hvor der lavedes god Ost. Athenæerne stødte i Morter de Oste, som vare blevne haarde, sammen med velsmagende Urter. Deraf det brugte Billede. — V. 953. *σκῖρον* el. *σκίῤῥον* betyder Osteskorpe; *σκῖρος* Gips, Kit; i sidste Betydning bruger Filokleon det V. 954.

Filokleon
(betragter en ituslaaet Potte).

Og jeg har hverken Ost eller Kit til Potterne her.

Xanthias.

Nu vel saa straf ham! thi det er ei muligt, at
eet Tag kan huse tvende Tyve paa en Gang.
Jeg vil dog ikke hen i Veiret gøe omsonst,
jeg ellers gøer herefter aldrig meer igjen.

Filokleon.

Ei, ei!
Hvormange slette Streger han bebreider ham!
En udlært Tyverad! Er det ei ogsaa sandt,
min Hanekylling? — Ih jo vist, han nikker jo.
Hør, Dommer! — men hvor er han? — ræk mig Potten hid!

Antikleon.

Tag Du den selv! Jeg Vidnerne maa kalde frem.
For Labes træde nu som Vidner strax herfrem:
Fad, Morterstøder, Osterasp og Stegerist
og Potte med samt Resten af Brændtleers Kjøkkentøi! —
Hvad? pisser Du endnu? — Saa sæt Dig dog herned!

Filokleon (peger paa Labes).

Men han der, tænker jeg, vil Bugløb faae idag.

V. 956. Ordsproget hedder: „To Skader bygge ikke i eet Træ." — V. 963. Tyvsager hørte under Thesmoteternes Præsidium. De som havde Forsædet, lod Vanduhret (d. e. Natpotten) fylde paa ny, naar den ene Part havde talt.

Antikleon.

Vil Du da stedse være haard og raa imod
Enhver som stævnes? Maa da Ingen slippe fri?
(til Labes).
Kom frem, forsvar Dig! — naa hvi tier Du? — saa tal!

Filokleon.

Jeg troer han Intet til sit Forsvar sige kan.

Antikleon.

Det lader næsten til, at det er gaaet ham
som Thukydides, da han mødte i en Sag:
han fik paa eengang Krampetræk i Kjæverne.
(til Hunden)
Gaa Du afveien! Nu vil jeg forsvare Dig.
Det er vel vanskeligt, o Mænd, at tale for
en haardt anklaget Hund; dog vil jeg prøve det,
thi den er brav, og den forfølger Ulvene.

Filokleon.

Ja men den er en Sammensvoren og en Tyv.

Antikleon.

Ved Zeus han er blandt alle nu den bedste Hund,
ja dygtig til at forestaae en Faarehjord.

Filokleon.

Ja men hvad siger det, naar dog den stjæler Ost?

V. 975. Thukydides, Aristokraternes Fører mod Perikles (ikke Historieskriveren Thukydides). — V. 983. Faar kaldes Athenæerne ovenfor i Sosias' Drøm.

Antikleon.

Jo vist! han slaaes for Dig og vogter vel din Dør,
og er forresten brav. Naa har han knebet lidt,
tilgiv ham! Kitharspil forstaaer han vistnok ei.

Filokleon.

Ja gid han ei et Bogstav kjendte, thi saa skrev
han ei et Forsvar her for sin Forbrydelse.

Antikleon.

Men hør nu mine Vidner dog, du Narrifas!
Kom nu herfrem, du Osterasp, og tal saa høit!
Du var jo Kokkepige. Svar nu tydelig,
om ei Du rev den Ost, Du fik til Tropperne.
(Raspen nikker).
Hun rev den, siger hun.

Filokleon.

Ved Zeus nei det er Løgn!

Antikleon.

Min Ven, hav Medynk med ulykkelige Folk!
See denne Labes her han æder Sener kun
og Been, og aldrig bliver han paa samme Sted.
Den anden derimod han vogter Huset kun:
der bliver han, og alting hvad der føres ind,
deraf han faaer sin Deel; hvis ei, saa bider han.

V. 986-87. At slaaes og være paa Vagt forstaaer han (Laches), men sin rhetorisk Dannelse har han ikke. — V. 988-89. Filokleon skulde oplæse Forsvarsskriftet. — V. 993. ɔ: om ikke Sold og Bytte blev redelig uddeelt til Tropperne.

Filokleon.

Au, au! hvad er det med mig dog? jeg bliver blød!
jeg troer, at jeg faaer ondt; min Sandten jeg er rørt.

Antikleon.

Forbarm Dig, Fader, over ham, jeg beder, gjør
ham ei ulykkelig — men hvor er Børnene?
Kom frem, I arme Stakler, her, og pib og klynk,
og bed, og fald til Fode ham, og græd og tud!

Filokleon.

Gaae ned, gaae ned, det er alt nok.

Antikleon.

Jeg stiger ned.
Men vistnok er det: det „gaae" har skuffet alt
saamangen Mand; alligevel jeg stiger ned.

Filokleon.

Saa Fanden i Vold — den Huggen i sig duer ei!
Nu tabte jeg en Taare —'uden anden Grund,
end at jeg havde mig forslugt i Lindsemos.

Antikleon.

Han bli'er da frikjendt?

Filokleon.

Det er vanskeligt at see.

V. 1009. Naar Dommerne af Rørelse eller Kjedsommelighed raabte deres gaae! kunde det faae mangen en Anklaget til at troe, at nu var Alting beviist, og alt videre Forsvar unyttigt.

Antikleon.

Naa, lille Fader, kom nu til Dig selv igjen!
Tag denne Stemmesteen, tryk Øiet til, spring hen
til Krukken, som staaer bagved der, og kjend ham fri!

Filokleon.

Vist ikke! „Jeg forstaaer jo ikke Kitharspil".

Antikleon.

Nu skal jeg føre Dig paa staaende Fod derhen.
(Fører ham til den bageste Krukke).

Filokleon.

Er det den første Krukke?

Antikleon.

Ja.

Filokleon kaster Stenen i Krukken.

Saa smut herned!

Antikleon (afsides).

Han narret blev, og frifandt mod sin Villie ham.
(høit)
Nu skal jeg tømme Krukken.

Filokleon.

Naa hvad blev det til?

V. 1016. Stemmemaaden var her saaledes, at den forreste Stemmekrukke var bestemt for de domfældende, den bageste for de frikjendende Stemmer. Men Sønnen narrer den Gamle, saa at denne forvexler Krukkerne.

Antikleon.

Nu skal vi see. — Hei, Labes, Du frifunden er.
(Filokleon falder om).
Men Fader dog, hvad fattes Dig?

Filokleon.

O vee! skaf Vand!

Antikleon.

Kom reis dig dog!

Filokleon.

Men sig mig blot den ene Ting:
er virkelig han fri?

Autikleon.

Ja vist.

Filokleon.

Saa er jeg død!

Antikleon.

Vær ubekymret, gode Mand, men staa blot op!

Filokleon.

Hvorledes skal jeg bære den Samvittighed,
at jeg har frikjendt sagsøgt Mand? hvor vil det gaae
mig dog? — høihellige Guder, o tilgiver mig!
uvillig handled jeg og mod mit Sindelag.

Antikleon.

Vær Du kun sorgløs, Fader! jeg skal pleie Dig
ret herlig, og Dig føre overalt med mig

til Gjestebud og Drikkelag og hver en Fest,
saa Du i Lyst skal leve hen Din Rest af Tid,
og ingen falsk Hyperbolos forhaane Dig.
Lad os gaae ind!

Filokleon.

O ja! naar det behager Dig.

(De gaae).

Chor.

Ja gaaer med Hilsen hvorhen I vil!

(til Tilskuerne)

Imidlertid, I Tusinder her,
o talløse Flok!
Nu vogter Jer, at de forstandige Ord,
som snart I skal høre, maae ikke falde
frugtløst til Jorden!
Sligt kan dumme Gabere
times let, men aldrig Eder.

Chorfører.

Nu laaner mig atter Øre, o Folk, saasandt som i Sand-
heden elske!
thi Digterens Hu staaer nu til at sætte flux Tilskuerkredsen
irette.
Han siger, at I har ham krænket, imens just han har gjort
vel imod Eder,

V. 1035. Hyperbolos, en ilde anseet Demagog. — V. 1046. Irettesætte, fordi Digterens Komedie Skyerne Aaret iforveien var faldet igjennem. — V. 1047. Da Aristofanes, endnu saa ung, ikke vovede selv at træde frem, gav han sine første Stykker under andre Poeters Navne.

dog ei i sit eget Navn, men skjult, for at fremhjelpe andre Poeter,
i det han tog et Exempel af hin den snilde Spaamand Eurykles,
og skjult i Andres Buge udgød over Jer mangt et lysteligt Indfald.
Derefter voved han selv sig frem paa eget Ansvar alene,
og styred ei Andres Digterspand, men kjækt og aabent sit eget.
Skjøndt høit ophøiet og hædret, som Ingen har nogentid været hos Eder,
han tyktes sig ei dog en fuldendt Mand, og er ei opblæst af Hovmod.
Han driver ei om paa Palæstra for at forføre; og naar en Forelsket,
forbittret, fordi den Elskte haanes paa Scenen, stormer imod ham,
han retter sig dog efter Ingen især eller viser sig føielig smidig,
for ei at fornedre de Muser, hvis Gunst han nyder, til blot Koblerinder.
Da først han begyndte at digte for Scenen, han Folk ifleng ikke angreb,
nei, bærende i sig Herakles' Kraft, ikkun de Mægtigste blandt dem,

---

V. 1049. Eurykles, en Bugtaler og Spaamand. Aristofanes siger om sig selv, at han er smuttet ind i de Digteres Buge, som bragte hans første Stykker paa Scenen.

og dristig han stilled sig strax til Kamp mod ham med Huggetands-Trynen,
fra hvis gnistrende Øine fremlynede Kynnas frygtelig stikkende Straaler;
og hundred Høv'der af usle hylende Smigrere slikked hans Hoved rundtom; en Stemme han havde som Buldret af dybt-nedstyrtende Bjergstrøm,
og Sælhundens Stank, og Lamias smudsige Kodder, og Ars af Kamelen.
Et sligt Utyske han saae, men frygted det ei eller lod sig bedaare,
nei, stedse han kæmper endnu for Eder, og paastaaer, at han ifjor alt
har vendt sig imod hans natlige Følgeskab, Febertrolde og Marer,
som snøred om Natten Halsen sammen paa Bedstefædre og Fædre,
mens ind paa Livet de sneg sig, og den af Eder, som haded Processer,
ham foregøgled de Renselseseder og Stævning og Vidne-forhører,
saa at Mange i gruelig Angst sprang op og flygtede til Polemarchen.

V. 1061. Ham, Kleon. — V. 1062. Kynna (Tæve), en bekjendt Skjøge. (Ridderne V. 764.) — V. 1065. Lamia, en Hex, her med mandlige Attributer. — V. 1068. Følgeskab. Kleons Kreaturer sammenlignes her med epidemiske Syger. — V. 1072. Polemarchen, en af Archonterne, kaldtes den Embedsmand i Athen, som sædvanligt havde med Fremmedes Sager at gjøre.

Skjøndt saadan I fandt ham som dette vort Lands Beskjærmer og Renser fra Udyr,
I dog ham ifjor forraadte, da nye Opfindelsers Sæd han udsaaede,
og I dem qvalte i Spiren reent, da I dem ikke forstode.
Og dog han sværger Jer ved Dionysos, saa ofte han offrer til Guden,
at Ingen en bedre komisk Digtning har nogentid hørt end just denne.
For Eder det er jo vistnok en Skam, at ei I strax den forstode,
men Digteren selv har ei tabt det mindste i Kjenderes Omdømme derved,
at, skjøndt han overfløi Medbeilerskaren, ham Seiershaabet dog glipped.
Men nu for Fremtiden mærker mit Ord!
Naar en Digter, Godtfolk, stræber for Jer
at opfinde Noget Poetiskt og Nyt,
saa behandler ham venlig og agter ham høit,
og bevarer hans skjønne Tanker hos Jer
og lægger med Pomerantser dem ned
paa Kistebunden og gjemmer dem vel!
Naar dette I gjør, vil Aar ud og Aar ind
man af Klæderne lugte Talentet.

Første Halvchor.

Dygtige i fordums Dage vare vi i Dandsechor, dygtige i Kamp,

V. 1086. Man lagde Pomerantser mellem Klæderne, for at skaffe dem en behagelig Lugt.

fremfor Alt dog særlig dette, krigeriske, tappre Mand.
Engang var det saa, men nu
nu er det forbi. Meer hvidt end Svanens Fjeder
blomstrer Haaret paa vor Isse.
Men endog af disse Rester kan man ane
Ungdomskraften. Ja endog min Oldingsalder
agter jeg meer stærk end mangen
Ynglings Krøllehaar og Holdning
og vidtaabne Rumpegat.

Chorfører.

Hvis der Nogen iblandt Eder, Publikum, min Skabning seer,
og saa undres ved at skue mig i Midten hvepsesmal,
eller spørger, hvad dog denne Braad hos os betyder vel,
skal jeg let ham dette lære, om han end udannet er.
Seer I: Vi, som have denne Rumpebeensforlængelse,
er alene urindfødte Athenæer af ægte Blod,
en mandhaftig Helteslægt, som gjorde sig af denne Stad
høifortjent i hine Kampe, da Barbaren nærmed sig
og i Røg og Damp og Luer hærjed Egnen rundtomkring,
higende at røve vore Reder os med grusom Vold.
Saa da gjorde vi et Udfald pludselig med Spær og Skjold,
og beruste af vor Vredes stærke Drik angreb vi dem,
stode Mand ved Mand og bede Læben vildt af Harm til Blods,
og for deres Piles Mængde saae vi nu ei Himlen meer.
Men ved Guders Hjelp vi slog dem dog mod Aftenen paa Flugt,

V. 1108. Barbaren, Perseren.

thi en Ugle var før Slaget fløiet gjennem Vores Hær.
Derpaa vi forfulgte dem og stak dem gjennem Buxerne,
og de flygted med forstukne Kjævebeen og Oienbryn,
saa at end iblandt Barbarer overalt til denne Dag
Intet nævnes meer Mandhaftigt end de Hvepser fra Athen.

Andet Halvchor.

Ja jeg var en dygtig Fyr og flygted ei for nogen Ting,
og jeg slog i Qvag
Fienden, da jeg foer imod ham rask paa Orlogsflaaden hen.
Dengang tænkte vi ei paa,
smukt at stille vore Ord, ei heller paa,
Nogen at besnære lumsk;
nei, det gjaldt kun, hvo der Mester var i Roning.
Derfor da vi mange Byer tog fra Mederfolket,
Skyldes det jo os især,
at herhid der bringes Skatter,
som de Unge fra os stjæle.

Chorforer.

Rundtomkring betragter os, og da I ville finde, at
i vort Sind og vore Sæder heelt vi ligne Hvepserne.
Saadan gives vist ei noget Dyr, som, naar det tirres, er
mere heftigt i sin Vrede, mere arrigt end just vi.
Saadan ogsaa i alt Andet tee vi os paa Hvepseviis,

V. 1116. Uglen var helliget Athene, Athens Skytsgudinde. — V. 1117. Persernes vide orientalske Buxer vare i Grækernes Oine et Skjelnetegn for Barbarer. — V. 1128. Meder d. e. Perser.

thi forenede i Sværme, som i Reder Hvepserne,
Nogle af os hos Archonten, Andre hos de Elleve,
Andre i Odeon dømme eller og ved Murene,
propped' sammen, og med Hov'det heldende mod Jorden ned,
ubevægede som Orme-Ynglen i sit Puppespind.
Ellers til at bjerge Føden er vi saare kløgtige.
Hver en Mand vi stikke, og vi nære os saa godt derved.
Vistnok har jo mangen Vandbi sat sig ned iblandt os her:
Disse have ingen Braad, men kun i Ladhed sidde de
og fortære vort Erhverv, men uden Arbeid og Besvær.
Dog det ærgrer allermeest os, naar vor Lønning ædes op
af en Mand, som aldrig drog til Felts, hvis Haand har aldrig ført
Nogen Aare, eller Landse, aldrig havt en Blegn engang.
Derfor er det nu min Mening for al Fremtid, kort og godt,
at Enhver, som ei har Braad, faaer heller ei sin Treobol.

(Antikleon vil tage den forslidte Pels af Faderen og give ham en ordentlig Kappe paa).

Filokleon (peger paa sin Pels).

Saalænge jeg lever, lægger den jeg aldrig af:
thi den alene frelste mig paa Forpostvagt,
naar Boreas den mægtige stormed frem mod mig.

V. 1138. Ved Lodkastning bestemtes det dagligt, hvor (og under hvis Forsæde) de forskjellige Afdelinger af Dommere skulde dømme. Dette angives ved Udtrykket „Archonten" (d. e. Eponymos). „De Elleve", „Odeon", „Ved Muren". — V. 1144. Hvepserne, som selv stjæle fra Bierne, tee sig nu som Bier imod Vandbierne. — V. 1151. Tre Oboler var den daglige Dommerløn. Under de haarde Krigsaar er der vel stillet Forslag om Indskrænkning deri.

Antikleon.

Jeg troer, Du seer ei gjerne, at man gjør Dig vel.

Filokleon.

Det gjør jeg heller ikke — det duer ei for mig.
Da sidst man havde proppet mig med stegte Fisk,
betalte Farveren jeg for Vadsk en Treobol.

Antikleon.

Du kunde dog forsøge, da Du nu engang
har overladt til mig at pleie Dig, min Far!

Filokleon.

Hvad vil Du jeg skal gjøre da?

Antikleon.

Træk Pelsen af!
Kast denne Kappe om Dig som din gamle Pels!
(vil iføre ham Kappen).

Filokleon (undvigende).

Hvorfor dog skal man avle og opdrage Børn,
denne her jo aabenbart vil qvæle mig!

Antikleon.

Naa kom nu her, tag Kappen paa, og tal ei meer!

Filokleon.

Hvad er dog dette for en bandsat Tingest den?

V. 1158. Farveren. Da han i sin Trængsel med fuldproppet Mave havde smudset sin pene Kappe, maatte han betale en Dags Dommerløn for Vadsk. Pelsen behøver ingen Vadsk.

Antikleon.

Den kaldes Perserkappe eller Zobelpels.

Filokleon.

Jeg troede, at det var en thymætisk Faarepels.

Antikleon.

Hvis Du i Sardes havde været blot en Gang,
saa havde Du den kjendt; nu kjender Du den ei.

Filokleon.

I Sardes jeg? nei langtifra. Jeg syntes kun,
den lignte ganske Morychos's uldne Pels.

Antikleon.

O nei kun i Ekbatana man væver sligt.

Filokleon.

Hvad? i Ekbatana der væves Fedtvomstøi?

Antikleon.

Hvordan? Nei, dette væves af Barbarerne
med stor Bekostning. Seer Du, denne Kappe her
har ganske slugt en heel Talent i Uld.

Filokleon.

Men skulde den da ikke bedre kaldes en
Uldsluger end en Zobelpels?

V. 1168. Thymætadæ, en attisk Landdeel. — V. 1169. Persiske Vare kom fra Sardes, Hovedstaden i Lydien. — V. 1172. Morychos see V. 527. — V. 1173. Ekbatana, Hovedstaden i Medien. — V. 1174. Ved Fedtvom mener han Fraadseren Morychos.

Antikleon.

Vist ikke nei!
Staa stille nu og lad Dig klæde paa.

Filokleon.

O! fy!
hvor den fordømte Ting uddunster Damp og Qvalm!

Antikleon.

Naa træk den paa!

Filokleon.

Nei, nei! det gjør jeg ei! Men skal
det være, saa ifør mig heller da en Ovn.

Antikleon.

Nu vel! saa vil jeg selv Dig klæde paa. Kom her!

Filokleon.

Saa læg en Kjødtang ogsaa her!

Antikleon.

Hvortil skal den?

Filokleon.

At Du kan ud mig trække, før jeg smelter reent.

Antikleon (har paaklædt Filokleon).

Naa træk nu ogsaa de fordømte Tøfler af!
skynd Dig dog lidt! og træk saa disse Lakoner paa!

V. 1188. Lakoner d. e. Lakonerstøvler, ligesom hos os f. Ex. Reuser for Reuserstøvler. Lakonerstøvler vare Mode i Athen.

Filokleon.

„Jeg skulde nogensinde holde ud at gaae
med vore Fienders hadefulde" — Fodtøi?

Antikleon.

Naa!
naa, Foden ind, min gode Ven, og træd saa rask
nu strax i det lakonske —

Filokleon.

Du gjør Uret, naar
Du tvinger mig at sætte Fod i fiendtligt Land.

Antikleon.

Saa nu den anden Fod! —

Filokleon.

Det gjør den aldrig, thi
en af dens Tæer Lakonerhader er tilbunds.

Antikleon.

Det kan ei være andet.

Filokleon.

Jeg stakkels Mand, som i
min Alderdom maa ei en Frostbyld skaffe mig.

V. 1189-1190. Af Euripides' „Heraklider" V. 1006. — V. 1192. Lakonske-Støvlepar; men Filokleon troer, han vil sige: Land. — V. 1197. Ikke engang denne Erindring om sit Dommerembede i koldt Veir, at han fik Frostbylder af slet Fodtøi, skal han beholde.

Antikleon.

Nu rask med Støvlerne! Og saa paa Rigmandsviis
vrik saadan peent afsted med kjælen Slingregang!

Filokleon.

Betragt engang min Holdning! see nu her, og siig,
hvem af de Rige jeg i Gangen ligner meest.

Antikleon.

Ja hvem? En Byld, med Hvidløgsplaster udenom.

Filokleon.

Ja jeg har Lyst at vrikke med min Agterdeel.

Antikleon.

Nu vel! forstaaer Du da at tale pene Ord
i dannede og lærde Mænds Nærværelse?

Filokleon.

O jo.

Antikleon.

Hvad vilde Du da sige?

Filokleon.

Mange Ting:
Hvorledes Lamia fjerted, da hun fangen blev;
og saa hvordan Karpodion sin Moder selv —

Antikleon.

Nei, ingen Eventyr! men noget Dagligdags,
som saadan helst man taler om i huuslig Kreds.

V. 1202. Hvidløgsplaster havde noget Pirrende og Hidsende ved sig. — V. 1207. Istedenfor pene Ting bringer han kun gemene Sagn paa Bane.

Filokleon.

Ja vist, jeg kan jo Noget, som rigtig huusligt er, —
hør nu: Der var engang en Muus og saa en Kat.

Antikleon.

„Hvor keitet, uopdragen!" sagde Theogenes
til Skarnageren, og det for at beskæmme ham.
Og Du vil snakke om Katte og om Muus til Mænd?

Filokleon.

Hvad skal jeg ellers snakke?

Antikleon.

Om vigtige Ting: at Du
var Festgesandt med Androkles og med Kleisthenes.

Filokleon.

Jeg har jo aldrig været sendt som Festgesandt
undtagen til Paros, med to Obolers daglig Løn.

Antikleon.

Naa saa fortæller Du, hvordan Efudion
i Brydekamp beseired hin Askondas rask,
skjøndt han var gammel alt og graa, men havde dog
to vældige Sider, Arme, Lender og dertil
et prægtigt Pandser.

V. 1213. Theogenes, en hovmodig og smudsig Person. — V. 1217. Festgesandter sendtes fra Athen for at repræsentere Attika ved religiøse Fester udenlands. — Androkles og Kleisthenes vare to foragtelige Personer. — V. 1224. Pandser. Hermed mener han Brystet selv.

Filokleon.

Ti dog, ti! det er jo Snak!
Hvor kan man bruge Pandser vel i Brydekamp?

Antikleon.

Saadan er Omgangstonen nu hos fine Folk.
Men siig mig nu, ifald Du var til Drikkelag
etsteds, hvad vilde Du vel saa fortælle fra
Din Ungdomstid, som Din mandhaftigste Bedrivt?

Filokleon.

Ja det — det var det meest mandhaftige, jeg har gjort,
da Viinstokspælene jeg fra Ergasion stjal.

Antikleon.

Hvor det er dumt! — hvad, Pæle? — nei, hvordan engang
Du har forfulgt en Hare, Vildbasse, eller rendt
i Fakkelløb. Fortæl kun hver en Junkerstreg.

Filokleon.

O ja, jeg veed den allerbedste Junkerstreg.
I Lømmelaar jeg stævned Løberen Fayll
for Skjeldsord, og jeg Sagen vandt ved Rettens Dom.

Antikleon.

Ti stille nu! Men kom og læg Dig her, og lær,
hvordan i Drikkelag og Selskab man sig teer.

Filokleon.

Hvordan skal jeg nu lægge mig?

V. 1234. Væddeløb med Fakler, hvor disse ikke maatte slukkes, var en yndet attisk Folkeforlystelse. — V. 1236. Fayllos, en berømt Athlet.

Antikleon.

Anstændig smukt.

Filokleon.

Vil Du, at saadan jeg skal lægge mig?

Antikleon.

Nei, nei!

Filokleon.

Hvorledes da?

Antikleon.

Stræk Knæerne, og med Anstand gyd
Dig smidig let paa Bolsterbænkens Tæppe hen!
Saa maa Du rose et og andet Kobberkar!
Betragt saa Loftet, og beundre Tæpperne! —
Nu Vand til Hænderne! — og Bordene herind!
Vi spise — vi er vaskede, — nu Offerdrik!

Filokleon.

Ja vist, ja vist, i Drømme har vi Gjestebud.

Antikleon.

Nu Fløitespillersken blæser op. Som Gjester er
tilstede Theoros, Fanos, Kleon, Æschines,
og end en Gjest ved Siden af Akesteros.
I slig en Kreds pas paa og syng Din Bordsang smukt!

Filokleon.

Det skal jeg gjøre bedre end nogen Bonde kan.

V. 1250-51. De her nævnte Personer hørte til Kleons Smigrer-Sleng. — V. 1252-53. Bordsangene (σκόλια) bleve sungne vexelviis eller fortsatte af En eller Anden. De vare begyndt at gaae af Brug i fornemmere Selskaber, og at indføres hos Almuen.

Antikleon.

Nu vil jeg prøve. See nu er jeg Kleon da.
Jeg stemmer i Harmodiossang, Du tager fat.
„Aldrig leved der i Athen en Mand som" —

Filokleon (falder ind).

„Aldrig saadan en Tyveknegt og Kjeldring". —

Antikleon.

Det vover Du? — Den Skraalen koster Dig dit Liv.
Han vil Dig true med Fordærv og Undergang,
og landsforvise Dig.

Filokleon.

Ja hvis han truer mig,
Saa synger jeg ved Zeus ham strax en anden Sang.
„Menneske, Du som higer efter den vældige Magt,
„Du vil styrte vor Stad; den raver jo alt mod sit Fald."

Antikleon.

Naar nu Theoros, som ligger ved Din Side der,
har grebet Kleons høire Haand og synger høit:
„Du, o Ven, vist kjender hint Ord til Admet: Elsk de Gode!"
hvad svarer Du ham da i Sang?

V. 1255. Harmodiossang, Sang til Ære for Tyrandræberen Harmodios. — V. 1262. Dette og de følgende Citater antages at være af Digteren Alkæos. — V. 1266. Alkestis, Admetos's Hustrue, gik i hans Sted til Underverdenen.

Filokleon.

Jeg svarer som saa:
„Ei sømmer sig Ræveſtreger,
og ei, at være Ven af begge Parter.“

Antikleon.

Saa falder Æschines, en Søn af Sellos, ind,
en dannet og forstandig Mand, og synger saa:
„Penge og Styrke har
jeg og Klitagora
med de Thessalier —“

Filokleon.

„ja har Du og jeg
tilsat i Mængde.“

Antikleon.

See nu forstaaer du dette jo særdeles godt. —
Nu lad til Maaltid os hos Filoktemon gaae!
Opvarter! Chrysos! pak nu Maden i en Kurv,
at vi engang igjen kan faae en Ruus!

Filokleon.

Nej, nei!
den Drikken duer ei. Af Vinen kommer der
kun sprængte Døre, vilde Slagsmaal, Stød og Stik,
og siden, efter Rusen, idømt Pengebod.

V. 1273. Klitagora, thesalisk Digterinde paa Peisistratos Tid. — V. 1279. Altsaa til et Sammenskudsmaaltid.

Antikleon.

Vist ei, naar kun man omgaaes pene, vakkre Folk,
thi disse stille den fornærmede tilfreds,
hvis ikke selv Du kommer med en artig Skjemt,
æsopisk eller sybaritisk Vittighed,
som Du har hørt i Drikkelag. Saa vender Du
det Alt til Spas. Man gaaer, og lader Dig ogsaa gaae.

Filokleon.

Saa maa jeg lære da en Hob Historier,
for ei at bøde, om jeg end gjør noget galt.
Kom lad os gaae nu, og lad Intet standse os!
(Begge gaae).

Chor.

Ofte har det syntes mig, at jeg var opvakt af Natur,
og paa ingen Maade dum,
dog var meer opvakt Amynias, Sellos' Søn, af Haartopslægt,
han, som jeg engang har seet for eet Par Ferskener at faae
sit Maaltid hos Leogoros;
nu sulter han trods Antifon.
Da som vor Gesandt han gik til Farsalos, omgikkes han
alene med
Prakkerfolket blandt Thessaler,
selv saa stor en Prakker, som der Ingen er foruden ham.

V. 1287. De Æsopiske og Sybaritiske Fabler vare meest bekjendte. — V. 1295. Amynias, der, som de unge Lapse, gik efter lakonisk Mode med etslags Haarfletning eller Haartop. — V. 1297. For et ubetydeligt Bidrag spiser han flot hos Leogoros, en Fraadser. — V. 1298. Antifon, rimeligviis den berømte Taler, der her bliver spottet som fattig, forbi han skrev Taler for Andre. — V. 1299. Farsalos, By i Thessalien.

Første Halvchor.

O lyksalig' Automenes, hvor prise vi lyksalig Dig,
at Du eier Børn, som have Mesterskab i Haandværkskunst:
først din almeenelskte Søn, den høitbegavede unge Mand,
Mesteren i Kitharspil, ledet huldt ved Gratiens Haand;
dernæst Skuespilleren, som er en uhyre vittig Fyr;
endelig Arifrades, den meest naturligvittige,
som, hans Fader svor, har aldrig nogensinde Lærer havt,
men som ved sin snu Natur har af sig selv alene lært
Tungespil at bruge, naar han jævnlig kom i Horehuus.

Andet Halvchor.

Nogle er der, som har sagt, at jeg med Kleon var forligt,
da han jo forfulgte mig og bragte mig i Knibe svært,
og mig drilled nederdrægtig; og da siden jeg fik Prygl
og jeg skreg, saa loe jo Alle de, som stod' og saae derpaa;
ubekymred' heelt for mig, de stode kun og vented paa,
om ei midt i denne Nød et Skjemtord slap af Munden mig.
Da nu sligt jeg mærked, talte sledsk jeg efter Munden ham.
Saadan har da Pælen atter spillet Ranken slemt et Puds.

Xanthias (kommer hylende).

Lyksalige Skildpadde med din tykke Hud!
trefold lyksalige med Skjoldet om din Krop!
Hvor vel og viselig har du ei dækket til
din Ryg med Tegl til Værn imod hvert Stød og Slag.
Men jeg er reent fortabt, naar Stokken dunker mig.

V. 1319. Et Ordsprog om dem, der stole paa Andre, og blive skuffede. Meningen er: Kleon har bedraget sig, naar han troede, for Fremtiden at skulle blive uanfægtet af mig; hvilket dette Stykke beviser.

Chorfører.

Hvad er der, Dreng? thi Dreng, om end han gammel er,
maa den med Ret vel kaldes, som endnu faaer Prygl.

Xanthias.

Var ei den Gamle her det meest ravgale Dyr,
blandt alle Gjesterne den meest berusede?
Og dog der var Hippyllos, Lykon, Antifon,
Lysistratos, og Theofrast, og Frynichos.
Af alle dem var han den uregjerligste,
thi knap han havde sig med lækkre Sager fyldt,
før lystig op han sprang, og dandsed, fjerted, loe,
som et Eselføl, der ret har proppet sig med Byg.
Mig prygled han den Laps, og raabte: Dreng, Du Dreng!
Lysistratos, som saae ham, gjorde Nar af ham:
„Du teer Dig, Gamle, som i Gjære den unge Most,
og som et Lastdyr, der sig skynder til sit Straa".
Men nu skreg Husbond op og kaldte „Græshop" ham,
fordi hans gamle Kappe luslidt var tilbunds,
og „Sthenelos", som havde feiet ud sit Tøi.
Nu klapped alle Bifald, undtagen Theofrast;
han Næsen rynped kun som dannet Verdensmand.
Nu spurgte ham den Gamle: „Men hør, siig mig Du,
hvorfor friserer Du Dig, bryster Dig saa stolt,
og snylter Dig som Nar dog ind hos hver en Rig?"
Saadan forhaaned han dem nu, En efter En,

V. 1329-30. Alle oligarchisk sindede Folk.

med plumpe Spotteord, og saa fortalte han
de dummeste og flaueste Historier.
Naar saa han har sig drukket fuld, saa gaaer han hjem
og prygler alle og enhver, som møder ham. —
Men see, der kommer han jo dinglende herhen.
Saa lister jeg mig bort, før jeg faaer flere Prygl.

Filokleon (kommer dandsende og syngende med en Fløitespillerske ved Armen ind i Orchestra).

Plads her! — væk med Jer! —
I skal skee en Ufærd, I!
hvorfor vil I mig forfølge?
Hvis I strax ei skrupper af,
skal med denne Fakkel jeg
lave Jer til stegte Flynder.

Chorfører.

Ja bi! Du skal imorgen derfor bøde til
os alle, om Du end er nok saa frisk en Fyr;
vi komme hid tilhobe for at stævne Dig.

Filokleon.

Ei, ei! nei see! at stævne mig,
I gamle Fjanter! Veed I vel,
jeg vil ei høre tale om
Proces! — nei hvilken Snak!
(peger paa Qvinden)
See, det er skjønt! — Med Stemmestene væk! —
Gaaer Du ikke? — Er der nok
en Dommer her? — væk med ham!

(Til Fløitespillersken, medens han stiger op ad Scenetrappen)
Stig herop, min Hjerteven, lille Guldtorbist!
Du seer, hvor snildt jeg fik Dig uformærket bort,
just som Du skulde til at lefle med Gjesterne.
Aflæg derfor Din Tak til denne lille Mand! —
Nei, Du vil hverken takke eller handle, Du!
o nei! Du gjør det ikke, nei, jeg veed det nok;
Du vil kun narre mig og grine mig dygtig ud;
det samme har Du jo mod mange Andre gjort.
Men hvis Du nu vil være peen og føielig,
saa kjøber jeg, saasnart min Søn er død, Dig fri,
og holder Dig som Frille, min lille søde Gris!
Jeg er endnu jo ikke Herre i mit Huus,
thi jeg er ung og bliver bevogtet meget skarpt;
min Sønneke passer paa mig, ret en vranten Knegt,
derhos en Kummenkløverkarsepillernar;
han er saa bange for, man skal fordærve mig;
thi seer Du, han har ingen Fader uden mig. —
Der er han — han løber lige hen til Dig og mig.
(Han giver hende Fakkelen).
Hør stil Dig op her hurtig, og tag Fakkelen
i Haand, saa skal med lystig Spas jeg pudse ham,
som han mig pudsed, før jeg ret indviet var.

Antikleon.

Hei, hør dog, hør, Du Brøvler, qvindesyge Nar!

V. 1384. D. e. Gniepind, Peernittengryn. — V. 1390. Indviet i den athenæiske Ungdoms yppige Levemaade.

Du er forliebt nok i en deilig Ligbør, Du.
Nei ved Apoll, det skal vist ei gaae saadan hen!

Filokleon.

Du vil nok gjerne smage en ædikesuur Proces!

Antikleon.

Ei, ei! og Du vil spotte, Du som fra Gjesterne
stjal Fløitespillersken!

Filokleon.

Hvad? Fløitespillerske?
Hvad vaaser Du, som falden fra Ligbøren ned.

Antikleon (peger paa Pigen).

Ved Zeus! nei seer jeg ret — det er jo Dardanis.

Filokleon.

O nei! en Fakkel, paa Torvet tændt til Guders Lyst.

Antikleon.

Hvad siger Du? en Fakkel det? (til Pigen) O kom lidt hid!

Filokleon.

Naa, naa! hvad vil Du gjøre?

Antikleon.

Tage hende bort
fra Dig. Du veed dog vel, at Du er meget svag,
kan Intet gjøre mere.

V. 1394. Den Gamle mener, at Dommergalskaben var faret i Sønnen, som gjerne gjorde en suur Ret (i dobbelt Betydning) af Faderen d. e. domfældte og straffede ham. — V. 1397. Som falden osv. som en Død, en Mand uden Hoved, med Henpeg til det Ordsprog: at falde fra Eselet (ἀπ' ὄνου og ἀπὸ νοῦ).

Filokleon.

Hør engang nu mig!
„Da jeg engang var Festgesandt i Olympia,
bestod Efudion med Askondas i en Kamp;
skjøndt han var Olding alt, dog med et Næveslag
den Gamle slog den Unge flux til Jorden ned."
Derfor Du vogt Dig, Du ei faaer Dit Øie blaat!

Antikleon.

Ja Din Olympialexe har Du lært ret godt.

En Brødkone (kommer løbende).

O hjelp mig, hjelp! ved alle Guder beder jeg!
Det er den Mand, som med sin Fakkel slog mig reent
fordærvet, og saa vælted ned i Skarnet Brød
for ti Oboler, og i Tilgivt fire til.

Antikleon.

See der, hvad Du har gjort! — kun Slagsmaal og Proces
man høster af din Drikken.

Filokleon.

Ingenlunde, nei!
Et vittigt Indfald gjør nok alting godt igjen.
Med hende der jeg veed at jeg er snart forligt.

Brødkonen.

Det skal Du ei omsonst have gjort mod Myrtia,
en Datter af Ankylion og Sostrate,
at mine Vare Du saadan har ødelagt!

V. 1404. Han giver en Prøve paa, hvad han har lært hos Sønnen.

Filokleon.

Hør, gode Kone, hør! jeg vil fortælle Dig
en peen Historie.

Brodkonen.

Vist ikke nei, Du Nar!

Filokleon.

Da Æsop engang en Aften gik fra Maaltid hjem,
saa gøer ad ham en næsviis drukken Tævehund.
See derpaa svared han som saa: Du Hundesjel!
Hvis Du, istedenfor at bruge skiden Mund,
Dig kjøbte Korn, Du vilde handle med Fornuft.

Brødkonen.

Naa Du gjør Nar? Jeg stævner Dig, ihvem Du er,
til Torvemesteren for Skaden paa min Kram.
Et Vidne har jeg, ham den Chærefon der staaer.

Filokleon.

O Snak! nei nu skal jeg fortælle — hør nu kun.
Simonides og Lasos sang engang omkap;
saa sagde Lasos: Det bryder jeg mig lidet om.

Brødkonen.

Saa? sagde Du det?

(Hun løber bort).

V. 1426-27. Hvis Du kjøbte Korn, d. e. Hvis Du, Brødkone, passede Din Haandtering istedenfor at skjænde paa mig osv. — V. 1430. Chærefon, en gusten Person. — V. 1432. Simonides og Lasos, to navnkundige Digtere paa Perserkrigenes Tid. — V. 1433. Det bryder jeg mig lidet om. Maaskee et Udtryk, som Digteren havde vent sig til.

Filokleon.

Ja Chærefon jo passer til
at være Vidne for en saadan gusten Qvind,
en Ino hængende ved Euripides's Been.

Antikleon.

Der kommer endnu En, og som det lader, for
at stævne Dig; han har endog sit Vidne med.

En Klager.

Au, au, jeg Stakkel! — Gamle! Dig jeg stævner for
Fornærmelser.

Antikleon.

Fornærmelser? Gjør ikke det!
Jeg vil for denne Mand til Dig betale Bod,
som selv Du kan bestemme, og jeg vil takke til.

Filokleon.

Ja jeg for min Deel vil forsones med ham strax
frivillig, thi jeg tilstaaer, jeg har pryglet ham.
Men kom nu hid! Hør, overlader Du til mig,
hvad jeg i Pengebod betale skal til Dig,
saa vi kan blive Venner? eller vil Du selv —?

V. 1436. Ino, Datter af Kadmos, blev slagen med Vanvid af Guderne. I denne Tilstand myrdede hun sine Børn og styrtede sig i Havet. Om hende synger Choret i Euripides' „Medea":

Martret af Qval over Børnenes Mord
strakte sin Fod hun ud over Havbrink,
styrted i Bølgen og hented sig Døden.

Klageren.

Nei bestem Du det! Proces og Ufred haver jeg.

Filokleon.

En Sybarit engang nedstyrted fra en Vogn
og fik saa Hovedet forslaaet meget slemt,
thi til at omgaaes Heste var han ikke vant.
Nu var en Ven just kommen til, saa sagde han:
„Enhver bør øve kun den Kunst, som han forstaaer."
Saa løb nu ogsaa Du strax hen til Pittalos.

Antikleon.

Du ligner Dig dog selv i dette som i Alt.

Klagereu

Du husker, haaber jeg, hvad Svar han gav.
(Vil gaae).

Filokleon.

Bliv dog og hør! I Sybaris en Kone slog
engang et Fad istykker.

Klageren.

Jeg ta'er til Vidne Jer.

Filokleon.

Ja Fadet ogsaa tog til Vidne en Person.
Da sagde Sybaritinden: „Ja ved Kore, hvis

V. 1454. Enhver bør øve osv. Den Gamle søger at slippe fra det ved en sybaritisk Anekdote, og betyder Klageren, at han forstaaer sig slet paa Procesvæsen, og gjorde bedre i at gaae til Lægen. — Pittalos, Læge. — V. 1460. Kore (Jomfru), Persefone.

istedenfor et Vidne Du Dig havde strax
en Klinke skaffet, havde Du viist meer Forstand."

Klageren.

Spot kun, indtil Archonten opraaber denne Sag.

Antikleon.

Ved Demeter nei Du skal ei blive længer her;
jeg tager og bærer Dig —

Filokleon.

Hvad gjør Du?

Antikleon.

Hvad jeg gjør?
Jeg bærer Dig herindenfor; thi ellers vil
det snart paa Vidner skorte for de Klagende.

Filokleon.

Da Æsop engang —

Antikleon.

Det bryder jeg mig ikke om.

Filokleon.

beskyldtes for at have stjaalet en hellig Skaal,
fortalte han, hvordan engang en Torbist kom —

V. 1468 flgg. Da Æsop engang havde bebreidet Delfierne, at de ikke nærede sig ved Agerdyrkning, men levede kun af de Apollo bragte Offere, hevnede Delfierne sig paa den Maade, at de hemmelig stak et helligt Bæger i Æsops Reisetaske, og derefter forfulgte ham for Tempelran. Som han nu stod paa Nippet til at nedstyrtes af en Klippe til Straf for denne Ugudelighed, fortalte han sine Forsølgere Historien om Torbisten, der hævnede sig paa Ørnen. (See Aristof. „Freden" V. 134).

Antikleon.

Jeg kunde dræbe Dig med dine Torbister, Du!

Chor.

Hvor er den Gamle dog lykkelig!
Hvor er nu heel forandret
hans karrig gnidske Leveviis!
Har først han faaet en bedre Smag,
vil han jo sikkert hidsig styrte
dybt i Blødagtigheds yppige Skjød.
Men maaske dog ikke han vil,
thi det er svært, det er virkelig svært,
at skifte Naturen, som engang man har;
og dog er dette med Mange jo skeet:
I Omgang med Folk af anden Smag
skifter man ofte Sæder og Sind.
Høilig Lov og Priis af mig
og af hver fornuftig Mand
vil han høste for sin Kløgt
og for hans Ømhed mod sin Fader,
hin Søn af Filokleon.
Aldrig traf jeg saa elskelig Mand,
og aldrig har Nogens Væsen saadan
fortryllet mig og henrykt min Sjel.
Siig, har han ikke i hver en Tvist
seiret, imens hans Villie var
ikkun at smykke sin Faders Sind
med ædlere Stræben og Idræt?

Xanthias.

Ved Dionysos ja en Dæmon har jo i
vort Huus indmanet her al ond Forvirrings Nød.
Den Gamle, naar han drukket har den hele Dag
og hørt paa Fløitespil, saa lader han ei af,
beruust af Fryd, at dandse hele Natten ud
de gamle Dandse, hvorved Thespis Seier vandt.
Nutidens Tragiker var' Tosser, sagde han,
det skulde han nu strax bevise ved sin Dands.

Filokleon (kommer ud af Huset).

„Hvo har sig sat her ved Forgaardens Dør?"

Xanthias.

Der kommer jo Ulykken selv herhid.

Filokleon.

„Skyd Slaaen fra Døren!" thi nu vil strax
Dandsen begynde —

Xanthias.

Nei snarere Galskaben vil nok begynde.

Filokleon.

Nu dreier sig Hoften i kraftigt Sving;
hvor puster nu min Næse stærkt,
og Rygraden knager.

V. 1501. Thespis, det attiske Dramas Fader, maatte udholde Væddekampe med andre Tragikere. Hans og Frynichos' Styrke var Dandsen, som ofte skal have overskredet Gratiens Maal og været af voldsom Heftighed. — V. 1504. Parodie paa et Euripideisk Vers.

Xanthias.

Tag Nyserod ind!

Filokleon.

„Ha Frynichos tripper jo ret som en Hane“ ...

Xanthias.

Naa, spark mig dog ei!

Filokleon.

„og smider Benet mod Himlen høit“,
og Bagen gaber.

Xanthias.

Naa see Dig dog for!

Filokleon.

Og Ledemodene dreie sig flink
i Hoftens smidige Skaaler.

Xanthias.

Ved Zeus nei, nei! det gaaer ei godt; han er forrykt.

Filokleon.

Nu hører Alle! Til Væddedands indbyder jeg!
Hvis en Tragoede siger, at han dandser smukt,
saa træde han herfrem og dandse omkap med mig! —
Vil nogen eller Ingen?

V. 1512. Frynichos, en ældre Dramatiker, rig paa Dandse. Verset er maaskee af en anden Komiker, og betegner Frynichos' vilde Dandse. — V. 1520. Tragoede, som synger og dandser i tragiske Chor.

Xanthias.

Her er een som vil.

Filokleon.

Hvem er den jammerlige?

Xanthias.

Karkinos's Søn
den mellemste.

Filokleon.

Ha ha! ham skal jeg sluge snart;
ja ham jeg knuser med min Næves Taktslag vist,
thi han er ikke stærk i Rhythmus.

Xanthias.

Stakkels Fyr!
Der kommer en anden Dandser, nok en Krebsesøn,
hans Broder.

Filokleon.

Naa, saa tager jeg som Tilmad ham.

Xanthias.

Ved Zeus! saa faaer Du intet andet jo end Krebs.
Men see dog bare! der kommer nok en Krebsesøn.

Filokleon.

Hvad kryber der? en Krabbe, eller Edderkop?

V. 1523. Karkinos var en heel Dramaturgfamilie af Skuespillere, Chorsangere og Chordandsere. — V. 1527. Krebsesøn, Søn af Karkinos (καρκίνος, Krebs).

Xanthias.

Han der er Muslingvogter i Familien,
den allermindste, ja, men han Tragedier gjør.

Filokleon.

O Karkinos, lyksalig med din Børneflor!
See hvilken Sværm af Gjerdesmutter bratter ned!
Naa nu maa jeg ifærd med dem! Hør, Usselryg,
Lav Saltsaus til dem, naar jeg vinder Seir!

Chor.

Nu vel! saa lader os alle vige for dem en Smule tilside,
at her i vort Paasyn lystig og frit som Toppen de kunne sig dreie!
Velan, høiherlige Sønner
af Havenes Gud!
nu springer og dandser paa Sand,
ved Stranden af høstløse Sø,
I Krebsenes Brødre!
Rask svinger nu Foden i Kredse,
og paa Frynichosviis
slynger Hælene rask tilveirs,
at Publicum seer dit høitsvungne Been
og udstøder Ah!

V. 1532. Muslingvogter, en Søkrebs, som bestandig ledsager Sømuslingen, og skjuler sig i de tomme Muslingskaller: hvilket lader sig anvende paa Karkinos, naar han benyttede andre Tragikere. — V. 1537. Saltsaus: fordi han vil fortære Krebsene, naar han har beseiret dem.

Nu drei Dig og sving Dig i Kreds, og slaa Dig dygtigt paa Maven!
Kast Benet mod Himlen høit, rundt snoer Jer som hvirvlende Toppe!
Der kommer han krybende selv Eders Fader, Havets Behersker,
og fryder sig ved sine Børn, de velforsynede Trende.
Men hvis I lyster at dandse, saa drager nu bort paa Timen
herfra; thi ellers har Ingen forhen nogentid vovet,
saaledes at fjerne Komediens dandsende Chor herfra Scenen.

Efterskrift.

Hos Dorph stod:
V. 2 Jeg lægger mig efter at forkorte vor Nattevagt.
V. 6—7 Vov Du kun paa det! — ja der svæver ogsaa selv
ned over mine Øienlaag en Slummer født
V. 13 Da havde jeg nu nys et selsomt Drømmesyn.
V. 37 Den Drøm jo stinker af raadent Læder afskyeligt.
V. 43—51 Harehoved — Halehov.
V. 62 Og om Kleon end...
V. 79 hos de allerfornemste Folk
V. 98 saa ridser han ved Siden strax:
V. 107 beklæbede.
V. 125 gjennem Rendestenen.
V. 131 et fuldstændigt Net og saadan vi bevogte ham.
V. 137 Men rører sig da Ingen af Jer strax herhid?
V. 151 og mandhaftig, rask! jeg kommer osv.
V. 182 Jo ved Zeus han bærer, seer Du ei,
nedenunder, En som osv.
V. 215 Ja men Du Dosmer nu kommer om et et Øieblik
Meddommere at hente herfra med sig ham her.
V. 220 Lampelys.
V. 247 dog lad os først ved Lys omspeide allevegne.
V. 249 Her er Morads, Faerlille, see! tag Du dig iagt dog.
V. 301 Hør Farlil, vil Du mig give.
V. 353 det min Søn er, raab nu ikke, thi han ligger just foran.
V. 410 de anklagte Staklers strømmende Taarer og ustandset jamrende Klager.

V. 479 Læg nu Æschines til Ilden, Sellos Søn osv.
V. 452 ff. ere Ordene „jeg og" indtil „hvad saa" tillagte alene Antikleon.
V. 544 men hvis Du nu ei bestaaer for Voldgiftsmanden osv.
V. 507 — — —, naar Testamentets Snegle Du bryder.
V. 635 med Viin fyldt, og deraf jeg skjænker osv.
V. 655 Hvor han har gjennemgaaet Alt med Fynd.
V. 670 — — — og meer end der boer i Trygoeder.
V. 680 Sig Summen af dette beløber for os osv.
V. 684—85 ere Antikleon sat for Filokleon og omvendt.
V. 711 Men han faaer som Statsactor sex osv.
V. 721 Du har intet derfor, kun en ussel Lønning, og den osv.
V. 782 — — — — Ved Herakles, nei, ene
V. 796 Nu vil Du bruge meer Fornuft. Naar osv.
V. 818 — — Hvad sagde han da til det.
V. 847 Han forekommer mig som en Kleonymos
Derfor er ogsaa han, skjøndt Heros, vaabenløs.
V. 850 indstævne Folket. Ja stævn Du kun osv.
V. 891—92 Da i begge nu efter Klammer og Kiv
saa ædelmodigt forliges.
V. 913—14 — — og vi ønske Dig alt Held
i denne nye Magt alt osv.
V. 916 alt fra den Tid, vi saae
V. 927 See her er ogsaa den Indstævnte, Labes Hund.
V. 953 Har gnasket i sig selv hver en Ost i hver en By.
V. 960 Hvormange slette Streger han beskylder ham for.
V. 963 — — — men hvor er han? — ræk mig Natpotten hid.
V. 964 Tag Du den selv! Jeg vil nu kalde Vidnerne frem.
V. 970—71 Vil Du da stedse blive haard og raa endog
mod Sagsøgte, Sagskyldige, ja maaskee bide dem.
V. 1037 Ja gaaer med Glæde, hvorhen I vil.
V. 1061 ham som udskjød frygtelig stikkende Lyn fra Kynnas gnistrende Øine.
V. 1090 Alt i fordums Dage vare Vi dygtige i Dandsechor,
dygtige i Kamp
og i dette Hensyn ene dygtige i høieste Grad.
V. 1138—39 Sidde vi paa Dommerstolen hos Archonten deels, og deels
Hos de Elleve, eller i Odeon, deels ved Muren, tæt

V. 1147 dog det ærgrer os jo meest, naar En som aldrig drog til Felts for vort Land, nu æder op vor Lønning og har aldrig havt i sin Haand osv.
V. 1162 Kast denne Kappe om Dig som en Fattigs Pels.
V. 1202 En Byld, rundtom belagt med Hvideløg.
V. 1255 Du stemmer i Harmodiossang, saa tager Du fat.
V. 1315 og jeg skreg, loe osv. (uden „saa").
V. 1370 Stig herop, min Hjerteven, Guldtorbistlil!
V. 1454 Husk selv Du idetmindste paa hvad osv.
V. 1462 et Plaster skaffet osv.

De udeladte Vers ere 1371—1373 og 1400—1406.

Hvad endelig selve Navnet „Hvepser" eller „Vesper" angaaer, da har Dorph, undtagen paa eet Sted, brugt den sidste Form, men En af de Mænd, som Dorph ofte modtog Bemærkninger fra med Hensyn til sine Oversættelser, har med mig været enig i, at vi ville handle efter D.s Ønske ved at bruge overalt den rigtige Form „Hvepser".

I Forordet har jeg yttret, at Dorph har behandlet Chorsangenes Versemaal noget friere. Om Behandlingen af disse Partier af Dramaet udtaler han sig i en Skrivelse (Februar 1852) til mig saaledes: „Hvad Chorenes Metrer angaaer, da har jeg bestandig, førend jeg oversatte, læst hvert Chor, og derefter hver Chor-Afdeling saa nøie og ofte igjennem, at Tanken og Tankegangen stod mig saa klart for Øie, som jeg kunde faae dem. Derpaa læste jeg Chor-Texten, som metrisk Værk, flere Gange baade sagte og høit op, for at mærke dens Grundrhythmus. Og jeg rettede mig da i Oversættelsen deels efter denne, deels efter min egen Sands, qvantulum id cunqve est, for det danske Sprogs efter Indholdet meest passende rhythmiske Bevægelse".

THE LIBRARY OF CONGRESS